

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

ISSN-1857-9779

БИЛТЕН

НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

Број 1271

Скопје, 1 ноември 2022 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
Бул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:
проф. д-р Никола ЈАНКУЛОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот:
Илија Боѓоевски

Лектор:
Весна Илиевска-Цвейановска

Техничко уредување:
Зоран Кордоски

Бр. _____
5.8.2013
Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на интернет страницата на УКИМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на интернет страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат:

- рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања;
- рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа;
- прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми;
- рецензиите на учебници и учебни помагала, како и
- рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

По објавување на материјалите на интернет страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во електронска форма. Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт Georgia. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на наредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со коригирани знаци во италијанскиот формат за македонските букви ‘д’, ‘п’, ‘т’, ‘г’ може да се најде на интернет страницата на УКИМ, во делот **Документи -> Билтен на Универзитетот**. Исто така, таму може да се најде софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач при притискање на копчето ‘’ и копчињата ‘е’ и ‘и’ во македонска поддршка да се добијат знаците ‘è’, и ‘ì’ соодветно.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на интернет страницата, ве молиме, рефератите, откако ќе бидат лекторирани, да ги доставите во оригинална верзија (лекторирани со потписите), а електронската верзија со внесените корекции да ја доставите на е-адресата: bilten@ukim.edu.mk.

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе биде добиена бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

УКИМ - Ректорат

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

СОДРЖИНА НА БИЛТЕН БРОЈ 1271 ОД 1 НОЕМВРИ 2022 ГОДИНА

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научната област графички комуникации на Институтот за графички комуникации при Архитектонскиот факултет – Скопје (доц. д-р **Добре Николовски**).....7-16
2. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (**Христина Шајноска, Тамара Павлеска, Леон Кајтази, Христина Милошеска, Цветан Тунтевски, Калина Пречиќ, Тамара Иванова**).....17
3. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (**Ангела Тодороска, Маја Попоска, Милан Димитриевски, Марио Ѓорѓевски, Егзона Исүфи, Даријан Адамүлев, Фросина Поп Петрова, Мимоза Гаштевска, Столе Мицев, Андреј Иваноски, Ангела Чүчкова, Сара Стокүка**).....18-19

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Влијанието на кредитирањето и на каматните стапки врз економската активност – со посебен осврт на Република Северна Македонија од м-р Дашмир Саити**, пријавена на Економскиот факултет – Скопје.....20-27

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Термодинамички и струјни процеси во термокомпресорските полигенеративни системи**, од м-р **Александар Ѓерасимовски**, пријавена на Машинскиот факултет – Скопје.....28-33
2. Преглед на одобрена тема за изработка на магистерски труд (**Јованче Јошев**).....34

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот **Инфектологија** од група автори.....35-37
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Предиктори за рано оперативно лекување на тешка форма на воспаление на жолчно кесе** од м-р д-р **Жарко Спасовски**, пријавена на Медицинскиот факултет – Скопје.....38-45
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Поврзаност на генските полиморфизми со инстенг рестеноза во коронарните артерии** од д-р **Жан Зимбаков**, пријавена на Медицинскиот факултет – Скопје.....46-57

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) музичка педагогија и теорија на музиката на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ – Скопје (проф. д-р **Јета Старова Мехмети**).....58-74

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (дисциплини) зоологија и зоофизиологија, ентомологија и екологија (предмети: Систематика и филогенија на безрбетници, Зоологија, Органска еволуција, Ентомологија и Форензичка ентомологија) на Природно-математичкиот факултет – Скопје (вопр. проф. д-р **Валентина Славеска-Стаменковиќ**).....75-106
2. Реферат за избор на еден асистент по група предмети од наставно-научната област екологија, на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет – Скопје (м-р **Марија Тренчева**).....107-116

3. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (**Зорица Печевски, Маринела Цветаноска, Ивона Софронијевска, Ивана Спасеска, Вљера Зендели**).....117
4. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски дисертации (м-р **Сања Кипријановска, м-р Бедрије Беџети, м-р Мејдин Салији**).....118

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Компаративна анализа на микробиолошка акумулација на различни типови материјали за сугурирање во пародонталната хирургија и имплантологија од д-р Јована Митиќ**, пријавена на Стоматолошкиот факултет - Скопје.....119-126

ФАКУЛТЕТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област од подрачјето на драмската уметност, на Факултетот за драмски уметности – Скопје (д-р **Никола Настоски**).....127-137
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област од подрачјето на филмска режија, на Факултетот за драмски уметности – Скопје (м-р **Борјан Зафировски**).....138-146

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област 10300 – физика на Факултетот за електротехника и информациски технологии – Скопје (вонр. проф. д-р **Лихнида Стојановска-Георгиевска**).....147-166
2. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (**Теодора Стојковска, Петар Илиевски, Мариела Клековска**).....167
3. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (**Бобан Савески, Ѓоко Убавков, Татјана Стојкоска, Меланија Герасимовска, Жанета Тренчева, Марко Камиловски**).....168-169
4. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски дисертации (м-р **Горан Деспиноски**).....170

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. **Исправка** на грешка во Рефератот за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) прехранбена технологија, друго (преработка на овошје и зеленчук) на Факултетот за земјоделски науки и храна – Скопје (доц. д-р **Фросина Бабановска-Миленковска**), објавен во Билтенот број 1270 од 15.10.2022 година на страница 264.....171

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Реферат за избор на асистент во сите наставно-научни области од наставно-научните полиња информатика и компјутерска техника и информатика на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство – Скопје (м-р **Петар Секулоски**).....172-175
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Примена на алгоритмите за машинско учење во моделирањето и интерпретацијата на улогата на микробиомот во дијагностиката и терапијата на колоректалниот карцином од м-р Миодраг Цекиќ**, пријавена на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство – Скопје.....176-185

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (дисциплини): интегрална безбедност (51503), општа криминалистичка

- теорија (51600) и друго (51610) на Филозофскиот факултет – Скопје (**вонр. проф. д-р Тања Милошевска**).....186-206
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (дисциплини): дефендологија (51501), интегрална безбедност (51503) и управување и командување (51506) на Филозофскиот факултет – Скопје (**вонр. проф. д-р Горан Зенделовски**).....207-221
3. Рецензија на ракописот **Академско пишување и објавување** од авторите **проф. д-р Владимир Трајковски** и **проф. д-р Наташа Ангелоска Галевска**.....222-232
4. Рецензија на ракописот **Окупациона терапија** од авторката **вонр. проф. д-р Оливера Рашиќ Цаневска**.....233-243

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Реферат за избор на редовен професор во наставно-научните области: славистика (бохемистика), граматика, семантика, семиотика, синтакса (чешки јазик), лексикологија (чешки јазик) и преведување (чешки јазик) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје (**д-р Јасминка Делова-Силјанова**).....244-262

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (**Судија Нурковишќ-Керла, Сања Лазаревска**).....263

ЈНУ ИНСТИТУТ ЗА ФОЛКЛОР „МАРКО ЦЕПЕНКОВ“

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина): фолклористика (**доц. д-р Кристина Димовска**).....264-275

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ГРАФИЧКИ КОМУНИКАЦИИ НА ИНСТИТУТОТ ЗА ГРАФИЧКИ КОМУНИКАЦИИ ПРИ АРХИТЕКТОНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Архитектонски факултет – Скопје, објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ од 17.5.2022 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научната област графички комуникации и друго – 20118, на Институтот за графички комуникации при Архитектонскиот факултет во Скопје, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет бр. **08-6/43**, донесена на 14. седница одржана на **6.5.2022** година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Бојан Каранаков, вонреден професор на Архитектонскиот факултет, д-р Бранко Трпковски, редовен професор на Архитектонскиот факултет во пензија и д-р Ристо Ташевски, редовен професор на Машинскиот факултет.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научната област графички комуникации и друго – 20118, на Институтот за графички комуникации при Архитектонскиот факултет во Скопје, во предвидениот рок се пријави доц. д-р Добре Николовски.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Добре Николовски е роден на 12.6.1966, во Битола. Средно образование завршил во Битола во училиштето за средно образование „Таки Даскало“, насока: градежен техничар. Со високо образование се стекнал на Архитектонскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дипломирал на Архитектонскиот факултет во Скопје во 1992 година, со просечен успех 8,78 и се стекнал со звањето дипломиран инженер архитект. Во учебната 1993/1994 се запишал на втор циклус (магистерски) студии по архитектура, на Архитектонскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Во 2006 година го одбрал магистерскиот труд на тема: „Конструктивниот цртеж како средство за комуникација и графичка визуелизација на просторот – видови, својства и развојни правци“, изработен под менторство на проф. м-р Димитрије Ванов, и се стекнал со звањето магистер на технички науки од областа на архитектурата и урбанизмот. Во учебната 2011/2012 пријавил тема за докторска дисертација на трет циклус студии по архитектура, на Архитектонскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. На 27.6.2017 година ја одбрал докторската дисертација под наслов: „Сенката и засенувањето како фактор при архитектонско проектирање, методи на дефинирање и примена“, изработена под менторство на проф. д-р Бранко Трпковски. Докторската дисертација кандидатот д-р Добре Николовски ја одбрал пред Комисија во состав: д-р Бранко Трпковски, редовен професор на Архитектонскиот факултет, д-р Митко Хаџи Пуља, редовен професор на Архитектонскиот факултет, д-р Коста Мангароски, редовен професор на Архитектонскиот факултет, д-р Александар Радевски, доцент на Архитектонскиот факултет и д-р Бојан Каранаков, доцент на Архитектонскиот факултет. Со тоа, кандидатот д-р Добре Николовски се стекнал со звањето доктор на технички науки од областа на архитектурата и урбанизмот. Кандидатот д-р Добре Николовски е вработен на Архитектонскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во Институтот за графички комуникации при Архитектонскиот факултет.

На 21.10.2017 година е избран во звањето доцент по група предмети од областа на графичките комуникации на Институтот за графички комуникации при Архитектонскиот факултет во Скопје.

Во моментот е доцент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 1154 од 2.10.2017 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

Кандидатот поседува овластување за изработка на проектна документација од областа архитектура од А-категирија, како и овластување за надзор на објекти од областа архитектура од Б-категирија, сите издадени од Комората на овластени архитекти и овластени инженери на Република Македонија.

1. Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Архитектонски факултет, кандидатот доц. д-р Добре Николовски изведува настава и вежби на интегрираните петгодишни студии од прв и втор циклус по архитектура, по предметите: Вовед во компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, 3Д-моделирање, како и настава и вежби на прв циклус по градежништво на Градежниот факултет при УКИМ во Скопје, по предметите: Нацртна геометрија и Инженерска графика.

Кандидатот постојано работи на унапредување и модернизирање на наставната содржина на предметите на кои е избран со вметнување на современи наставни содржини и развојни концепти.

Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена и одбрана на 8 магистерски труда.

Научноистражувачка дејност

Кандидатот одржал презентации на четири реферати на научни и едукативни собири, и тоа: SHARE Скопје, 2019, „Локални искуства во BIM-технологија“; ArchiCAD Roadshow – „ArchiCAD е BIM а BIM е иднината“ („ArchiCAD is BIM and BIM is the future“) experts seminar, Скопје 2019; BIM Интеграција – предности и практики на BIM-ориентирана средина (BIM Integration - Advantages and Practices of a BIM-oriented Workflow), отворено предавање за АиГ-инженерската професија од организатор Smartsolution и Комора на овластени инженери и BIM Реализација – концепти и практики на BIM-ориентирана средина (BIM Realization - Concepts and Practices in a BIM-oriented Workflow), Скопје, 2021.

Во изминатиот период, кандидатот реализирал 3 истражувачки студиски посети, и тоа: стручен семинар во Нови Сад 2019 (hiCAD experts seminar), стручен семинар во Будимпешта, GRAPHISOFT BIM experts seminar, 9 – 13.9.2019 и стручен семинар во Будимпешта, GRAPHISOFT BIM experts seminar, 18 – 22.11.2019.

Стручно-уметничка дејност

Во рамките на стручно-уметничката дејност, кандидатот доц. д-р Добре Николовски е автор на 4 идејни архитектонски решенија и одговорен проектант на 11 архитектонски проекти за изведени станбени, деловни и индустриски објекти.

Стручно-применувачка дејност

Доц. д-р Добре Николовски активно е вклучен во стручно-применувачката работа.

Кандидатот е автор на 11 архитектонски проекти и 13 реализации за административни, станбени, деловни, индустриски објекти и ентериери.

Кандидатот, исто така, покажува активност во дејностите од поширок интерес за професијата и научната работа. Од 2018 година, доц. д-р Добре Николовски е избран за раководител на Институтот за графички комуникации при Архитектонскиот факултет во Скопје.

Кандидатот доц. д-р Добре Николовски активно е вклучен во работата на повеќе комисији при Архитектонскиот факултет.

Оценка од самоevaluација

Кандидатот доц. д-р Добре Николовски, во континуитет, позитивно е оценет со високи оценки преку анонимно спроведените анкети на студентите на Архитектонскиот факултет за наставно-образовната дејност на сите предмети во кои учествувал како доцент.

Заклучок

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и оценува наставно-образовната, стручно-уметничката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на доц. д-р Добре Николовски. Кандидатот демонстрира академска и педагошка работа која се одликува со професионална етика и научен и стручен придонес кон професијата.

Комисијата ги препознава и високо ги вреднува заложбите на кандидатот за интеграција на своите стручно-уметнички и стручно-апликативни достигнувања и знаења во наставно-образовната дејност и курикулумот на Архитектонскиот факултет во Скопје. Кандидатот демонстрира висок квалитет и посветеност во реализацијата на наставата на Архитектонскиот и Градежниот факултет, водејќи сметка за унапредување и осовременување на наставните содржини, вградувајќи ги најновите научни сознанија, практики и методи.

Комисијата констатира дека кандидатот нема објавено најмалку 5 рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека доц. д-р Добре Николовски поседува научни, стручни, педагошки и етички квалитети, но според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, не ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор на група предмети во научната област графички комуникации – друго 20118.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Вонр. проф. д-р Бојан Каранаков, претседател, с.р.
Проф. д-р Бранко Трпковски, член, с.р.
Проф. д-р Ристо Ташевски, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Добре Николовски

Институција: Институт за графички комуникации, Архитектонски факултет – Скопје, УКИМ

Научна област: графички комуникации и друго – 20118

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ –
ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *	ДА
2	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: <u>графички комуникации и друго – 20118.</u> Назив на научното поле: <u>архитектура, урбанизам и планирање.</u> Назив на научното подрачје: <u>техничко-технолошки науки.</u>	ДА
3	Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	НЕ
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 2 октомври 2017, бр. 1154	ДА
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Вонр. проф. д-р Бојан Каранаков, претседател, с.р.

Проф. д-р Бранко Трпковски, член, с.р.

Проф. д-р Ристо Ташевски, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Добре Николовски
 Институција: Институт за графички комуникации, Архитектонски факултет – Скопје,
 УКИМ

Научна област: графички комуникации и друго – 20118

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна)	Поени
1.	Вовед во компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, летен семестар 2021/2022, предавања (1 час)	1,2
2.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, летен семестар 2021/2022, предавања (1 час)	1,2
3.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, летен семестар 2021/2022 вежби (2 часа x 1 група)	0.9
4.	3Д-моделирање, летен семестар стара програма 2021/2022, предавање (1 час) – I циклус	1.2
5.	3Д-моделирање, летен семестар стара програма 2021/2022, вежби (2 часа x 1 група) – I циклус	0.9
6.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2021/2022 стара програма, предавања (1 час)	1.2
7.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2021/2022 стара програма, вежби (2 часа x 2 групи)	1,8
8.	Нацртна геометрија (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2021/2022, предавања (2 часа)	1,2
9.	Нацртна геометрија (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2021/2022, вежби (2 часа x 2 групи)	1.8
10.	Инженерска графика (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2021/2022, предавања (2 часа)	1.2
11.	3Д-моделирање, зимски семестар 2021/2022, предавање (1 час) – I циклус	1.2
12.	3Д-моделирање, зимски семестар 2021/2022, вежби (2 часа x 1 група) – I циклус	0.9
13.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, летен семестар 2020/2021, предавања (1 час)	1.2
14.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, летен семестар 2020/2021 вежби (2 часа x 1 група)	0.9
15.	3Д-моделирање, летен семестар стара програма 2020/2021, предавање (1 час) – I циклус	1.2
16.	3Д-моделирање, летен семестар стара програма 2020/2021, вежби (2 часа x 1 група) – I циклус	0.9
17.	Вовед во компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2020/2021, предавања (1 час)	1.2
18.	Нацртна геометрија (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2020/2021, предавања (2 часа)	1.2
19.	Нацртна геометрија (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2020/2021, вежби (2 часа x 2 групи)	1.8
20.	Инженерска графика (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2020/2021, предавања (2 часа)	1,2
21.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2020/2021 стара програма, предавања (1 час)	1.2

22.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2020/2021 стара програма, вежби (2 часа x 2 групи)	1.8
23.	3Д-моделирање, зимски семестар 2020/2021, предавање (1 час) – I циклус	1.2
24.	3Д-моделирање, зимски семестар 2020/2021, вежби (2 часа x 1 група) – I циклус	0.9
25.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, летен семестар 2019/2020, предавања (1 час)	1.2
26.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, летен семестар 2019/2020 вежби (2 часа x 1 група)	0.9
27.	3Д-моделирање, летен семестар стара програма 2019/2020, предавање (1 час) – I циклус	1.2
28.	3Д-моделирање, летен семестар стара програма 2019/2020, вежби (2 часа x 1 група) – I циклус	0.9
29.	Вовед во компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2019/2020, предавања (1 час)	1.2
30.	Нацртна геометрија (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2019/2020, предавања (2 часа)	1.2
31.	Нацртна геометрија (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2019/2020, вежби (2 часа x 2 групи)	1.8
32.	Инженерска графика (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2019/2020, предавања (2 часа)	1.2
33.	Инженерска графика (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2019/2020, вежби (2 часа x 2 групи)	1.8
34.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2019/2020 стара програма, предавања (1 час)	1.2
35.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2019/2020 стара програма, вежби (2 часа x 2 групи)	1.8
36.	3Д-моделирање, зимски семестар 2019/2020, предавање (1 час) – I циклус	1.2
37.	3Д-моделирање, зимски семестар 2019/2020, вежби (2 часа x 1 група) – I циклус	0.9
38.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, летен семестар 2018/2019, предавања (1 час)	1.2
39.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, летен семестар 2018/2019 вежби (2 часа x 1 група)	0.9
40.	3Д-моделирање, летен семестар стара програма 2018/2019, предавање (1 час) – I циклус	1.2
41.	3Д-моделирање, летен семестар стара програма 2018/2019, вежби (2 часа x 1 група) – I циклус	0.9
42.	Вовед во компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2018/2019, предавања (1 час)	1.2
43.	Нацртна геометрија (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2018/2019, предавања (2 часа)	1.2
44.	Нацртна геометрија (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2018/2019, вежби (2 часа x 2 групи)	1.8
45.	Инженерска графика (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2018/2019, предавања (2 часа)	1.2

46.	Инженерска графика (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2018/2019, вежби (2 часа x 2 групи)	1.8
47.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2018/2019 стара програма, предавања (1 час)	1.2
48.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2018/2019 стара програма, вежби (2 часа x 2 групи)	1.8
49.	3Д-моделирање, зимски семестар 2018/2019, предавање (1 час) – I циклус	1.2
50.	3Д-моделирање, зимски семестар 2018/2019, вежби (2 часа x 4 групи) – I циклус	3.6
51.	3Д-моделирање, летен семестар 2017/2018, предавање (1 час) – I циклус	1.2
52.	3Д-моделирање, летен семестар 2017/2018, вежби (2 часа x 4 групи) – I циклус	3.6
53.	Вовед во компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, летен семестар 2017/2018, предавања (1 час)	1.2
54.	Нацртна геометрија (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2017/2018, предавања (2 часа)	1.2
55.	Нацртна геометрија (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2017/2018, вежби (2 часа x 2 групи)	1.8
56.	Инженерска графика (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2017/2018, предавања (2 часа)	1.2
57.	Инженерска графика (Градежен факултет), I циклус, зимски семестар 2017/2018, вежби (2 часа x 2 групи)	1.8
59.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2017/2018, предавања (1 час)	1.2
60.	Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД, I циклус, зимски семестар 2017/2018 стара програма, вежби (2 часа x 4 групи)	3.6

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна)	Поени
61.	Консултации со студенти, летен семестар 2021/2022 (253 студенти)	0,51
62.	Консултации со студенти, зимски семестар 2021/2022 (232 студенти)	0,46
63.	Консултации со студенти, летен семестар 2020/2021 (112 студенти)	0,22
64.	Консултации со студенти, зимски семестар 2020/2021 (281 студент)	0,56
65.	Консултации со студенти, летен семестар 2019/2020 (135 студенти)	0,27
66.	Консултации со студенти, зимски семестар 2019/2020 (379 студенти)	0,76
67.	Консултации со студенти, летен семестар 2018/2019 (387 студенти)	0,78
68.	Консултации со студенти, зимски семестар 2018/2019 (279 студенти)	0,56
69.	Консултации со студенти, летен семестар 2017/2018 (131 студент)	0,26
70.	Консултации со студенти, зимски семестар 2017/2018 (410 студент)	0,82
71.	Подготовка на предавања по предметот Вовед во компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД	1
72.	Подготовка на вежби по предметот Вовед во компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД	0,5
73.	Подготовка на предавања по предметот Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД	1
74.	Подготовка на вежби по предметот Компјутерски помогнато проектирање CAD, СААД	0,5
75.	Подготовка на предавања по предметот 3Д-моделирање	1

76.	Подготовка на вежби по предметот 3Д-моделирање	0,5
77.	Подготовка на предавања по предметот Нацртна геометрија	1
78.	Подготовка на вежби по предметот Нацртна геометрија	0,5
79.	Подготовка на предавања по предметот Инженерска графика	1
80.	Подготовка на вежби по предметот Инженерска графика	0,5
81.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистерски труд, 8 кандидати	2,4
	Вкупно	97,2

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	Учество на научен собир со реферат	
1.	Усна презентација на SHARE Скопје 2019 – „Локални искуства во BIM-технологија“	1
2.	Усна презентација на ArchiCAD Roadshow – „ArchiCAD е BIM а BIM е иднината“ („ArchiCAD is BIM and BIM is the future“), Скопје, 2019, во организација на GRAPHISOFT и Smartsolution	1
3.	Усна презентација на BIM-интеграција – предности и практики на BIM-ориентирана средина (BIM Integration - Advantages and Practices of a BIM-oriented Workflow), отворено предавање за АиГ-инженерската професија од организатор Smartsolution и Комора на овластени инженери, Скопје, 2021	1
4.	Усна презентација на BIM-реализација – концепти и практики на BIM-ориентирана средина (BIM Realization - Concepts and Practices in a BIM-oriented Workflow), отворено предавање за АиГ-инженерската професија од организатор Smartsolution и Комора на овластени инженери, Скопје, 2021	1
	Вкупно	4

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Идејно архитектонско решение	
1.	Идејно решение за објект за времен престој, Нижеполе, 2018	4
2.	Идејно решение за индивидуален станбен објект – ул. „Анести Пановски“ б.б, Битола, 2018	4
3.	Повеќесемеен станбен објект – ул. „Довлецик“, Битола, 2018	4
4.	Административно-деловен објект со магацински простор –Орман, Скопје 2019	4
	Изведен архитектонски објект	
5.	Надградба на индивидуален станбен објект – с. Оризари, Битола, 2018 с. Долно Оризари, ул. „Стив Наумов“ б.б.	6
6.	Индивидуален станбен објект –ул. „Анести Пановски“ б.б, Битола, 2018	6
7.	Повеќесемеен станбен објект – ул. „Довлецик“, Битола, 2018	6
8.	Индустриска хала - г. Оризари, Битола, 2019	6
9.	Реконструкција и доградба на административно-деловен објект со магацински простор – индустриска зона Битолатекс, Битола, 2018	6
10.	Административно деловен објект со магацински простор – Орман, Скопје 2019	6
11.	Повеќесемеен станбен објект – ул. „Пецо Божиновски“, Битола, 2020	6
12.	Повеќесемеен станбен објект – ул. „Горче Петров“, Битола, 2021	6

	Вкупно	64
--	---------------	-----------

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност	Поени
	Идеен проект	
1.	Повеќесемеен станбен објект – ул. „Довлеџик“, Битола, 2018	2
2.	Административно-деловен објект со магацински простор– Орман, Скопје 2019	2
3.	Бензинска станица - с. Сапотница, Демир Хисар, 2020	2
4.	Повеќесемеен станбен објект – ул. „Ѓорче Петров“, Битола, 2021	2
5.	Административно делов објект, ул. „Индустриска“ бр. 113а, Битола, 2022	2
	Основен проект	
6.	Надградба на индивидуален станбен објект – Оризари Пецо, 2018 с. Долно Оризари, ул. „Стив Наумов“ б.б.	4
7.	Индивидуален станбен објект – Анести Пановски б.б, Битола, 2018	4
8.	Повеќесемеен станбен објект – ул. „Довлеџик“, Битола, 2018	4
9.	Реконструкција и доградба на административно-деловен објект со магацински простор – индустриска зона Битолатекс, Битола, 2018	4
10.	Административно-деловен објект со магацински простор – Орман, Скопје 2010	4
11.	Индустриска хала - г. Оризари, Битола, 2019	4
12.	Индивидуален станбен објект - Сремска Митровица бр. 26, 2019	4
12.	Повеќесемеен станбен објект - ул. „Пецо Божиновски“, Битола, 2020	4
13.	Бензинска станица - с. Сапотница, Демир Хисар 2020	4
14.	Повеќесемеен станбен објект – ул. „Ѓорче Петров“, Битола 2021	4
14.	Административно-деловен објект, ул. „Индустриска“ бр. 113а, Битола, 2022	4
	Надзор на изведба на објект	
16.	Индивидуален станбен објект – ул. „Анести Пановски“ б.б, Битола, 2018	2
17.	Повеќесемеен станбен објект – ул. „Довлеџик“, Битола, 2018	2
18.	Реконструкција и доградба на административно-деловен објект со магацински простор – индустриска зона Битолатекс, Битола 2018	2
19.	Административно-деловен објект со магацински простор – Орман, Скопје, 2019	2
20.	Индустриска хала - г. Оризари, Битола, 2019	2
	Архитектонска визуелизација	
21.	Архитектонска визуелизација на проект за викенд-куќа во нас. Нижополе	2
22.	Архитектонска визуелизација на проект за индивидуална куќа на ул. „Анести Пановски“, Битола	2
23.	Архитектонска визуелизација на проект за повеќесемеен објект на ул. „Довлеџик“, Битола	2
24.	Архитектонска визуелизација на проект за повеќесемеен објект на ул. Ѓорче Петров,	2
25.	Архитектонска визуелизација на проект за индивидуална куќа на ул. Скоевска, Битола	2
	Вкупно	74

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност (стручно-апликативна):	Поени
1.	Член на факултетска комисија 7 комисији (3 x комисија за приемен, 4 x претседател на пописна комисија компјутерска опрема)	3,5
2.	Студиски престој до три месеци (Нови Сад, Будимпешта, Будимпешта)	3

3.	Раководител на Институт за високоградба при Архитектонски факултет – Скопје, со мандатен период за 2019 – 2021 и 2021 – 2024	2
4.	Ментор и раководител на групите од Архитектонски факултет на регионалниот натпревар на Allplan 2022 г.	1
	Вкупно	9,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	97,2
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	4
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	64
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	74
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	9,5
Вкупно	248,7

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Вонр. проф. д-р Бојан Каранаков, претседател, с.р.

Проф. д-р Бранко Трпковски, член, с.р.

Проф. д-р Ристо Ташевски, член, с.р.

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ ЗА изработка на магистерски трудови на
 Архитектонскиот факултет во Скопје

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Христина Шајноска	Пејзажен хотел за пејсажната променада над Лабино, Охрид	Landscape Hotel for the Landscape Promenade Above Labino, Ohrid	Проф. д-р Минас Бакалчев	08-6/98 од 30.9.2022 година
2.	Тамара Павлеска	Куќи и луѓе – сценарио за обнова на селата преку примерот на с. Јаворец, Македонија	House and People – Scenario for Village Renewal through the Example of Javorec, Macedonia	Вонр. проф. д-р Саша Тасиќ	08-6/98 од 30.9.2022 година
3.	Леон Кајгази	Модел на колаборативно домување во населба Буњаковец	Model of collaborative Housing in Bunjakovec neighborhood	Вонр. проф. д-р Саша Тасиќ	08-6/98 од 30.9.2022 година
4.	Христина Милошеска	Дом за деца без родители и родителска грижа	Home For Children Without Parents and Parental Care	Вонр. проф. д-р Саша Тасиќ	08-6/98 од 30.9.2022 година
5.	Цветан Тунтевски	Дизајн хотел/хотел “Кеј” – Скопје	Design Hotel/Hotel „Riverside“ - Skopje	Вонр. проф. д-р Саша Тасиќ	08-6/98 од 30.9.2022 година
6.	Калина Прелиќ	Архитектонска интервенција за трансформација на територијата на “Скопскиот аквадукт” во музејска целина	Architectural interventions for Transforming the Skopje`s Aqueduct Territory into Museum Site	Вонр. проф. д-р Мери Батакоја	08-6/98 од 30.9.2022 година
7.	Тамара Иванова	Територијален преклоп помеѓу градот и пејзажот, езеро Треска, Скопје	Territorial overlap between the city and the countryside, Lake Treska, Skopje	Вонр. проф. д-р Слободан Велевски	08-6/98 од 30.9.2022 година

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ ЗА изработка на магистерски трудови на
 Архитектонскиот факултет во Скопје

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
8.	Ангела Тодороска	Дом за стари лица во Струга	Nursing Home in Struga	Проф. д-р Минас Бакалчев	08-6/112 од 27.10.2022 година
9.	Маја Попоска	Архитектура и природа, пејзажен хотел во село Белица	Architecture and nature, landscape hotel in the village of Bitola	Проф. д-р Минас Бакалчев	08-6/112 од 27.10.2022 година
10.	Милан Димитриевски	Дизајн на колективни објекти во склоп на градски парк/Колективен центар “ПАРК”	Design of collective facilities as part of a city park/Collective Center “RARK”	Вонр. проф. д-р Саша Тасиќ	08-6/112 од 27.10.2022 година
11.	Марио Ѓорѓевски	Куќа и природа: Вила во “Маврово”	House and Nature: Vila in “Mavrovo”	Вонр. проф. д-р Саша Тасиќ	08-6/112 од 27.10.2022 година
12.	Егзона Исуфи	Преку традиционалното домување во модел на современо домување	Through Traditional housing to Contemporary modern housing	Вонр. проф. д-р Саша Тасиќ	08-6/112 од 27.10.2022 година
13.	Даријан Адамулев	Домување покрај река во Злокуќани-Скопје	Riverside housing in Zlokukjani - Skopje	Вонр. проф. д-р Саша Тасиќ	08-6/112 од 27.10.2022 година
14.	Фросина Поп Петрова	Урбана фабрика за производство на фотоволтаични модули со едукативни содржини	Urban factory for the Production of Photovoltaic Modules with educational Content	Вонр. проф. д-р Александар Радевски	08-6/112 од 27.10.2022 година
15.	Мимоза Гаштевска	Современа фабрика за преработка на млеко со фарма за крави и содржини за посетители	Contemporary Milk Processing Plant with Cow Farm and Visitor Facilities	Вонр. проф. д-р Александар Радевски	08-6/112 од 27.10.2022 година

16.	Столе Мицев	Регионален агрокултурен центар за продажба, производство, складирање и транспорт на производи во Струмица	Regional agricultural center for sale, production, storage and transportation of products in Strumica	Вонр. проф. д-р Александар Радевски	08-6/112 од 27.10.2022 година
17.	Андреј Иваноски	Ламелирани производи од дрво како обновлив материјал и нивна употреба во современи индустриски објекти	Laminated products of wood as a renewable material and then use in modern industrial buildings	Вонр. проф. д-р Александар Радевски	08-6/112 од 27.10.2022 година
18.	Ангела Чучкова	Современи архитектонски интервенции на археолошки локалитети преку примерот на Баргала	Contemporary interventions on archeological sites through the example of Bargala	Проф. д-р Елизабета Касапова	08-6/112 од 27.10.2022 година
19.	Сара Стокуќа	Ревитализација на објектите од индустрискиот комплекс “Купрум” во Скопје	Revitalization of the buildings of the industrial complex “Kuprum” in Skopje	Вонр. проф. д-р Ана Ивановска-Дескова	08-6/112 од 27.10.2022 година

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВЛИЈАНИЕТО НА КРЕДИТИРАЊЕТО И НА КАМАТНИТЕ СТАПКИ ВРЗ ЕКОНОМСКАТА АКТИВНОСТ – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА“ ОД М-Р ДАШМИР САИТИ, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 110 од Законот за високото образование (Сл. весник на РС Македонија бр. 82/18 и бр. 178/21) и член 63 од Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус студии на УКИМ (Универзитетски гласник бр. 530/20), а согласно со предлогот на Советот на студиската програма Економски науки, Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 30.9.2022 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Дашмир Саити со наслов: ВЛИЈАНИЕТО НА КРЕДИТИРАЊЕТО И НА КАМАТНИТЕ СТАПКИ ВРЗ ЕКОНОМСКАТА АКТИВНОСТ – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, во состав: проф. д-р Ѓорѓи Гоцков (претседател), проф. д-р Борче Треновски (ментор), проф. д-р Предраг Трпевски (член), проф. д-р Елена Наумовска (член) и проф. д-р Климентина Попоска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Дашмир Саити, со наслов: ВЛИЈАНИЕТО НА КРЕДИТИРАЊЕТО И НА КАМАТНИТЕ СТАПКИ ВРЗ ЕКОНОМСКАТА АКТИВНОСТ – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, содржи 302 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со единечен (single) проред и големина на букви 12, со 39 фусноти, 387 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во четири глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатот укажува дека во изминатиот период, посебно периодот на големата економска криза од 2008 година, јасно се покажа важноста на финансискиот сектор за создавањето на поповолна макроекономска околина, како и за поттикнување на економската активност. Зголемувањето на распределбата на капиталот го забрзува растот, што пак, придонесе до долгорочен економски раст. По големата економската криза, финансискиот/банкарскиот сектор беше вклучен во процес на реформи, што имаше за цел да ја врати довербата во финансискиот сектор и улогата на кредитирањето како значајна варијабла во поттикнувањето на економската активност. Во поглед на актуелноста на оваа проблематика, кандидатот покажува дека еден од клучните приоритети на Република Северна Македонија (РСМ), како и на другите национални економии, е поттикнување на економскиот раст. Ваквите истражувања, преку анализа на влијанието на растот на кредитите на приватниот сектор врз растот на БДП, влијанието на состојбите и на тековите, како и растот на кредитите врз економската активност, се од исклучителна важност. Кандидатот наведува дека емпириската литература која ја елаборира поврзаноста помеѓу кредитирањето и каматните стапки врз економската активност во регионот е прилично оскудна. Посебно се ограничени истражувањата што се однесуваат на кредитната активност и влијанието на каматните стапки и нивната поврзаност со економскиот раст во РСМ што беше еден од поттиците на кандидатот за формулирање на овие докторски тези. Во контекст на претходното, трудот има значаен придонес во пополнувањето на јазот во литературата во однос на проценката на макроекономските ефекти на кредитната активност врз економскиот раст. Дополнително, во воведот, освен значењето на изборот, обработката на темата и причината за нејзин избор, изложени се и очекуваниот научен придонес, нацрт на содржината на трудот, преглед на достигнувањата на научната дисциплина поврзани со предметот на истражувањето, образложение на работните хипотези и применетите научни методи и начини на работа.

Првата глава од докторската дисертација е насловена „Преглед на економската теорија и теоретските основи“. Во неа е преставена теоретската основа на трудот со испитување на монетарните теории во *мејнстрим* економските школи. Почнувајќи од меркантилистите, основоположниците на маргинализмот како Валрас, чија теорија е обвинета дека ја одредува каматната стапка само за строго стационарна состојба и дополнително критикувана од Виксел. Во продолжение, во рамките на традиционалната теорија на економскиот раст, кандидатот ја анализира неокласичната теорија на парите како еден вид критика на кејнзијанската монетарна теорија. Кандидатот наведува дека еден од главните теоретски заклучоци на неокласичната теорија за парите е дека на совршено конкурентен пазар, парите играат целосно неутрална улога. Понатаму, дека доминантната макроекономска теорија пред 30-тите била квантитативната теорија на парите. Дополнително, верзијата на Кембриџ претставувала чекор кон посовремените монетарни теории; приврзаниците на оваа теорија претпоставувале дека зголемувањето на количеството на пари влијае врз зголемувањето на цените. Дополнително, критиките на Кејнз го оспоруваат неокласичното мислење, каде што неокласичарите, понудата на парите и каматните стапки ги детерминираат како ендогени варијабли, спротивно од кејнзијанскиот пристап. Во продолжение имаа соодветна елаборација и за новите кејнзијанци каде што монетарната политика е неутрална на краток рок, што значи дека промените на каматните стапки не се веднаш проследени со промени во инфлациските очекувања поради номиналните ригидности. Во новата кејнзијанска рамка, цените се ригидни, додека, пак, за посткејнзијанската традиција инвестициите се ригидни. Исто така, во теоретскиот дел, фокусот на кандидатот беше ставен и на теоретските основи, посебно на моделот на раст на Солоу, теоријата на ендеген раст, теоријата на дефлација на долгот, ирационалното изобилство и на теоретските основи на кредитирањето.

Втората глава ја анализира релевантната емпириска литература во однос на ефектите и влијанието на кредитната активност и на каматните стапки врз економскиот раст. Најголемиот дел од емпириските докази сугерираа дека банките и финансиските пазари имаат позитивен ефект врз економскиот раст. Анализата на ефектите на влијанието на кредитната активност кандидатот ја поделил на шест подгрупи. Имено, во зависност од предметот на истражувањето, поделбата е извршена според следниве критериуми: во првата подгрупа ги опфатил истражувањата кои примениле панел-регресивна анализа на финансиската и економската активност; кај втората подгрупа се опфатени кредитната динамика, каналите и различните типови заеми; третата подгрупа ги опфаќа истражувањата на квантитативното олеснување; во четвртата подгрупа се опфатени истражувањата на кредитната активност во земјите од Западен Балкан; петтата подгрупа ги вклучува студиите на кредитната активност на поединечните земји во светот; шестата подгрупа, пак, ја открива негативната каузалност помеѓу финансискиот и економскиот раст. Вториот дел на релевантната емпириска литература за влијанието на каматните стапки врз економската активност е групиран во пет подгрупи, имено опфатени се: каузалната врска на каматните стапки и економскиот раст; влијанието на различни независни варијабли врз каматните стапки; негативното влијание на каматните стапки врз економската активност; каналот на каматните стапки; влијанието на ниските (и на негативните) каматни стапки врз економскиот раст. На крај на втората глава, кандидатот ги елаборира трендовите на кредитирањето, на каматните стапки и на економската активност кои се групирани на два блока; од една страна се елаборирани кредитните трендови, а од друга страна се елаборирани трендовите и движењата на каматните стапки врз економската активност во Република Северна Македонија, земјите од Западен Балкан и развиените земји (Германија, Јапонија, Велика Британија и САД).

Во **третата глава**, кандидатот го има истражено влијанието на кредитната активност врз економската активност во РСМ. Структурата на третото поглавје е поделена на четири посебни истражувања насочени во склоп на општата хипотеза, која гласи дека кредитната активност има позитивно влијание врз БДП на краток/долг рок во РСМ, додека каматните стапки имаат негативно влијание врз економскиот раст на краток/долг рок во РСМ. Првото истражување се однесува на кредитите на приватниот сектор врз економскиот раст во РСМ. Во таа насока, кандидатот ги потврдува поставените претпоставки дека растот на кредитирањето на приватниот сектор влијае на растот на БДП по глава на жител во РСМ, од една страна, и од друга страна, односот меѓу финансиите и економскиот раст може да биде немонотон. Второто истражување се однесува на интеракциите помеѓу кредитниот раст и индикаторите на економските перформанси, односно на придонесот на потрошувачката и на инвестициите кон растот. Врз основа на теоретските модели, кандидатот

дефинирал две оценки на влијанието на кредитите на домаќинствата и на фирмите врз економскиот раст преку два канала на влијание, односно преку финалната потрошувачка на домаќинствата и преку инвестициите во основните средства. Во оваа насока ги потврдува следниве претпоставки - дека растот на вкупните кредити на фирмите влијае со побрз интензитет на растот на БДП преку потрошувачката во РСМ од една страна, а од друга страна, растот на вкупните кредити на домаќинствата влијае со побрз интензитет на растот на БДП преку инвестициите во основни средства во РСМ. Третото истражување се однесува на анализата на специфичните видови кредити забележани како кредити дадени на домаќинствата (необезбедени) и на кредитите на нефинансиските институции, од една страна, и од друга страна, на специфичните кредити на домаќинствата (обезбедени) и на недепозитните финансиски институции во РСМ. Кандидатот ги потврдува следниве претпоставки: дека растот на состојбите на специфичните кредити (на домаќинствата [необезбедени] и на нефинансиските деловните активности), од една страна, и од друга страна, растот на состојбите на специфичните кредити (на физичките лица [обезбедени] и на останатите финансиски институции) има позитивен ефект врз БДП. Дополнително, растот на тековите на специфичните горенаведени групи кредити има негативен ефект врз БДП. Четвртото истражување се однесува на анализата на стабилноста на растот на кредитирањето, влијанието на паричниот агрегат (М3) и долгорочниот сооднос на „тесните пари“ или (долгорочните средства/вкупните средства на НБРСМ) врз економската активност. Во таа насока ги опфатил факторите на монетарната и фискалната политика, ценовната и монетарната стабилност и економскиот потенцијал на истражување на „квантитативното олеснување“ во РСМ за периодот 2003 – 2021 година. Кандидатот ги потврдува следниве претпоставки дека: растот на кредитирањето (банкарски кредити кон сите сектори, освен кон недепозитните финансиските институции) придонесува за растот на БДП (присуството на позитивниот ефект е проследен со временско задоцнување до два временски периода). Растот на кредитирањето е во стабилна краткорочна врска со номиналниот БДП во РСМ, од една страна, додека од друга страна, не е во стабилна долгорочна врска.

Во **четвртата глава** е анализирано влијанието на каматните стапки врз економската активност во РСМ. Структурата на четвртото поглавје е структурирана на три посебни истражувања. Имено, анализирани се: влијанието на кредитите на приватниот сектор и на реалните каматни стапки врз номиналниот БДП; влијанието на каматните стапки на благајничките записи и на инфлацијата врз вкупното кредитирање и реалниот БДП; влијанието на краткорочните и на долгорочните каматни стапки врз номиналниот БДП. Со цел одржување на конзистентноста и континуитетот на докторската дисертација, кандидатот следните три истражувања ги означил со итеративни ознаки како продолжување на претходните четири истражувања. Петтото истражување се однесува на анализа на ефектите на кредитите на приватниот и на реалните каматни стапки врз БДП. Во оваа насока ги потврдува следниве претпоставки дека кредитирањето на приватниот сектор има позитивно влијание врз БДП на краток рок/и на долг рок, од една страна, и од друга страна, реалните каматни стапки имаат негативно влијание врз БДП на краток рок/и на долг рок. Шестото истражување се однесува на анализа на долгорочните ефекти на каматните стапки на благајничките записи и на стапката на инфлација врз вкупните кредити и врз БДП. Истражувањето се базира на два векторски модела на корекција на грешките (ВЕЦМ). Кандидатот ги потврдува следниве претпоставки: каматните стапки на благајничките записи имаат негативно влијание врз вкупните кредити и БДП на долг рок; дополнително, инфлацијата нема статистички значајно влијание врз вкупното кредитирање и БДП. Седмото истражување се однесува на анализа на влијанието на краткорочните и долгорочните каматни стапки врз номиналниот БДП. Истражувањето се базира на векторски модел на корекција на грешките (ВЕЦМ) за периодот 2004 – 2021 година. Во оваа насока ги потврдува следниве претпоставки дека долгорочните каматни стапки не предизвикуваат економски раст на долг и на краток рок. Дополнително, краткорочните каматни стапки имаат негативно влијание на долг рок врз БДП.

Во заклучните согледувања, на последниот дел стандардно насловен „Заклучни согледувања“, кандидатот ги сумира сознанијата до кои доаѓа во текот на истражувањето. Литературата што е користена при изработка на докторската дисертација во најголем дел се состои од наслови од странски автори, и тоа, пред сè, од англисаксонското говорно подрачје. Освен тоа, наведени се и неколку релевантни интернет-страници на институции од кои се преземени бројни студии и неопходни статистички податоци.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во докторската дисертација е влијанието/врските на кредитирањето и каматните стапки врз економската активност во Република Северна Македонија, (пред сè економскиот раст). Акцентот е ставен на влијанието на врската кредити – економска активност и каматни стапки – економска активност, по што централниот дел од истражувањето е фокусиран на емпириската анализа, која треба да ги провери првично поставените тези. Основната

цел на истражувањето е анализа и истражување на ефектите на кредитната активност и на каматните стапки врз економската активност, на краток и долг рок, пред сè влијанието на макрониво (националните индикатори на економскиот раст).

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Ограничен број трудови досега ја анализираа ефективноста на монетарната политика во Република Северна Македонија во рамките на кредитната активност и економскиот раст. Velickovski (2013), преку VAR-моделот во периодот 1997 – 2011 година, утврдува дека каматната стапка во Република Северна Македонија е незначителна за економската активност, како и Trenovski (2014), чија анализа го опфаќа периодот 2000 – 2011 година и открива дека одговорот на БДП на шоките на каматните стапки е незначителен. Во регионот на Југоисточна Европа, иако емпириската литература која ја истражува оваа област е ограничена, сепак постојат трудови кои ја истакнуваат важноста на кредитите и каматните стапки и во значаен дел ја потврдуваат врската помеѓу кредитната и економската активност. Релевантната емпириска литература го има анализирано делот за состојбите на вкупните кредити, посебно делот на банкарските кредити кон приватниот сектор. Од друга страна, предизвик на кандидатот беше да се елаборира делот на растот на кредитите кон приватниот сектор, имено нивната асиметричност на влијание во периоди на рецесија и експанзија, дополнително, и нивното монотono или нелинеарно влијание врз економскиот раст. Понатаму, анализите се продлабочуваа на две димензии на растот на кредитите, на кредити на домаќинствата и на фирмите и нивното влијание врз растот на финалната потрошувачка на домаќинствата, како и врз растот на инвестициите во основни средства. Потпирајќи се на релевантната емпириска литература, дополнителен предизвик беше канализирањето на кредитите според критериумите што придонесуваат директно или индиректно кон економскиот раст - кредитите кои ги финансираат трансакциите кон реалниот сектор, каде што се произведуваат и се тргуваат стоки и услуги, од една страна, а од друга страна, анализа на нивните состојби и на нивниот прираст во однос на БДП, каде што текот (или англ. *flows*) на кредитите е меѓу ретките истражени појави со значаен придонес на економската литература. Особено по големата финансиска криза, тренд на намалување на каматните стапки е евидентиран во РСМ, додека во периодот на корона-кризата регистрирани се најниските стапки, причини што го мотивираа кандидатот да ги анализира влијанијата на реалните каматни стапки и на каматните стапки на благајничките записи врз БДП на краток и на долг рок. Под влијание на неповолните економски шокови, централните банки често се соочуваа со нулта долна граница на номиналните каматни стапки, каде што, покрај конвенционалните монетарни политики, развиените земји користеа и неконвенционални монетарни политики, како, на пр., Јапонија, САД, ЕУ и Англија. Поттик и значајна тема за истражување на кандидатот беше и влијанието на неконвенционалните инструменти, како квантитативното и квалитативното олеснување и нивниот придонес кон економската активност во една мала и отворена економија, како што е примерот на РСМ.

Краток опис на применетите методи

При изработката на докторскиот труд, кандидатот ги применил следниве методи: емпирискиот метод, методот на анализа и синтеза, методот на индукција и дедукција, компаративниот метод, методот на дескрипција, методот на компилација и статистичкиот метод. Статистичкиот метод, главно, е користен при групирање и обработка на емпириските податоци кои се добиени од самите истражувања. Во статистичката анализа користел секундарни извори на податоци, и тоа за потребите на анализа во Република Северна Македонија, додека потребните податоци се обезбедени од Државниот завод за статистика, НБРСМ, Министерството за финансии, податоци од Светската банка и Меѓународниот монетарен фонд. Од позначајните статистички методи, користени се: методот на обични најмали квадрати (ОЛС), генерализираниот метод на моменти (ГММ), моделот на авторегресивни распоредени задоцнувања (АРДЛ) и векторскиот модел на корекција на грешката (ВЕЦМ). Истражувањата се базираат на корелациската анализа и дескриптивната статистика на променливите, на тестовите за стационарност и коинтеграција, како и на оценка на моделите на временските серии. Дополнително, врз основа на оценетиот модел, спроведени се тестот за каузалност, како и пресметка на функцијата на импулсниот одговор на променливите во услови на шок и разложување на нивната варијанса. Оценетите модели, односно равенките во нивните рамки, се проверени дали се статистички значајни и дали се исполнети претпоставките на методот на обични најмали квадрати.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Емпириските наоди на ова истражување обезбедуваат особено важни и во определени домени пионерски резултати како научен придонес за кредитната активност и влијанието на каматните стапки врз економската активност во Република Северна Македонија.

- Покрај позитивното влијание на растот на банкарските кредити на приватниот сектор врз стапката на раст на БДП по глава на жител во РСМ, утврден е и асиметричниот ефект на банкарските кредити кон приватниот сектор, кој е поизразен во услови на силен економски раст отколку во услови на бавен економски раст. Дополнително, утврдено е дека постои и нелинеарна врска, каде што според Филеровиот метод, горната граница на интервалот на доверба е некаде околу 40 % од БДП.
- Растот на кредитите на домаќинствата нема да има влијание врз интензитетот на растот на финалната потрошувачка на домаќинствата во БДП, но ќе доведе до поголема динамика на растот на инвестициите. Од друга страна, растот на кредитната активност на фирмите предизвикува раст со поголема динамика на учество на финалната потрошувачка на домаќинствата во структурата на БДП, а воедно помала динамика (интензитет) на учество на инвестициите.
- Кандидатот дава докази кои покажуваат дека монетарната политика може да се надополни со констатација дека во Република Северна Македонија сè уште не е во целост искористен развојниот кредитен потенцијал. Имено, доколку вкупните кредити се зголемат за 1 процентен поен во однос на БДП, стапката на раст на реалниот БДП по глава на жител во просек ќе се зголеми за 0,0323 процентни поени. Во насока на идентификување на каналите на влијание, резултира дека кредитите на недепозитниот финансиски сектор и секторот на недвижности (претежно станбените) имаат далеку посилно влијание врз економскиот раст отколку кредитите на нефинансискиот сектор. Од друга страна, доколку се зголеми динамиката на протокот (анг. *flows*) на задолжувањето, ќе дојде до намалување на стапката на економскиот раст, односно ако се зголеми динамиката на задолжување во однос на БДП за еден процентен поен во однос на БДП, стапката на раст на реалниот БДП по глава на жител во просек ќе се намали за 0,32 процентни поени. Ваквиот ефект е значително поизразен кај недепозитниот финансиски сектор и секторот на недвижности (претежно станбените), додека, пак, зголемувањето на динамиката на задолжувањето во однос на БДП кај нефинансискиот сектор ќе доведе до значително помали негативни импликации на економскиот раст.
- Растот на кредитите кон сите сектори, освен кон финансискиот сектор, има позитивна врска со растот на номиналниот БДП на краток рок; сепак, неговите оценети коефициенти на задоцнување од два периода покажуваат дека позитивниот ефект врз економската активност по половина година почнува да забавува. Имено, резултира на инверзна У-крива помеѓу растот на банкарските кредити кон „реалната економија“ и економскиот раст во Република Северна Македонија.
- Кандидатот утврдил дека состојбите на кредитите на приватниот сектор во Република Северна Македонија имаат позитивно влијание врз бруто домашниот производ, на краток и долг рок, додека, пак, реалните каматни стапки имаат негативно влијание, исто така, на краток и долг рок. Потврдува и дека пониските каматни стапки го стимулираат економскиот раст.
- Понатаму, сугерира дека каматните стапки на благајничките записи во Република Северна Македонија имаат долгорочно негативно влијание врз вкупното кредитирање и врз реалниот БДП, додека на долг рок, инфлацијата нема статистички значајно влијание врз вкупното кредитирање и реалниот БДП.
- Дополнително е утврдено дека краткорочните каматни стапки имаат статистички значајно и негативно влијание врз номиналниот БДП, додека, пак, долгорочните каматни стапки немаат значајно влијание на краток и на долг рок.

Истражувањата го опфаќаат механизмот на кредитната и каматната трансмисија и моделите кои се потпираат на очекувањата и на нивното влијание врз економскиот раст, односно компонентите за кои се претпоставува дека се главни инструменти на монетарната трансмисија.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Дашмир Саити, со наслов: „Влијанието на кредитирањето и на каматните стапки врз економската активност – со посебен осврт на Република Северна Македонија“, претставува истражување во областа на монетарната економија. Изработката на темата на оваа докторска дисертација е со основна цел на истражување и анализа на ефектите на кредитната активност и на каматните стапки врз економската активност, на краток и долг рок, пред сè нивното макроекономско влијание. Поединечните цели кои произлегуваат од истражувањето се: утврдување на влијанието на кредитите на приватниот сектор врз економскиот раст; утврдување на насоката на влијанието на кредитната активност на растот на БДП – преку инвестициите и преку потрошувачката; влијанието на растот на кредитите врз растот на БДП – поточно утврдување на значајноста и каналот за пренос на влијанието на кредитите врз реалната активност – во зависност од специфичните видови кредити и во зависност од нивните состојби и текови; анализа на растот на кредитирањето преку специфичниот монетарен агрегат (М3), преку кредити насочени за трансакции кои придонесуваат за раст на БДП и нивната долгорочна врска со номиналниот раст на БДП; анализа и утврдување на ефектите на кредитната активност и на каматните стапки врз макроекономскиот развој на земјата, на краток и на долг рок; анализа на ефектите на каматните стапки на благајничките записи и на инфлацијата врз кредитирањето и врз економскиот раст на долг рок; преиспитување на монетарната политика, односно емпириска анализа на врската помеѓу каматните стапки (краткорочни и долгорочни) и номиналниот раст на БДП.

Очекуваниот научен придонес е насочен кон утврдување и анализа на спецификите на кредитната активност во Република Северна Македонија, со цел нејзино оптимално структурирање, насочување и пласирање кон остварување на позитивен економски раст. Дополнително, очекуваниот научен придонес се однесува на резултатите за растот на кредитирањето од аспект на асиметричното и немонотоно влијание врз економската активност. Понатаму, особен придонес претставуваат првичните резултати за каналите на влијание на кредитната активност – преку инвестициите и преку потрошувачката, од една страна, и од друга страна, преку групирање на специфичните кредити дадени на домаќинствата и на финансиските и нефинансиските институции, (пред сè на нивните состојби и текови и нивното влијание врз реалниот БДП). Утврдувањето на влијанието на каматните стапки, на краток и на долг рок, врз макроекономскиот развој на земјата е дополнителен круцијален научен придонес. Поконкретно, утврдување на ефектите на каматните стапки на благајничките записи и на инфлацијата врз кредитирањето и врз економскиот раст на долг рок. Докторската дисертација е едно од ретките емпириски истражувања од оваа област, во земјава, кое има силно значење за научната и апликативната дебата за монетарната политика и за врските/влијанието на кредитите и на краткорочните/долгорочните каматни стапки врз номиналниот БДП.

Проверката на оригиналноста и самостојноста на докторската дисертација, во Системот за анализа и пронаоѓање плагијати на Министерството за образование и наука, беше иницирана од страна на менторот проф. д-р Борче Треновски на 25.10.2022 година. Резултатот беше добиен на ден 26.10.2022, и тој е следен: документот содржи 120 224 зборови, од кои за 4 264 (3,55 %) е пронајдено совпаѓање во 1 296 документи од базата.

Од аспект на општата структурираност (глави, точки и потточки, нивната големина и пропорции, како и меѓусебната поврзаност на деловите), трудот претставува конзистентна целина. Во технички поглед, истражувањето е коректно оформено, а текстот е компјутерски среден. Дисертацијата содржи 52 табели, 35 графикон и 1 слика.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Дашмир Саити, со наслов: „Влијанието на кредитирањето и на каматните стапки врз економската активност – со посебен осврт на Република Северна Македонија“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Dashmir Saiti, Martin Kiselicki & Saso Josimovski (2015). „Level of customer satisfaction from electronic banking services in the Polog region“. Integrated Business Faculty, Skopje, Vol. 5, Issue 13, pp.45-68.
- [2]. Dashmir Saiti & Borce Trenovski, (2021). „The impact of the private sector credits on the economic growth in the Republic of North Macedonia“. Institute of Knowledge Management, Vol. 45, No.1, ISSN 2545-4439, ISSN 1857-923X, pp.205-209.
- [3]. Dashmir Saiti & Borce Trenovski, (2021). „The relationship between the development of the financial sector and the economic growth in the Republic of North Macedonia“. Во: Economic and Business Trends Shaping the Future, објавено од: Faculty of Economics-Skopje, Ss. Cyril and Methodius University, Proceedings of the 2nd International Scientific Conference, ISSN: 2671-3705, DOI: 10.47063/EBTSF.2021.0006, pp.50-61. (Зборник на трудови со меѓународен уредувачки одбор).
- [4]. Dashmir Saiti, Gjorgji Gockov & Borce Trenovski, (2021). „How monetary policy affects the lending and economic activity in a banking system with excess liquidity“. SCIENDO, Vol. 18, Issue 2, ISSN 2255-7563, e-ISSN 2256-0173, DOI: 10.2478/jec-2021-0014, pp.51-60.
- [5]. Dashmir Saiti & Borce Trenovski, (2022). „The impact of loans and interest rates on economic growth in the Republic of North Macedonia“. Institute of Knowledge Management, Vol. 50, No.1, ISSN 2545-4439, ISSN 1857-923X, pp.15-20.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главните научни придонеси на кандидатот покажуваат дека во РСМ сè уште не е искористен во целост развојниот кредитен потенцијал. Дополнително, кредитите на приватниот сектор имаат краткорочно и долгорочно влијание врз БДП. Имено, покрај позитивното влијание и асиметричната проценка на банкарските кредити на приватниот сектор врз растот на БДП, резултатите покажаа дека постои нелинеарна врска во форма на инверзна У-крива. Понатаму, и растот на кредитите кон сите сектори, освен кон финансискиот сектор, има краткорочна позитивна врска со растот на БДП. Дополнително, динамиката на задолжувањето (анг. *flows*) во однос на БДП резултира со забавени ефекти врз економскиот раст, каде што негативниот ефект доминира кај станбените кредити, помалку е изразен кај потрошувачките кредити и кредитите на фирмите. Исто така, беше утврдено дека на макрониво, растот на кредитната активност на фирмите предизвикува раст со поголем интензитет на финалната потрошувачка во структурата на БДП, а воедно побавна динамика на раст на инвестициите во основните средства. Од друга страна, растот на кредитите на домаќинствата предизвикува раст со поголем интензитет на инвестициите, додека растот на финалната потрошувачка не е статистички значаен. Што се однесува до каматните стапки, реалните каматни стапки имаат негативно влијание врз БДП на краток и на долг рок. Понатаму, каматните стапки на благајничките записи имаат долгорочно негативно влијание врз вкупното кредитирање и БДП, додека долгорочните каматни стапки немаат значајно влијание на краток и на долг рок врз економскиот раст.

Препораките и резултатите од истражувањето се уникатни и релевантни за деловниот сектор, академските институции, НБРСМ, комерцијалните банки и другите финансиски институции. Иако емпириските докази пополнија значајни празнини за механизмите на кредитниот пренос во РСМ, целта на понатамошните истражувања може да се фокусира на: дистинкција на податоците за кредити на градежната индустрија, од една страна, и податоците на издадените хипотекарни (станбени) кредити на физичките лица, од друга страна; дали капиталните барања, капиталните ограничувања го зголемуваат или го намалуваат растот на кредитите за недвижности? Според емпириската литература, дел од истражувањата беа фокусирани на банкарските кредити како мерка на развојот на банкарскиот сектор, но на друга страна, дел од авторите и консултираната литература се потпираа и на индексот на финансискиот развој, берзанската капитализација и берзанскиот промет. За подобро разбирање на импликациите од резултатите, идните студии можат да направат обид да вклучат и други варијабли и да се процени влијанието на кредитите од аспект на секоја индустрија посебно, според специфичните сектори (индустрија, земјоделство, туризам, услуги итн.) или по региони.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Дашмир Саити** со наслов: **ВЛИЈАНИЕТО НА КРЕДИТИРАЊЕТО И НА КАМАТНИТЕ СТАПКИ ВРЗ ЕКОНОМСКАТА АКТИВНОСТ – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Ѓорѓи Гоцков, претседател, с.р.
Проф. д-р Борче Треновски, ментор, с.р.
Проф. д-р Предраг Трпески, член, с.р.
Проф. д-р Елена Наумовска, член, с.р.
Проф. д-р Климентина Попоска, член, с.р.

Скопје, 27.10.2022 год.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„ТЕРМОДИНАМИЧКИ И СТРУЈНИ ПРОЦЕСИ ВО ТЕРМОКОМПРЕСОРСКИТЕ
ПОЛИГЕНЕРАТИВНИ СИСТЕМИ” ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р АЛЕКСАНДАР
ЃЕРАСИМОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА
МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука бр. 02-419/6 на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на седницата одржана на 6.10.2022 година, формирана е Комисија за преглед и оценка на докторската дисертација „Термодинамички и струјни процеси во термокомпресорските полигенеративни системи”, изработена од кандидатот м-р Александар Ѓерасимовски, дипл. маш. инж., во состав: проф. д-р Доне Ташевски (ментор), проф. д-р Ристо Филкоски (претседател), вонр. проф. д-р Игор Шешо (член), проф. д-р Филип Мојсовски (член) и проф. д-р Владимир Мијаковски (член).

Комисијата во наведениот состав внимателно ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и до Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи податоци

Докторската дисертација со наслов „Термодинамички и струјни процеси во термокомпресорските полигенеративни системи”, изработена од кандидатот м-р Александар Ѓерасимовски, претставува самостоен научноистражувачки труд во научното поле термотехника и термоенергетика. Трудот е презентираан во 10 поглавја, на 149 страници, документиран со 63 слики и 4 табели. Приложен е список на користена литература од 65 референци.

Во докторската дисертација е предложен еден нов концепт на одржлив развој во енергетскиот сектор, базиран на концептот на дисперзирано производство на електрична, топлинска и ладилна енергија. Истражувањата во дисертацијата се однесуваат на термодинамичките и струјните процеси во системите со термокомпресија и во термокомпресорските полигенеративни системи, кои се карактеризираат со висока енергетска ефикасност, што резултира со значајни технички, економски и еколошки придобивки. Применети се современи методи за истражување и CFD-техники.

Докторската дисертација е составена од следните поглавја:

1. Вовед
2. Еден нов концепт на одржлив развој во енергетскиот сектор
3. Термички карактеристики на објекти и процесни индустриски системи
4. Гасни мотор-електрогенераторски агрегати
5. R718 центрифугални компресори
6. Надзвучни ладилни ејектори
7. Индустриски концентратори со термокомпресорски системи
8. Комбинирани компресорско-ејекторски ладилни / топлинско пумпни системи
9. Комбинирани компресорско-ејекторски полигенеративни системи
10. Заклучоци

2. Содржина на докторската дисертација

Зголемувањето на енергетската ефикасност на системите за производство на електрична енергија, енергија за греење, ладење и климатизација, како и еколошките критериуми сврзани со оштетување на озонскиот слој, глобалното затоплување и климатските промени, претставуваат главна цел на истражувањето, која е од особен научен, технички, општествен и економски интерес.

Современите научноистражувачки активности и достигнувања во развојот на термичките уреди и постројки, поддржани со достигнувањата во развојот на фундаменталните научни дисциплини, претставуваат основа за конципирање и развој на нови современи енергетски ефикасни термички системи.

Предмет на докторската дисертација е истражување на термодинамичките и струјните процеси во системите со термокомпресија и во термокомпресорските полигенеративни системи за дисперзирано производство (dispersed and distributed generation) на електрична, топлинска и ладилна енергија.

Основна цел на докторската дисертација е поставување на еден оригинален концепт и методологија за оптимизирање на системи со термокомпресија и за оптимална структура на термички системи со термокомпресија, како и за оптимизирање на комбинирани термокомпресорски полигенеративни системи за симултано производство на електрична енергија, топлинска енергија за греење, енергија за ладење во системи за климатизација, топлинска енергија за технолошки потреби, за подготовка на санитарна и технолошка топла вода, енергија за ладење на прехранбени производи и енергија за генерирање водена пара во процесни индустриски системи.

Докторската дисертација е презентирана во 10 поглавја.

Во воведниот дел се опишани предметот, мотивацијата, применетата методологија на истражувањата, целите на истражувањата и даден е преглед на користената литература.

Во второто поглавје е презентирани еден нов концепт на одржлив развој во енергетскиот сектор. Претставен е модел на традиционален глобален енергетски сектор со неговите карактеристики: централизирано производство на енергија; дисперзирана потрошувачка на енергија; големи термо- и електроенергетски постројки, централизирано топлификациони системи и котли; нискоефикасни термички технологии применети во процесната индустрија итн. Дадени се неодамнешни и тековни истражувања во кои се применуваат дополнителни еколошки критериуми. Новиот концепт на одржлив развој во енергетскиот сектор се карактеризира со: дисперзирано производство и потрошувачка на енергија; поврзување на производителите и потрошувачите преку електроенергетскиот систем; користење на нови енергетски ефикасни технологии во индустријата; примена на системи со компресорска и ејекторска термокомпресија; развој на полигенеративни системи за производство на електрична енергија, како и за греење, ладење и климатизација на објекти и различни индустриски системи; примена на обновливи извори на енергија итн.

Во третото поглавје се претставени термичките карактеристики на објектите и на процесните индустриски системи, како и нивните енергетски потреби: електрична енергија, енергија за греење, ладење и климатизација, енергија за санитарна топла вода, енергија за технолошка топла вода, енергија за производство на технолошка пара, енергија за процесно ладење и други енергетски потреби. Анализирани се специфичностите на нашето климатско поднебје и конципирани се сложени комбинирани полигенеративни системи со висока енергетска ефикасност. Базната енергија се покрива од базниот генератор на енергија – топлинска пумпа / ладилна постројка, чиј капацитет е значително помал од проектниот. Тој генерира евтина енергија, а врвната енергија се покрива со евтин генератор на енергија. Даден е оптимален концепт на комбинирани термокомпресорски полигенеративни системи за производство на електрична енергија, водена пара за топлински потреби, технолошка топла вода и енергија за ладење во прехранбената, хемиската, фармацевтската и текстилната индустрија и друго.

Во четвртото поглавје се анализирани карактеристиките на гасните мотор-електрогенераторски агрегати кои како погонско гориво користат природен гас. Својствата на природниот гас и карактеристиките на предложените полигенеративни системи овозможуваат анализите на топлинските и енергетските биланси да се вршат во однос на горната топлинска моќ на природниот гас. Оценет е коефициентот на корисност на моторот и процентот на добиена механичка работа во однос на доведената енергија со погонското гориво, како и коефициентот на корисност на електрогенераторот и процентот на добиена електрична енергија во однос на горната топлинска моќ на природниот гас.

Во петтото поглавје се анализирани термогаснодинамичките процеси, специфичностите во дизајнот на проточниот простор, перформансите и работните параметри на R718-центрифугалните компресори, кои претставуваат основна компонента на концентраторите со турбо компресорска парна компресија / рекомпресија, како и на полигенеративни системи за производство на електрична, топлинска и ладилна енергија. Ограничувањето на компресиониот однос на R718-едностепен центрифугален компресор наменет за полигенеративни термокомпресорски системи на индустриски високо температурни топлински пумпи и концентратори е околу $\Pi \approx (2.7 - 4.0) - (3.4 - 4.7)$, за ограничување на $u_2 \approx 550 - 600 \text{ (ms}^{-1}\text{)}$, а ограничувањето на соодветниот температурен лифт е околу $\Delta T \approx (20 - 22) - (23 - 27) \text{ (K)}$, зависно од температурата на всис $T_o = 30 - 100 \text{ }^\circ\text{C}$. Тоа покажува дека со едностепени центрифугални компресори може да се покрие широк опсег на примена во индустриските високо температурни топлински пумпи за полигенеративни термокомпресорски системи и за концентраторски системи, при што може да се постигнат високи вредности на коефициентот на термотрансформација: $\Psi = \text{COP} = 27 - 31$ за температурен лифт $\Delta T = 10 \text{ K}$; $\Psi = \text{COP} = 5.5 - 6.5$ за температурен лифт $\Delta T = 50 \text{ K}$.

Во шестото поглавје се анализирани термогаснодинамичките процеси, оптималното дизајнирање на проточниот простор, перформансите на надзвучните, ладилни ејектори и термичките карактеристики на ејекторските ладилни машини, концентраторски системи и полигенеративните системи со ејекторска термокомпресија. Презентиран е модел за оптимално дизајнирање на проточниот простор и перформанси на надзвучните, ладилни ејектори, кој е базиран на еднодимензионално струење по средната струјница на ејекторот. Презентирани се резултатите од детални експериментални истражувања на еден експериментален концентратор со анализа на мерната неодреденост. Извршена е верификација и валидизација на моделот. Резултатите од моделот се во опсегот на мерната неодреденост на резултатите од експерименталните мерење. Резултатите од моделот се доверливи, а моделот применлив за оценка на перформансите на ејекторите, ејекторските ладилни машини, концентраторските системи и полигенеративните системи со ејекторска термокомпресија. Презентирани се резултати од CFD-модел за струење во надзвучни ејектори со воздух, R245fa и R718 како работен флуид. CFD-моделот е изработен во ANSYS Fluent, кој се препорачува за пресметка на надзвучни и трансонични струења.

Во седмото поглавје се разработени индустриските концентратори со термокомпресорски системи кои се широко применети во технолошките процеси од процесната индустрија. Намалување на потрошувачката на енергија може да се постигне со примена на повеќестепени концентратори и со примена на високотемпературни топлински пумпи со термокомпресија (ејекторска и/или турбокомпресорска), каде што отпадната топлина (водена пара) од концентраторската постројка (или од десалинациската постројка, индустрискиот термички систем или технолошки процес) се рекуперира, со директна компресија се покачува на повисок притисок и температура и се користи како погонска енергија. Анализирани се специфичностите на едностепени и повеќестепени концентраторски постројки. Направена е анализа на термичките карактеристики на индустриски двостепен концентратор за натриум хидроксид (NaOH), со ејекторски термокомпресорски систем. Предложен е дополнителен трет степен во вакуум-концентраторот, каде што NaOH растворот се концентрира до 50 %. Презентирана е детална анализа на карактеристиките на експериментален вакуум-концентратор, кој е примарно проектиран за производство на гроздов концентрат. Концентраторот е опремен со потребната мерно-регулациона опрема за успешна реализација на експерименталните истражувања опфатени во докторската дисертација. Благодарение на длабокиот вакуум (98 – 99 %), кој се постигнува со водено ејекторски уред, процесот се реализира на ниски температури – блиски до околните, со што се постигнува исклучително висок квалитет

на концентратот. Со ејекторскиот термокомпресорски систем е овозможена висока енергетска ефикасност на постројката. Презентирана е мерна шема со распоред на мерните места и мерните големини. Резултати од моделот за димензионирање и оптимално обликување на проточниот простор, како и резултати од CFD-моделот и анализа на комплексните струјни процеси на надзвучниот ејектор се потврдени со експерименталните мерења вршени на постројката. Капацитетот на концентратот се дефинира со испарената вода од растворот. Според резултатите од директно измерените мерни големини може да се извршат материјални и топлински биланси, како и да се оценат (пресметаат) капацитетот на концентратот, коефициентот на термотрансформација Ψ_e (COP_e), и топлинскиот капацитет на испарувач / кондензаторот, вкупниот коефициент на пренос на топлина k за различни концентрации и други потребни параметри. Извршената компаративна анализа на резултатите од комплексните експериментални истражувања на вакуум-концентратот, кои се однесуваат на надзвучниот парен R718-ејектор, со резултатите од еднодимензионалниот модел за перформансите на надзвучните ејектори, покажува дека разликите се во рамките на точноста (мерната неодреденост) на експерименталните мерења. Тоа значи дека е извршена верификација и валидизација на еднодимензионалниот модел за перформанси на надзвучни ладилни ејектори. Направена е анализа на термичките карактеристики на едностепени и повеќестепени концентратори со механичка турбокомпресорска термокомпресија, со високопритисен компресор и со компресор погонуван со парна турбина.

Во осмото поглавје се анализирани комбинирани компресорско-ејекторски ладилни машини / топлински пумпи. Анализите и резултатите од истражувањата покажуваат дека комбинацијата на еден ејекторски циклус, кај кој се користи нискотемпературна топлина (сончева енергија, геотермална енергија, отпадна топлина) и еден парен компресорски ладилен циклус, во кој се користи механичка (електрична) енергија, претставува оптимално техничко решение во многу термички апликации.

Во деветтото поглавје се истражувани комбинирани компресорско-ејекторски полигенеративни системи за симултано производство на електрична енергија и енергија за греење, ладење и климатизација на објекти, како и за производство на индустриска водена пара, технолошка и санитарна топла вода, енергија за ладење на технолошки и прехранбени производи во процесните индустриски системи. Како погонски агрегат за добивање механичка работа се користи гасен мотор со внатрешно согорување, од кој во електрогенераторот се добива електрична енергија. Отпадната топлина од моторот со внатрешно согорување, како генерирачка топлина, се користи во компресорско- ејекторски ладилни / топлинско пумпни системи. Дадени се повеќе изведби на полигенеративни системи со примарен мотор-електрогенератор за симултано производство на електрична енергија, греење и ладење со конвенционални топлински пумпи / ладилни машини; со комбинирана компресорско – ејекторска ладилна машина / топлинска пумпа; со ејекторска / турбокомпресорска термокомпресија, како и полигенеративен систем за производство на технолошка пара, топлинска енергија и ладење со компресорски и ејекторски термотрансформациски постројки. Дадена е методологија за оптимизирање на комбинираниите компресорско-ејекторски полигенеративни системи.

Во десеттото поглавје се дадени заклучоците од истражувањата кои се извршени во докторската дисертација.

3. Објавени научни трудови на кандидатот

Дел од анализите и резултатите од истражувањата опфатени во докторската дисертација се презентирани во следниве рецензирани научноистражувачки трудови:

1. Gjerasimovski, A., Sharevska, M., Gjerasimovska, N., Sharevska, M., Šarevski, V., A new concept for sustainable energetic development in process industry, Proceedings Procesing 2020, SMEITS, Belgrade, Serbia, 2020

2. Gjerasimovski A., Sharevska M., Gjerasimovska N., Sharevska M., Šarevski, M., Characteristics of thermal systems for simultaneous production of electricity, heat and refrigeration, Procening 2020, SMEITS, Belgrade, Serbia, 2020
3. Gjerasimovski A., Sharevska M., Gjerasimovska N., Sharevska M., Šarevski, M., Characteristics of R718 thermal systems and possibilities for implementation in refrigeration / heat pump systems in buildings, KGH 2020, SMEITS, Belgrade, Serbia 2020, DOI: <https://doi.org/10.24094/kgkh.020.51.1.37>
4. Gjerasimovski, A., Sharevska, M., Gjerasimovska, N., Sharevska, M., Šarevski, V., Energy efficient buildings and combined thermal systems for electricity production, heating, refrigeration and air conditioning, KGH 2020, SMEITS, Belgrade, Serbia 2020 DOI: <https://doi.org/10.24094/kgkh.020.51.1.59>
5. Gjerasimovski A., Sharevska M., Gjerasimovska N., Sharevska M., Šarevski, M., Energy efficiency of combined compressor-ejector refrigeration systems, KGH 2021, SMEITS, Belgrade, Serbia 2021
6. Gjerasimovski, A., Sharevska, M., Gjerasimovska, N., Sharevska, M., Šarevski, V., Technoeconomic optimization of combined low temperature heating systems, KGH 2021, SMEITS, Belgrade, Serbia 2021
7. Gjerasimovski, A., Energy efficiency of thermal vapor compression systems applied in agricultural evaporation–concentration plants, GREDIT, Skopje 2022
8. Ѓерасимовски А. Влијание на термичките карактеристики на објектите врз оптималниот капацитет на комбинираниите компресорско-ејекторски полигенеративни системи, Шеста студентска конференција „Енергетска ефикасност и одржлив развој“ СКЕЕОР 2018
9. Gjakovski I., Milev S., Brkovski D., Gerasimovski A., Procedure for determination of the calibration curve of the measurement device using the method of linear regression, International scientific journal "Machines. Technologies. Materials.", 2019

4. Заклучок и предлог

Кандидатот направи продлабочени истражувања во областа на зголемување на енергетската ефикасност и презентира нов концепт на одржлив развој во енергетскиот сектор, базиран на концептот за дисперзирано производство на енергија (електрична, топлинска, ладилна, индустриска и технолошка пара, технолошка и санитарна топла вода итн.). Предложените неконвенционални полигенеративни системи се карактеризираат со високо техничко-технолошко ниво, висока енергетска ефикасност (потрошувачката на гориво е значително помала во споредба со конвенционалните системи), што резултира со значајни технички, економски и еколошки придобивки.

Врз основа на извршениот преглед на докторската дисертација, како и претходно изнесените констатации, може да се заклучи дека се работи за содржаен научноистражувачки труд, со кој се дава придонес во истражуваната научна област. Применет е современ пристап во истражувањето на термичките и струјните процеси и решавањето на проблемите поврзани со ефикасноста на компресорско-ејекторските полигенеративни системи.

Врз основа на претходно кажаното, Комисијата смета дека докторската дисертација со наслов: „Термодинамички и струјни процеси во термокомпресорските полигенеративни системи“, изработена од кандидатот Александар Ѓерасимовски, претставува обемен и вреден научноистражувачки труд и во согласност со тоа, со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје да го усвои овој извештај и да закаже јавна одбрана.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Проф. д-р Ристо Филкоски, претседател, с.р.
Машински факултет – Скопје,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје**
**Проф. д-р Доне Ташевски, ментор, с.р.
Машински факултет – Скопје,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје**
**Вонр. проф. д-р Игор Шешо, член, с.р.
Машински факултет – Скопје,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје**
**Проф. д-р Филип Мојсовски, член, с.р.
Машински факултет – Скопје,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје**
**Проф. д-р Владимир Мијаковски, член, с.р.
Технички факултет,
Универзитет „Св. Климент Охридски“ во Битола**

ПРЕГЛЕД
на теми за изработка на магистерски труд прифатени од
Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје
на седницата одржана преку видеоконференциска платформа на 02 јуни 2022
година

МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Јованче Јошев	Контрола на квалитет во постапките за воведување на нов производ	Quality Control in New Product Introduction Procedures	проф. д-р Мите Томов	02-1455/2 06.10.2022 год.

**РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „ИНФЕКТОЛОГИЈА“ ОД ГРУПА АВТОРИ**

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата XLIII редовна седница одржана на 3.10.2022 година, бр.02-4227/42, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот ИНФЕКТОЛОГИЈА од авторите: Звонко Миленковиќ, Снежана Стојковска, Ирена Кондова Топузовска, Крсто Гроздановски, Марија Цветановска, Марија Димзова, Илир Демири, Милена Стевановиќ, Катерина Спасовска, Сунчица Богоева Тасевска, Дејан Јакимовски, Велимир Савески, Костадин Попоски, Елена Денковска, Борислав Кондов и соработници, наменет за студентите по медицина на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, за предметот Инфектологија, избрани се: проф. д-р Елизабета Србиновска Костовска и проф. д-р Бети Зафирова Ивановска.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	ИНФЕКТОЛОГИЈА
Назив на предметната програма:	Инфектологија
Назив на студиската програма:	Општа медицина
Фонд на часови и ЕКТС-кредити:	7
Предметот Инфектологија на Медицинскиот факултет е задолжителен предмет со фонд на часови 210 (105 часа предавања и вежби, 105 часа домашно учење), број на ЕКТС-кредити – 7 и се слуша во VII семестар.	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 642 страници (формат Ариел со кирилична поддршка), напишани на компјутер, со големина на фонтоот 10. Текстот е поделен во општ и специјален дел и содржи 34 слики и 37 табели.

РЕЦЕНЗЕНТИ

**Проф. д-р Елизабета Србиновска
Костовска, с.р.**

Проф. д-р Бети Зафирова Ивановска, с.р.

II. **ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ:** ПРОФ. Д-Р ЕЛИЗАБЕТА СРБИНОВСКА КОСТОВСКА

Краток опис на содржината:	Во книгата приложена за рецензија, се обработени само одредени области од инфектологијата кои се селектирани исклучиво во согласност со наставната програма за едукација на студентите по медицина, во обем и содржина кои треба да претставуваат минимум потребни знаења кои треба да се совладаат за успешно финализирање на едукацијата по инфектологија. Книгата содржи општ и специјален дел, при што вториот е поделен во повеќе области кои обработуваат инфекции на респираторниот тракт, гастроинтестинални, инфекции на централниот нервен систем, на црниот дроб, исипни, нозокомијални, инвазивни габични инфекции, инфекции кај лица со стекнат имун дефицит итн. Дизајнот на книгата е конципиран и поставен во класичен формат (дефиниција, етиологија, епидемиологија, клиничка презентација, компликации...терапевски модалитети), на начин на кој се опфатени клучните аспекти, со акцент врз задолжителни карактеристични клучни пораки, дијагностичко-терапевски протокол и цитирана современа литература која детално и на современ начин ги обработува областите за кои е наменета.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Учебникот е соодветно усогласен со предметната програма по инфектологија.
Предлози за потребни корекции:	нема
Оцена на ракописот:	10
Категоризација:	учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 642 страници (формат Ариел со кирилична поддршка), напишани на компјутер, со големина на фонтот 10. Текстот е поделен во две главни поглавја (општа и специјална инфектологија) и содржи 34 слики и 37 табели.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметот Инфектологија, примарно наменет за студентите на Медицинскиот факултет.

Во Скопје, 21.10.2022 година

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Елизабета Србиновска Костовска, с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р БЕТИ ЗАФИРОВСКА

Краток опис на содржината:	Содржината во приложениот учебник за рецензија по предметот Инфектологија е конципирана во две основни поглавја: општа и специјална инфектологија, при што во специјалното поглавје посебно се обработени селектирани области од инфектологијата, кои опфаќаат инфекции на централниот нервен систем, на респираторниот, на гастроинтестиналниот систем, хепатални и нозокомијални инфекции, инфекции кај имunosупримирани лица и сл. Тие се селектирани во согласност со наставната програма по предметот Инфектологија, и се напишани во обем и содржина кои ги опфаќаат клучните аспекти кои треба да бидат совладани од страна на студентите по медицина со цел успешно завршување на нивната едукација по овој предмет. Секоја област е дизајнирана во неколку целини (дефиниции, етиологија, епидемиологија, клиничка слика, терапија и превенција), со посебен акцент на клучните пораки кои произлегуваат од обработената тема. Дополнително, секоја област опфаќа и соодветно цитирана литература која актуелно и современо ги поткрепува приложените податоци во обработените поглавја.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	10
Предлози за потребни корекции:	/
Оцена на ракописот:	10
Категоризација:	учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 642 страници (формат Ариел со кирилична поддршка), напишани на компјутер, со големина на фонот 10. Текстот е поделен во две главни поглавја (општа и специјална инфектологија) и содржи 34 слики и 37 табели.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметот Инфектологија, примарно наменет за студентите на Медицинскиот факултет.

Во Скопје, 21.10.2022 година

Рецензент
Проф. д-р Бети Зафорова Ивановска, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРЕДИКТОРИ ЗА РАНО ОПЕРАТИВНО ЛЕКУВАЊЕ НА ТЕШКА ФОРМА НА ВОСПАЛЕНИЕ НА ЖОЛЧНО КЕСЕ“ ОД М-Р Д-Р ЖАРКО СПАСОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 112 од Законот за високо образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018) член 275 од Статутот на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (бр. 458 од 17.10.2019) и член 61 од Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус – докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 245/2013), Наставно-научниот совет, на својата XLII редовна седница одржана на 28.6.2022 година, а по предлог на Советот на студиската програма на трет циклус студии – докторски студии по медицина, донесе Одлука за формирање Комисија за оцена на докторска дисертација на кандидатот м-р д-р Жарко Спасовски, со наслов: **Предиктори за рано оперативно лекување на тешка форма на воспаление на жолчно кесе**, во следниов состав: проф. д-р Никола Јанкуловски (претседател), проф. д-р Бети Зафирова Ивановска (ментор), проф. д-р Розалинда Попова Јовановска (член), проф. д-р Светозар Антовиќ (член) и проф. д-р Реџеп Селмани (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р д-р Жарко Спасовски со наслов „Предиктори за рано оперативно лекување на тешка форма на воспаление на жолчно кесе“, содржи 117 страници компјутерски обработен текст, со 109 библиографски единици меѓу кои бројни научни трудови, книги, меѓународни водичи, интернет-ресурси, од кои најголемиот број објавени по 2016 година, што укажува на актуелноста на областа која е тема на обработка на трудот.

Дисертацијата ги содржи сите составни делови втемелени за пишување на научно-стручен труд: вовед, мотив на истражувањето, цели на истражувањето, материјал и методи, хипотези, резултати од студијата, дискусија, заклучоци и литература. Сите содржински сегменти на дисертацијата се изнесени со прецизна научна мисла на кандидатот, соодветно систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со употреба на концизен и јасен стил кој овозможува едноставно следење на материјата која е предмет на истражувањето. Во трудот се вклучени 60 табели и 38 слики.

Во **воведниот дел** се дава краток опис на анатомските и функционални карактеристики на жолчното кесе, кое е претставено како составен дел на гастроинтестиналниот систем. Холециститот и холецистолитијазата се опишани како заболувања со различни форми и тежини на воспалителен процес, компликации, симптоматска и асимптоматска форма на холецистолитијаза и етиолошките причини за нивното настанување. Даден е опис на акутна и хронична форма на холецистит со дефинирање на неколку форми на хроничен холецистит. Презентирано е дека постоењето на атипичност и шареноликост во развојот на клиничката слика и симптоматологија како кај акутната, така и кај хроничната форма на холецистит е причина за тешкотиите во предвидувањето на развојот и тежината на интензитетот на воспалителниот процес. Кај некои холецистити (акутна и хронична форма), опишано е постоење на разлика во корелацијата на презентираната клиничка слика со хистопатолошките промени докажани на ткивен препарат од сид на оперирано жолчно кесе, што доведува до погрешна проценка во одлуката за начинот и итноста на лекувањето на ова воспалително заболување, оставајќи простор за развој на компликации од ненавремено оперативно лекување. Тешкотиите во одредувањето на развојот и тежината на интензитетот на воспалителниот процес кај

холециститот, како и последиците произлезени од него, биле предизвик за патолозите да изработат дијагностичко-патолошки критериуми и класификации за ова заболување. За таа цел, даден е осврт на дијагностичкиот протокол за проценка на сериозноста кај акутните форми на холецистит, а подоцна и нивна евалуација (Tokyo Guidelines for the management of acute cholangitis and cholecystitis), со што се овозможува прецизен увид за карактерот и итноста од преземање на тераписки процедури. Користејќи тековни стандардни критериуми кои се употребуваат во светската литература за хируршка патологија, а врз основа на утврдени патохистолошки промени кај жолчното кесе и во согласност со критериуми опишани со дефиниции во Robbins and Cotran: Pathologic basis of disease, 8th edition Vinay Kumar и соработниците, се дава опис за класификација на тежината на холециститот (акутна и хронична форма) како воспалителна болест. Користејќи ја Sakuramoto-класификацијата, врз основа на хистолошки наод на жолчното кесе, кандидатот во студијата презентира одредување на интензитет на воспалителен процес, разликувајќи форми на акутен и хроничен холецистит со нормален наод, лесен, умерен и тежок степен на воспалителен процес.

Со ваквиот приказ на постоење на разлики во развојот на интензитетот на воспалителниот процес кај холециститот (акутна или хронична форма), а со тоа и изборот за начинот на лекувањето (конзервативен или хируршки третман) и донесување на одлука за навремено оперативно лекување, кандидатот гради основа за поставување на проблемот кој е обработен во дисертацијата.

Кандидатот понатаму дава историски приказ за болести поврзани со жолчното кесе и развојот на оперативните техники. Опишани се етиолошките фактори, патомеханизмите на настанување и предиспонирачките фактори за појава на холециститот и холецистолитијазата. Даден е опис на поимот воспаление и влијанието на инфламаторните медијатори во развојот на воспалителниот процес како одбранбена реакција на организмот. Се покажува поврзаноста и улогата на одредени воспалителни медијатори со почетокот и клиничкиот развој на холециститот. Опишани се повеќе основни и специфични дијагностички процедури со редоследен приказ во нивната примена и даден е опис на две оперативни методи на лекување – холецистектомија со отворен и лапароскопски пристап со презентација на нивните специфичности и техниките на изведување.

Честата појава на сериозни компликации и тешкотии при изведување на оперативната интервенција поради одложен оперативен третман на воспаление на жолчното кесе, а како последица на потценување и превидување на развојниот интензитет на воспалителниот процес и примена на конзервативен начин на лекување или одложено оперативно лекување е **мотивот** на докторандот да ја изработи оваа докторската дисертација, која има за цел да открие и докаже постоење на предиктори кои се во корелација со развојот на потешка форма на воспаление на жолчно кесе (акутно или хронично), а докажана врз основа на потешки анатомски, структурни и морфолошки промени на сидот на жолчното кесе потврдени со хистопатолошка анализа. Овие предикторните фактори би се користеле во дијагностичкиот процес за насочување на навремено оперативно лекување на пациентите кои се со висок ризик од развој на тежок облик на холециститис, презентирајќи со потешки форми на хистопатолошки промени на сидот и околината на жолчното кесе.

Целите на истражувањето се јасно дефинирани при што општата цел на докторската дисертација е откривање на предиктори кои укажуваат на претстоен тежок облик на холецистит кој е потврден со хистопатолошка анализа на оперативно отстрането жолчно кесе. Посебни специфични цели се одредување на корелацијата на различни објективни параметри (возраст на пациент, времетраење на оперативна интервенција и хоспитално лекување, конверзија на оперативната интервенција, компликации), серумски вредности на одредени крвни параметри и воспалителни медијатори (интерлеукин, CRP, фибриноген, TNF, имуноглобулини) добиени со

имунохистохемиски и биохемиски анализи како и влијанието на полот како ризик фактор со интензитетот на воспалителниот процес, посебно со тежок облик на холецистит докажан со хистопатолошки анализи на ткивен препарат од сидот на оперирано жолчното кесе.

Докторандот поставува **хипотеза** дека постои поврзаност помеѓу интензитетот на воспалителниот процес на жолчното кесе кој е докажан врз основа на хистопатолошки промени на сидот на жолчното кесе и отстапувањето од референтни серумски вредности на одделни крвни параметри и инфламаторни медијатори, возраста и полот на испитаникот, како и должината на хоспиталниот престој на пациентите.

Како **материјал на истражувањето** се користени податоци обезбедени од историји на болеста, оперативни протоколи, анализи на крвни и ткивни препарати и болничкиот информативен систем ХИС.

Студијата е дизајнирана како проспективна клиничка интервентна студија со опфатеност на вкупно 165 пациенти со воспаление на жолчното кесе, третирани како итни или елективни случаи со примена на лапароскопски пристап како оперативна техника со однапред утврдени инклузиски и ексклузиски критериуми. Истражувањето е реализирано во согласност со одредбите од Хелсиншката декларација и Декларацијата за човекови права при Европската Унија.

Спроведени се следните испитувања: анамнеза со физикален преглед, анализа на крвта (хемограм, серумски вредности на CRP, TNF, хепатални ензими, хормонален статус – естроген, прогестерон и тестостерон, цитокини, фибриноген, имоноглобулински статус), тестови за хемостаза, електрокардиограм, РТГ на срце и бели дробови, ултрасонографско иследување на жолчно кесе и патохистолошка анализа на ткивен препарат – оперативно отстрането жолчно кесе. За класификација на тежината и карактерот на воспалителниот одговор користени се критериумите за патолошка хирургија изнесени во Robbins and Cotran: Patologic basis of disease, Vinay Kumar и соработниците. Интензитетот на воспалителниот процес преку хистопатолошка анализа е одредуван врз основа на: проценка на анатомските и морфолошки промени на мукозата и субмукозниот слој со одредување на хипертрофичните промени на muscularis propria, проценка на структурен состав и обем на воспалителен инфилтрат кој е одредуван врз основа на негова дистрибуција во структурните слоеви на сидот на жолчното кесе и проценка на застапеноста на фиброзните промени во сидот и ложата на жолчното кесе.

Хистопатолошката класификација на степенот на воспалителниот процес (кај акутна и хронична форма) е презентирана врз основа на Sakuramoto classification, според која е одредуван нормален, лесен, умерен и тежок степен на воспалителен процес, односно лесен, умерен и тежок облик на холециститис.

Како оперативна техника е применуван лапароскопскиот метод, и тоа по т.н. „американски пристап“, со примена на исти и унифицирани стандардни лапароскопски инструменти и столб со 4K Full HD- технологија. Во текот на оперативната интервенција применувани се исти принципи и постапки за лапароскопска холецистектомија со можноста за конверзија во отворен метод на пристап, доколку тоа е во интерес на спроведување на безбедна хируршка процедура.

Статистичката анализа на податоците е направена во статистичкиот пакет SPSS for windows 26,0 со користење на Kolmogor-Smirnov test for normality, Shapiro-Wilk's W тест, Kruskal-Wallis тест, Chi-square или Fisher exact test и Student t-test for independent samples или Mann-Whitney тест. Корелацијата помеѓу две варијабли е направена со Spearman-овиот коефициент на Ранк корелација. За утврдување на предиктивните фактори за тежок степен на воспаление на жолчното кесе е користена логистичка регресиона анализа, со земени вредности на $p < 0.05$ како статистички сигнификантни.

Во шестото поглавје се прикажани **резултатите** од истражувањето. Кандидатот во истражувањето анализираше 165 испитаници со воспаление на жолчното кесе, третирани како итни или елективни случаи. Испитаниците биле на возраст од 21 до 77 години, од кои 54,55 % (90) пациенти биле од женски пол и 45,45 % (75) пациенти биле од машки пол. Истражувањето покажало дека хоспиталниот престој на пациентите изнесувал помеѓу 2 и 23 дена, од кој просечниот број на денови во болница по извршена оперативна интервенција изнесувал 2.7 ± 1.9 дена. Исто така, со истражувањето е потврдено дека просечното времетраење на хируршката интервенција изнесувало 61.3 ± 27.8 минути, односно најкраткото времетраење изнесувало 20 минути, а најдолгото 205 минути.

Како техника на оперативната интервенција кај 95,15 % (157) пациенти бил применет лапароскопскиот метод на холецистектомија, додека кај 1,82 % (3) пациенти била индицирана конверзија во отворен пристап. Сите пациенти, без разлика дали биле оперирани како итни или елективни случаи со акутен или хроничен холецистит, се обработувани како една група, при што кај секој пациент е изработувана споредбена анализа и е одредувана корелацијата помеѓу интензитетот на воспалителниот процес (претходно одреден како лесен, умерен и тежок според Sakuramoto-класификацијата) и факторите кои во истражувањето биле анализирани како воспалителни медијатори.

Во однос на карактерот на воспалителниот процес кој бил потврдун според хистопатолошка анализа на ткивен препарат од сид на жолчно кесе, а во согласност со критериуми на Sakuramoto-класификацијата, истражувањето покажало доминантна застапеност на хроничен тип на воспаление на жолчното кесе, и тоа кај 83,0 % (137) пациенти. Компликации биле регистрирани кај 8,49 % (14) пациенти.

Резултатите од споредбената анализа на пациентите со воспаление на жолчното кесе во однос на интензитетот на воспалителниот процес кој е докажуван врз основа на анатомски, структурни и морфолошки промени на сидот на оперативно отстрането жолчно кесе потврден со хистопатолошка анализа на ткивен препарат, покажале дека лесен степен на воспалителен процес бил застапен кај 40,61 % (67) пациенти, умерен кај 31,52 % (52) и тежок степен кај 27,88 % (46) пациенти. Во однос на половата припадност, машките пациенти поретко од женските имале лесен и умерен степен на воспалителен процес, додека тешкиот степен почесто бил застапен кај машките пациенти, 41,33 % (31) vs 16,67 % (15) женски пациенти, со што се потврдува статистичка сигнификантна разлика во зачестеноста на тежок облик на воспалителен процес во корист на машкиот пол. Анализата на резултати добиени од корелација помеѓу возраста на пациентите и степенот на воспалителен процес на жолчното кесе покажува дека зголемувањето на возраста на пациентите корелира со посилен интензитет на воспаление. Пациентите со тежок облик на воспалителен процес докажан на ткивен препарат од сид на оперирано жолчно кесе имале значајно подолга должина на хоспитализација и значајно подолго времетраење на изведената оперативна интервенција во однос на пациентите со лесен и умерен облик со присутна сигнификантност од $p=0.000022$.

Понатаму, во своето истражување, докторандот ја докажува поврзаноста на концентрационите серумски вредности на одделни крвни параметри со интензитетот на воспалителниот процес. Значајно повисоки вредности на леукоцитите биле регистрирани кај пациентите со тежок воспалителен процес докажан на оперативен препарат во однос на пациентите со умерен и лесен степен на воспалителен процес на жолчното кесе. Во однос на испитувањата на зголемените вредности на холестерол, триглицериди и гликемија, помеѓу трите групи пациенти, истражувањето не покажало присуство на сигнификантна разлика.

Во засебен дел во ова поглавје прикажани се и резултати од истражувањето, каде што се анализира поврзаноста на интензитетот на воспалителните промени на сидот на жолчното кесе, потврдени со хистопатолошки анализи на ткивен препарат со концентрационите серумски вредности на хепаталните ензими. Резултатите покажуваат дека највисоки серумски вредности на AST-ензимот имале пациентите со тежок степен на воспаление на жолчното кесе ($\text{mean}=42.24 \pm 84.0$ U/L). Статистички сигнификантна разлика ($p=0.0011$) е докажана и кај

покачени серумски вредности на GGT-хепаталниот ензим во корист на групата со тежок степен на воспалителен процес. Вредностите на ALT-ензимот несигнификантно почесто биле зголемени кај пациентите со тежок интензитет на холецистит. Интензитетот на воспалението немал сигнификантно влијание на серумското ниво на LDH ензимот. Несигнификантно почесто зголемени серумски вредности за вкупниот и директниот билирубин се потврдени кај тешкиот облик на воспаление на жолчното кесе докажан на ткивен препарат, споредбено со лесниот и умерен степен на воспаление. Со истражувањето докторандот докажува највисоки вредности на CRP кај пациентите со тежок степен на воспалителен процес на жолчното кесе докажан со хистопатолошка анализа на ткивен препарат од оперирано жолчно кесе, пониски кај пациентите со умерен и најниски кај пациентите со лесен степен, со статистичка сигнификантна разлика ($p=0.0024$). Во делот каде што се анализира поврзаност на воспалителниот процес со серумските вредности на имуноглобулините, се покажува дека интензитетот на воспалението на жолчното кесе има сигнификантно влијание на вредностите на IgA ($p=0.021$), со статистичка сигнификантна разлика потврдена во дистрибуција на нормални, намалени и зголемени вредности на IgA помеѓу групите со лесен и умерен интензитет ($p=0.011$) и помеѓу групите со лесен и тежок интензитет на холецистит ($p<0.0001$). За имуноглобулините IgG, IgM и IgE1 не е докажана статистичка сигнификантна разлика и поврзаност на степенот на воспалителниот процес. Корелацијата на инфламаторните цитокини со интензитетот на воспалителниот процес на сидот на жолчно кесе, кој е потврден со хистопатолошки анализи на ткивен препарат, покажа статистички сигнификантна поврзаност на покачени серумски вредности на IL-2 R, IL-6, IL-8 и fibrinogen кај тешкиот облик на воспаление на жолчното кесе, споредбено со лесен и умерен облик на воспалителен процес. Гранична сигнификантност е потврдена кај IL-1 beta, додека кај TNF alfa како испитуван серумски фактор не е потврдена сигнификантна разлика. Позитивна или статистичка сигнификантна корелација анализите потврдуваат и кај делот од студијата која ги истражува хистопатолошките промени, докажувајќи дека хистолошкиот наод на фиброза во ткивен препарат од жолчното кесе е сигнификантно различен во зависност од интензитетот на воспалителниот процес. Резултатите докажуваат присуство на умерено или силно изразени фиброзни промени кај сите испитаници со тежок облик на холециститис, споредбено со умерениот и лесен облик каде што фиброзните промени се послабо изразени. Статистички несигнификантни разлики се потврдени во испитуваните вредности кои ја анализираат хипертофијата на muscularis propria помеѓу групите со лесен, умерен и тежок степен на воспаление на жолчното кесе.

Анализата на пациентите со воспаление на жолчното кесе во однос на половата припадност покажува дека полот на пациентите има сигнификантно влијание врз интензитетот на воспалителниот процес на сидот на жолчното кесе, кој е потврден со хистопатолошки анализи на ткивен препарат ($p=0.0016$). Воспалителниот процес со тежок степен почесто е застапен кај машките пациенти споредбено со женските 41,33 % (31) vs 16,67 % (15). Во однос на влијанието на полот врз серумските вредности на одделни испитувани крвни параметри (леукоцити, холестерол, триглицериди, гликемија, CRP, вкупен билирубин, LDH, AST, ALT, IL-1, IL-2R, IL-8, фибриноген и TNF-alfa), резултатите од истражувањето не покажуваат статистичка сигнификантна полова разлика. Позитивна статистичка разлика во корист на машкиот пол се покажа кај серумските вредности за индиректниот и директниот билирубин, GGT, IgA, IgE1 и IL-6. Во корист на женскиот пол, докажана е позитивна статистичка разлика кај покачени серумски вредности за IgG.

Во седмото поглавје, **Дискусија**, кандидатот, цитирајќи бројни научни трудови од последните десетина години, аналитички ги изнесува и ги компарира со сопствените резултати од истражувањето. Истражувањето го докажува влијанието на полот и возраста на пациентот врз тежината на воспалителниот процес (докажуван врз основа на анатомски, структурни и морфолошки промени на сидот на жолчното кесе потврдени со хистопатолошка анализа на оперативно отстрането жолчно кесе, а во согласност со критериуми на Sakuramoto

класификација), потврдувајќи дека тешкиот облик на холецистит е почесто застапен кај машкиот пол и дека со зголемување на возраста на пациентите се регистрира посилен интензитет на воспаление. Во однос на вкупниот број и бројот на постоперативни хоспитални денови, резултатите од студијата се поклопуваат со резултатите добиени во други истражувања, покажувајќи ја тежината на воспалителниот процес како доминантен фактор за подолг број на хоспитални денови. Тежината на воспалителниот процес е фактор и за пролонгирана оперативна интервенција. Студијата докажува корелација помеѓу покачени серумски вредности на одредени крвни параметри и тежок облик на воспалителен процес (воспалителни акутни или хронични промени на сид на жолчно кесе потврдени со хистопатолошки анализи на ткивен препарат) што соодветствува со други научни истражувања. Во однос на хепаталните ензими како испитувани фактори во ова истражување, добиените резултати делумно се поклопуваат со резултатите наведени во друга литература. Истражувањето во оваа студија потврдува силна позитивна поврзаност помеѓу тежок облик на холецистит на ткивен препарат со покачени серумски вредности на GGT-ензимот и CRP-факторот. Во делот на анализирани серумски вредности на имуноглобулините во крвта на испитаникот, докажана е сигнификантна позитивна поврзаност на тежок облик на воспалителен процес со покачени серумски вредности за IgA и со покачени серумски вредност на IL-1, IL-2R, L-6 и IL-8. Потврдена е позитивна корелација на хистопатолошки промени на сидот на жолчното кесе (фиброза, хипертофија на muscularis mucosa) со интензитетот на воспалителниот процес.

Истражувањето на влијанието на полот врз карактерот и тежината на воспалителниот процес на сидот на жолчното кесе, потврдени со хистопатолошка анализа на ткивен препарат, потврдува силна поврзаност на машкиот пол со тежок облик на воспалителен процес, соодветно на резултати изнесени во референтната литература. Најдена е сигнификантна разлика на покачени серумски вредности на вкупниот, директниот и индиректниот билирубин кај машките пациенти споредбено со женските пациенти, слично на резултатите презентирани во референтната литература. Резултатите покажуваат отсуство на сигнификантни разлики и поврзаност на половата припадност со серумските вредности LDH, CRP, IgA, TNF-alpha, fibrinogen, IL-1beta и IL-2R. Сигнификантно покачени серумски вредности на IgG и IgM се презентирани кај женската група на испитаници, додека покачени серумски вредности на IgE повеќе кај машката група испитаници.

Во однос на цитокинскиот статус, резултатите во оваа студија покажуваат покачени вредности на IL-6 со сигнификантна полова разлика во корист на машките пациенти со холецистит што е соодветно на резултатите од истражувања во прикажаната референтна литература. Добиените резултати за IL-8 во оваа студија не покажуваат сигнификантни разлики во однос холециститот и половата припадност на испитаникот што е различно од прикажани резултати во други наведени студии. Во студијата е презентирано сигнификантно влијание на полот врз степенот на фиброзни промени во сидот на жолчното кесе, со прикажана поголема застапеност кај машкиот пол. Овие резултати го потврдуваат влијанието на половата припадност врз воспалителниот карактер и интензитет на холециститот.

Во осмото поглавје се изнесени **заклучоците** од истражувањето, каде што кандидатот ја потврдува поврзаноста и предикторната улога на машкиот пол, возраста, WBC, AST, GGT, CRP, IgA, IL-2R, IL-6, IL-8 и фибриноген со развојот на тежок облик на холецистит докажан врз основа на анатомски, структурни и морфолошки промени на сидот на жолчното кесе, а потврдени со хистопатолошка анализа на оперативното отстрането жолчно кесе, наметнувајќи ја потребата за нивно рутинско испитување и докажување како предиктори за рана дијагноза на тежок облик на воспаление на жолчното кесе, со тенденција за навремено лекување и превенција на компликации кај ова најчесто заболување на дигестивниот систем.

Кандидатот цитира 109 библиографски единици од областа што ја истражува, и најголемиот дел од нив се објавени во последните 10 години.

Предмет на истражување

Предмет на истражување на докторската дисертација на кандидатот м-р д-р Жарко Спасовски е рана детекција на предиктори кои откриваат претстоен тежок облик на акутна или хронична форма на холециститот манифестиран со потешки анатомски, структурни и морфолошки промени на сидот на жолчното кесе, а потврдени со хистопатолошка анализа на оперативно отстрането жолчно кесе. Тешкотии и компликации поврзани со лекувањето на холециститот најчесто се последица од задоцнет или одложен хируршки третман. Во тој правец се насочува и истражувањето на кандидатот, кој преку докажување на поврзаноста на предикторните фактори со тежок акутен или хроничен облик на холецистит, манифестиран со потешки хистопатолошки промени на сидот на жолчното кесе, има за цел да ја наметне потребата од нивна рутинска дијагностичка употреба, со тенденција за навремено хируршко лекување на ова заболување.

Со прифаќањето на ваквиот пристап на третман на воспалителните страданија на жолчното кесе, докторандот очекува да се намали стапката на морбидитет и морталитет кај најчестата оперативна интервенција од областа на абдоминалната хирургија.

Податоци за состојба на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Приложената докторска дисертација со наслов „Предиктори за рано оперативно лекување на тешка форма на воспаление на жолчно кесе“ од м-р д-р Жарко Спасовски обработува тема од област актуелна во абдоминалната хирургија, а поврзана со болест која зазема сè поголем глобален замав како последица со современиот стил на живеење. Задоцнет хируршки третман на овој тип заболување на жолчното кесе е честа причина за привремени или трајни компликации кои го скратуваат животниот век на пациентот или го нарушуваат неговиот квалитет на живеење. Навременото откривање и лекување на тешките форми на акутен или хроничен холецистит значително ќе влијае на унапредување и зачувување на индивидуалното здравје на популацијата. Навремена и правилна одлука за хируршки третман на холециститот, овозможува олеснато и безбедно спроведување на применетите оперативни техники, давајќи позитивен ефект на здравјето на пациентот и поголем социо-економски бенефит за општеството.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Zarko Spasovski, Beti Zafirova Ivanovska, Meri Kirijas, Biljana Novevska Petrovska, Sashko Stojanoski, Stefan Krstevski, Influence of gender on the intensity of inflammatory response in inflammatory gallbladder diseases, JMS 2022; 5(1):75-84 UDC:616.366-002-055.1/.3 DOI:10.55302/JMS2251075s
2. Zarko Spasovski, Meri Kirijas, Biljana Novevska Petrovska, Sashko Stojanoski, Stefan Krstevski, Correlation of serum levels of inflammatory cytokines with severe form of cholecystitis, AcadMedJ 2022;2(1):70-81,2022 UDC:616.366-002-097DOI 10.53582/AMJ2221070n

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на м-р д-р Жарко Спасовски, со наслов: **Предиктори за рано оперативно лекување на тешка форма на воспаление на жолчно кесе**, претставува истражување во клиничката медицина од научното подрачје на абдоминалната хирургија. Поставените цели во студијата се комплетно реализирани, а добиените резултати се соодветно презентирани и обработени со научно и применето клиничко значење.

Резултатите се сумирани и од нив се изнесени заклучоците, со што докторандот дава значаен придонес за зголемувањето на знаењата од оваа област. Клиничкото значење на студијата произлегува од резултатите со кои се утврдува и потврдува постоењето на позитивна корелација помеѓу одредени предикторни фактори со тежок облик на холецистит, потребата од нивна рутинска дијагностичка употреба со тенденција за навремено хируршко лекување. Со прифаќањето на ваквиот пристап на третман на воспалителните страданија на жолчното кесе се овозможува намалување на стапката на морбидитет и морталитет кај најчестото заболување од областа на абдоминалната хирургија.

Врз основа на анализата на приложената докторска дисертација и поднесената документација, актуелноста на темата, како и познавањето на способноста на кандидатот за стручна и научна работа, Комисијата е на мислење дека поднесениот докторски труд на м-р д-р Жарко Спасовски на тема „Предиктори за рано оперативно лекување на тешка форма на воспаление на жолчно кесе“, според својата актуелност и практична важност, поставените цели, изборот на материјалот и користените методи во истражувањето, како и добиените резултати и заклучоци, во целост ги исполнува критериумите и стандардите за квалитетно изработена докторска дисертација.

Имајќи го тоа предвид, Комисијата позитивно ја оценува предложената докторска дисертација и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да ја прифати и предлогот да го проследи во понатамошна постапка.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Никола Јанкуловски, претседател, с.р.
Проф. д-р Бети Зафирова Ивановска, ментор, с.р.
Проф. д-р Розалинда Попова Јовановска, член, с.р.
Проф. д-р Светозар Антовиќ, член, с.р.
Проф. д-р Реџеп Селмани, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПОВРЗАНОСТ НА ГЕНСКИТЕ ПОЛИМОРФИЗМИ СО ИНСТЕНТ РЕСТЕНОЗА ВО КОРОНАРНИТЕ АРТЕРИИ“ ОД Д-Р ЖАН ЗИМБАКОВ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата XLIII редовна седница одржана на 3.10.2022 година, а по предлог на Советот на трет циклус – докторски студии, студиска програма на медицина, врз основа на член 112 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018), член 275 од Статутот на Медицинскиот факултет во Скопје (Универзитетски гласник бр. 458 од 17.10.2019) и член 61 од Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус – докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот д-р Жан Зимбаков со наслов: **Поврзаност на генските полиморфизми со инстенг рестеноза во коронарните артерии**, во состав: проф. д-р Христо Пејков (претседател), проф. д-р Силвана Јованова (ментор), проф. д-р Сашо Панов (член), проф. д-р Јорго Костов (член) и проф. д-р Лидија Поповска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Жан Зимбаков со наслов: **ПОВРЗАНОСТ НА ГЕНСКИТЕ ПОЛИМОРФИЗМИ СО ИНСТЕНТ РЕСТЕНОЗА ВО КОРОНАРНИТЕ АРТЕРИИ** содржи 108 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman со 1,5 проред, големина на букви 12 и 127 библиографски единици. Текстот е збогатен со 25 табели, 28 графикони и 5 слики. Трудот е структуриран во поглавја и воедно ги содржи сите делови на еден научноистражувачки проект: резиме, вовед, мотив за изработка на докторската дисертација, цели, материјал и методи, методи на статистичка обработка, резултати на истражувањето и дискусија на добиените резултати по што следат заклучоците и користената литература. Начинот на изложување е јасен и концизен, лесно се следи, и воедно побудува интерес за одбраната тема на истражување. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се овозможува систематизирано и прегледно следење на материјата обработена во докторската теза. Трудот обработува актуелна научна и клиничка проблематика, вредна и оправдана за истражување, како од научен така и од клинички аспект.

Во **воведот**, кој е и првата глава на поднесокот, д-р Зимбаков укажува на значењето на кардиоваскуларните заболувања, а особено коронарната артериска болест (КАБ) како важен медицински, јавноздравствен, социјален и научен проблем со највисок морбидитет и морталитет во развиениот свет. Посебно се осврнува на акутниот коронарен синдром, вклучувајќи го акутниот инфаркт на миокардот како најсериозна, потенцијално животозагрозувачка компликација на КАБ. Поради високиот морталитет и честите компликации, третманот на акутниот инфаркт на миокардот бил и останува огромен предизвик како за медицинската пракса, така и за интензивните научни истражувања. Од терапевските стратегии, кандидатот ја афирмира механичката реперфузија, односно реваскуларизација со помош на перкутани коронарна ангиопластика (РТСА) како инвазивна, но неоперативна, интервентна техника која најчесто се користи како терапија за акутните коронарни синдроми, како и за стабилната ангина и други форми на исхемична срцева болест. Д-р Зимбаков дава осврт на развојот

на РТСА, постојаното усовршување на техниката, дизајнот на коронарните стентови, одредени фармаколошки подобрувања со цел поефикасен и подолготраен тераписки ефект. Поголем број на рандомизирани, мултицентрични клинички студии убедливо ја докажале супериорноста на имплантирањето на стент во однос на балон-дилатациска РТСА, како и во однос на конзервативниот пристап кон третманот на акутниот коронарен синдром. Д-р Зимбаков нагласува дека и покрај значајниот технички и технолошки развој на РТСА, кај извесен број на пациенти реперфузијата е лимитирана поради појавата на рестеноза на третираната коронарна артерија. Рестенозата ја дефинира како намалување на дијаметарот, односно на луменот на стентот по неговото имплантирање во коронарниот крвен сад преку РТСА-интервенција. Наведени се ангиографската и клиничката дефиниција на рестенозата, како и класификационите системи на рестенозата што се базираат, пред сè, на ангиографски добиените морфолошки податоци за рестенозираната лезија. Кандидатот укажува на значењето на рестенозата на луменот на имплантираниот стент како една од главните компликации во интервентната кардиологија уште од самото воведување на овој современ третман во клиничката пракса. Во последните 20 години се направени значителни подобрувања на ефективностa и долготрајноста на реваскуларизационите техники, но рестенозата останува главна компликација која има значајно влијание врз морбидитетот и mortalитетот на стентираниите пациенти, а наметнува и потреба од повторна реваскуларизација со сите свои влијанија врз текот и клиничкиот исход на болеста, како и врз квалитетот на животот на пациентот, трошоците на лекувањето, негата и отсуствата од работа. Стапката на интрастент рестеноза варира во зависност од голем број фактори, но се чини дека најголема варијација се забележува во однос на самата РТСА-интервенција и типот на стентот. Најдрастична редукција на стапката на рестеноза се забележува по воведувањето на DES (drug eluting)-стентовите. Иако техничките подобрувања на најновите генерации на стентови укажуваат на тенденција за натамошно намалување на инциденцијата на инстент рестеноза, апсолутниот број на пациенти кај кои оваа компликација се јавува е значителен, со оглед на сè почестата примена на стентирањето при РТСА-интервенција. Д-р Зимбаков потенцира дека истражувањата на молекуларните механизми на овој сложен и мултифакторијален феномен можат да придонесат кон развој на технологии и протоколи за уште поголема редукција на стапката на рестеноза и за редукција на потребата за дополнителна реваскуларизација проследена со сите потенцијални клинички ризици, компликации, последици врз квалитетот на животот на пациентот, како и врз трошоците на лекувањето. Кандидатот ги наведува и ги објаснува основните патогенетски механизми на рестенозата на коронарните стентови, потенцирајќи ја неоинтималната пролиферација како клучен патогенетски механизам што покажува јасни разлики на хистолошките, клеточните и молекуларните механизми во однос на другите претпоставени процеси. Нагласено е дека прецизните механизми на рестенозата не се целосно разјаснети, но се предмет на интензивни истражувања кои можат да имаат големи клинички импликации. Молекуларните аспекти на рестенозата се рефлексивна на наведените клеточни и патофизиолошки процеси и се поврзани со промени во нивоата на експресија на низа гени кои ги кодираат соодветните протеински молекули инволвирани во претходно наведените механизми. Претпоставено е дека натамошната технолошка еволуција на коронарните стентови е во насока, пред сè, на примената на понапредни медикаменти и полимери со цел да се постигне уште поголема редукција на неоинтималната пролиферација и на локалната ткивна реакција, како и подобрени

механички својства и биоразградливост на стентот. Врз основа на резултатите од релевантни студии, кандидатот укажува и на поврзаноста на стапката на инстент рестеноза со поголем број на ризик-фактори и клинички предиктори кои можат да ја зголемат веројатноста за појава на оваа компликација по имплантацијата на коронарниот стент. Наведени се три групи на фактори: 1. општа состојба и карактеристики кои се инхерентни за пациентите – демографски карактеристики и присуство на коморбидитети; 2. локални фактори зависни од лезијата, односно ангиографските карактеристики на стенозата; 3. механички и технички фактори кои се поврзани со изведувањето на процедурата на имплантирање на стентот. Присуството на некој од овие карактеристики и состојби, како и нивните комбинации, можат да бидат користени од страна на интервентниот кардиолог при планирањето, перипроцедуралните клинички иследувања и при самата РТСА-интервенција со цел да се минимизира ризикот од појава на инстент рестеноза на коронарниот стент. Поради значењето за студијата, д-р Зимбаков посебно и подетално ја обработува улогата на генетските ризик-фактори за настанување на рестенозата. Нагласува дека истражувањата за поврзаноста на генските полиморфизми со рестенозата еволуирале во текот на изминатите две децении и ги следат општите трендови и технолошки достигнувања во хуманата молекуларна генетика. Кандидатот објаснува дека во најновите асоцијативни студии се применува опсежно геномско секвенционирање (GWAS) за идентификација на нови локуси за кои не постоеле претпоставки дека се инволвирани во процесот кој е предмет на истражување и се осврнува на резултатите од неколку релевантни студии. Но, како и при испитувањето на генетската поврзаност со повеќето други клинички состојби, добиените податоци не се доволно јасни или значајно варираат од една до друга студија. Во обемот достапна литература која се однесува на генетските аспекти на инстент рестеноза, опишани се студии во кои се испитувани и полиморфизмите во други гени за кои постојат податоци за поврзаност со рестенозата. Д-р Зимбаков нагласува дека не постои општо прифатен консензус на генски полиморфизми кои се универзално поврзани со клинички релевантната рестеноза. Дискордантноста на резултатите во однос на полиморфизмите или на поединечните гени меѓу различните студии може да се должи на многу фактори, вклучувајќи ги разликите во критериумите за селекција на пациентите, во конзистентноста или субјективноста на клиничките податоци, а пред сè на етничката варијабилност и енвайронменталните влијанија кај различните популации на пациенти. Поради ова се наметнува потреба од спроведување на натамошни студии во кои е потребно да се опфатат различни популации на пациенти стратифицирани според дополнителни демографски и клинички параметри. Пронаоѓањето на генски полиморфизми со докажана клиничка специфичност и сензитивност во предикцијата на ризикот од рестеноза има потенцијално големо значење и висок истражувачки приоритет. Клиничката употребливост на таквите генски маркери може да има клучна улога во персонализираниот пристап кон пациентот при изборот на стентот и во носењето на другите перипроцедурални одлуки, како и во изборот на пост-РТСА-терапија, прогноза и следење на текот на болеста кај стентираниите пациенти. Кандидатот ги наведува и ги прецизира трите потенцијални генски маркери, и тоа полиморфизмите во гените за: ангиотензин-конвертирачкиот ензим, азотен оксид синтетазата-3 и васкуларниот ендотелиски фактор на раст-А што во неговата студија се избрани за истражување на генетската асоцијација со рестенозата.

Како **мотив на истражувањето**, кандидатот го наведува фактот што во долгогодишната интервентна кардиолошка пракса е воочено дека некои пациенти по имплантацијата на коронарниот стент поради КАБ развиваат инстент рестеноза, додека други пациенти не добиваат таква компликација дури и повеќе години по интервенцијата, иако имаат слични демографски, клинички, ангиографски и лабораториски карактеристики. Оваа клиничка опсервација ја поттикнува желбата да се помогне во расветлувањето на механизмите кои се наоѓаат во основата на ваквите инхерентни разлики, со цел тие да можат да бидат користени како клинички употреблив генетски маркер за рано утврдување на ризикот од инстент рестеноза на коронарни стентови, како и за предикција на клиничкиот тек на болеста. Ова е прва студија спроведена врз популација на пациенти од Република Македонија каде што се истражува генетската predisпозиција кон рестеноза на коронарните стентови.

Во поглавјето **Цели**, кандидатот наведува дека основна цел на докторската студија е утврдување на постоење поврзаност на три генски полиморфизми: rs4646994 во генот за ангиотензин-конвертирачкиот ензим (ACE), rs1799983 (Glu298Asp) во генот за азотен оксид синтаза-3 (NOS3) и rs2010963 (-634G/C) во генот за васкуларниот ендотелиски фактор на раст-A (VEGFA), како и нивната комбинација, од една страна, со застапеноста на рестенозата на стентовите по имплантацијата со перкутана транслуминална коронарна ангиопластика поради коронарна артериска болест, од друга страна. Како специфични цели се: одредување на генотипската и алелната фреквенција на полиморфизмот rs4646994 (инсерција или делеција) во генот за ангиотензин-конвертирачкиот ензим (ACE), rs1799983 (Glu298Asp) во генот за азотен оксид синтаза-3 (NOS3) rs2010963 (-634G/C) во генот за васкуларниот ендотелиски фактор на раст-A (VEGFA) кај групите пациенти со и без рестеноза на коронарните стентови, одредување на квантитативната генетска поврзаност на генотипот на секој од овие три генски полиморфизми и нивните комбинации со рестенозата на коронарните стентови како и проценка на потенцијалната употребливост на овие три генски параметри за идентификацијата на пациенти со висок ризик за рестеноза на коронарните стентови, како и за прогностички цели. Како дополнителни цели на истражувањето е да се процени поврзаноста на рестенозата со видот на вградениот стент, како и влијанието на присутните ризик-фактори за КАБ врз појава на рестеноза на коронарните артерии.

Во делот **Материјал и методи**, кандидатот го дефинира дизајнот на студијата како проспективно-ретроспективна, опсервациска, генетско-асоцијативна студија. Во оваа студија на случаи и контроли, извршена е анализа на вкупно 93 пациенти кај кои е извршена перкутана коронарна интервенција и имплантација на стент поради коронарна артериска болест. Од нив, 55 се пациенти со клинички релевантна, ангиографски документирана инстент рестеноза и истите се испитувана група на случаи, додека 38 пациенти се без рестеноза во текот на евалуацискиот период од најмалку 6 месеци и имаат улога на контролна група. Во текот на обработката на податоците од испитаниците, анализирани се определени демографски и клинички податоци (пол, возраст, место на живеење, образовно ниво, тип на професија, историја на пушење, консумација на алкохол, дислипидемии, хипертензија, фамилијарна историја за коронарна артериска болест, присуството на коморбидитети, временски период од имплантацијата на коронарниот стент до дијагнозата на инстент рестеноза), податоци за селектирани морфолошки параметри добиени при коронарната ангиографија (едносадовна или повеќесадовна КАБ, типот на имплантираниот стент -BMS или DES),

терапискиот одговор и клиничкиот исход во евалуацискиот период. Примероците и податоците од пациентите беа колектирани во ЈЗУ Универзитетска клиника за кардиологија, додека молекуларно-генетските и статистичките анализи се извршени во Лабораторијата за молекуларна биологија при Природно-математичкиот факултет во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Одобрение за спроведување на студијата е добиено од Етичката комисија при Медицинскиот факултет во Скопје. Основен критериум за вклучување во оваа група на пациенти е ангиографски документирана рестеноза на имплантираниот коронарен стент во евалуацискиот период не покус од 6 месеци и своерачно потпишана согласност од пациентот, а основните критериуми за исклучување на пациенти од студијата се: пациенти со неверифицирана инстенст рестеноза на имплантираниот коронарен стент во текот на евалуацискиот период, нецелосна документација или отсуство на клучни податоци, недоволен квалитет на геномска DNA за вршење на генските анализи, возраст под 18 години и пациенти што не потпишале информирана согласност. Од секој испитаник е колектиран примерок на 3 милилитри венска крв со антикоагулант (динатриумова сол на динатриумова сол на етилендиамин тетраацетат - EDTA). Сите пациенти своерачно ја потпишале писмената согласност и информациите од пациентите се обработувани согласно со одредбите од Законот за заштита на лични податоци. Опсервацискиот карактер на студијата значи дека нејзиното спроведување на ниту еден начин не интерферира со здравствениот аспект на дејноста, односно со етаблираните дијагностички и терапевтски процедури во ЈЗУ Универзитетска клиника за кардиологија. Изолацијата на геномска DNA од примероците венска крв е извршена со комерцијалниот кит PureLink™ Genomic DNA Mini Kit од фирмата Thermo Fisher Scientific, согласно упатствата на производителот. Концентрацијата на DNA во секој изолат е определена флуориметриски со дигитален систем (Qubit 3.0 од Thermo Fisher Scientific).

Статистичките анализи се вршени споредувајќи ги фреквенциите на генотиповите и алелите на трите генски варијанти кај пациентите со рестеноза на имплантираните коронарни стентови наспроти контролните испитаници без стеноза на коронарните стентови во евалуацискиот период. Кај пациентите со рестеноза на коронарните стентови е анализирана и поврзаноста на секој од наведените три генски параметри, како и нивната комбинација, од една страна, со релевантните демографски, клинички и лабораториски параметри, од друга страна. Покрај тоа, применувани се и дескриптивни статистички алатки за приказ на податоците од испитуваните пациенти и контроли. Статистичките и популациско-генетските пресметки се вршени со користење на XLSTAT 2016 и Statistica 13.5. Поврзаноста на инстенст рестенозата кај пациентите со фреквенциите на генотиповите и алелите на испитуваните генски параметри е евалуирана со непараметрискиот Pearson-ов Chi-квадрат тест, Fisher-овиот егзактен тест, како и со Cochran-Armitage тренд-тестот. Нормалната дистрибуција на нумеричките вредности е определена со Shapiro-Wilk-овиот тест. Параметриските вредности со нормална дистрибуција се анализирани со двонасочниот Студент-ов t-тест, додека при отстапувања од нормалната дистрибуција на вредностите на соодветниот параметар е користен Mann-Whitney U-тестот. При евалуацијата на поврзаноста на инстенст рестенозата со испитуваните генски параметри е пресметан и веројатносниот индекс: однос на шанси *OR* (odds ratio). Пресметките на интервалот на доверливост *CI* (confidence interval) се вршени при 95 %, односно $p < 0,05$.

За проценка на подобноста на испитуваната група пациенти за популациско-генетски анализи беа пресметани: Харди-Вајнберговата рамнотежа, стапката на генетски диверзитет и стапката на хетерозиготност.

Резултатите од студијата уредно се прикажани во табели и графикони. Во почетокот се претставени резултатите од основните демографски и клинички карактеристики на пациентите од двете групи. Во однос на половата распределба, машкиот пол е застапен 4 пати повеќе (80 %) од женскиот пол (20 %) кај групата пациенти со рестеноза, а кај контролната група пациенти без рестеноза, машкиот пол беше застапен со 78,95 %, а женскиот со 21,05 %, и разликите се статистички незначајни ($p>0,05$). Просечната возраст кај пациентите од двете групи е речиси иста, $63,90\pm 9,81$ години кај пациентите со рестеноза и $64,18\pm 8,97$ години кај контролната група. Просечниот временски интервал од иницијалното имплантирање на стент со PCI-интервенција до коронарната ангиографија кај групата пациенти со рестеноза изнесува $4,99\pm 4,41$ години, додека кај контролната група пациенти без рестеноза беше $3,47\pm 2,65$ години. Просечната вредност на BMI кај групата пациенти со рестеноза е $28,46\pm 2,91$, а кај контролната група без рестеноза $28,21\pm 2,97$, што е статистички незначајно ($p>0,05$). Во однос на селектираните ризик-фактори и коморбидитети, артериската хипертензија е регистрирана кај 67,27 % од групата со рестеноза, наспроти 78,95 % од пациентите без рестеноза, но овие разлики не се сигнификантни ($p>0,05$). Дијабетес мелитус тип 2 е присутен кај 38,8 % од групата со рестеноза и кај 36,84 % од контролната група ($p>0,05$). Во однос на пушењето, 56,36 % од групата пациенти со рестеноза се изјасниле како непушачи, 14,55 % дека се поранешни пушачи, додека 29,09 % како активни пушачи без статистички значајна разлика во однос на контролната група пациенти. Хиперлипидемијата е регистрирана кај 20 % од групата со рестеноза и кај 23,68 % од контролната група ($p>0,05$). При иницијалната PCI-интервенција, кај сите испитаници најчесто бил имплантиран стент во десната коронарна артерија (40 % од групата со рестеноза и кај 34,21 % од контролната група). Со слична застапеност (36,6 % наспроти 42,11 %) било поставувањето на стентот во левата предна десцендентна артерија. Разликите меѓу двете групи во однос на застапеноста на соодветната коронарна артерија е статистички незначајна ($p>0,05$). Во однос на типот на имплантираниот стент, металниот (BMS) е имплантиран кај 30,91 % од групата со рестеноза и кај само 7,89 % од контролната група. Двата типа (1 и 2) на стентови обложени со медикаменти (DES) се имплантирани кај 32,73 и 36,36 %, соодветно, кај групата со рестеноза, односно кај 44,74 и 47,37 %, соодветно, кај пациентите од контролната група. Типот на вградениот стент покажува статистички значајни разлики меѓу двете групи ($p<0,05$). Просечната должина на стентот беше $23,33\pm 9,22$ mm кај групата пациенти со рестеноза, додека кај контролната група пациенти без рестеноза изнесуваше $24,45\pm 10,35$. ($p>0,05$). Кај групата пациенти со рестеноза, просечната вредност на дијаметарот на стентот изнесувал $3,10\pm 0,50$ mm, додека кај контролната група пациенти без рестеноза $3,25\pm 0,52$, со статистички значајна разлика ($p<0,05$).

Во продолжение се прикажани резултатите од популациско-генетска анализа. Генетската избалансираност и другите основни параметри на двете испитувани популации испитаници (групата пациенти со рестеноза и контролната група без рестеноза) се проверени со низа на популациско-генетски анализи. Хомозиготниот генотип DD од полиморфизмот ACE I/D rs4646994 е приближно двојно почесто застапен кај пациентите со рестеноза (36,36 %), отколку кај тие од контролната група (18,42 %). Според генотипскиот модел на поврзаност, носителите на генотипот DD имаат 4,898

пати поголема веројатност (OR - odds ratio) за појава на рестеноза, отколку носителите на генотипот II ($p=0,012$). Фреквенцијата на алелот D е повисока кај групата со рестеноза (61,82 %) во однос на контролната група (43,42 %) ($p=0,017$). Според алелниот и адитивниот модел, постои статистички сигнификантна генетска поврзаност на алелот D со рестенозата ($p=0,012$), при што пресметаната веројатност за појава на рестеноза е повисока за 2,11 пати кај пациентите кои се носители на алелот D. Логистичката регресиона анализа покажува дека генотипскиот модел има добра предиктивност во однос на рестенозата (AUC=0,819). Фреквенцијата на варијантниот хомозиготен генотип TT на полиморфизмот NOS3 Glu298Asp rs1799983 е значително повисока кај пациентите со рестеноза (10,91 %), во однос на контролните пациенти без рестеноза (2,63 %). Според доминантниот модел, пациентите кои се носители на генотиповите TT и GT имаат 2,676 пати повисока веројатност за рестеноза во однос на тие кои имаат генотип GG ($p=0,023$). Фреквенцијата на минорниот алел T е речиси двојно повисока кај групата со рестеноза (34,55 %) отколку кај контролните испитаници (18,42 %). Според алелниот модел, носителите на варијантниот алел T имаат 2,337 пати поголема веројатност за појава на рестеноза отколку носителите на алелот G ($p=0,016$). ROC-кривата добиена со логистичка регресија сугерира дека доминантниот модел е многу добро предиктивен во однос на рестенозата (AUC=0,857).

Минорниот алел C на полиморфизмот VEGFA -634G/C rs2010963 е многу почесто застапен кај групата со рестеноза (42,73%) во однос на контролната група испитаници (27,63%) ($p=0,044$). Според алелниот модел, веројатноста за појава на рестеноза е речиси двојно повисока, односно 1,954 пати кај пациентите кои се носители на алелот C, отколку кај носителите на алелот G ($p=0,036$). Логистичката регресиона анализа укажува на тоа дека алелниот модел има добра предиктивност во однос на рестенозата на стентот (AUC=0,842).

Мултилокусната анализа на поврзаноста на сите три испитувани полиморфизми, истовремено, со рестенозата укажува на тоа дека генотипската комбинација: ACE II/ID - NOS3 GT/TT - VEGFA GC/CC е присутна кај 30,91 % од пациентите со рестеноза, додека само кај 13,16 % од контролните пациенти ($p=0,035$). Пациентите кои се носители на оваа комбинација на генотипови од трите испитувани локуси имаат 3,274 пати повисока веројатност за појава на рестеноза во однос на референтната, најчесто застапена комбинација.

Во рамки на **дискусијата**, кандидатот систематизирано, во одделни целини, дава толкувања на добиените резултати и ги споредува со објавени релевантни резултати од современи автори кои дале значителен придонес во обработката на оваа проблематика. Кандидатот укажува дека инстенет рестенозата е сложен процес кој вклучува голем број клинички, биохемиски и генетски фактори поврзани со ендотелната функција. Главниот патофизиолошки механизам за развој на рестеноза е неоинтималната хиперплазија предизвикана, пред сè, од пролиферацијата на васкуларните мазни мускулни клетки (VSMC) и на екстрацелуларниот матрикс. Појавата на рестенозата е асоцирана со поголем број на поединечни ризик-фактори и нивните комбинирани ефекти, како и со определени клинички предиктори. За таа цел, во студијата, д-р Зимбаков ги анализира селектираните демографски, клинички, ангиографски, лабораториски и молекуларно-генетски податоци кај испитуваните пациенти. Во оваа студија се анализирани селектирани податоци од пациентите: демографски (пол и возраст), присуство на ризик-фактори (зголемен BMI, артериска хипертензија, дијабетес мелитус тип 2, историја на пушење, хиперлипидемија и фамилијарна историја на КАБ), клинички податоци

поврзани со иницијалната PCI-интервенција и имплантацијата на стентот (која е стентираната коронарна артерија, типот на имплантираниот стент, неговата должина и дијаметар, временскиот интервал од стентирањето до евалуацијата) и појава на рестеноза во текот на евалуацискиот период од најмалку 6 месеци. Дел од разликите во однос на некои од горенаведените демографски, клинички и лабораториски податоци од пациентите (особено за појавата на рестеноза, полот и возраста) се резултат на селекцијата при регрутирањето на пациентите во студијата. Имено, самиот дизајн на студијата (случаи и контроли) наметнува потреба од слична застапеност на некои параметри во двете групи со цел ефектите на целното испитување (генските полиморфизми) да бидат што помалку маскирани од ефектите на полот или возраста, на пример. Оттаму, отсуството на статистички сигнификантни разлики меѓу двете групи во однос на голем дел од овие параметри означува добар баланс и со тоа подобра можност за споредба на генетската асоцијација со рестенозата. Понатаму, во дискусијата се дадени согледувањата во однос на генските податоци од иследуваните пациенти за сите иследувани генски полиморфизми. Во однос на полиморфизмот ACE I/D rs4646994, резултатите од оваа докторска студија покажуваат дека фреквенцијата на алелот D е значајно повисока кај групата со рестеноза (61,82 %) во однос на контролната група (43,42 %) ($p=0,017$) и постои статистички сигнификантна генетска поврзаност на алелот D со рестенозата ($p=0,012$). Веројатност за појава на рестеноза, односно неоинтимална хиперплазија на стентираниите коронарни артерии е повисока за 2,11 пати кај пациентите кои се носители на алелот D. Овие резултати се конзистентни со согледувањата од повеќе објавени студии. Во студија на Amant со сор. (1997), релативниот ризик од рестеноза бил приближно 2,00 по број на D-алели кај пациенти со инстент рестеноза, а значајна поврзаност на присуството на генотипот DD со зголемена подложност од рестеноза по имплантирањето на коронарниот стент е демонстрирана и во неодамнешната студија на Zhu со сор. Во мета-студијата на Wang со сор., во која биле анализирани објавените податоци од вкупно 33 кохортни студии, статистичките анализи покажале дека генотипот DD значајно е поврзан со зголемен ризик од рестеноза на коронарните стентовите (односот на веројатност (OR) за пост-PTCA-рестеноза бил 1,61). Наведено е дека во литературата постојат и студии кои имаат дискордантни резултати, како што се студиите на Martínez-Ríos со сор. и студијата на Osadnik со сор. Резултатите од овие студии покажале дека не била присутна разлика во фреквенцијата на ангиографски значајна појава на инстент рестеноза поврзана со различните полиморфизми на генот ACE. Во однос на генот NOS3, кандидатот наведува дека патофизиолошката улога на редуцираните нивоа на азотниот оксид во стимулирањето на пролиферацијата на васкуларните мазни мускулни клетки е одамна потврдена, па оттаму и зголемениот научен интерес во однос на можната поврзаност на полиморфизмите кои влијаат врз експресијата на азот оксид-синтезата со клиничката рестеноза. Резултатите од студијата на д-р Зимбаков укажуваат дека фреквенцијата на варијантниот хомозиготен генотип TT на полиморфизмот NOS3 Glu298Asp rs1799983 е значително повисока кај пациентите со рестеноза (10,91 %), во однос на контролните пациенти без рестеноза (2,63 %) и според алелниот модел, носителите на варијантниот алел T имаат 2,337 пати поголема веројатност за појава на рестеноза отколку носителите на алелот G ($p=0,016$). Овие резултати се во согласност со резултатите од литературата како што е студијата на Gotma со сор. И Suzuki со сор. (2002). Слични резултати биле добиени и во некои понови истражувања, како што е студијата на Shuvalova со сор. (2012), во која авторите покажале дека минорниот алел T од полиморфизмот Glu298Asp

во генот NOS3 бил значајно поврзан со зголемен ризик од инстент рестеноза (однос на веројатност $OR = 2,79$; $1,17-6,66$ при $95\%CI$).

Понатаму, во дискусијата, кандидатот укажува дека протеинот васкуларен ендотелен фактор на раст (VEGF) има круцијална улога во ангиогенезата и е вклучен во регулирањето на пролиферацијата на ендотелните клетки што привлекува научен интерес во однос на можната поврзаност на полиморфизмите во генот за VEGF со настанување на инстент рестеноза. Во студијата на д-р Зимбаков, генотипизацијата во однос на полиморфизмот $-634G/C$ rs2010963 во генот VEGFA покажа дека генотипот GG е застапен многу почесто кај контролната група испитаници ($55,26\%$ наспроти $38,18\%$). Генотипот CC е повеќе од двојно пофреквентен кај групата со рестеноза ($23,64\%$ наспроти) и носителите на хомозиготниот варијантен генотип CC имаат $4,898$ пати поголема веројатност (OR) за појава на рестеноза, отколку носителите на хомозиготниот генотип GG. Овие резултати се во согласност со студијата на Vagura со сор. (2017), во која биле вклучени 205 пациенти со имплантирани BMS-стентови, и е покажано дека дифузната ISR била значително почесто забележана кај пациентите со хомозиготен нормален генотип на полиморфизмот (GG). Во завршниот дел од дискусијата, кандидатот ги презентира согледувањата во однос на поврзаност на испитуваните генски полиморфизми и клиничко-демографските параметри со рестенозата што е евалуирано со мултиваријантна логистичка регресиона анализа. Пресметките покажаа дека зголемениот индекс на телесна маса, присуството на дијабетес мелитус тип 2, артериската хипертензија, хиперлипидемијата, како и генотиповите на сите три полиморфизми кои содржат барем по еден минорен алел, доведуваат до зголемување на шансите за појава на рестеноза. На крајот од дискусијата, докторандот нагласува дека не постои општо прифатен консензус на генски полиморфизми кои се универзално поврзани со клинички релевантната рестеноза.

Главните ограничувања на оваа студија се релативно малиот број на испитаници и инхерентната склоност на студиите на случаи и контроли да имаат ризик од пристрасност при регрутацијата на испитаниците. Во оваа студија беа направени максимални напори овие несакани фактори да се минимизираат. За потврда на резултатите и нивна екстензија, неопходно е натамошно продолжување на истражувањето со вклучување на поголем број испитаници и, евентуално, на дополнителни генски локуси.

Во **осмата глава** на докторската дисертација, кандидатот ги претставува **заклучните согледувања** кои се коректно формулирани и ги потврдуваат појдовните цели на истражувањето. Врз основа на направените статистички пресметки и генетско-асоцијативните анализи со користење на повеќе генетски модели, како и врз основа на споредбата и толкувањето на податоците со достапната литература, кандидатот заклучува дека: хомозиготниот генотип DD (делеција/делеција) од полиморфизмот ACE I/D rs4646994 е приближно двојно почесто застапен кај пациентите со рестеноза ($36,36\%$), отколку кај тие од контролната група ($18,42\%$) и носителите на генотипот DD имаат $4,898$ пати поголема веројатност за појава на рестеноза, отколку носителите на генотипот II (инсерција/инсерција) ($p=0,012$). Фреквенцијата на алелот D е повисока кај групата со рестеноза ($61,82\%$) во однос на контролната група ($43,42\%$) ($p=0,017$) и постои статистички сигнификантна генетска поврзаност на алелот D со рестенозата ($p=0,012$), при што пресметаната веројатност за појава на рестеноза е повисока за $2,11$ пати кај пациентите кои се носители на алелот D со добра предиктивност во однос на рестенозата ($AUC=0,819$).

Во однос на полиморфизмот NOS3 Glu298Asp rs1799983, фреквенцијата на варијантниот хомозиготен генотип ТТ е значително повисока кај пациентите со рестеноза (10,91 %), во однос на контролните пациенти без рестеноза (2,63 %) и пациентите кои се носители на генотиповите ТТ и GT имаат 2,676 пати повисока веројатност за стеноза во однос на тие кои имаат генотип GG ($p=0,023$). Фреквенцијата на минорниот алел Т е речиси двојно повисока кај групата со рестеноза (34,55 %) отколку кај контролните испитаници (18,42 %) и носителите на варијантниот алел Т имаат 2,337 пати поголема веројатност за појава на рестеноза отколку носителите на алелот G ($p=0,016$). Доминантниот модел е многу добро предиктивен во однос на рестенозата ($AUC=0,857$);

Резултатите од анализата на поврзаноста на полиморфизмот VEGFA -634G/C rs2010963 со рестенозата покажаа дека минорниот алел С е многу почесто застапен кај групата со рестеноза (42,73 %) во однос на контролната група испитаници (27,63 %) ($p=0,044$). Според алелниот модел, веројатноста за појава на рестеноза е речиси двојно повисока кај пациентите кои се носители на алелот С, отколку кај носителите на алелот G ($p=0,036$). Логистичката регресиона анализа укажува на тоа дека алелниот модел има добра предиктивност во однос на рестенозата на стентот ($AUC=0,842$).

Мултилокусната анализа на поврзаноста на сите три испитувани полиморфизми, истовремено, со рестенозата укажува на тоа дека генотипската комбинација: ACE II/ID - NOS3 GT/TT - VEGFA GC/CC е присутна кај 30,91 % од пациентите со рестеноза, додека само кај 13,16 % од контролните пациенти, а оваа разлика е статистички значајна ($p=0,035$). Пациентите кои се носители на оваа комбинација на генотипови од трите испитувани локуси имаат 3,274 пати повисока веројатност за појава на рестеноза во однос на референтната, најчесто застапена комбинација.

Селектираните демографски параметри (пол и возраст), ризик-факторите (зголемен BMI, артериска хипертензија, дијабетес мелитус тип 2, историја на пушење, хиперлипидемија), временскиот интервал од стентирањето до евалуацијата, дијаметарот и должината на имплантираниот стент, како и генотиповите на трите испитувани полиморфизми, немаат сигнификантен комбиниран ефект врз појавата на рестенозата при евалуација со мултиваријантната логистичка регресиона анализа.

На крај, кандидатот заклучува дека генетската поврзаност на полиморфизмите ACE I/D rs4646994, NOS3 Glu298Asp rs1799983 и VEGFA -634G/C rs2010963, со појавата на рестеноза, која е регистрирана во оваа студија, индицира потреба од натамошни истражувања околу употребливоста на овие потенцијални генски маркери во персонализираниот пристап при клиничката предикција на ризикот од рестеноза на стентовите.

Последната глава од докторската дисертација ја содржи приложената литература, која е обемна и прегледна, содржи 127 референци, коректно цитирани по прифатените стандарди.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Жан Зимбаков, со наслов: ПОВРЗАНОСТ НА ГЕНСКИТЕ ПОЛИМОРФИЗМИ СО ИНСТЕНТ РЕСТЕНОЗА ВО КОРОНАРНИТЕ АРТЕРИИ, претставува истражување во подрачјето на медицината, односно нејзиното потесно подрачје – кардиологијата. Докторската дисертација е изработена по сите принципи на научно истражување. Во согласност со мотивот на студијата, дефинирани се и целите на

истражувањето, научниот пристап е оригинален и внимателно избран, а методологијата на испитувањето е соодветна и најсовремена. Поставените цели се во целина реализирани, а добиените резултати се соодветно и точно обработени, интерпретирани и дискутирани во согласност со нивната научна и клиничка вредност. Од добиените резултати се изведени соодветни заклучоци. Апострофирани се и извесните ограничувања на студијата.

Докторската дисертација на кандидатот д-р Жан Зимбаков, со наслов: Поврзаност на генските полиморфизми со инстенст рестеноза во коронарните артерии, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди на докторски труд.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Во современата интервентна кардиологија, засега, недостасуваат јасни и општо прифатени дијагностички критериуми за стратификација на ризикот од појава на рестеноза на коронарните артерии. Превентивната тенденција на модерната медицина ја покажува неопходноста од потрагата по факторите на ризик од рестеноза, не само по самата PCI-интервенција, туку и за перспективно користење на оптимални персонализирани третмани за превенција на рестенозата.

Во докторската дисертација беше регистрирано сигнификантно зголемување на веројатноста од појава на рестеноза кај пациентите носители на генотипот DD на полиморфизмот ACE I/D rs4646994, кај носителите на генотиповите TT и GT од полиморфизмот NOS3 Glu298Asp rs1799983 и на носителите на алелот C на полиморфизмот VEGFA -634G/C rs2010963. Присуството на наведените генотипови има висока предиктивност во однос на рестенозата според конструираниите модели. Подложноста кон рестеноза е поголема и кај носителите на трилокусната комбинација ACE II/ID - NOS3 GT/TT - VEGFA GC/CC. Генски маркери можат да бидат корисни за генотипски специфичната стратификација на ризикот за рестеноза и нивната клиничката употребливост може да има клучна улога во персонализираниот пристап кон пациентот при изборот на стентот и во носењето на другите перипроцедурални одлуки, како и во изборот на пост-PCI-терапијата, прогнозата и следењето на текот на болеста кај стентираниите пациенти [125].

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот д-р Жан Зимбаков со наслов: ПОВРЗАНОСТ НА ГЕНСКИТЕ ПОЛИМОРФИЗМИ СО ИНСТЕНТ РЕСТЕНОЗА ВО КОРОНАРНИТЕ АРТЕРИИ.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Христо Пејков, с.р.

Проф. д-р Силвана Јованова, с.р.

Проф. д-р Сашо Панов, с.р.

Проф. д-р Јорго Костов, с.р.

Проф. д-р Лидија Поповска, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) МУЗИЧКА ПЕДАГОГИЈА И
ТЕОРИЈА НА МУЗИКАТА
НА ПЕДАГОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“, објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ од 24.6.2022 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) музичка педагогија и теорија на музиката, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 6 (шест), донесена на 5.9.2022 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Аида Ислам, претседател, проф. д-р Владимир Талевски, член и проф. д-р Леонора Јегени, член.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) музичка педагогија и теорија на музиката, во предвидениот рок се пријави проф. д-р Јета Старова Мехмети.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката проф. д-р Јета Старова Мехмети е родена на 6.2.1983 год., во Скопје. Средно образование завршила во „ДМБУЦ Илија Николовски-Луј“ во Скопје, во 2002 година. Со високо образование се стекнала на Националниот париски конзерваториум „Алфред Корто“, каде што дипломирала во 2006 година.

Кандидатката активно се служи со македонски, албански, англиски и француски јазик.

Во учебната 2007 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на УКИМ – Факултет за музичка уметност, Скопје. Студиите ги завршила во 2009 година. На 20.10.2009 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Интерпретација на флејта*.

Докторска дисертација пријавила во 2010 година на Универзитетот Евро-Балкан. Дисертацијата на тема: *Профилот на флејтистките на Балканот (со посебен осврт на Ирена Графенауер-Словенија и Лидија Ошавкова-Бугарија)* ја одбрала на 19.12.2015 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Зана Шутерки Прела, проф. д-р Јане Коџабашија, проф. д-р Весна Матијашевиќ Покупец, проф. д-р Рубин Земон и проф. д-р Вангел Ноневски. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област општествени и хуманистички науки.

На 24.1.2018 година е избрана во звањето вонреден професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, во областа музичка уметност и педагогија.

Во моментот е вонреден професор по предметот Основи на музичко образование со музички инструменти во наставно-научната област (дисциплина) музичка педагогија и теорија на музиката. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1159 од 15.12.2017 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1159, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на

кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“, Скопје, кандидатката д-р Јета Старова Мехмети изведува настава и вежби на прв, втор и трет циклус студии на студиските програми за одделенска настава и предучилишно воспитание на албански наставен јазик.

Кандидатката од денот на нејзиниот избор за вонреден професор била ментор на 33 дипломски трудови. Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на 40 дипломски трудови.

Научноистражувачка дејност

Поаѓајќи од приложените материјали можеме да констатираме дека кандидатката д-р Јета Старова Мехмети во изминатиот 5-годишен период (од првиот избор во звањето вонреден професор) покажала големо интересирање и афинитет за пошироката научноистражувачка дејност, достигнувајќи видливи резултати, особено во областа на музиката педагогија. Со свои реферати учествувала на 10 меѓународни научни собири.

Д-р Јета Старова Мехмети има објавено вкупно 18 научни трудови од општествената и хуманистичка област, од кои 6 труда се објавени во меѓународно научно списание, 2 труда во меѓународна научна публикација и 10 труда во зборник од научни собири. Трудите кои би сакале да ги издвоиме се:

„Заеднички аспекти на музиката и на литературата во образовниот процес“, објавен 2020 год. во „Педагошка ревија“ (научно списание за образовни прашања, објавениот труд е подложен на рецензија и има меѓународен уредувачки одбор, кој се состои од вкупно 17 члена од Македонија, Србија, Хрватска, Италија, БиХ, Албанија, Турција, Бугарија и САД).

„The New Challenges In Music Education Among The Educational And Artistic Imperatives“, кој е објавен во 2020-та година во научното списание „18th Mate Demarin days „New Challenges in Education“ објавено од земја членка на Европската Унија, Хрватска.

„Musical and Instrumental Education in Tradition and in Present Days-on examples of violin and flute“, објавен во зборник на рецензирани научни трудови презентирани на академскиот меѓународен собир „17. Dani Mate Demarina“ со наслов „Odgoj i obrazovanje – budućnost civilizacije“ во 2018 година.

Кандидатката има објавено значаен број на трудови во списанието „Studime Albanologjike“, кој го издава Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје. Во последниве пет години, таа активно објавува трудови во секој број од списанието кои третираат тематика од албанскиот музички фолклор, како и албанската полифонија како вредност на културното наследство, а исто така и се осврнува и кон обработка и интерпретација на старите албански теми и песни за флејта и виолина каде што ги анализира начинот на изведба и нивната обработка.

Д-р Јета Старова Мехмети учествувала како член во 3 научни проекти, од кои едниот е финансиран од УКИМ, а другите два национални научни проекта од Министерството за култура.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Јета Старова е активно вклучена во работата на Педагошкиот факултет во Скопје, како член на разни факултетски комисии. Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Воедно, активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Дирекцијата за култура при организирање на значајни фестивали како што се: „Скопско лето“, „Есенски музички свечености“ и „Фестивал на блузот“.

Стручно уметничка дејност

Кандидатката д-р Јета Старова Мехмети е флејтистка, етаблиран уметник, бележи значителен број на настапи, има богата кариера како солист и како камерен изведувач. Вреди да се напомене дека таа членува во познатиот музички дует „Дуо Скупи“, кое се состои од флејта и виолина. „Дуо Скупи“ постои од 2006 година, и од тогаш со голем успех настапува на значајни, фестивали, манифестации и рецитали во Македонија („Охридско лето“, „Есенски музички свечености“, „Топол културен бран“, „Нов културен бран“, „Скопско лето“, „Битолско лето“), во Европа (Франција, Италија, Албанија, Црна Гора, Косово, Република Србија, Бугарија, Австрија, Белгија, Чешка, Турција, Германија, Швајцарија, Норвешка итн.) и САД. Добитник е на признанието „Distinguished Musicians“ на меѓународниот натпревар во Рагуса, Италија. Во Скопје, РС Македонија, „Дуо Скупи“ е добитник на едно од најзначајните признанија во државата: Статуетка за хумани и музички активноси „Мајка Тереза“, Признанија од USAID, Црвен крст и Македонско-бугарската стопанска комора, како и на наградата „GRAND PRIX THE BEST 2019“ од ТВ21, Скопје. До сега, „Дуо Скупи“ има издадено три музички албуми насловени: „Duo Skupi“ (преработки на стари албански песни и теми), „Mak Sounds“ и „New Mak Sounds“ (преработки на македонски стари песни и ора).

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Јета Старова Мехмети добила позитивни оценки од сите анонимно спроведени анкети на студентите на Педагошкиот факултет во Скопје во периодот од нејзиното ангажирање до денес. Во учебната година 2018/2019 година, кандидатката доби 9,69 за предметот Основи на музичко образование со музички инструменти во змскиот земестар и 9,16 во летниот семестар.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-уметничката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Јета Старова Мехмети.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Јета Старова Мехмети поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор во научната област музичка педагогија и теорија на музиката.

Според гореизнесеното, Комисијата во состав: проф. д-р Аида Ислам, претседател, проф. д-р Владимир Талевски, член и проф. д-р Леонора Јегени, член, има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, д-р Јета Старова Мехмети да биде избрана во звањето **редовен професор** во научната област музичка педагогија и теорија на музиката.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Аида Ислам, с.р.

Проф. д-р Владимир Талевски, с.р.

Проф. д-р Леонора Јегени, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Јета Луан Старова Мехмети

Институција: Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ – Скопје

Научна област: музичка педагогија и теорија на музиката

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – РЕДОВЕН
ПРОФЕСОР

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: нострифицирана во странство</p> <p>Просечниот успех на втор циклус изнесува: 8,40.</p> <p>Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: културни студии; поле: хуманистички науки; подрачје: општествени науки.</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку шест рецензирани научни труда ** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: _____</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: _____</p> <p>3. Наслов на трудот: _____</p> <p>4. Година на објава: _____</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: „Педагошка ревија“ – Научно списание за образовни прашања. Година 11, бр. 1/2020.</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 17 члена од 9 земји: Македонија (6), Србија (1), Хрватска (2), Италија (1), БиХ (1), Албанија (2), Турција (1), Бугарија (1), САД (2)</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	3. Наслов на трудот: Заеднички аспекти на музиката и на литературата во образовниот процес 4. Година на објава: 2020	
3.3	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Назив на научното списание: 18th Mate Demarin days „New Challenges in Education“ 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: Хрватска 3. Наслов на трудот: THE NEW CHALLENGES IN MUSIC EDUCATION AMONG THE EDUCATIONAL AND ARTISTIC IMPERATIVES 4. Година на објава: 2020	ДА
3.4	Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Наслов на книгата: Socio-humanistic determinants of education: language, art and cultural heritage 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: Хрватска 3. Издавач, година и место на издавање/објавување: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, 2018, Pula	ДА
3.5	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји 1. Назив на зборникот: 17. Dani Mate Demarina, Odgoj i obrazovanje – budućnost civilizacije 2. Назив на меѓународниот собир: 17. Dani Mate Demarina, “Odgoj i obrazovanje – budućnost civilizacije” 3. Имиња на земјите: Хрватска, Словенија, Србија, Македонија, БиХ, Словачка 4. Наслов на трудот: Musical and Instrumental Education in Tradition and in Present Days-on examples of violin and flute 5. Година на објава: 2018	ДА
3.6	Преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност 1. Наслов на преведеното капитално дело: _____ 2. Датум на објава _____ 3. Издавач, место на издавање и година	
4	Објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област за која се избира *** 1. Наслов на учебникот, монографијата, практикумот или збирката задачи: Основи на музичко образование со музички инструменти 2. Место и година на објава: во печат, Скопје, 2022	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
5	Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден професор, датум и број на Билтен: 15.12.2017 год., бр. 1159	ДА
6	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 6 (шест) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

***Наведениот услов ќе се применува по истекот на три години од денот на стапувањето во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018).

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА – ДОЦЕНТ,
ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР И РЕДОВЕН ПРОФЕСОР НА СТРУЧНО-УМЕТНИЧКИ
ПРЕДМЕТИ**

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	За доцент, вонреден професор и редовен професор по стручно-уметничките предмети може да биде избрано и лице без научен степен – доктор на науки, кое има завршено соодветно високо образование од втор циклус	ДА
2	Признати уметнички и стручни дела, односно остварувања кои се од особено значење за афирмација на културата и уметноста во и надвор од земјата (да се наведат/опишат) Има настапувано солистички низ Македонија, и во странство, и на разни културни манифестации, и има објавено ЦД во 2018 година, по детални информации ќе бидат наведени во Образец бр.2	ДА
3	Има способност за наставна работа	ДА

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Проф. д-р Аида Ислам, с.р.
Проф. д-р Владимир Талевски, с.р.
Проф. д-р Леонора Јегени, с.р.**

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Јета Луан Старова Мехмети

Институција: Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ – Скопје

Научна област: музичка педагогија и теорија на музиката

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност: Одржување настава на прв циклус студии	Поени
1.	Основи на музичко воспитание со музички инструменти (одделенска настава VI сем. 4+4), летен семестар 2018	2,4
2.	Основи на музичко образование со музички инструменти (предучилишно воспитување V сем. 4+4), зимски семестар 2018	2,4
3.	Основи на музичко воспитание со музички инструменти (одделенска настава VI сем. 4+4), летен семестар 2019	2,4
4.	Основи на музичко образование со музички инструменти (предучилишно воспитување V сем. 4+4), зимски семестар 2019	2,4
5.	Основи на музичко воспитание со музички инструменти (одделенска настава VI сем. 4+4), летен семестар 2020	2,4
6.	Основи на музичко образование со музички инструменти (предучилишно воспитување V сем. 4+4), зимски семестар 2020	2,4
7.	Основи на музичко воспитание со музички инструменти (одделенска настава VI сем. 4+4), летен семестар 2021	2,4
8.	Основи на музичко образование со музички инструменти (предучилишно воспитување V сем. 4+4), зимски семестар 2021	2,4
9.	Основи на музичко воспитание со музички инструменти (одделенска настава VI сем. 4+4), летен семестар 2022	2,4
Одржување вежби на прв циклус студии		
10.	Основи на музичко воспитание со музички инструменти (одделенска настава VI сем. 4+4), летен семестар 2018	2,4
11.	Основи на музичко образование со музички инструменти (предучилишно воспитување V сем. 4+4), зимски семестар 2018	2,4
12.	Основи на музичко воспитание со музички инструменти (одделенска настава VI сем. 4+4), летен семестар 2019	2,4
	Основи на музичко образование со музички инструменти (предучилишно воспитување V сем. 4+4), зимски семестар 2019	2,4
13.	Основи на музичко воспитание со музички инструменти (одделенска настава VI сем. 4+4), летен семестар 2020	2,4

14.	Основи на музичко образование со музички инструменти (предучилишно воспитување V сем. 4+4), зимски семестар 2020	2,4
15.	Основи на музичко воспитание со музички инструменти (одделенска настава VI сем. 4+4), летен семестар 2021	2,4
16.	Основи на музичко образование со музички инструменти (предучилишно воспитување V сем. 4+4), зимски семестар 2021	2,4
17.	Основи на музичко воспитание со музички инструменти (одделенска настава VI сем. 4+4), летен семестар 2022	2,4
18.	Ментор на дипломска работа 33x0,2	6,6
19.	Член за оцена или одбрана за дипломска 40x0,1	4
	Вкупно	51,4

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Учество на меѓународен научен собир со реферат	
1.	2018: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, Научна конференција, Празниците на народниот календар – Ѓурѓовден, наслов: Festa e Shën Gjergjite shqiptarët si simbol tolerance, организирана од ИДКНА во соработка со Општина Тетово, место: амфитеатар на ОУ „7 Март“, Тетово.	1
2.	2018: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, Шеста меѓународна конференција на Факултетот за образовни науки, тема: Современото воспитание и образование во мондијализацијата – предизвици, перспективи (во трансмисијата на културата и музичката уметност), Универзитет „Гоце Делчев“, Штип.	1
3.	2019: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, 18th International Scientific Conference Mate Demarin days, theme: Music among the educational and artistic imperatives, Пула, Хрватска.	1
4.	2019: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, Меѓународен семинар за балканологија, на тема: „Исо-полифоното пеење – код на албанскиот идентитет во балкански контекст“, ИДКНА, Скопје.	1
5.	2019: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, 14. Меѓународен балкански конгрес за образование и наука, тема: Програмирањето на	1

	инструменталното музичко образование и современите предизвици, Охрид.	
6.	2020: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, Меѓународен балкански конгрес “Balkanologjia 3”, наслов: “Situatat paratingullore me këngët popullore të ballkanasëve si elemente të përbashkëta” ИДКНА, Скопје.	1
7.	2020: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, Меѓународна научна конференција „Состојби и перспективи во музичкото балетско образование”, ДМБУЦ – Скопје, наслов: „Музичкото образование во контекстот на националниот и универзалниот идентитет“.	1
8.	2020: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, Меѓународна научна конференција “Ditët e Alfabetit 2020”, ИДКНА, тема: Nexhmije Pagarusha dhe Varesha.	1
9.	2021: Меѓународна научна конференција “Ditët e Alfabetit 2021” ИДКНА, наслов: Kultivimi i këngës arbreshe”.	1
10.	2021: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, Меѓународна научна конференција „KËNGA FOLKLORIKE – VLERË E TRASHËGIMISË KULTURORE “ИДКНА, Скопје, наслов: Polifonia shqiptare midis mitit dhe realitetit.	1
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
11.	2018: списание “SCUPI 21” наслов: Festa e Shën Gjergjit te shqiptarët si simbol tolerance“.	2
12.	2018: списание: “Studime Albanologjike 18”, ITSHKSH, Скопје, наслов: Përpunimi dhe Interpretimi i temave të vjetra shqiptare të grupit instrumental DUO SKUPI.	2
13.	2018: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, списание на Шестата меѓународна конференција на Факултетот за образовни науки, наслов: Современото воспитание и образование во мондијализацијата – предизвици, перспективи. (во трансмисијата на културата и музичката уметност), Универзитет „Гоце Делчев“, Штип.	2
14.	2019: списание: “Studime Albanologjike 19”, ITSHKSH, наслов: Fillimet dhe tradita e këndimit polifonik në botë.	2
15.	2019: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, списание на 14. Меѓународен балкански конгрес за образование и наука, наслов: Програмирањето на	2

	инструменталното музичко образование и современите предизвици, Охрид.	
16.	2019: списание: „Studime Albanologjike 19“, ИДКНА, наслов: Fillimet dhe tradita e kendimit polifonik në botë.	2
17.	2020: „Педагошка ревија“, научно списание за образовни прашања, наслов: ЗАЕДНИЧКИ АСПЕКТИ НА МУЗИКАТА И ЛИТЕРАТУРАТА ВО ОБРАЗОВНИОТ ПРОЦЕС.	2
18.	2020: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, списание на Меѓународниот семинар за балканологија, наслов: „Исо-полифоното пеење – код на албанскиот идентитет во балкански контекст“, Институт за духовно и културно наследство на Албанците.	2
19.	2020: „Studime Albanologjike 20“, ИДКНА, наслов: Paradigma Folklorike dhe Interpretimi Instrumental (Flauta dhe violina) të këngës “BARESHA”.	2
20.	2020: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, списание на Меѓународната научна конференција “Ditët e Alfabetit 2020” ИДКНА, наслов: Nexhmije Pagarusha dhe Baresha.	2
21.	2020: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, списание на Меѓународниот балкански конгрес “Balkanologjia 3”, наслов: “Situatat paratingullore me këngët popullore të ballkanasëve si elemente të përbashkëta” ИДКНА, Скопје.	2
22.	2021: списание “Studime Albanologjike nr.21” Скопје, наслов: POLIFONIA SHQIPTARE – HEROINA E MBIJETESËS SË POPULLIT.	2
23.	2021: списание на Меѓународната балканска конференција “Balkanologjia 3”, наслов: “Situatat paratingullore me këngët popullore të ballkanasëve si elemente të përbashkëta”, ИДКНА, Скопје.	2.
24.	2021: списание на Меѓународната научна конференција „Состојби и перспективи во музичкото балетско образование“, ДМБУЦ – Скопје, наслов: „Музичкото образование во контекстот на националниот и универзалниот идентитет“.	2
25.	2021: списание на Меѓународната научна конференција “Ditët e Alfabetit 2021” ИДКНА, наслов: Kultivimi i këngës arbreshe”.	2
26.	2021: „Педагошка ревија“, научно списание за образовни прашања, наслов: Педагошката мисија на Ирена Графенауер во уметноста на флејтата.	2

27.	2022: Во печат, „Педагошка ревија“, научно списание за образовни прашања, наслов: ФРАНЦУСКАТА ФЛЕЈТИСТИЧКА ШКОЛА И ЛИДИЈА ОШАВКОВА.	2
28.	2022: во печат, списание “Studime Albanologjike nr.21” Скопје, наслов: Rëndësia e këndimit Polifonik	2
29.	2022: во печат, учебник: Основи на музичко образование со музички инструменти.	4
Апстракти објавени во зборник на конференција		
30.	2018: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, зборник на научната конференција „Празниците на народниот календар – Ѓурѓовден“, наслов: Festa e Shën Gjergjit te shqiptarët si simbol tolerance, организирана од ИДКНА, во соработка со Општина Тетово, место: амфитеатар на ОУ „7 Март“, Тетово.	0,5
31.	2018: Јета Старова Мехмети, зборник на Шестата меѓународна конференција на Факултетот за образовни науки, труд: Современото воспитание и образование во мондијализацијата – предизвици, перспективи (во трансмисијата на културата и музичката уметност), Универзитет „Гоце Делчев“, Штип.	0,5
32.	2019: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, зборник на 14. Меѓународен балкански конгрес за образование и наука, труд: Програмирањето на инструменталното музичко образование и современите предизвици, Охрид.	0,5
33.	2019: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, зборник на 18 th International Scientific Conference Mate Demarin days, theme: Music among the educational and artistic imperatives, Пула, Хрватска.	0,5
34.	2020: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, зборник на Меѓународниот семинар за балканологија, наслов: „Исо-полифоното пеење – код на албанскиот идентитет во балкански контекст“, Институт за духовно и културно наследство на Албанците.	0,5
35.	2020: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, зборник на Меѓународниот балкански конгрес “Balkanologjia 3”, наслов: “Situatat paratingullore me këngët popullore të ballkanasëve si elemente të përbashkëta” ИДКНА, Скопје.	0,5
36.	2020: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, зборник на Меѓународната научна конференција	0,5

	„Состојби и перспективи во музичкото балетско образование”, ДМБУЦ – Скопје наслов: „Музичкото образование во контекстот на националниот и универзалниот идентитет“.	
37.	2020: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, зборник на Меѓународната научна конференција “Ditët e Alfabetit 2020” ИДКНА, тема: Nexhmije Pagarusha dhe Baresha.	0,5
38.	2021: зборник на Меѓународната научна конференција “Ditët e Alfabetit 2021” ИДКНА, наслов: Kultivimi i këngës arbreshe”.	0,5
39.	2021: Јета Старова Мехмети, Ермаљ Мехмети, зборник на Меѓународна научна Конференција „KËNGA FOLKLORIKE – VLERË E TRASHËGIMISË KULTURORE “ИДКНА, Скопје, наслов: Polifonia shqiptare midis mitit dhe realitetit.	0,5
	Вкупно	55

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Солистички или дуо рецитал (флејта и виолина):	
2.	2018: настап, промоција на книга, во Секретаријатот за европски прашања, Скопје.	0,6
3.	2018: настап, промоција на книга во ИДКНА, Скопје;	0,6
4.	настап во Општина Чаир по повод поставување на споменикот на Woodrow Wilson.	0,6
5.	2018: концерт/рецитал во Библиотеката „Soma Book Station“, во Приштина, Косово.	8
6.	2018: концерт/рецитал во „Hamam Jazz Bar“ во Приштина, Косово.	1,6
7.	2018: настап во Даутпашин амам, за изложба, Скопје.	0,6
8.	2018: концерт/рецитал во Средното училиште Град Скопје во Општина Сарај, Скопје.	1,6
9.	2018: концерт/рецитал во ОУ „Хасан Приштина“, во Општина Чаир, Скопје.	1,6
10.	2018: настап по повод доделување на ХОНОРИС КАУЗА на нобелистот ФЕРИД МУРАТ, во КИЦ, Скопје.	0,6
11.	2018: настап по повод промоција на книга во х. „Александар Палас“, Скопје.	0,6
12.	2018: концерт/рецитал во Улцињ, Црна Гора, во х. „Венеција“ (клавијатура и флејта).	1,6
13.	2018: концерт во Улцињ, Црна Гора, во салата „Мигел де Сервантес“ (клавијатура и флејта).	1,6
14.	2018: концерт/рецитал во Струмица, во Домот на културата „Антон Панов“.	1,6
15.	2018: концерт – рецитал во Кочани, во Домот на културата „Бели мугри“.	1,6
16.	2018: настап по повод промоција на книга во Изложбениот салон на КИЦ, Скопје.	0,6

17.	2018: концерт – рецитал, Нов културен бран во Библиотеката на Чаршијата, Скопје.	1,6
18.	2018: настап по повод изложба во „Мала станица“, Скопје.	0,6
19.	2018: концерт – рецитал во ТВ-21, Скопје.	1,6
20.	2018: концерт – рецитал, Нов културен бран, Гостивар, Македонија.	1,6
21.	2018: концерт – рецитал, во Штип, ОМЦ „Киро Глигоров“, Македонија.	1,6
22.	2018: концерт во Истанбул, во азискиот дел, Музичка академија на Фенербахче, Турција.	8
23.	2018: концерт во Истанбул, европски дел, Центар за култура İBB Ali Emiri Efendi Kültür Merkezi, Турција.	8
24.	2018: издавање на CD на ДУО СКУПИ, со наслов: NEW MAK SOUNDS.	4
25.	2019: настап по повод изложба: „We remember“ KIC, Skopje.	0,6
26.	2019: настап по повод „7 Март“, Универзитет „Мајка Тереза“, Скопје.	0,6
27.	2019: настап по повод „8 Март“ во „ИДКНА“ – Скопје.	0,6
28.	2019: промоција на книга на македонскиот писател Димитар Башевски, „Национална библиотека“, Скопје.	0,6
29.	2019: промоција на книги на акад. Луан Старова, во МАНУ, Скопје.	0,6
30.	2019: концерт – рецитал во основното училиште „Имри Елези“, Чаир.	1,6
31.	2019: настап по повод конференцијата „Надежта во исламот и христијанството“, х. „Континентал“, Скопје.	0,6
32.	2019: концерт – рецитал во Гевгелија, Нов културен бран.	1,6
33.	2019: концерт – рецитал во Велес, Нов културен бран.	1,6
34.	2019: концерт – рецитал во Неготино, Нов културен бран.	1,6
35.	2019: настап по повод научната конференција „Балканологија“, ИДКНА, Скопје.	0,6
36.	2019: настап по повод научната конференција „Балканологија“, ИДКНА (клавијатура и флејта), Скопје.	0,6
37.	2019: настап во ТВ21, Скопје, по повод доделување на награди GRAND PRIX THE BEST. ДУО СКУПИ, добитници на наградата „GRAND PRIX THE BEST“, доделена од ТВ-21, Скопје.	0,6
38.	2019: целовечерен концерт во Галерија ЈАМИН, Берлин, Германија.	8
39.	2019: настап во Општина Чаир, по повод промоција на книга.	0,6
40.	2019: концерт/рецитал на Филозофскиот факултет во Приштина, Косово.	8

41.	2019: промоција и прес-конференција на CD на ДУО СКУПИ со наслов: NEW MAK SOUNDS, во ресторан „Пелистер“, Скопје.	0,6
42.	2020: настап за Балканска конференција „Balkanologija 3“, ИДКНА, Скопје.	0,6
43.	2020: настап за научна конференција: “Ditët e Alfabetit 2020”, ИДКНА, Скопје	0,6
44.	2020: концерт/рецитал, во Музеј на Неготино.	1,6
45.	2020: концерт/рецитал, Дом на културата, Кичево	1,6
46.	2020: концерт/рецитал, Дом на културата, Општина Врапчиште	1,6
47.	2020: концерт/рецитал, Дом на културата, Струмица	1,6
48.	2020: онлајн концерт/рецитал, Културен центар „Nomart“, Берн, Швајцарија	8
49.	2021: настап по повод промоција на работата на ИДКНА за 2020 година, ИДКНА, Скопје	0,6
50.	2021: Настап по повод одбележување на католички Божиќ“, ИДКНА, Скопје	0,6
51.	2021: концерт/рецитал, Дом на културата, Гостивар	1,6
52.	2021: концерт/рецитал, Дом на културата, Кавадарци	1,6
53.	2021: концерт/рецитал, Дом на културата, Куманово	1,6
54.	2021: концерт/рецитал, Ликовен салон, Велес	1,6
55.	2021: концерт/рецитал, Дом на културата, Гевгелија	1,6
56.	2021: онлајн концерт/рецитал, КИЦ, Софија, Бугарија	8
57.	2021: онлајн концерт/рецитал, концертна сала „Yarali“, Турција	8
58.	2022: настап по повод манифестацијата „We remember Holocaust Day“, ИДКНА, Скопје	0,6
59.	2022: настап по повод комеморација на Луан Старова, МАНУ, Скопје	0,6
60.	2022: настап по повод промоција на книга, ИДКНА, Скопје	0,6
61.	2022: настап по повод Меѓународен ден на сестринството, Градски парк, Скопје	0,6
62.	2022: концерт/рецитал, Дом на Култура, Дебар	1,6
63.	2022: концерт/рецитал, Дом на Култура, Делчево	1,6
64.	2022: концерт/рецитал, ОУ Петар Здравковски Пенко, Скопје	1,6
65.	2022: концерт/рецитал, ОУ „Исмаил Ќемали“, Скопје	1,6
66.	2022: концерт/рецитал, Центар за култура, Крива Паланка	1,6
67.	2022: концерт/рецитал, по повод 8 Септември, Македонска амбасада, Осло, Норвешка	8

68.	2022: концерт/рецитал, октомври, Дом на културата, Винаца	1,6
69.	2022: концерт/рецитал, Католичка црква, Охрид	1,6
70.	2022: концерт/рецитал, Католичка црква, Скопје	1,6
	Вкупно	143.4

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Член на факултетска комисија	
1.	Комисија за реализација на Конкурсот за запишување студенти во прва учебна година 2018/2019, трет уписан рок на албански наставен јазик	1
2.	Комисија за реализација на Конкурсот за запишување студенти во прва учебна година 2019/2020, трет уписан рок на албански наставен јазик	1
3.	Комисија за реализација на Конкурсот за запишување студенти во прва учебна година 2020/2021, трет уписан рок на албански наставен јазик	1
4.	Комисија за реализација на Конкурсот за запишување студенти во прва учебна година 2020/2021, прв уписан рок на албански наставен јазик	1
5.	Член на Комисија за избор на декан, 2020	1
6.	Член на Комисија за избор на продекани за финансии, наука и настава, 2020 год.	1
7.	Член на Комисија за избор на членови на Сенат на УКИМ, 2021 год.	1
8.	Член на Комисија за селекција, за унапредување на Михаил Богоевски во раководител на Одделението за студентски прашања, 2022	1
9.	Член на Комисија за спроведување на постапката за избор на комисији и поткомисији за самоевалуација на Факултетот, 2021	1
	Идеен проект –учесник	
10.	Проект финансиран од УКИМ на тема: МАТЕМАТИКАТА КАКО НАУКА, НАСТАВНАТА ПРОГРАМА ПО МАТЕМАТИКА ЗА ПРВО ОДДЕЛЕНИЕ И СЦЕНАРИЈАТА ЗА ЧАСОВИ, 2022 ГОД.	1
	Национален научен проект – член	
11.	Член на: Проект за валоризација на полифоното пеење кај Албанците во Кичевскиот Регион, Република Северна Македонија, 2018 год.	1
12.	Член на: Проект за валоризација на полифоното пеење кај Албанците во Преспанскиот Регион, Република Северна Македонија, 2019 год.	1
Дејности од поширок интерес		

13.	Претставник од Факултетот во Одборот за доверба и соработка со јавноста, 2021 год.	1
14.	Секретар на втор циклус студии, 2021 год.	1
15.	Член на Собрание на Дирекцијата за култура, Комисија за организација на <i>Есенски музички свечености</i> , Скопје, 2018	1
16.	Член на Собрание на Дирекцијата за култура, Комисија за организација на <i>Есенски музички свечености</i> , Скопје, 2019	1
17.	Член на Собрание на Дирекцијата за култура, Комисија за организација на <i>Есенски музички свечености</i> , Скопје 2020	1
18.	Член на Собрание на Дирекцијата за култура, Комисија за организација на <i>Есенски музички свечености</i> , Скопје, 2021	1
19.	Член на Собрание на Дирекцијата за култура, Комисија за организација на <i>Есенски музички свечености</i> , Скопје, 2022	1
20.	Член на Собрание на Дирекцијата за култура, Комисија за организација на <i>Скопско лето</i> , Скопје, 2018	1
21.	Член на Собрание на Дирекцијата за култура, Комисија за организација на <i>Скопско лето</i> , Скопје, 2019	1
22.	Член на Собрание на Дирекцијата за култура, Комисија за организација на <i>Скопско лето</i> , Скопје, 2020	1
23.	Член на Собрание на Дирекцијата за култура, Комисија за организација на <i>Скопско лето</i> , Скопје 2021	1
24.	Член на Собрание на Дирекцијата за култура, Комисија за организација на <i>Скопско лето</i> , Скопје, 2021	1
	Вкупно	24

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	51
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	55
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	143,4
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	24
Вкупно	273,4

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Аида Ислам, с.р.
Проф. д-р Владимир Талевски, с.р.
Проф. д-р Леонора Јегени, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ЗООЛОГИЈА И ЗООФИЗИОЛОГИЈА, ЕНТОМОЛОГИЈА И ЕКОЛОГИЈА (ПРЕДМЕТИ: СИСТЕМАТИКА И ФИЛОГЕНИЈА НА БЕЗРБЕТНИЦИ, ЗООЛОГИЈА, ОРГАНСКА ЕВОЛУЦИЈА, ЕНТОМОЛОГИЈА И ФОРЕНЗИЧКА ЕНТОМОЛОГИЈА) НА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Природно-математички факултет, Институт за биологија, објавен во весниците „Коха“ од 18.8.2022 и „Вест“ од 19.8.2022 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (дисциплини) зоологија и зоофизиологија, ентомологија и екологија (предмети: Систематика и филогенија на безрбетници, Зоологија, Органска еволуција, Ентомологија и Форензичка ентомологија), и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-2333/2, донесена на 23.09.2022, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Дана Прелиќ, редовен професор на Природно-математичкиот факултет, д-р Маја Јорданова, редовен професор на Природно-математичкиот факултет, и д-р Милица Ристовска, редовен професор на Природно-математичкиот факултет.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области (дисциплини) зоологија и зоофизиологија, ентомологија и екологија (предмети: Систематика и филогенија на безрбетници, Зоологија, Органска еволуција, Ентомологија и Форензичка ентомологија), во предвидениот рок се пријави вонр. проф. д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката вонр. проф. д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ е родена на 14.12.1972, во Скопје. Средно образование завршила во УСО „Никола Карев“ во Скопје. Со високо образование се стекнала на Природно-математичкиот факултет, Институт за биологија, на 10.7.1996 година. Дипломирала на 10.7.1996 година, со просечен успех 8,91.

Кандидатката активно се служи со англиски јазик.

Во учебната 1997/1998 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила на 13.3.2007 година, со просечен успех 10,00, со одбрана на магистерскиот труд на тема: „Биоценолошка анализа на макрозообентосот од акумулационото езеро Мантово и вливот од реката Крива Лакавица“.

Дисертацијата на тема: „Макроинвертебралите од реката Брегалница – структура на заедницата и проценка на еколошкиот статус на екосистемот“, ја одбрала на Природно-математичкиот факултет на 15.2.2013 година, пред Комисија во состав: д-р Стое Смиљков, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Момир Пауновиќ, научен соработник на Институтот за биолошки истражувања „Синиша Станковиќ“ во Белград, Србија, д-р Дана Прелиќ, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Трајче Стафилов, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје и д-р Никола Христовски, редовен професор на Факултетот за биотехнички науки во Битола, во пензија. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научните области: зоологија и зоофизиологија, ентомологија и екологија.

На 30.5.2013 година е избрана во звањето доцент на Природно-математичкиот факултет од група предмети од областа на систематика и филогенија на безрбетници и органска еволуција.

Во моментот е вонреден професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1162 од 1.2.2018 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени за изборот во звањето доцент во Билтенот бр. 1053 од 30.4.2013 година, за изборот во звањето вонреден професор е

даден во Билтенот бр. 1162 од 1.2.2018 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Природно-математички факултет, кандидатката д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ од изборот во звањето вонреден професор изведува теоретска настава по повеќе предмети на прв циклус студии: Безрбетници (студии по екологија), Ентомологија (студии по екологија), Зоологија (студии по нутриционизам), Основи на екологија и еволуција – дел еволуција (студии по молекуларна биологија со генетика), Форензичка ентомологија (студии по биохемија и физиологија и молекуларна биологија со генетика), Зоологија на водни безрбетници (студии по екологија), Акватични инсекти (студии по екологија), Макроинвертебрати и нивна примена во мониторинг студии (студии по биологија и екологија), и ги воведува лабораториските вежби по предметите Ентомологија (студии по екологија) и Зоологија (студии по нутриционизам). На втор циклус студии, д-р Валентина Славевска Стаменковиќ е вклучена во изведувањето на наставата по предметите: Одбрани поглавја од акватична екологија, Макроинвертебралите како биоиндикатори, Одбрани поглавја од биогеографија, Екологија на екосистеми и Современи истражувања во екологијата. Кандидатката учествува и во реализација на наставата по предметите: Анализа и валоризација на безрбетната фауна на РМ, Методологија на научноистражувачка работа со примена и примери од подрачјето на екологијата и Екологија на копнени води, на трет циклус студии на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Кандидатката била ментор на 11 дипломски работи.

Кандидатката учествувала како член во комисија за одбрана на 9 дипломски работи, а била ментор и член на комисија на 2 магистерски труда и член на одбрана на 2 докторски дисертации.

Кандидатката е автор на рецензирано учебно помагало под наслов: „Зоологија“, наменето за студентите од студиската програма Нутриционизам. Исто така, кандидатката била рецензент на 1 учебно помагало (скрипта) наменето за студентите од Институтот за биологија, како и автор на 5 интерни скрипти: Безрбетници за студенти на студиите по екологија, Ентомологија за студенти на студиите по екологија, Зоологија за студенти на студиската програма нутриционизам, Основи на екологија и еволуција (дел еволуција) за студенти на студиската програма молекуларна биологија со генетика и Форензичка ентомологија за студенти на студиските програми Биохемија и физиологија и Молекуларна биологија со генетика. Дополнително, кандидатката е автор на два интерни практикума за лабораториски вежби по Безрбетници за студенти на студиите по екологија и Зоологија за студенти на студиската програма нутриционизам.

Детално сите активности на кандидатката во наставно-образовната дејност се наведени во Анекс 2, составен дел на овој Извештај.

Научноистражувачка дејност

Д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ од изборот во звањето вонреден професор има објавено вкупно 16 научни трудови од областа на екологија и таксономија на различни групи безрбетници, од кои 14 се објавени во списанија со фактор на влијание и 2 во меѓународни научни списанија со меѓународен научен одбор. Следејќи ги модерните трендови во таксономијата, научниот интерес на кандидатката во извештајниот период е насочен кон имплементација на молекуларнобиолошките техники како надополнување на класичната идентификација на видовите, базирана на морфолошките карактери.

Од изборот во звање – вонреден професор, па сè до денес, кандидатката земала учество во работата на 16 работилници и консултативни состаноци во земјата и во странство дадени во Анекс 2, составен дел на овој Извештај.

1. Иницијална работилница, како дел од почетните активности на твининг проектот „Зајакнување на капацитетите за ефективно спроведување на европското законодавство во областа на заштитата на природата“ (5.2.2018, Скопје, Македонија).
2. Семинар под наслов: “Management Committee (MC4) meeting and co-located Working Group (WG) meetings” во Истражувачкиот центар на Универзитетот во Печ, Унгарија (3 – 7.7.2018).
3. Консултативна работилница за подготовка на протоколи и методологија за мониторинг на типови животински видови од европско значење (11.12.2018, Скопје, Македонија).
4. „Консултативна средба за усогласување на студија за валоризација на Дојранско Езеро“ (18.4.2018, Скопје, Македонија).
5. „Работилница со заинтересирани страни за оценување на управувањето со споменикот на природата Дојранско Езеро“ (12.9.2018, X. Романтик, Стар Дојран, Македонија).
6. „Работилница со заинтересирани страни за оценување на управувањето со споменикот на природата Дојранско Езеро“. Јавни расправи во врска со студијата за валоризација на природните вредности на Дојранско Езеро”. (13 – 14.9.2018, X. Романтик, Стар Дојран, Македонија).
7. Научна работилница под наслов: „Сесија за пополнување на стандардниот податочен формат за предлог Натура 2000 подрачјата и одредување на репрезентативноста” организирана од страна на Македонско еколошко друштво, во рамките на Програмата за зачувување на природата во поткомпонетата за Натура 2000 (16 – 17.4.2018, Скопје, Македонија).
8. Научна работилница под наслов “Kick-off workshop for the List of endemic taxa in South-Eastern Europe”, организирана од страна на Македонско еколошко друштво, во рамките на Програмата за зачувување на природата во поткомпонетата за Натура 2000 (16.9.2019, Скопје, Македонија).
9. Научна работилница под наслов „Дистрибуција на типови живеалишта и видови со јадрови подрачја во ИПР”, организирана од страна на Македонско еколошко друштво, во рамките на Програма за зачувување на природата во Македонија – Фаза 2: Компонента Натура 2000 (12.11.2020, Скопје, Македонија).
10. Работилница под наслов: „Развивање на новиот Стратешки план на Македонско еколошко друштво за петгодишен период 2020 – 2024 година” (23 – 24.1.2020, Гевгелија, Македонија).
11. Работилница под наслов: „Оценка на ендемски слатководен полжав во Дојранско езеро - популациски статус, закани и конзервациски мерки, Северна Македонија”. (15.9.2020, Скопје, Македонија).
12. Работилница под наслов: „Дигитална настава – искуства и предизвици со учењето на далечина” (4.11.2020, Скопје, Македонија).
13. Работилница под наслов: „Искуства и предизвици при користење на дигитална платформа за учење на далечина” (19.4.2021, Скопје, Македонија).
14. Обука на тема „Поврзани сектори со климатски промени – вода и отпад“ (8.4.2021 година, Скопје, Македонија).
15. “4th Prespa water monitoring workshop”. (25.11.2021, Municipality of Pustec, Prespa, Albania)
16. Работилница на тема: „Води и управување на води во Република Северна Македонија” (19.5.2022, Скопје, Македонија).

Д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ учествувала во реализација на два национални научни проекта: „Дистрибуција на видовите од родот *Romanogobio* во Р. Македонија – одговор на промените во животната средина“ и „Унапредување на истражувачкиот капацитет на лабораториите на Институтот за биологија“.

Кандидатката е член на тимот странски истражувачи во две COST-акции. Во првата, COST Action CA15219 „Developing new genetic tools for bioassessment of aquatic ecosystems in Europe“ (2016 – 2020), вклучена е во имплементацијата на молекуларните ДНК техники во детекција на интерпопулациски генетски разлики кај одредени групи акватични инсекти кои широко се применуваат во мониторинг-студии. Во рамките на втората, COST Action CA18239 Conservation of freshwater mussels: a pan-European approach, директно учествува во развивањето на

интернационалните стратегии за зачувување на популациите на конзервациски значајните видови школки, како што е речната школка *Unio crassus*.

Д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ е коавтор на поглавја во две книги од стручна област. Поглавјето „Characteristics of the Danube Drainage area in the Republic of Macedonia“ е во книгата „Human Impact on Danube Watershed Biodiversity in the XXI Century“ (Springer, Cham), додека „Gastropods in small water bodies of the Western Balkans—endangerments and threats“ е поглавје во книгата „Small Water Bodies of the Western Balkans“ (Springer, Cham).

Резултатите од научноистражувачката работа ги има презентирани во 24 соопштенија на научни собири од државен и меѓународен карактер, од кои 6 усни и 18 постерски презентации.

Во продолжение е даден краток осврт на научните трудови на кандидатката.

Трудови објавени во научни списанија со меѓународен уредувачки одбор

Blinkova Donchevska, M., Hinić, J., Mitić-Kopanja, D., Ristovska, M., Sekovski, D., Rebok, K., Paunović, M., Slavevska-Stamenković, V. (2019). Ecological Status Assessment of the Strumica River Watershed Based on Macroinvertebrates – A Step Towards the Implementation of the EU Water Framework Directive in the Republic of North Macedonia. *Water Research and Management*, 9 (3-4): 3-14.

Цел на истражувањето е со примена на макроинвертебратите да се направи проценка на еколошкиот статус на водните тела во регионот на реката Струмица. Материјалот е колекциониран во 2015 година од 13 реки, како и од резервоарите Турија и Водоча. За проценка на еколошкиот статус се користени следните индекси - бројност на ЕПТ таксони (Ephemeroptera, Plecoptera, Trichoptera), Biological Monitoring Working Party Score (BMWP) и Average Score Per Taxon (ASPT). СА-анализата потврди дека макроинвертебратната заедница значително се разликува во различни водни тела, што укажува дека во нив постојат различни еколошки услови. Биолошката проценка базирана на гореспоменатите индекси укажува на добар статус на реките Колешинска, Ломница и Безгаштеvsка и тие можат да се сметаат како индикатори на референтни услови на средината. Доминацијата на Chironomidae и Oligochaeta, како и метричките вредности, укажуваат на високо ниво на притисок во средината, односно на исклучително лошите еколошки услови во Радовишка, Стара и Водочничка Река. Испитувањата направени во оваа студија придонесуваат кон процесот на имплементација на макроинвертебратите како задолжителна компонента во идни мониторинг студии во Република Северна Македонија.

Slavevska-Stamenković, V., Ibrahimi, H., Hinić, J., Mitić-Kopanja, D., Bilalli, A., Musliu, M., ... & Kućinić, M. (2021). Caddisflies (Insecta: Trichoptera) from Kožuf and Baba mountains (Republic of North Macedonia). *Natura Croatica: Periodicum Musei Historiae Naturalis Croatici*, 30(1), 145-160.

Во трудот “Caddisflies (Insecta: Trichoptera) from Kožuf and Baba mountains (Republic of North Macedonia)” се презентирани сознанијата за фауната на водните молци од планините Баба и Кожуф, базирани на публикувани литературни податоци, како и теренски истражувања реализирани на четири локалитети на планината Кожуф и шест на планината Баба, во периодот 2018 – 2019. Утврдено е присуството на вкупно 36 видови водни молци кои припаѓаат на 12 фамилии. Во прилог на констатацијата на авторите за оскудните податоци за трихоптерната фауна на Кожуф говорат и добиените резултати според кои 22 од вкупно 27 видови трихоптери се за прв пат забележани на планината. За истакнување е присуството на многу ретки видови, како и првиот наод на *Limnephilus flavicornis* во земјата. Планината Баба ја населуваат 18 вида, од кои 8 се нови за нејзината фауна. Најголем дел се ретки видови, досега забележани само на еден или два локалитети на територијата на целата земја. Резултатите објавени во овој научен труд ја истакнуваат важноста на планините Баба и Кожуф како живеалиште за многу ретки видови, водни молци значајни за зачувување.

Трудови објавени во научни списанија со фактор на влијание

Rebok, K., Jordanova, M., Slavevska-Stamenković, V., Ivanova, L., Kostov, V., Stafilov, T., Rocha, E. (2017). Frequencies of erythrocyte nuclear abnormalities and of leucocytes in the fish *Barbus peloponnesius* correlate with a pollution gradient in the River Bregalnica (Macedonia). *Environmental Science and Pollution Research*, 24: 10493-10509 (IF = 2.92)

Во оваа студија е применет интегриран хемиски и биомаркерски пристап, со цел да се определи степенот на загаденост на реката Брегалница. Испитувањата се

направени на водата, седиментот и мрената, колекционирани во две сезони, на три локалитети по течението на реката Брегалница. Анализите на водата покажуваат високи вредности за анализираните физичко-хемиски параметри во загадените локалитети. Концентрацијата на металите во водата е повеќе или помалку константна, а во седиментот се регистрирани високи вредности во загадените делови од реката. Рибите од референтната точка се со повисок кондициски фактор. Што се однесува на еритроцитите, фреквенцијата на микронуклеусот и вакуолизирани јадра покажа значително повисоки вредности во загадените региони од реката. Слична е состојбата и со бинуклеарни и неправилни по форма нуклеуси. Овие резултати покажуваат дека долниот тек на реката Брегалница е под силно генотоксичко влијание. Исто така, резултатите покажуваат дека микронуклеусот и другите абнормалности на нуклеусот можат да бидат сензитивни биомаркери за определување на генотоксичниот ефект во мониторинг студиите.

Ibrahimi, H., Kotori, L. G., Kucinic, M., Stamenković, V. S., Rimcheska, B., & Bilalli, A. (2018). A study of Trichoptera of the Blinajë Hunting Reserve including the first records of *Ironoqua dubia* (Stephens, 1837) (Limnephilidae) from the Hellenic Western Balkans. *Journal of the Entomological Research Society*, 20(1), 11-19.

Научниот труд под наслов “A study of Trichoptera of the Blinajë Hunting Reserve including the first records of *Ironoqua dubia* (Stephens, 1837) (Limnephilidae) from the Hellenic Western Balkans.” ги презентира резултатите од истражувањето на трихоптерната фауна во резерватот Блинаје во Косово добиени при тестирање и споредба на две техники за колекционирање на адултни единки. Првата користена метода е колекционирање со ентомолошка мрежа на дневна светлина, а втората е колекционирање со UV лампа во текот на ноќта. Резултатите покажаа дека со првиот метод се уловени 230 единки од 13 видови, додека со UV лампа се уловени 182 единки од 14 видови. Од вкупниот број нотирани видови (20 видови) во ова истражување, особено значајни се податоците за нотирањето на три доста ретки видови: *Tinodes janssensi*, *Chaetopteryx bosniaca* и *Ironoquia dubia*. Меѓу нив, Балканскиот ендемит *T. janssensi* населува само неколку локалитети во Албанија, Грција и Косово и се смета за исклучително редок вид.

Bilalli, A., Ibrahimi, H., Musliu, M., Gashi, A., Grapci-Kotori, L., Slavevska-Stamenković, V., ... & Geci, D. (2019). First record of *Chaetopteroidea kosovarorum* Ibrahimi & Oláh, 2013 (Insecta: Trichoptera) from the Republic of North Macedonia. *Ecologica Montenegrina*, 23, 34-39.

Овој научен труд ги сумира резултатите добиени од ентомолошките истражувања во Р. Северна Македонија, Косово и Србија во периодот 2016 – 2017 година. Истражувани се вкупно 8 локалитети во овие три земји при што се забележани 13 видови водни молци во адултен стадиум. Како еден од најважните резултати се издвојува нотирањето на *Chaetopteroidea kosovarorum* на планината Скопска Црна Гора што претставува прв наод на видот во Р. Северна Македонија. Дополнително, *C. kosovarorum* е забележан и на неколку нови локалитети во Косово и Србија. Видот припаѓа на исклучително редок род кој ги населува исклучиво планинските делови на Балканскиот Полуостров и досега е познат единствено од неговиот типски локалитет во Косово. Во рамки на истражувањето авторите регистрале и некои други доста ретки видови на водни молци, како *Rhyacophila obtusa* и *Drusus botosaneanui*.

Jovanovska, D., Slavevska-Stamenković, V., Avukatov, V., Hristovski, S., & Melovski, L. (2019). Applicability of the ‘Watershed Habitat Evaluation and Stream Integrity Protocol’ (WHEBIP) in assessment of the stream integrity in Bregalnica River Basin. *International Journal of River Basin Management*, 17(2), 209-218.

Во рамките на овој научен труд направена е проценка на еколошкиот интегритет на сливното подрачје на реката Брегалница со главен фокус на самата река како најважен воден тек во источна Македонија. Резултатите во трудот се базираат на

поставениот модел на Протокол за евалуација на живеалиштата на речни сливови и интегритет на водниот екосистем (Watershed Habitat Evaluation and Stream Integrity Protocol - WHEVIP). Ефективноста на овој модел авторите ја анализирале преку корелација на податоците добиени од индексите базирани на макроинвертебрати и на физичко-хемиските параметри, на 35 локалитети во целото сливно подрачје. Статистичките анализи на добиените резултати во трудот ја потврдиле валидноста на овој модел и неговата апликабилност.

Marinković, N., Karadžić, B., Slavevska Stamenković, V., Pešić, V., Nikolić, V., Paunović, M., & Raković, M. (2020). Chorological and ecological differentiation of the commonest leech species from the suborder Erpobdelliformes (Arhynchobdellida, Hirudinea) on the Balkan Peninsula. *Water*, 12(2), 356.

Трудот е резултат на интензивните истражувања на пијавиците на Балканскиот Полуостров кој цели кон утврдување на дистрибуцијата на видовите од фамилијата Erpobdellidae во однос на надморската висина и типот на водно тело. Добиените резултати покажаа дека различни видови од оваа фамилија ретко населуваат еден ист локалитет, па така интензивната конкуренција меѓу нив е избегната благодарение на различната преференца кон различни типови на живеалишта. Авторите ја анализираат дистрибуцијата на повеќе видови па така на пример, и покрај тоа што *Erpobdella octoculata* и *Dina lineata* имаат слична дистрибуција гледано по висински градиент, тие преферираат различни типови на водотеци. Од друга страна, *Erpobdella vilnensis* живее на повисоки надморски височини од претходните два вида и се сретнува во мали реки и потоци на надморска височина од 400 до 1000 метри. Резултатите добиени од спроведеното истражување укажуваат на фактот дека еколошките преференци на видовите се премногу различни иако населуваат исти надморски височини, поради што тие можат да се користат како веродостојни типолошки дескриптори, но и како индикатори за проценка на еколошкиот статус на водните екосистеми.

Slavevska-Stamenković, V., Hinić, J., Karaouzas, I., Ibrahimi, H., Mitić-Kopanija, D., & Bilalli, A. (2020): First record of *Rhyacophila pubescens* Pictet, 1834 (Trichoptera: Rhyacophilidae) in the Republic of North Macedonia with notes on its ecology and distribution. *Ecologica Montenegrina*, 31: 28-34.

Оваа научна публикација за прв пат го претставува видот *Rhyacophila pubescens* како дел од фауната на Република Северна Македонија. Имено во рамки на истражувањата на Осоговските Планини, ларвите на овој вид се колекционирани над рудникот Саса во близина на Македонска Каменица. И покрај тоа што овој вид е широко распространет во централна Европа, истиот е исклучително редок во југозападните делови на континентот. Истражувањето значително ги проширува сознанијата за дистрибуцијата на видот прикажувајќи го најјужниот наод во целокупната територија на негово распространување. Резултатите презентирани во оваа студија придонесуваат во сознанијата за дистрибуцијата на *R. pubescens* на Балканскиот Полуостров и даваат јасна слика за еколошките преференци на видот.

Musliu, M., Ibrahimi, H., Bilalli, A., Slavevska-Stamenković, V., Hinić, J. & Bozdoğan, H. (2020): New Records for the Caddisfly Fauna (Insecta: Trichoptera) of the Karadak Mountains, Western Balkans. *Journal of the Entomological Research Society* 22(2): 47-56.

Публикуваните резултати во овој научен труд се добиени во текот на ентомолошките истражувања на планината Скопска Црна Гора спроведени во 2017 година. Поаѓајќи од фактот дека оваа планина е една од најмалку истражените на територијата на Западен Балкан, особено кога станува збор за водните молци, авторите го насочуваат својот интерес токму кон овој дел од земјата. Според добиените резултати, за време на истражувањето биле забележани 15 вида трихоптери од кои три претставуваат прв наод за Скопска Црна Гора и за Република Северна Македонија: *Rhyacophila bosnica*, *Tinodes kimminsi* и *Stenophylax permistus*. Авторите го дискутираат

распространувањето и екологијата на овие ретки ендемични видови, вклучувајќи ја нивната активност во зимската сезона која за прв пат се споменува во овој труд.

Hinić, J., Slavevska-Stamenković, V., Ibrahimi, H., Bilalli, A., Musliu, M., Kućinić, M., Beerman, A. & Lesse, F. (2020). The First Record of the Balkan Endemic Caddisfly *Drusus osogovicus* Kumanski, 1980 (Trichoptera: Limnephilidae) in the Republic of North Macedonia, with DNA barcoding of the species and comments on its ecology and distribution. *Acta Zoologica Bulgarica*, 72(3): 369-379.

Во научниот труд под наслов “The First Record of the Balkan Endemic Caddisfly *Drusus osogovicus* Kumanski, 1980 (Trichoptera: Limnephilidae) in the Republic of North Macedonia, with DNA barcoding of the species and comments on its ecology and distribution” се презентирани нови сознанија во однос на фауната на водните молци во Р. Северна Македонија. Имено, истоимениот труд го презентира првиот наод на Балканскиот ендемит *Drusus osogovicus* во нашата земја. Пред публикување на овој научен труд, видот е познат само за Р. Бугарија. Авторите дискутираат дека неговото присуство на македонската страна на Осоговските Планини е до некаде очекувано имајќи предвид дека типскиот локалитет на видот е на истиот планински масив во Р. Бугарија. Сепак, фактот што истиот е колекциониран и на планината Скопска Црна Гора е навистина фасцинантен. Веројатно е дека овој вид има поширок ареал на дистрибуција отколку што се очекува. Таксономската идентификација врз база на стабилните морфолошки карактери е проследена и со идентификација преку ДНК-баркодирање, при што резултатите од двата метода покажуваат комплетно совпаѓање. Во трудот се додадени и сознанијата кои се однесуваат на екологијата и дистрибуцијата на видот, а изработен е и табеларен приказ кој ги сумира разликите во морфолошките карактери на машките адултни единки на видовите во рамки на *Drusus discophorus* групата.

Lovrenčić, L., Bonassin, L., Boštjančić, L.L., Podnar, M., Jelić, M., Klobučar, G., Jaklič, M., Slavevska-Stamenković, V., Hinić, J. and Maguire, I. (2020): New insights into the genetic diversity of the stone crayfish: taxonomic and conservation implications. *BMC evolutionary biology*, 20(1): 1-20.

Поточниот рак (*Austropotamobius torrentium*) претставува вид од особено конзервациско значење, кој го населува каменитото дно на планинските потоци во централна и југоисточна Европа. Неговите популации се соочуваат со сериозни падови во густината насекаде низ територијата на негово распространување. Во рамки на истражувањето презентирани во овој научен труд изработени се мултигенетски филогенетски анализи со различна проценка на времето на дивергенција врз база на митохондриски и за прв пат нуклеарни ДНК маркери на досега најголемата база на податоци. Добиените резултати укажуваат на фактот дека кај овој вид постои исклучително висока генетска разновидност што авторите ја наведуваат како причина за појавувањето на дивергентни филогрупи од кои секоја има своја еволутивна динамика. Географската и генетската изолираност на различните филогрупи по рамките на овој вид го потенцираат еволутивното наследство на *A. torrentium* и се од исклучителна важност заради нивната ограничена дистрибуција и еволуциска уникатност.

Arsovska, J., Ristovska, M., Simonović, P., Kostov, V., & Slavevska-Stamenković, V. (2021). First data on the structure of the vertebral column in *Gobio* and *Romanogobio* species (Actinopterygii, Cypriniformes, Gobionidae) from Ohrid Lake and the Vardar River basin. *Acta Ichthyologica et Piscatoria*, 51, 37.

Целта на ова истражување е да придонесе во решавањето на таксономскиот статус на родовите *Gobio* и *Romanogobio* преку идентификација на стабилни морфолошки карактери во структурата на рбетникот. Во рамките на ова истражување прегледани се повеќе збирки во Р. Северна Македонија, а новите колекционирани примероци се снимени со рендген, исчистени и двојно обоени. Податоците за бројот на пршлени се претставени преку вертебрална формула. Мултикореспондентната анализа

(MCA) е искористена за да се провери меѓусебната поврзаност помеѓу таксоните и бројот на пршлени во сите делови на 'рбетниот столб. Според добиените резултати, *G. balcanicus* се разликува од *G. ohridanus* главно во предорзалниот и преаналниот субрегион (10 наспроти 11 пршлени и 1 наспроти 0 пршлени, соодветно), додека *R. stankoi* се разликува од *R. banarescui* по бројот на пршлени во преанален и постанален подрегион (2 наспроти 4 пршлени и 19 наспроти 17 пршлени, соодветно). Структурата на 'рбетниот столб нуди уникатни и морфолошки јасни слики за овие видови колекционирани од Охридското Езеро и од сливот на реката Вардар.

Valladolid, M., Arauzo, M., Chertoprud, M. V., Chvojka, P., Czachorowski, S., Dorda, B. A., ... Slavevska-Stamenković, V. ... & Rey, I. (2021). The *Rhyacophila fasciata* Group in Europe: *Rhyacophila fasciata* Hagen 1859 and formerly synonymized species (Trichoptera: Rhyacophilidae), with new description of *Rhyacophila fasciata* and *Rhyacophila septentrionis* McLachlan 1865 (stat. prom.). *Zootaxa*, 4975(1), 1-57

Во овој научен труд се сумирани сите досегашни и нови сознанија поврзани со популациите на водниот молец *Rhyacophila fasciata* во Европа. Имено, авторите ја ревидирале целата достапна литература и разгледале различни колекции од различни делови на Европа. Тие успеале да анализираат и нов материјал колекциониран во изминатите неколку години во неколку земји на Балканскиот полуостров. Имајќи предвид дека истражувањето е фокусирано на родот *Rhyacophila*, покрај *R. fasciata* авторите се насочиле кон решавање на таксономскиот статус на неколку други видови и тоа: *Rhyacophila ferruginea*, *Rhyacophila septentrionis* и *Rhyacophila ferruginea*. Еден пример е *R. septentrionis* која до неодамна се сметаше за синоним на *R. fasciata*. Молекуларнобиолошките анализи и анализата на стабилните морфолошки карактери потврди дека станува збор за два различни вида. Следеше редескрипција на сите стадиуми на животниот циклус на *R. septentrionis* и *R. fasciata*. Особена вредност на трудот дава анализата на mtCOI генот која покажа дека видовите *R. coppai* и *R. soreda* всушност претставуваат синоними на *R. sociata*, додека *R. kopasa* и *R. rova* се синоними на *R. denticulata*. Добиените резултати презентирани во овој научен труд даваат силен осврт на важноста од имплементацијата на молекуларнобиолошките анализи во современата таксономијата, но истовремено и на неопходноста од деталното набљудување на стабилните морфолошки карактери.

Slavevska-Stamenković, V., Glöer, P., Hinić, J., Mitić-Kopanja, D., & Pešić, V. (2021). *Pseudobithynia ambrakis* Glöer, Falniowski & Pešić 2010 (Gastropoda: Rissooidea: Bithyniidae), a new species from the Macedonian part of Dojran Lake. *Ecologica Montenegrina*, 41(1), 84-90.

Балканскиот ендемит *Pseudobithynia ambrakis*, опишан од Езерото Амбракија во Грција, за прв пат е нотран и во нашата земја. Авторите објаснуваат дека овој вид слатководен полжав живее на дното на Дојранското Езеро. Единки од видот биле колекционирани во август 2016 година на два локалитета од езерото, близу Топлец и близу Калдрма. На локалитетот близу Топлец, единки од *P. ambrakis* се колекционирани од макрофитска вегетација, додека на локалитетот близу Калдрма, видот бил регистриран на езерското дно на подлога песок и ситни камења. Наодот на овој балкански ендемит во нашата земја придонесува за проширување на границите на ареалот на распространување на видот и ја збогатува македонската фауна за уште еден едемичен слатководен полжав кој живее само во Дојранското Езеро. Дополнително, имајќи предвид дека овој вид е класифициран во ранлива категорија (Vulnerable - VU) на IUCN-црвената листа на видови под закана, тој има големо конзервациско значење.

Bilalli, A., Ibrahim, H., Musliu, M., Kotori, L. G., Geci, D., Slavevska-Stamenković, V., ... & Keresztes, L. (2021). New Records of the Craneflies (Diptera: Limoniidae, Tipulidae) from the Western Balkans. *Journal of the Entomological Research Society*, 23(2), 141-152.

За време на ентомолошките истражувања спроведени во периодот 2016 – 2017, колекционирани се комари во адултен стадиум од животниот циклус од повеќе

локалитети на територијата на Република Северна Македонија, Косово и Србија. Таксономската детерминација на колекционираните единки покажа присуство на 7 видови комари на истражуваните локалитети кои припаѓаат на 5 родови и 2 фамилии. Од нив, четири видови се за прв пат забележани на територијата на Косово, а три се за прв пат нотирани во Република Северна Македонија. Еден од најинтересните резултати од истражувањето е забележување на *Geranomyia fuscior*, вид претходно познат само за фауната на Албанија, Португалија и Либија, како и на видот *Tipula (Savtshenkia) gimmerthali gimmerthali*, кој во ова истражување за прв пат е забележан во западниот дел на Балканскиот Полуостров. Разнообразието на комарите на Балканскиот Полуостров досега не било во фокус на научен интерес, па оттука резултатите презентирани во трудот претставуваат значаен придонес во познавањата на оваа група инсекти на овие простори.

Valladolid, M., Karaouzas, I., Ibrahimi, H., Arauzo, M., Slavevska-Stamenković, V., Dorda, B. A., ... & Rey, I. (2022). The *Rhyacophila fasciata* Group in Europe: *Rhyacophila macedonica* Karaouzas, Valladolid & Ibrahimi (n. sp.) from Greece, Kosovo, Republic of North Macedonia and Serbia (Trichoptera: Rhyacophilidae). *Zootaxa*, 5125(2), 101-130.

Во научната публикација “The *Rhyacophila fasciata* Group in Europe: *Rhyacophila macedonica* Karaouzas, Valladolid & Ibrahimi (n. sp.) from Greece, Kosovo, Republic of North Macedonia and Serbia (Trichoptera: Rhyacophilidae)” даден е првиот опис на сите стадиуми на животниот циклус (ларва, кукла, мажјак и женка) на новиот вид за науката, *Rhyacophila macedonica* врз база на морфолошките карактери. Видот е опишан на материјали колекционирани во Грција, Р. Северна Македонија и Косово што воедно дава информации и за неговата дистрибуција, назначувајќи го овој вид како Балкански ендемит. Имајќи предвид дека модерната таксономија веќе ги имплементира и молекуларнобиолошките алатки кои се особено значајни кога станува збор за опишување на нов вид, сегмент од генот на митохондриската ДНК кој ја кодира првата субединица од ензимот цитохром оксидаза е искористен за споредба со видовите од *Rhyacophila fasciata* групата. Добиените резултати укажуваат на фактот дека и покрај тоа што на прв поглед постојат многу сличности меѓу *R. macedonica* и *R. Fasciata*, сепак се јавуваат некои клучни разлики, во трудот претставени на фигурите 14 – 17, особено воочливи во дисталниот дел на левиот парамер. Кога станува збор за генетските анализи, анализата во ова истражување вклучува 99 уникатни хаплотипови од видовите во *Rhyacophila fasciata* групата. Покрај издвојувањето на *R. macedonica* како нов вид, авторите во овој труд го издигнуваат подвидот *Rhyacophila fasciata delici* на ниво на вид, *R. delici* (status promotus). Истражувањето е од големо значење за фауната на водните молци на Балканскиот Полуостров, а користените таксономски и молекуларнобиолошки техники го пласираат високо на скалата на научните достигнувања.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Природно-математичкиот факултет. Кандидатката учествувала во подготовка на документ од национален карактер под наслов: „Правилник за методологијата и параметрите за мерење и мониторинг на квалитетот и квантитетот на сите водни тела, освен за водните тела наменети за консумирање од страна на човекот и зоните за капење“ (Службен весник на РМ бр. 86/2022 од 7.4.2022), во изработка на 32 физибилити студии од областа на хидробиологијата и заштитата на животната средина.

Д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ учествувала во подготовката на елаборатите за акредитација / реакредитација на студиските програми за прв и втор циклус студии.

Стручно усовршување во странство остварила со два студиски престоја. Првиот престој е на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Загреб, Република Хрватска, за кое е доделена стипендија од Министерството за наука, образование и спорт на Република Хрватска и Агенцијата за мобилност и ЕУ-програми, додека вториот е на Одделението

за зоологија на безрбетници и хидробиологија при Факултетот за биологија на Универзитетот во Лоц, Полска.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Вклучена е во организација на Државен натпревар по биологија, учествува во работата на Комисијата за *Ноемери – месец на науката*, како и во популаризација на студиите на Природно-математички факултет на следните настани: „Отворен ден на УКИМ“ и „Училиштата на Град Скопје со отворени врати за факултетите и универзитетите за промоција на нивните студиски програми“.

Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Природно-математичкиот факултет и тоа како претседател на Комисија за самоевалуација на Природно-математичкиот факултет, претседател на Конкурсната комисија за запишување студенти на прв циклус студии, претседател за Комисија за избор на студенти чие родителско право го врши само еден родител, како и член на Комисија за претселекција на кандидатите по пат на интервју за студирање на наставната студиска програма по биологија. Во извештајниот период била член на Дисциплинска комисија на Природно-математичкиот факултет во Скопје. За потребите на Институтот за биологија, а од страна на Деканатската управа, била член во комисијата за јавни набавки на хемикалии за прв циклус студии.

Во моментот д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ е продекан за настава на Природно-математичкиот факултет.

Од страна на Министерството за култура, во два мандата, во периодот од 2018 до 2020 год. и од 2020 до 2022 год., именувана е за претседател на Рецензентска комисија за избор и реизбор во изборни стручни звања во областа на природонауката. Член е на Комисијата избрана од страна на Владата на Република Северна Македонија за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион. Д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ е, исто така, член на Комисија за следење на спроведувањето на мерките од Акцискиот план за Преспанското Езеро. Исто така, таа е член во работна група за Стратегија за биолошка разновидност со Акционен план (2018-2023), национална цел 5, акција 5.3.

Кандидатката д-р Валентина Славевска Стаменковиќ е раководител на секцијата „Биодиверзитет“ при Македонското еколошко друштво, член на Српското ентомолошкото друштво (Entomološko društvo Srbije EDS) и ментор на потсекцијата „Макрозообентос“ во рамките на Истражувачкото друштво на студенти биолози (ИДСБ).

Во изборниот период, д-р Валентина Славевска Стаменковиќ учествувала во изготвување и пријавување на два научни проекта на МЖСПП.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Природно-математички факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ.

Во изборниот период, кандидатката сериозно и совесно ги извршува сите поставени задачи и постојано стручно и научно се усовршува. Особено се залага за осовременување на теоретската и практичната настава и подигање на нејзиниот квалитет. Се истакнува со коректен и непосреден однос кон колегите и студентите. Од изборот во звањето вонреден професор, па сè до денес, д-р Славевска-Стаменковиќ активно е вклучена во проширување на научноистражувачката дејност на Катедрата за систематика и филогенија на безрбетници преку отворање на нови полиња и области за истражување.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Валентина Славевска- Стаменковиќ поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор во научната област зоологија и зоофизиологија, ентомологија и екологија (предмети: Систематика и филогенија на безрбетници, Зоологија, Органска еволуција, Ентомологија и Форензичка ентомологија).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ да биде избрана во звањето редовен професор во научната област зоологија и зоофизиологија, ентомологија и екологија (предмети: Систематика и филогенија на безрбетници, Зоологија, Органска еволуција, Ентомологија и Форензичка ентомологија).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Проф д-р Дана Прелиќ, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.
Проф. д-р Маја Јорданова, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.
Проф. д-р Милица Ристовска, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.**

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Валентина Александар Славевска Стаменковиќ

(име, татково име и презиме)

Институција: Природно-математички факултет/ Институт за биологија

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: зоологија и зоофизиологија (10214), ентомологија (10204) и екологија (10205)

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – РЕДОВЕН
ПРОФЕСОР/ НАУЧНО ЗВАЊЕ – НАУЧЕН СОВЕТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,91. Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10,00. Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.</p>	да
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: зоологија и зоофизиологија, ентомологија и екологија. Поле: биологија. Подрачје: природно-математички науки.</p>	да
3	<p>Објавени најмалку шест рецензирани научни труда ** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	да
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p>	да
3.1.1	<p>1. Назив на научното списание: Environmental Science and Pollution Research 2. Назив на електронската база на списанија: Scopus, Web of Science, SCImago Journal Rank 3. Наслов на трудот: Frequencies of erythrocyte nuclear abnormalities and of leucocytes in the fish Barbus peloponnesius correlate with a pollution gradient in the River Bregalnica (Macedonia). 4. Година на објава: 2017</p>	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3.1.2	1. Назив на научното списание: Journal of the Entomological Research Society 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco, Scopus, Web of Science, SCImago Journal Rank 3. Наслов на трудот: A Study of Trichoptera of the Blinajë Hunting Reserve Including the First Records of Ironoqua dubia (Stephens, 1837) (Limnephilidae) from the Hellenic Western Balkans. 4. Година на објава: 2018	да
3.1.3	1. Назив на научното списание: Ecologica Montenegrina 2. Назив на електронската база на списанија: Web of Science, SCImago Journal Rank 3. Наслов на трудот: First record of Chaetopteroides kosovarorum Ibrahimi & Oláh, 2013 (Insecta: Trichoptera) from the Republic of North Macedonia. 4. Година на објава: 2019	да
3.1.4	1. Назив на научното списание: International Journal of River Basin Management 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco, Web of Science, SCImago Journal Rank 3. Наслов на трудот: Applicability of the ‘Watershed Habitat Evaluation and Stream Integrity Protocol’ (WHEBIP) in assessment of the stream integrity in Bregalnica River Basin. 4. Година на објава: 2019	да
3.1.5	1. Назив на научното списание: Water 2. Назив на електронската база на списанија: Scopus, Web of Science 3. Наслов на трудот: Chorological and Ecological Differentiation of the Commonest Leech Species from the Suborder Erpobdelliformes (Arhynchobdellida, Hirudinea) on the Balkan Peninsula. 4. Година на објава: 2020	да
3.1.6	1. Назив на научното списание: Ecologica Montenegrina 2. Назив на електронската база на списанија: Web of Science, SCImago Journal Rank 3. Наслов на трудот: First record of Rhyacophila pubescens Pictet, 1834 (Trichoptera: Rhyacophilidae) in the Republic of North Macedonia with notes on its ecology and distribution. 4. Година на објава: 2020	да
3.1.7	1. Назив на научното списание: Journal of the Entomological Research Society 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco, Scopus, Web of Science, SCImago Journal Rank 3. Наслов на трудот: New Records for the Caddisfly Fauna (Insecta: Trichoptera) of the Karadak Mountains, Western Balkans. 4. Година на објава: 2020	да
3.1.8	1. Назив на научното списание: Acta Zoologica Bulgarica 2. Назив на електронската база на списанија: Scopus, Web of Science, SCImago Journal Rank	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>3. Наслов на трудот: The First Record of the Balkan Endemic Caddisfly <i>Drusus osogovicus</i> Kumanski, 1980 (Trichoptera: Limnephilidae) in the Republic of North Macedonia, with DNA barcoding of the species and comments on its ecology and distribution.</p> <p>4. Година на објава: 2020</p>	
3.1.9	<p>1. Назив на научното списание: BMC evolutionary biology</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: Scopus, Web of Science, SCImago Journal Rank</p> <p>3. Наслов на трудот: New insights into the genetic diversity of the stone crayfish: taxonomic and conservation implications.</p> <p>4. Година на објава: 2020</p>	да
3.1.10	<p>1. Назив на научното списание: Acta Ichthyologica et Piscatoria</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: Scopus, Web of Science, SCImago Journal Rank</p> <p>3. Наслов на трудот: First data on the structure of the vertebral column in <i>Gobio</i> and <i>Romanogobio</i> species (Actinopterygii, Cypriniformes, Gobionidae) from Ohrid Lake and the Vardar River basin.</p> <p>4. Година на објава: 2021</p>	да
3.1.11	<p>1. Назив на научното списание: Zootaxa</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: Scopus, Web of Science, SCImago Journal Rank</p> <p>3. Наслов на трудот: The <i>Rhyacophila fasciata</i> Group in Europe: <i>Rhyacophila fasciata</i> Hagen 1859 and formerly synonymized species (Trichoptera: Rhyacophilidae), with new description of <i>Rhyacophila fasciata</i> and <i>Rhyacophila septentrionis</i> McLachlan 1865 (stat. prom.)</p> <p>4. Година на објава: 2021</p>	да
3.1.12	<p>1. Назив на научното списание: Ecologica Montenegrina</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: Web of Science, SCImago Journal Rank</p> <p>3. Наслов на трудот: <i>Pseudobithynia ambrakis</i> Glöer, Falniowski & Pešić 2010 (Gastropoda: Rissooidea: Bithyniidae), a new species from the Macedonian part of Dojran Lake.</p> <p>4. Година на објава: 2021</p>	да
3.1.13	<p>1. Назив на научното списание: Journal of the Entomological Research Society</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco, Scopus, Web of Science, SCImago Journal Rank</p> <p>3. Наслов на трудот: New Records of the Craneflies (Diptera: Limoniidae, Tipulidae) from the Western Balkans.</p> <p>4. Година на објава: 2021</p>	
3.1.14	<p>1. Назив на научното списание: Zootaxa</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: Scopus, Web of Science, SCImago Journal Rank</p> <p>3. Наслов на трудот: The <i>Rhyacophila fasciata</i> Group in Europe: <i>Rhyacophila macedonica</i> Karaouzas, Valladolid & Ibrahimi (n. sp.) from Greece, Kosovo, Republic of North Macedonia and Serbia (Trichoptera: Rhyacophilidae).</p>	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	4. Година на објава: 2022	
3.3	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД	да
3.3.1	1. Назив на научното списание: Natura Croatica 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: Хрватска 3. Наслов на трудот: Caddisflies (Insecta: Trichoptera) from Kožuf and Baba mountains (Republic of North Macedonia). 4. Година на објава: 2021	да
3.4	Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД	да
3.4.1	1. Наслов на книгата: Human Impact on Danube Watershed Biodiversity in the XXI Century 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: Данска 3. Издавач, година и место на издавање/објавување: Springer Cham, 2020, Данска	да
3.4.2	1. Наслов на книгата: Small Water Bodies of the Western Balkans 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: Данска 3. Издавач, година и место на издавање/објавување: Springer Cham, 2022, Данска	да
4	Објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област за која се избира ***	да
4.1	Наслов на учебникот: Зоологија Место и година на објава: Скопје, 2022	да
5	Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден професор, датум и број на Билтен: 1.2.2018, бр. 1162	да
6	Има способност за изведување на високообразовна дејност	да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 6 (шест) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

*** Наведениот услов ќе се применува по истекот на три години од денот на стапувањето во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Проф д-р Дана Прелиќ, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.
Проф. д-р Маја Јорданова, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.
Проф. д-р Милица Ристовска, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.**

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Валентина Александар Славевска Стаменковиќ

(име, татково име и презиме)

Институција: Природно-математички факултет/Институт за биологија

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: зоологија и зоофизиологија (10214), ентомологија (10204) и екологија (10205)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa:	Поени
	Одржување на настава	
1.	Настава во школи и работилници (учесник)	
	Иницијална работилница, како дел од почетните активности на твининг проектот „Зајакнување на капацитетите за ефективно спроведување на европското законодавство во областа на заштитата на природата“ (5.2.2018, Скопје, Македонија)	1
	Семинар под наслов: “Management Committee (MC4) meeting and co-located Working Group (WG) meetings” во Истражувачкиот центар на Универзитетот во Печ, Унгарија (3 – 7.7.2018)	1
	Консултативна работилница за подготовка на протоколи и методологија за мониторинг на типови животински видови од европско значење (11.12.2018, Скопје, Македонија)	1
	„Консултативна средба за усогласување на студија за валоризација на Дојранско Езеро“ (18.4.2018, Скопје, Македонија).	1
	„Работилница со заинтересирани страни за оценување на управувањето со споменикот на природата Дојранско Езеро“ (12.09.2018, х. „Романтик“, Стар Дојран, Македонија).	1
	„Работилница со заинтересирани страни за оценување на управувањето со споменикот на природата Дојранско Езеро”. Јавни расправи во врска со студијата за валоризација на природните вредности на Дојранско Езеро” (13 - 14.9.2018, х. „Романтик“, Стар Дојран, Македонија).	1
	Научна работилница под наслов: “Сесија за пополнување на стандардниот податочен формат за предлог Натура 2000 подрачјата и одредување на репрезентативноста”, организирана од страна на Македонско еколошко друштво, во рамките на Програмата за зачувување на природата во поткомпонетата за Натура 2000 (16 – 17.4.2018, Скопје, Македонија).	1
	Научна работилница под наслов “Kick-off workshop for the List of endemic taxa in South-Eastern Europe”, организирана од страна на Македонско еколошко друштво, во рамките на Програмата за зачувување	1

	на природата во поткомпонетата за Натура 2000 (16.9.2019, Скопје, Македонија).	
	Научна работилница под наслов “Дистрибуција на типови живеалишта и видови со јадрови подрачја во ИПР”, организирана од страна на Македонско еколошко друштво, во рамките на Програма за зачувување на природата во Македонија – Фаза 2: Компонента Натура 2000 (12.11.2020, Скопје, Македонија).	1
	Работилница под наслов: „Развивање на новиот Стратешки план на Македонско еколошко друштво за петгодишен период 2020 – 2024 година” (23 – 24.1.2020, Гевгелија, Македонија).	1
	Работилница под наслов: „Оценка на ендемски слатководен полжав во Дојранско Езеро – популациски статус, закани и конзервациски мерки, Северна Македонија” (15.9.2020, Скопје, Македонија).	1
	Работилница под наслов: „Дигитална настава – искуства и предизвици со учењето на далечина” (4.11.2020, Скопје, Македонија).	1
	Работилница под наслов: „Искуства и предизвици при користење на дигитална платформа за учење на далечина” (19.4.2021, Скопје, Македонија).	1
	Обука на тема „Поврзани сектори со климатски промени – вода и отпад“ (8.4.2021 година, Скопје, Македонија).	1
	“4th Prespa water monitoring workshop” (25.11.2021, Municipality of Pustec, Prespa, Albania).	1
	Работилница на тема: „Води и управување на води во Република Северна Македонија” (19.5.2022, Скопје, Македонија).	1
	2. Одржување на настава (од прв циклус студии)	
2017/2018	Форензичка ентомологија 2+2 (МБГ, зимски семестар)	1,2
	Форензичка ентомологија 2+2 (БХФ, зимски семестар)	1,2
	Безрбетници 4+6 (ЕН, летен семестар)	2,4
	Основи на екологија и еволуција 2+2 (МБ, летен семестар)	0,6
	Зоологија на водни безрбетници 2+2 (ЕН, летен семестар)	1,2
	Акватични инсекти 2+2 (ЕН, летен семестар)	1,2
2018/2019	Зоологија 3+3 (НУТ, зимски семестар)	1,8
	Форензичка ентомологија 2+2 (МБГ, зимски семестар)	1,2
	Форензичка ентомологија 2+2 (БХФ, зимски семестар)	1,2
	Безрбетници 4+6 (ЕН, летен семестар)	2,4
	Основи на екологија и еволуција 2+2 (МБ, летен семестар)	0,6
	Форензичка ентомологија 2+2 (ФФ на ИФ, летен семестар)	1,2
	Акватични инсекти 2+2 (ЕН, летен семестар)	1,2

2019/2020	Зоологија 3+3 (НУТ, зимски семестар)	1,8
	Ентомологија 2+2 (ЕН, зимски семестар)	1,2
	Макроинвертебрати и нивна примена во мониторинг студии 2+2 (ЕН, зимски семестар)	1,2
	Зоологија на водни безрбетници 2+2 (НН, зимски семестар)	1,2
	Форензичка ентомологија 2+2 (БХФ, зимски семестар)	1,2
	Форензичка ентомологија 2+2 (МБ, летен семестар)	1,2
2020/2021	Зоологија 3+3 (НУТ, зимски семестар)	1,8
	Макроинвертебрати и нивна примена во мониторинг студии 2+2 (НН, зимски семестар)	1,2
	Макроинвертебрати и нивна примена во мониторинг студии 2+2 (ЕН, зимски семестар)	1,2
	Безрбетници 4+6 (ЕН, летен семестар)	2,4
	Основи на екологија и еволуција 4+2 (МБГ, летен семестар)	1,2
	Форензичка ентомологија 2+2 (МБГ, летен семестар)	1,2
	Форензичка ентомологија 2+2 (БХФ, летен семестар)	1,2
2021/2022	Зоологија 3+3 (НУТ, зимски семестар)	1,8
	Ентомологија 2+2 (ЕН, зимски семестар)	1,2
	Безрбетници 4+6 (ЕН, летен семестар)	2,4
	Основи на екологија и еволуција 4+2 (МБГ, летен семестар)	1,2
	Форензичка ентомологија 2+2 (МБГ, летен семестар)	1,2
	Форензичка ентомологија 2+2 (БХФ, летен семестар)	1,2
3.	Одржување теренска настава	
2019/2020	Теренска настава во рамките на предметот Ентомологија (2+2) за студентите од студиската програма Екологија во втора година	1,2
2020/2021	Теренска настава во рамките на предметот Безрбетници (4+6) за студентите од студиската програма Екологија во прва година	2,4
2021/2022	Теренска настава во рамките на предметот Безрбетници (4+6) за студентите од студиската програма Екологија во прва година	2,4
4.	Подготовка на нов предмет	
	Зоологија (насока: нутриционизам), предавања и вежби	1,5
	Ентомологија (еколошка насока), предавања и вежби	1,5
5.	Рецензент на универзитетски учебник	
	Рецензент на учебно помагало – „Практикум по Зоологија“, Катерина Ребок, Маја Јорданова, Ирена Тавчиовска-Василева, Лозенка Иванова, Природно-математички факултет – Скопје, 2022 год.	1
6.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник	
	„Зоологија“ – рецензирано учебно помагало, Билтен бр. 1257, од 15.3.2022 (автор)	8
7.	Интерна скрипта од предавања	
	Безрбетници (еколошка насока)	4
	Основи на екологија и еволуција – дел: Еволуција (насока: молекуларна биологија со генетика)	4
	Ентомологија (еколошка насока)	4

	Зоологија (насока: нутриционизам)	4
	Форензичка ентомологија (насоки: биохемија и физиологија и молекуларна биологија со генетика)	4
8.	Интерна скрипта од вежби	
	Безрбетници (еколошка насока)	3
	Зоологија (насока: нутриционизам)	3
9.	Одржување на настава (од втор циклус студии)	
	Современи истражувања во екологијата 3+3 (Екологија и таксономија)	2,25
	Екологија на екосистеми 3+3 (Екологија и таксономија)	2,25
	Одбрани поглавја од акватична екологија 3+3 (Екологија и таксономија)	2,25
	Макроинвертебратите како биоиндикатори 3+3 (Екологија и таксономија)	2,25
	Одбрани поглавја од биогеографија 3+3 (Екологија и таксономија)	2,25
10.	Одржување на настава (од трет циклус студии)	
	Анализа и валоризација на безрбетната фауна на Р.М. (Биологија: екологија)	1,8
	Методологија на научноистражувачка работа со примена и примери од подрачјето на екологијата (Биологија: екологија)	0,9
	Екологија на копнени води (Биологија: екологија)	1,8
11.	Ментор на дипломска работа 11 кандидати	2,2
12.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа 9 кандидати	0,9
13.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура 2 кандидати	0,6
14.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат 2 кандидати	1,4
15.	Консултации со студенти	
	2017/18 – 58 студенти	1,16
	2018/19 – 95 студенти	1,9
	2019/20 – 60 студенти	1,2
	2020/21 – 123 студенти	2,46
	2021/22 – 116 студенти	2,32
	Вкупно	134,29

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Ментор на магистерска работа 2 кандидати	4
2.	Учесник во национален научен проект „Дистрибуција на видовите од родот <i>Romanogobio</i> во Р. Македонија – одговор на промените во животната средина“ (2019, учесник)	3

	„Унапредување на истражувачкиот капацитет на лабораториите на Институтот за биологија“ (2018, учесник)	3
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	
	Blinkova Donchevska, M., Hinić, J., Mitić-Kopanja, D., Ristovska, M., Sekovski, D., Rebok, K., Paunović, M., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> (2019): Ecological Status Assessment of the Strumica River Watershed Based on Macroinvertebrates – A Step Towards the Implementation of the EU Water Framework Directive in the Republic of North Macedonia. <i>Water Research and Management</i> , 9 (3-4): 3-14.	3
	<u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Ibrahim, H., Hinić, J., Mitić-Kopanja, D., Bilali, A., Musliu, M., ... & Kućinić, M. (2021). Caddisflies (Insecta: Trichoptera) from Kožuf and Baba mountains (Republic of North Macedonia). <i>Natura Croatica: Periodicum Musei Historiae Naturalis Croatici</i> , 30(1), 145-160.	3
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое има импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	
	Rebok, K., Jordanova, M., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Ivanova, L., Kostov, V., Stafilov, T., Rocha, E. (2017): Frequencies of erythrocyte nuclear abnormalities and of leucocytes in the fish <i>Barbus peloponnesius</i> correlate with a pollution gradient in the River Bregalnica (Macedonia). <i>Environmental Science and Pollution Research</i> , 24: 10493-10509 (IF = 2.800)	6,48
	Ibrahim, H., Grapci-Kotori, L., Kućinić, M., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Rimcheska, B. & Bilali, A. (2018): A Study of Trichoptera of the Blinajë Hunting Reserve Including the First Records of <i>Ironoqua dubia</i> (Stephens, 1837) (Limnephilidae) from the Hellenic Western Balkans. <i>Journal of the Entomological Research Society</i> , 20: 11-19. (IF = 0.18)	4,90
	Bilali, A., Ibrahim, H., Musliu, M., Gashi, A., Grapci-Kotori, L., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Hinić, J. & Geci, D. (2019): First record of <i>Chaetopteroides kosovarorum</i> Ibrahim & Oláh, 2013 (Insecta: Trichoptera) from the Republic of North Macedonia. <i>Ecologica Montenegrina</i> , 23: 34-39. (IF = 0.606)	5,16
	Jovanovska, D., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Avukatov, V., Hristovski, S., & Melovski, L. (2019): Applicability of the 'Watershed Habitat Evaluation and Stream Integrity Protocol' (WHEBIP) in	5,79

	assessment of the stream integrity in Bregalnica River Basin. International Journal of River Basin Management, 1-10. (IF =1,663)	
	Marinković, N., Karadžić, B., <u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Pešić, V., Nikolić, V., Paunović, M., & Raković, M. (2020): Chorological and Ecological Differentiation of the Commonest Leech Species from the Suborder Erpobdelliformes (Arhynchobdellida, Hirudinea) on the Balkan Peninsula. Water, 12(2): 1-14. (IF = 3.166)	6,69
	<u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Karaouzas, I., Ibrahimi, H., Mitić-Kopanja, D., & Bilalli, A. (2020): First record of <i>Rhyacophila pubescens</i> Pictet, 1834 (Trichoptera: Rhyacophilidae) in the Republic of North Macedonia with notes on its ecology and distribution. Ecologica Montenegrina, 31: 28-34. (IF = 0.67)	5,20
	Musliu, M., Ibrahimi, H., Bilalli, A., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Hinić, J. & Bozdoğan, H. (2020): New Records for the Caddisfly Fauna (Insecta: Trichoptera) of the Karadak Mountains, Western Balkans. Journal of the Entomological Research Society 22(2): 47-56. (IF = 0.55)	5,13
	Hinić, J., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Ibrahimi, H., Bilalli, A., Musliu, M., Kučinić, M., Beerman, A. & Lesse, F. (2020): The First Record of the Balkan Endemic Caddisfly <i>Drusus osogovicus</i> Kumanski, 1980 (Trichoptera: Limnephilidae) in the Republic of North Macedonia, with DNA barcoding of the species and comments on its ecology and distribution. Acta Zoologica Bulgarica, 72(3): 369-379. (IF = 0.448)	5,06
	Lovrenčić, L., Bonassin, L., Boštjančić, L.L., Podnar, M., Jelić, M., Klobučar, G., Jaklič, M., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Hinić, J. and Maguire, I. (2020): New insights into the genetic diversity of the stone crayfish: taxonomic and conservation implications. BMC evolutionary biology, 20(1): 1-20. (IF = 3.26)	6,75
	Arsovska, J., Ristovska, M., Simonović, P., Kostov, V., & <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> (2021). First data on the structure of the vertebral column in Gobio and Romanogobio species (Actinopterygii, Cypriniformes, Gobionidae) from Ohrid Lake and the Vardar River basin. Acta Ichthyologica et Piscatoria, 51, 37. (IF = 1)	5,4
	Valladolid, M., Arauzo, M., Chertoprud, M. V., Chvojka, P., Czachorowski, S., Dorda, B. A., ... <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> & Rey, I. (2021). The Rhyacophila fasciata Group in Europe: Rhyacophila fasciata Hagen 1859 and formerly synonymized species (Trichoptera: Rhyacophilidae), with new description of Rhyacophila fasciata and Rhyacophila septentrionis McLachlan 1865 (stat. prom.). Zootaxa, 4975(1), 1-57 (IF = 1.091)	9,09
	<u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Glöer, P., Hinić, J., Mitić-Kopanja, D., & Pešić, V. (2021). Pseudobithynia ambrakis Glöer, Falniowski & Pešić 2010 (Gastropoda: Rissooidea: Bithyniidae), a new species from the Macedonian part of Dojran Lake. Ecologica Montenegrina, 41(1), 84-90. (IF = 1.034)	5,42
	Bilalli, A., Ibrahimi, H., Musliu, M., Kotori, L. G., Geci, D., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , ... & Keresztes, L. (2021). New Records of the Craneflies (Diptera: Limoniidae, Tipulidae) from the Western Balkans. Journal of the Entomological Research Society, 23(2), 141-152. (IF = 0.55)	5,13

	Valladolid, M., Karaouzas, I., Ibrahimi, H., Arauzo, M., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Dorda, B. A., ... & Rey, I. (2022). The Rhyacophila fasciata Group in Europe: Rhyacophila macedonica Karaouzas, Valladolid & Ibrahimi (n. sp.) from Greece, Kosovo, Republic of North Macedonia and Serbia (Trichoptera: Rhyacophilidae). Zootaxa, 5125(2), 101-130. (IF = 1.091)	5,45
5.	Рецензија на научен/стручен труд	
	Cerjanec, D., Kučinić, M., Vilenica, M., Čukušić, A., Čuk, R., Ibrahimi, H., ... & Ruk, D. (2020). Ecological and faunistic features of caddisflies (Insecta: Trichoptera) in different types of habitats in the Dinaric karst area (Central Croatia). Ecologica Montenegrina, 36, 6-39.	0.2
	John, B., & Kumar, R. S. (2021): Periphytic rotifers: A comprehensive study on species composition, substrate specificity and habitat preference down a tropical riverine system. Macedonian Journal of Ecology and Environment, 23(1), 5-16.	0.2
	Ibrahimi, H., Billali, A., Musliu, M., Previšić, A., Gashi, A., Grapci-Kotori, L., & Cerjanec, D., Geci, D. & Kučinić, M. (2021): <i>Rhyacophila siparantum</i> sp. nov. (Trichoptera: Rhyacophilidae), a new species of the R. philopotamoides species group from the Republic of Kosovo with molecular and ecological notes. Ecologica Montenegrina, 49, 2021, 1-19	0.2
6.	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација)	
	Hinić, J., Pavlov, A., Ivanova, L., Arsovska J., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Rebok K., Ristovska, M. (2017): Updated distribution of <i>Astacus astacus</i> (Linnaeus 1758) and <i>Austropotamobius torrentium</i> (Schrank 1803) in the Republic of Macedonia: conservation approach. Third conference of students of biology, ecology and environmental protection “EkoBioMorfa 2017”. 24-26 November 2017.	1
	Pavlov, A., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Hinić, J. (2017): An updated checklist of aquatic invertebrates in Dojran Lake and its watershed (R. Macedonia). Third conference of students of biology, ecology and environmental protection “EkoBioMorfa 2017”. 24-26 November 2017	1
	<u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Pavlov, A., (2017): New data about the occurrence of larvae of Cordulegaster heros Theischinger, 1979 (Odonata: Cordulegastridae) in R. Macedonia. Third conference of students of biology, ecology and environmental protection “EkoBioMorfa 2017”. 24-26 November 2017.	1
	Hristovski, S., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Levkov, Z., Spirovska, M., Talevska, M., Spirkovski, Z., Veleviski, M., Hinikj, J., Apostolova, N. (2018): Diversity and conservation of Studenčišta wetland. SWS European Chapter Meeting in Ohrid, Macedonia. 30 April – 4 May 2018, Ohrid, Macedonia.	1
	Hinić, J., <u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Ibrahimi, H., Musliu, M., Bilalli, A., Stojanović, K., & Kučinić, M. (2018): Distribution of Drusus osogovicus Kumanski, 1980 (Trichoptera: Limnephilidae) on the Balkan Peninsula. 13th Croatian Biological Congress. 19 – 23 September 2018 Porec, Croatia.	1

	Arsovska J., Ristovska M., Kostov V., <u>Slavevska-Stamenković V.</u> , Cvetkovska Gjorgjievaska A., Hinikj J. (2018): Application of bone architecture in taxonomic distinction between gudgeon species from R. Macedonia. 13th Croatia Biological Congress with international participation, 19-23.09.2018, Porec, Croatia.	1
7.	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер)	
	Smiljkov, S., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Ilieska, R., Hinikj, J., Radeska, B. (2018): Impact and importance of potato cyst nematodes <i>Globodera pallida</i> (Stone) Behrens, <i>Globodera rostochiensis</i> (Wollenweber) Behrens. 27th International Conference Ecology & Safety. 23-27 June 2018 Elenite, Bulgaria.	0,5
	Ibrahimi, H., Bilall, A., Musliu, M. & <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> (2018): New Data for the Genus <i>Limnephilus</i> Leach, 1815 (Trichoptera: Limnephilidae) from Macedonia. International Symposium on Ecology. 19-23 June 2018 Kastamonu, Turkey.	0,5
	Hinić, J., <u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Vejnović, I., Koumanov, D., Ralev, A., Mishev, I., Rebok, K., Colović Lesoska, A. (2018): The impact of small hydropower plants in Republic of Macedonia on macroinvertebrate communities. International Symposium of Ecology 2018. 19-23 June 2018, Kastamonu, Turkey.	0,5
	Jelić, M., Boštjančić, L., Lj., Bonassin, L., Podnar, M., <u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Mirt, M., Maguire, I. (2018): Phylogeographic structure of treated stone crayfish - an update. 13th Croatia Biological Congress with international participation, 19-23.09.2018, Porec, Croatia.	0,5
	<u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Tasevska, O., Cvetkovska Gjorgjievaska A., Ristovska, M., Kostov, K., Arsovska, J. (2018): An updated checklist of aquatic and terrestrial invertebrates and fish fauna from Dojran lake and its surrounding (R. Macedonia). 13th Croatian Biological Congress. 19 – 23 September 2018 Porec, Croatia.	0,5
	Donchevska Blinkova, M., <u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Bojkovska, R., Aleksovska, M. (2018): Contribution to the process of implementation of the macrozoobenthos as a mandatory component in monitoring studies in Republic of Macedonia, a Strumica River Basin experience. 13th Croatian Biological Congress. 19 – 23 September 2018 Porec, Croatia.	0,5
	Tasevska, O., Špoljar, M., Shumka, S., Kuczyńska-Kippen, N., Dražina, T., Ternjej, I., Gušeska, D., Veljanoska Sarafiloska, E., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> (2018): Comparison of zooplankton functional response traits in deep lakes across Europe. 13th Croatia Biological Congress with international participation, 19-23.09.2018, Porec, Croatia.	0,5
	<u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Gloer, P., Stefanovska, N. (2018): First record of <i>Anodonta anatina</i> (Linnaeus, 1758) (Bivalvia: Unionidae) and <i>Viviparus mamillatus</i> (Küster, 1852) (Gastropoda: Viviparidae) from Republic of	0,5

	Macedonia. Second Biological congress. 25 – 30 September 2018. Kladovo, Serbia.	
	Atanasova Pancevska, N., Kungulovski, Dz., <u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Zarapčiev, M. (2018): Determination of antifungal properties of maggot secretions of the blowfly <i>Lucilia sericata</i> (Meigen, 1826) against plant pathogens. Second Biological congress. 25 – 30 September 2018. Kladovo, Serbia.	0,5
	Arsovska, J., Ristovska, M., Kostov, V., Simonović, P., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Cvetkovska Gjorgjievska A. (2018): Useful osteological characters for identification of gudgeon species from R. Macedonia. Second Biological congress. 25 – 30 September 2018. Kladovo, Serbia.	0,5
	<u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Smiljkov, S., Hinić, J., Karaouzas, I., Ibrahim, H. (2019): First record of <i>Rhyacophila pubescens</i> (Trichoptera: Rhyacophilidae) in Republic of North Macedonia with notes on the ecology and distribution of the species. 14th International Congress on the Zoogeography and Ecology of Greece and Adjacent Regions (ICZEGAR), 27 - 30.06.2019 Thessaloniki, Greece.	0,5
	<u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Grabowski, M., Mamos, T., Ibrahim, H., Kučinić, M. (2019): DNA barcoding the caddisfly (Trichoptera) fauna of the upper part of Kriva Reka river watershed (Osogovo Mt.): establishing the first DNA barcode reference library for caddisfly species in Republic of North Macedonia. 14th International Congress on the Zoogeography and Ecology of Greece and Adjacent Regions (ICZEGAR), 27 - 30.06.2019 Thessaloniki, Greece.	0,5
	<u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Dinova, D., Stefanovska, N. (2019): Identification of the most important freshwater habitats for the conservation of threatened decapod crustacean, freshwater mussel and dragonfly species in Republic of Macedonia. International Conference Adriatic Biodiversity Protection – AdriBioPro2019, 7-10 April 2019, Kotor, Montenegro.	0,5
	Bilalli, A., Ibrahim, H., Musliu, M., Gashi, A., Grapci-Kotori, L., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Hinić, J. & Geci, D. (2019): First record of <i>Chaetopteroides kosovarorum</i> Ibrahim & Oláh, 2013 (Insecta: Trichoptera) from the Republic of North Macedonia. 8th International Symposium of Ecologists – ISEM8, 2-5 October 2019, Budva, Montenegro.	0,5
	<u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Grabowski, M., Mamos, T., & Maguire, I. (2021): Establishing the first DNA barcode reference library for freshwater decapod species (Crustacea: Decapoda) in Republic of North Macedonia. DNAqua International Conference	0,5
	Hinić, J., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> , Ibrahim, H., Kučinić, M., Arsovska, J., Ristovska, M., Beerman, A. & Lesse, F. (2021): Morphological features of larvae of <i>Drusus osogovicus</i> Kumanski, 1980 (Insecta, Trichoptera) from the Republic of North Macedonia, DNA barcoding of the species and notes on its ecology and distribution. DNAqua International Conference	0,5

	<u>Slavevska - Stamenković V., Hinić J., Shoreva I., Mitić - Kopanja D., Glöer P. (2021): Towards resolving the mystery about the Balkan endemic freshwater snail <i>Graecoanatolica macedonica</i> Radoman & Stankovič, 1979 in Dojran Lake (R. North Macedonia). 9th European Congress of Malacological Societies - Euromal 2021</u>	0,5
	Hinić, J., <u>Slavevska - Stamenković V., Glöer P. , Shoreva I. (2021): Diversity of the mollusk species important for conservation in Dojran Lake, the blue gem of the Balkan Peninsula</u>	0,5
8.	Апстракти објавени во зборник на конференција (меѓународна)	
	Hinić, J., Pavlov, A., Ivanova, L., Arsovska J., <u>Slavevska-Stamenković, V., Rebok K., Ristovska, M. (2017): Updated distribution of <i>Astacus astacus</i> (Linnaeus 1758) and <i>Austropotamobius torrentium</i> (Schrank 1803) in the Republic of Macedonia: conservation approach. Third conference of students of biology, ecology and environmental protection “EkoBioMorfa 2017”. 24-26 November 2017.</u>	1
	Pavlov, A., <u>Slavevska-Stamenković, V., Hinić, J. (2017): An updated checklist of aquatic invertebrates in Dojran Lake and its watershed (R. Macedonia). Third conference of students of biology, ecology and environmental protection “EkoBioMorfa 2017”. 24-26 November 2017</u>	1
	<u>Slavevska-Stamenković, V., Hinić, J., Pavlov, A., (2017): New data about the occurrence of larvae of Cordulegaster heros Theischinger, 1979 (Odonata: Cordulegastridae) in R. Macedonia. Third conference of students of biology, ecology and environmental protection “EkoBioMorfa 2017”. 24-26 November 2017.</u>	1
	Hristovski, S., <u>Slavevska-Stamenkovic, V., Levkov, Z., Spirovska, M., Talevska, M., Spirkovski, Z., Velevski, M., Hinikj, J., Apostolova, N. (2018): Diversity and conservation of Studenčišta wetland. SWS European Chapter Meeting in Ohrid, Macedonia. 30 April – 4 May 2018, Ohrid, Macedonia.</u>	1
	Ibrahimi, H., Bilall, A., Musliu, M. & <u>Slavevska-Stamenković, V. (2018): New Data for the Genus Limnephilus Leach, 1815 (Trichoptera: Limnephilidae) from Macedonia. International Symposium on Ecology. 19-23 June 2018 Kastamonu, Turkey.</u>	1
	Hinić, J., <u>Slavevska Stamenković, V., Vejnović, I., Koumanov, D., Ralev, A., Mishev, I., Rebok, K., Colović Lesoska, A. (2018): The impact of small hydropower plants in Republic of Macedonia on macroinvertebrate communities. International Symposium of Ecology 2018. 19-23 June 2018, Kastamonu, Turkey.</u>	1
	Smiljkov, S., <u>Slavevska-Stamenković, V., Ilieska, R., Hinikj, J., Radeska, B. (2018): Impact and importance of potato cyst nematodes Globodera pallida (Stone) Behrens, Globodera rostochiensis (Wollenweber) Behrens. 27th International Conference Ecology & Safety. 23-27 June 2018 Elenite, Bulgaria.</u>	1

	Hinić, J., <u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Ibrahimi, H., Musliu, M., Bilalli, A., Stojanović, K., & Kučinić, M. (2018): Distribution of <i>Drusus osogovicus</i> Kumanski, 1980 (Trichoptera: Limnephilidae) on the Balkan Peninsula. 13th Croatian Biological Congress. 19 – 23 September 2018 Porec, Croatia.	1
	Arsovska J., Ristovska M., Kostov V., <u>Slavevska-Stamenković V.</u> , Cvetkovska Gjorgjievska A., Hinić J. (2018): Application of bone architecture in taxonomic distinction between gudgeon species from R. Macedonia. 13th Croatia Biological Congress with international participation, 19-23.09.2018, Porec, Croatia.	1
	Jelić, M., Boštjančić, L., Lj., Bonassin, L., Podnar, M., <u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Mirt, M., Maguire, I. (2018): Phylogeographic structure of treated stone crayfish - an update. 13th Croatia Biological Congress with international participation, 19-23.09.2018, Porec, Croatia.	1
	<u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Tasevska, O., Cvetkovska Gjorgjievska A., Ristovska, M., Kostov, K., Arsovska, J. (2018): An updated checklist of aquatic and terrestrial invertebrates and fish fauna from Dojran lake and its surrounding (R. Macedonia). 13th Croatian Biological Congress. 19 – 23 September 2018 Porec, Croatia.	1
	Donchevska Blinkova, M., <u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Bojkovska, R., Aleksovska, M. (2018): Contribution to the process of implementation of the macrozoobenthos as a mandatory component in monitoring studies in Republic of Macedonia, a Strumica River Basin experience. 13th Croatian Biological Congress. 19 – 23 September 2018 Porec, Croatia.	1
	Tasevska, O., Špoljar, M., Shumka, S., Kuczyńska-Kippen, N., Dražina, T., Ternjej, I., Gušeska, D., Veljanoska Sarafiloska, E., <u>Slavevska-Stamenković, V.</u> (2018): Comparison of zooplankton functional response traits in deep lakes across Europe. 13th Croatia Biological Congress with international participation, 19-23.09.2018, Porec, Croatia.	1
	<u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Gloer, P., Stefanovska, N. (2018): First record of <i>Anodonta anatina</i> (Linnaeus, 1758) (Bivalvia: Unionidae) and <i>Viviparus mamillatus</i> (Küster, 1852) (Gastropoda: Viviparidae) from Republic of Macedonia. Second Biological congress. 25 – 30 September 2018. Kladovo, Serbia.	1
	Atanasova Pancevska, N., Kungulovski, Dz., <u>Slavevska Stamenković, V.</u> , Hinić, J., Zarapčiev, M. (2018): Determination of antifungal properties of maggot secretions of the blowfly <i>Lucilia sericata</i> (Meigen, 1826) against plant pathogens. Second Biological congress. 25 – 30 September 2018. Kladovo, Serbia.	1
	Arsovska, J., Ristovska, M., Kostov, V., Simonović, P., <u>Slavevska-Stamenkovic, V.</u> , Cvetkovska Gjorgjievska A. (2018): Useful osteological characters for identification of gudgeon species from R. Macedonia. Second Biological congress. 25 – 30 September 2018. Kladovo, Serbia.	1

	<u>Slavevska-Stamenković, V., Smiljkov, S., Hinić, J., Karaouzas, I., Ibrahimi, H. (2019): First record of <i>Rhyacophila pubescens</i> (Trichoptera: Rhyacophilidae) in Republic of North Macedonia with notes on the ecology and distribution of the species. 14th International Congress on the Zoogeography and Ecology of Greece and Adjacent Regions (ICZEGAR), 27 - 30.06.2019 Thessaloniki, Greece.</u>	1
	<u>Slavevska-Stamenković, V., Hinić, J., Grabowski, M., Mamos, T., Ibrahimi, H., Kučinić, M. (2019): DNA barcoding the caddisfly (Trichoptera) fauna of the upper part of Kriva Reka river watershed (Osogovo Mt.): establishing the first DNA barcode reference library for caddisfly species in Republic of North Macedonia. 14th International Congress on the Zoogeography and Ecology of Greece and Adjacent Regions (ICZEGAR), 27 - 30.06.2019 Thessaloniki, Greece.</u>	1
	<u>Slavevska Stamenković, V., Hinić, J., Dinova, D., Stefanovska, N. (2019): Identification of the most important freshwater habitats for the conservation of threatened decapod crustacean, freshwater mussel and dragonfly species in Republic of Macedonia. International Conference Adriatic Biodiversity Protection – AdriBioPro2019, 7-10 April 2019, Kotor, Montenegro.</u>	1
	<u>Bilalli, A., Ibrahimi, H., Musliu, M., Gashi, A., Grapci-Kotori, L., Slavevska-Stamenković, V., Hinić, J. & Geci, D. (2019): First record of <i>Chaetopterooides kosovarorum</i> Ibrahimi & Oláh, 2013 (Insecta: Trichoptera) from the Republic of North Macedonia. 8th International Symposium of Ecologists – ISEM8, 2-5 October 2019, Budva, Montenegro.</u>	1
	<u>Slavevska-Stamenković, V, Hinić, J., Grabowski, M., Mamos, T., & Maguire, I. (2021): Establishing the first DNA barcode reference library for freshwater decapod species (Crustacea: Decapoda) in Republic of North Macedonia. DNAqua International Conference</u>	1
	<u>Hinić, J., Slavevska-Stamenković, V., Ibrahimi, H., Kučinić, M., Arsovska, J., Ristovska, M., Beerman, A. & Lesse, F. (2021): Morphological features of larvae of <i>Drusus osogovicus</i> Kumanski, 1980 (Insecta, Trichoptera) from the Republic of North Macedonia, DNA barcoding of the species and notes on its ecology and distribution. DNAqua International Conference</u>	1
	<u>Slavevska - Stamenković V., Hinić J., Shoreva I., Mitić - Kopanja D., Glöer P. (2021): Towards resolving the mystery about the Balkan endemic freshwater snail <i>Graecoanatolica macedonica</i> Radoman & Stankovič, 1979 in Dojran Lake (R. North Macedonia). 9th European Congress of Malacological Societies - Euromal 2021</u>	1
	<u>Hinić, J., Slavevska - Stamenković V., Glöer P. , Shoreva I. (2021): Diversity of the mollusk species important for conservation in Dojran Lake, the blue gem of the Balkan Peninsula</u>	1
9.	Пленарно предавање на научен/стручен собир	
	Пленарно предавање на Студентската конференција на науките и уметностите (СКУН) 2020	2

	“Загубениот ендемит на Дојран, <i>Graecoanatolica macedonica</i> – бисер на езерото или засекогаш исчезнат вид?”	
10.	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	Пленарно предавање на 13th SWS Europe Chapter Meeting Management of Wetland Ecosystem Services: Issues, Challenges and Solutions "Natural values of Ohrid Prespa system with emphasis on Studenchishte wetland"	3
	Вкупно	135,17

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Поглавје во книга (коавтор)	
	Kostov, V., Slavevska-Stamenkovic, V., Ristovska, M., Stojov, V., & Marić, S. (2020). Characteristics of the Danube Drainage area in the Republic of Macedonia. In Human Impact on Danube Watershed Biodiversity in the XXI Century (pp. 381-392). Springer, Cham.	2
	Raković, M., Tomović, J., Popović, N., Pešić, V., Dmitrović, D., Stamenković, V. S., ... & Paunović, M. (2022). Gastropods in small water bodies of the Western Balkans—endangerments and threats. In Small Water Bodies of the Western Balkans (pp. 227-249). Springer, Cham.	2
2.	Координатор во подготовка на елаборат за нова студиска програма	5
	Подготовка на елаборат за прв циклус студии: 1) екологија и животна средина, 2) нутриционизам	2
	Подготовка на елаборат за втор циклус студии: 1) форензичка биологија	2
3.	Студија, физибилити-студија, истражување на пазарот (учесник/соработник)	
	Broken Rivers: the Impacts of European-financed Small Hydropower Plants on Pristine Balkan Landscapes. Bankwatch 2017	1
	Study on biodiversity in the “Sasa” mine, Makedonska Kamnenica. Farmahem, 2018	1
	Rapid Biodiversity Assessment for EBRD TERMS OF REFERENCE Kriva Palanka Road Rehabilitation Project, FYR Macedonia. Maneko, 2018	1
	Conservation of nature in Macedonia - Phase 2 - Bregalnica watershed, component for Natura 2000 sites area for 2018. MES, 2018	1
	Conservation of nature in Macedonia - Phase 2 – Protected areas Osogovo and Chengino Kale. MES, 2018	1
	SIDA Framework Agreement - Kosovo Environmental Program” Conservation of bio-diversity through Red Book of animal species in Kosovo. Swedish Embassy in Kosovo & EPTISA, 2018	1
	Conservation of nature in Macedonia - Phase 2 – Establishing and testing mechanisms for using and paying ecosystem services. Farmahem and MES, 2019	1
	Conservation of nature in Macedonia - Phase 2 – Ecosystem services Determination and evaluation of indicators and parameters for condition assessment of water ecosystems in the Republic of North Macedonia. Farmahem and MES, 2019	1
	Achieving Biodiversity Conservation through Creation and Effective Management of Protected Areas and Mainstreaming Biodiversity into Land Use Planning Valorisation of Biodiversity of Sharr Mountain	1

	(Phase 2). GEF/UNEP, Ministry of environment of R. North Macedonia and University of Tetovo, 2019	
	Study for biodiversity revalorization of NP Pelister. DEKONS-EMA, 2019	1
	"Common plans for biodiversity conservation and sustainable targets for the development of a bilateral network of protected areas" ("COMBINE2PROTECT"). Centre for Development of the South-East Planning Region and O3 Invest, 2019	1
	Performing analyzes and studies of the species and natural habitats in Bulgaria, subject to reporting under Art. 17 of the Habitats Directive and Art. 12 of the Birds Directive ", lot 1:" Analyzes and studies of the species and habitat types subject to reporting under Art. 17 of the Habitats Directive (92/43 / EEC). Institute for Biological Research "Siniša Stanković", Belgrade, Serbia, 2019	1
	Conservation of nature in Macedonia - Bregalnica watershed, component for Natura 2000 sites area for 2018. Farmahem and MES, 2019	1
	Valorization of biodiversity in Studenchishta wetland. DEKONS-EMA, 2019	1
	Environmental Impact Assessment Study for Dam and accumulation "Otinja". DEKONS-EMA, 2019	1
	COST Action CA15219 Developing new genetic tools for bioassessment of aquatic ecosystems in Europe. COST 2016-2020	1
	Conservation of nature in Macedonia - Bregalnica watershed, component for Natura 2000 sites area for 2020. Farmahem and MES, 2020	1
	Biodiversity assessment and management plan for Monospitovsko marsh. Centre for Development of the South-East Planning Region and O3 Invest, 2020	1
	Environmental and Social impact assessment study for the railway line Fushe Kosova/Kosovo Polje – Podujevo. DEKONS-EMA, 2020	1
	Rapid Biodiversity Assessment for EBRD TERMS OF REFERENCE Oslomej Solar Power Project, Republic of North Macedonia. MANEKO, 2020	1
	Environmental and Social Assessment for EBRD, Gap Analysis & Disclosure Pack, North Macedonia Regional Gasification Project. PointPro, 2020	1
	Assessment of an Endemic Freshwater Snail in Dojran Lake Population Status, Threats and Conservation Measures, North Macedonia. GTI and CEPF, 2020	1
	Biodiversity damage assessment (algae and macroinvertebrates) and proposal for remediation measures in River Kamenica after the pulp leakage from the TSF 4, Sasa Mine. SASA, 2020	1
	Supplementary Environmental and Social Assessment ESM Photovoltaic Projects, Local services for E&S and biodiversity survey investigations, MANEKO, 2020	1
	Introduced aquatic invertebrate species (alien/allochtone/non-native/non-indigenous) from the Republic of North Macedonia. DEKONS-EMA, 2020	1
	Identification of some rare species of invertebrates, as well as of NATURA 2000 network in the Aegean basin in Kosovo, as indicators of environmental health. Faculty of Natural Sciences in Pristina, 2020	1
	Conservation of nature in Macedonia - Bregalnica watershed, component for Natura 2000 sites area for 2021. Farmahem and MES, 2021	1
	Biodiversity damage assessment (algae and macroinvertebrates) and proposal for remediation measures in River Kamenica after the pulp leakage from the TSF 4, Sasa Mine. SASA, 2021	1
	Project extension: Assessment of an Endemic Freshwater Snail in Dojran Lake Population Status, Threats and Conservation Measures, North Macedonia. GTI and CEPF, 2021	1
	Design and implementation of biodiversity surveys in the framework of the Environmental and Social Impact Assessment (ESIA) for the Cebren Power Project, North Macedonia, WBIF IPF9 Project: Optimisation of the Energy Utilisation of the Crna Reka: Environmental and Social Impact Assessment (WB20-MKD-ENE-01). MANEKO, 2021/2022	1

	Biodiversity damage assessment (algae and macroinvertebrates) and proposal for remediation measures in River Kamenica after the pulp leakage from the TSF 4, Sasa Mine. SASA, 2022	1
	Conservation of nature in Macedonia – Final Phase - Bregalnica watershed, component for Natura 2000 sites area for 2022. Farmahem and MES, 2022	1
4.	Учество во работата на комисији за државни натпревари	
	Комисија за Ноември – месец на наука 2017/18, 2019/20	2
	Државен натпревар по биологија 2021/22	1
5.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	
	Популаризација на студиите на Институтите на Природно-математички факултет („Отворен ден на УКИМ“)	0,5
	Популаризација на студиите на Институтите на Природно-математички факултет на настанот „Училиштата на Град Скопје со отворени врати за факултетите и универзитетите за промоција на нивните студиски програми“.)	0,5
Дејности од поширок интерес		
6.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир	
	Член на организационен одбор на меѓународен научен собир - III конгреса биолога Србије	1
7.	Студиски престој во странство	
	Во периодот од 15.01.2018 до 31.01.2018 година студиски престој на Институтот за биологија при ПМФ во Загреб, Република Хрватска	0,5
	Во периодот од 14.01.2019 до 25.01.2019 година студиски престој на Одделението за зоологија на безрбетници и хидробиологија при Факултетот за биологија на Универзитетот во Лоц, Полска	0,5
8.	Членство во извршно тело на меѓународна организација која подржува/организира научноистражувашка дејност (FP7, COST, ICGEB, IEAE и сл.)	
	Член на COST Action CA15219 Developing new genetic tools for bioassessment of aquatic ecosystems in Europe	2
	Член на COST Action CA18239 Conservation of freshwater mussels: a pan-European approach	2
9.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект	
	„Биолошка разновидност на безрбетната и рибната фауна на планината Јабланица“ (2019, учесник) - МЖСПП	0,5
	“Диверзитет на водните молци (Insecta: Trichoptera) на Шар Планина - МЖСПП ”	1
10.	Продекан/заменик-директор	
	Продекан за наставни и студентски прашања на ПМФ	4
11.	Член на универзитетска комисија	
	Избор на ректор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“	1
12.	Член на факултетска комисија	
	Претседател на Комисија за самоевалуација на Природно-математичкиот факултет (2021)	0,5
	Претседател на Конкурсна комисија за запишување студенти на прв циклус студии на студиските програми на Природно-математичкиот факултет во Скопје (учебни 2021/2022 год. и 2022/2023 год.) ;	1

	Член на Комисија за претселекција на кандидатите по пат на интервју за студирање на наставната студиска програма по биологија (учебни 2018/2019 год., 2019/2020 год., 2020/2021 год., 2021/2022 год.)	2,5
	Претседател за Комисија за избор на студенти чие родителско право го врши само еден родител, кои се стекнуваат со погодноста за плаќање половина од износот на уписнината за прв циклус студии за учебните 2021/2022 год. и 2022/2023 год.	1
	Член на Дисциплинска комисија на Природно-математичкиот факултет во Скопје (учебни 2018/2019 год., 2019/2020 год.)	1
	Член на Комисија за јавна набавка на Институтот за биологија (2020, 2021)	1
13.	Член на комисија за избор во звање	
	Член на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во сите наставно-начни области: зоологија и зоофизиологија, ентомологија, екологија и биогеографија; Член на Рецензентската комисија за избор – прием на еден асистент од наставно-научните области: зоологија и зоофизиологија, ентомологија и екологија	0,4
14.	Координатор на студиска програма	
	Координатор на студиската програма Нутриционизам	1
15.	Подготовка на национални документи (стратегии, закони)	
	Правилник за методологијата и параметрите за мерење и мониторинг на квалитетот и квантитетот на сите водни тела, освен за водните тела наменети за конзумирање од страна на човекот и зоните за капење. Службен весник на РМ бр. 86/2022 од 7.4.2022	2
16.	Учество во комисии и тела на државни и други органи	
	Претседател на Рецензентската комисија за избор и реизбор во изборни стручни звања во областа на природонауката (од 2018 до 2020 год. и од 2020 до 2022 год.)	2
	Член на владина Комисија за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион (2021 – 2022)	1
	Член на владина Комисија за следење на спроведувањето на мерките од Акцискиот план за Преспанското Езеро (2021 – 2022)	1
	Член на Комисијата за евалуација на барања за финансиска поддршка на иновативни идеи на студенти преку организирање на натпревар „Предизвик за студенти иноватори“ во кој како апликанти се јавуваат факултетите со седиште во Општина Гази Баба (од 2018 до 2022 год.)	5
	Член во работна група за Стратегија за биолошка разновидност со Акционен план (2018 – 2023), национална цел 5, акција 5.3	1
	Вкупно	81,9

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	134,29
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	135,17
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	81,9
Вкупно	351,36

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Проф д-р Дана Прелиќ, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.
Проф. д-р Маја Јорданова, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.
Проф. д-р Милица Ристовска, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН АСИСТЕНТ ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ: ЕКОЛОГИЈА, НА ИНСТИТУТОТ ЗА БИОЛОГИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 27.10.2022 година, донесе Одлука (бр. 02-3466/3 од 28.10.2022 година) за формирање на Рецензентска комисија за избор на еден асистент по група предмети од наставно-научната област екологија, на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

На конкурсот за избор – прием на еден асистент од наставно-научна област екологија, објавен во јавните гласила „Вечер“ и „Коха“ од 1.10.2022 година, во определениот рок се пријави само кандидатката м-р Марија Тренчева, виш лаборант на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Рецензентската комисија во состав: д-р Славчо Христовски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Рената Ќуштеревска, вонреден професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје и д-р Митко Костадиновски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, има чест на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

М-р Марија Тренчева е родена на 20.2.1994 година во Скопје, Република Македонија. Основното образование го завршила во ОУ „Блаже Конески“, а средното образование како првенец на генерацијата во СУГС „Никола Карев“ во Скопје. На прв циклус студии се запишала во учебната 2013/2014 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Природно-математички факултет, студии по биологија, еколошка насока. Студиите ги завршила во јуни 2019 година со одбрана на дипломската работа под наслов: „Флористички состав, биомаса и минерален состав на тресетиштата во централните делови на Шар Планина“ со просечен успех 9,69. Вториот циклус студии ги завршила во октомври 2021 година на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје со одбрана на магистерска теза со наслов: „Основни еколошки карактеристики на високопланинските тресетишта на Шар Планина“ со просечен успех 10,00. Во 2022 година се запишала на трет циклус студии на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Во тек на студирањето била активен член на Истражувачкото друштво на студенти биолози и 3 години по ред била дел од Претседателството. Учествовала на четири научноистражувачки акции (Дешат, 2016; Јакупица, 2017; Шар Планина, 2018; Пелистер, 2019) и многубројни еднодневни теренски активности. Покрај тоа, учествовала во спроведување голем број едукативно-популарни настани организирани од страна на Друштвото. Во 2017 година ја вршела функцијата претседател на Истражувачкото друштво на студенти биолози. Во истата година била раководител на проектот „Organizing a biodiversity related summer camp and supporting the process of developing and implementing the biodiversity related smartphone application“, финансиран од Германското друштво за интернационална соработка – Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ). Со активноста во Друштвото остварила контакти со регионалните друштва на студенти биолози и учествовала во теренска размена на научноистражувачки експедиции (проект Мура-Драва, Хрватска, 2016, Дуги Оток, Хрватска, 2017, Цер, Србија, 2017).

Таа е активен член на Македонското биолошко друштво, каде што учествува во организација и спроведување на активности за промоција и поддршка на биолошката наука во земјата (Месец на наука, општински, регионални и државни натпревари по биологија за основно и средно образование).

М-р Марија Тренчева е активен, повеќегодишен член и волонтер на Македонското еколошко друштво, каде што учествувала и учествува во реализација и поддршка на повеќе активности и проекти предводени од Друштвото.

Во моментот учествува во реализација на проектот „Воспоставување и тестирање на механизам за плаќање на екосистемски услуги во Северна Македонија“, кој е национална стратешка цел, а претставува компонента од Програмата за зачувување на природата во Северна Македонија, финансирана од Швајцарската агенција за развој и соработка како привремен координатор на националниот тим.

Досега учествувала на V и VI конгрес на еколозите на Македонија со меѓународно учество. Членува во светската организација „Society of Wetland Scientists“ (SWS), каде што во 2021 година е добитник на студентски истражувачки грант „Ecological traits of rare mountain mire ecosystems in North Macedonia“. Досега учествувала на Третата и Четвртата европска конференција за екосистемски услуги во 2021 и 2022 година. Има објавени три оригинални научни трудови.

Во моментот е ангажирана како виш лаборант на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје и учествува во изведување на практичната настава на Одделението за екологија на растенија.

Наставно-образовна дејност

Од септември 2019 година до денес, м-р Марија Тренчева е ангажирана во изведувањето на практичната настава на Одделението за екологија на растенијата при Институтот за биологија, Природно-математички факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Кандидатката м-р Марија Тренчева е вклучена во изведување на практичната настава по предметите: *Екологија на растенијата* (наставна насока), *Екологија на терестрични екосистеми* (еколошка насока), *Абиотички фактори* (еколошка насока), *Растителна и анимална екофизиологија* (биохемиско-физиолошка насока), *Заштита на животната средина* (еколошка насока, наставна и биохемиско-физиолошка насока). Покрај тоа, м-р Марија Тренчева учествувала во изведување на практичната настава по предметот *Хистологија* (насоки: нутриционизам и молекуларна биологија).

Исто така, м-р Марија Тренчева активно учествува во спроведување на теренска настава (*Екологија на растенијата* и *Екологија на терестрични екосистеми*), како и во изработката на експерименталниот дел од дипломските работи и магистерските трудови на студентите од прв и втор циклус студии на Институтот на биологија.

Научноистражувачка дејност

Покрај ангажираноста во изведувањето на практичната настава, м-р Марија Тренчева активно учествува и во научноистражувачката работа на Одделението за екологија на растенијата при Институтот за биологија. Главното подрачје на нејзиниот научен интерес е од областа на екосистемската екологија, особено функционирање на влажни екосистеми. Нејзините научни истражувања се фокусирани на определувањето на основните еколошки параметри (биомаса, продукција, педолошки карактеристики), следење на хидролошкиот циклус, определување на антропогеното влијание и различни конзервациски аспекти.

Во периодот од 2011 година до денес, активно е вклучена во Истражувачкото друштво на студенти биолози (ИДСБ) при Институтот за биологија на Природно-математичкиот факултет, во кое ја вршела и функцијата на претседател во 2017 година.

Од 2016 година до денес, м-р Марија Тренчева учествувала во реализација на поголем број меѓународни и домашни проекти од областа на заштита на природата и биолошката разновидност:

- јануари 2016 – декември 2016: [„Spring alive - Macedonia“ платформа](#), поддржана од Bird Life International, локален координатор: Македонско еколошко друштво; улога: соработник;

- октомври 2016: претседавач на сесија и организатор на 3. Симпозиум на Истражувачкото друштво на студенти биолози, Охрид;
- јануари 2017 – декември 2017: проект „Organizing a biodiversity related summer camp and supporting the process of developing and implementing the biodiversity related smartphone application”, финансиран од Германското друштво за соработка ([German Development Agency - Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit \(GIZ\)](#)); улога: координатор на проект;
- септември 2018 – мај 2020: [Програма за зачувување на природата во Северна Македонија](#), финансирана од Швајцарската агенција за развој и соработка. Фаза II: Активност: Идентификација и картирање на екосистемите во Северна Македонија и проценка на нивната состојба, активност: Проценка и картирање на состојбата на блатните екосистеми во Северна Македонија; улога: помлад соработник;
- 2019: Студија за оценка на влијанието врз животната средина – Пластица, Општина Кратово, Еколошки консалтинг Maneko Solutions DOOEL, Скопје; улога: соработник;
- јуни 2019: Студија за валоризација на подрачјето Суви Дол, иницијатива за заштита поддржана од Македонското еколошко друштво, позиција: помлад соработник;
- јуни 2019 – декември 2020: Идентификација на шуми со високи природни вредности, имплементиран од United Nations Environment Programme (UNEP) Star 5, финансиран од GEF, координатор: Македонско еколошко друштво; улога: помлад соработник;
- октомври 2019: „Студија за одржливо искористување на трската во Преспанскиот Регион”, како дел од проектот: “Development of an action plan for the management of bio-wastes at the cross-border region LESS WASTE II –CN1-SO 2.2 SC 008”, координатор: Општина Ресен; улога: соработник;
- септември 2019 – December 2020: [Програма за зачувување на природата во Северна Македонија](#), финансирана од Швајцарската агенција за развој и соработка. Фаза II, Output 1.1: Проценка и картирање на екосистемите и екосистемските услуги на национално и локално ниво, партнер на програмата: Македонско еколошко друштво; улога: координатор на компонента;
- 2020 – Шести национален извештај кон Конвенцијата за биолошка разновидност на Обединетите нации (Sixth National Report to the United Nations Convention on Biological Diversity), DEKONS – ЕМА, улога: развој и елаборација на национални индикатори за влажни екосистеми и студија на случај кон националната проценка на состојба на екосистемите и екосистемските услуги;
- јуни 2020 – септември 2020: [Програма за зачувување на природата во Северна Македонија](#), финансирана од Швајцарската агенција за развој и соработка. Фаза II, Output 2.1 Заштитени подрачја: Проценка на три потенцијални Natura 2000 подрачја во Брегалничкиот Регион; улога: соработник;
- мај 2020 – јуни 2021: Студија за статусот и социо-економското значење на Белчишко Блато, координатор: Друштво за екологија и туризам ЕКОТУРИЗАМ-2016, Охрид, дел од проект: „Improving the management of the protected areas”, финансиран од United Nations Development Program (UNDP); улога: соработник и асистент;
- јуни 2022: Gap Analysis and Safeguard Documentation: Category A Project CORRIDOR VIII Railway. Project “CONNECTA-TRA-INFR-MKD-ESIA-04 Environmental, Social and Technical Assessment for EBRD and EIB of the Corridor VIII Railway – section 3 Kriva Palanka-Border with the Republic of Bulgaria, North Macedonia”, Empiria EMS DOOEL Скопје, финансиран од Европска банка за реконструкција и развој (EBRD) и Европска инвестициона банка (European Investment Bank); улога: соработник;

- јуни 2022: Развој на карта на биотопи на Скопска Агломерација, Унига Стил Тања ДООЕЛ, Скопје, финансиран од Програма за развој на обединети нации (UNDP); улога: соработник;
- декември 2021 – декември 2022: проект „Урбани градини како потенцијал за зголемување на зеленилото во скопската бетонска џунгла“, Македонско друштво на ботаничари, Скопје, финансиран од GEF; улога: соработник;
- јуни 2019 – декември 2020: Конзервација и управување со влажните ливади во Преспанскиот Регион, [Conservation Trust fond PONT](#); улога: проценка на биомаса и статус на минерали, мониторинг на дневни пеперутки;
- март 2020 – декември 2020: Мал истражувачки грант: „Екосистемско истражување на шумски тресетишта во срцето на Шар Планина: врски помеѓу биомасата, флористичкиот состав, трансформациите на азотот во почвата и почвените микроорганизми“, финансиран преку [Програма за поддршка на млади еколози „д-р Љупчо Меловски“](#); улога: координатор.

Проекти во тек:

- јануари 2021 – декември 2022: [Програма за зачувување на природата во Северна Македонија](#), финансирана од Швајцарската агенција за развој и соработка; излезна фаза: Воспоставување и тестирање на механизам за плаќање на екосистемски услуги; партнер на програмата: Македонско еколошко друштво; улога: дел од координативниот тим, соработник;
- јануари 2021 – декември 2023: Компонента „Конзервација и управување со влажните ливади во Преспанскиот Регион“, [Conservation trust fond Prespa Ohrid Nature Trust - PONT](#); улога: координатор на компонентата
- декември 2021 – декември 2023: Воспоставување план и мониторинг-активности на тресетишта во заштитен предел Осоговски Планини како дел од иницијални активности од планот за управување; улога: соработник;
- февруари 2022 – февруари 2023: North Macedonia: Biodiversity and Natural Habitats Mapping for TEN-T Skopje-Kosovo Border A4 Motorway, финансиран од Европска банка за реконструкција и развој (European Bank for Reconstruction and Development – EBRD); улога: локален соработник;
- март 2022 – март 2023: “Promoting Sustainable Land Management (SLM) Through Strengthening Legal and Institutional Framework, Capacity Building and Restoration of Most Vulnerable Mountain Landscapes Improving management of protected areas” финансиран од [GEF](#), имплементиран од [UNEP](#) Македонија; улога: соработник;
- април 2021 – декември 2022: Среден истражувачки грант: „Планински тресетишта на Шар Планина – дом на еволуцијата на Балканот“, финансиран преку [Програма за поддршка на млади еколози „д-р Љупчо Меловски“](#); улога: координатор;
- јуни 2021 – декември 2022: Peatland Section award и European Chapter Student Grant: „Ecological traits of rare mountain mire ecosystems in North Macedonia: assessment of water levels and water chemistry in relation to plant species diversity“, финансиран од [Society of Wetland Scientists](#); улога: координатор.

Список на објавени научни трудови

- **Trencheva M.**, Kamchev P., Bozhinovska E., Melovski D., 2020. Conservation-important butterflies in an under-researched part of Macedonia: Plachkovica, Vlaina and Maleshevski Mountains. Bull.Bio.Stu.Res.Soc.Vol.5,pp: 87-96
- Veapi, E., Jovanovska, D., **Trenčeva, M.**, Velkovski, N., Hristovski, S. (2020a). Down dead wood in a montane beech forest stands on Deshat Mountain. 1. Down dead wood biomass. Forest Review. Vol. 49, No. 2, pp: 49–55.

- Veari, E., Jovanovska, D., **Trenčeva, M.**, Velkovski, N., Hristovski, S. (2020b). Down dead wood in a montane beech forest stands on Deshat mountain. 2. Carbon sequestration. Forest Review Vol. 49, No. 2, pp: 56–60.

Коавтор на научни и стручни извештаи

- **Trencheva, M.** (2017). Final report for “Organizing a biodiversity related summer camp and supporting the process of developing and implementing the biodiversity related smartphone application”, Проект: “Organizing a biodiversity related summer camp and supporting the process of developing and implementing the biodiversity related smartphone application”, German Development Agency - Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ), 103 стр.
- Меловски, Д., **Тренчева, М.**, (2019). Извештај за оценка на биодиверзитетски карактеристики на истражување “Плавица” – таксономска група дневни пеперутки, Проект: Студија за оценка на влијанието врз животната средина – Плавица, Општина Кратово, Еколошки консалтинг Maneko Solutions DOOEL, Скопје, 11 стр.
- **Тренчева, М.**, Меловски, Д. (2019). Финален експертски извештај, Група: Дневни пеперутки (Lepidoptera – Rhopalocera), Диверзитет на дневните пеперутки на Суви Дол. Проект: Програма за закрепнување на балканскиот рис – фаза 4 Компоненета: Прогласување на заштитени подрачја, Македонско еколошко друштво, 10 стр.
- Христовски, С., Јовановска, Д., **Тренчева, М.**, Младенова, М. (2019). Студија за одржливо искористување на трската во Преспанскиот регион. Проект: LESS WASTE II –CN1-SO 2.2 SC 008. Општина Ресен и Фармахем ДООЕЛ Скопје, 71 стр.
- Trencheva, M. (2020). Indicator: Area of large lowland wetlands. In: Sixth National Report to the United Nations Convention on Biological Diversity, DEKONS – ЕМА, p. 190-194.
- Trencheva, M. (2020). Case study: Implementation of the concept for ecosystem services in the Republic of North Macedonia. In: Sixth National Report to the United Nations Convention on Biological Diversity, DEKONS – ЕМА, p. 400-403.
- Христовски, С., **Тренчева, М.**, Левков, З., Авукатов, В., (2020) Тип екосистем: Блатни екосистеми во Република Северна Македонија, Проект: Процес на картирање и анализа на екосистемите на национално ниво како дел од Потцел 1.1. Воспоставување и тестирање на механизам за плаќање на екосистемски услуги, 21 стр.
- **Тренчева, М.**, Гичевски, Б., Најдовски, Б., Славевска-Стаменковиќ, В., и др. (2020). Картирање на екосистемите и проценка на нивната состојба. Проект: Програмата за зачувување на природата во Северна Македонија, Македонско еколошко друштво, 193 стр.
- **Тренчева, М.**, Гичевски, Б., Стеријовски, Б., Најдовски, Б., и др. (2020). Селекција на екосистемски услуги, проценка и картирање на капацитетот за нивно обезбедување. Проект: Програмата за зачувување на природата во Северна Македонија, Македонско еколошко друштво, 224 стр.
- **Тренчева, М.**, Христовски, С., Атанасовска, К., Стеријовски, Б., Авукатов, В., Николов, Л., Меловска, Н., Накев, С., Пандурска – Драмиќанин, Ф., Милевски, И., Сапрагне, С., (2020). Проценка и картирање на екосистемски услуги на локално ниво Студија на случај: споменик на природа „Вевчански Извори“. Проект: Програмата за зачувување на природата во Северна Македонија, Македонско еколошко друштво, 62 стр.
- Христовски, С., **Тренчева, М.**, Стеријовски, Б., Авукатов, В., Велевски, М., Куштеревска, Р., Меловска, Н., Левков, З., Атанасовска, К. (2020). Проценка на состојбата на екосистемите во заштитени подрачја. Проект: Програмата за

зачувување на природата во Северна Македонија, Македонско еколошко друштво, 61 стр.

- **Тренчева, М.**, Меловски, Д., (2020) Видови од Директива за хабитати во сливот на река Брегалница, Финален експертски извештај Група: Дневни пеперутки (Lepidoptera: Papilionoidea). Проект: Програмата за зачувување на природата во Северна Македонија, Македонско еколошко друштво, 11 стр.
- Николов, Л., Христовски, С., Костадиновски, М., Куштеревска, Р., **Тренчева, М.**, и др. (2020). Estimation of biomass and recommendation for management of wet meadow in Prespa, Проект: Компонента „Конзервација и управување со влажните ливади во Преспанскиот Регион“, Conservation trust fond Prespa Ohrid Nature Trust – PONT, Македонско еколошко друштво, 76 стр.
- **Тренчева М.** (2020). Завршен наративен извештај, Проект: Екосистемско истражување на шумски тресетишта во срцето на Шар Планина: врски помеѓу биомасата, флористичкиот состав, трансформациите на азот во почвите и почвените микроорганизми, Програма за поддршка на млади еколози „Д-р. Љупчо Меловски“, 19 стр.
- **Trencheva, M.**, (2021). Progress report. Проект: Ecological traits of rare mountain mire ecosystems in North Macedonia: assessment of water levels and water chemistry in relation to plant species diversity, Society of wetland scientists, 39 стр.
- **Тренчева, М.** (2022). Дневни пеперутки (Lepidoptera: Rhopalocera) на Белчишко Блато. Проект: Зачувување на Белчишко Блато со ангажирање на општина Дебрца и локалните чинители, Здружение за екологија и туризам Екотуризам 2016, Општина Дебрца, Critical Ecosystem Partnership Fund, 28 стр.
- Христовски, С., Цветковска-Ѓоргиевска, А., Комненов, М., **Тренчева, М.**, Митев, Т. (2022). Инвертебратите во рамките на ГУП на градот Скопје. Проект: REP 156/2021 Изработка на карта на биотопи за Скопската агломерација. Унига Стил, Град Скопје, UNDP, 70 стр.
- **Trencheva, M.** (2022). Assessment of ecosystem services. Проект: Gap Analysis and Safeguard Documentation: Category A Project CORRIDOR VIII Railway - Section 3 Kriva Palanka-border with the Republic of Bulgaria, North Macedonia, Empiria EMS, Skopje, 9 pp.

Список на соопштенија презентирани на научни собири

- Trencheva, M., Kamchev, P., Bozhinovska, E., Melovski, D. Conservation-important butterflies in an under-researched part of Macedonia, Plachkovitsa and Maleshevo Mountains. Abstract book, p. 207. 5th Congress of Ecologists of the Republic of North Macedonia, with international participation., Biology student's symposium. Ohrid, Macedonia 19th-22nd October 2016.
- Trencheva, M., Supporting conservation of rare mountain ecosystems: assessing ecological traits of Shar Planina's mires". Student Section of Society of Wetland Scientists, June 2020
- Trencheva, M., Atanasovska, K., Avukatov, V., Melovska, N., Campagne, S. C., Burkhard, B. Hristovski, S. Two-scale approach of ecosystem services assessment and perspectives on implementation in North Macedonia. [3rd ESP Europe Conference: Ecosystem Services Sciences, Policy and Practice in the face of Global Changes.](#) Tartu, Estonia, 7-10 June 2021
- Atanasovska, K., Melovska, N., Trencheva, M., Trpeski, V., Jordanov, S. Multi-stakeholder collaboration and capacity building programme on integrating ecosystem services approach in policy and decision-making: A case study in North Macedonia. [4th ESP Europe Conference: Ecosystem services empowering people and societies in times of crises.](#) Heraklion, Greece, 10-14 October 2022
- Stojanovska, A., Trencheva, M., Jovanovska, D., Hristovski, S. Assessment of highway heavy metals pollution: analyses of soils and plants (alfalfa, wheat and rapeseed).

- Abstract book, p. 26. 6th Congress of Ecologists of the Republic of North Macedonia, with international participation., October 15th-18th 2022, Ohrid
- Trencheva, M., Dedov, I., Jovanovska, D., Hristovski, S. Can groundwater chemistry be an explanatory variable for gradients in snails diversity in fens? Small-scale study from Shar Planina, North Macedonia. Abstract book, p. 141. 6th Congress of Ecologists of the Republic of North Macedonia, with international participation., October 15th-18th 2022, Ohrid
 - Pelikudovska, D., Jovanovska, S., Dochovska, M., Trencheva, M., Hristovski, S. Wet meadows in Prespa: Lake Prespa's buffer from artificial fertilizers. Abstract book, p. 191. 6th Congress of Ecologists of the Republic of North Macedonia, with international participation., October 15th-18th 2022, Ohrid
 - Trencheva, M., Dinova, D., Jovanovska, D., Angelovska, A., Boshkovska, V., Krstevska, S., Hristovski, S.. From theory to practice: Fens' monitoring in Protected Landscape "Osogovski Planini" in North Macedonia. Abstract book, p. 195. 6th Congress of Ecologists of the Republic of North Macedonia, with international participation., October 15th-18th 2022, Ohrid
 - Nikolov, L., Trencheva, M., Pelikudovska, D., Jovanovska, D., Zaec, D., Hristovski, S. Biomass and chemical composition of wet meadows in Prespa watershed (North Macedonia). Abstract book, p. 218. 6th Congress of Ecologists of the Republic of North Macedonia, with international participation., October 15th-18th 2022, Ohrid
 - Melovska, N., Trencheva, M., Atanasovska, K., Avukatov, V., Nakev, S., Nikolov, L., Sterijovski, B., Campaign, S. Use of ecosystem services concept for improving the management and financing mechanisms of protected areas in Macedonia. Case study of Vecanski Izvori Monument of Nature. Abstract book, p. 225. 6th Congress of Ecologists of the Republic of North Macedonia, with international participation., October 15th-18th 2022, Ohrid

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложената документација, Рецензентската комисија е едногласна во мислењето дека м-р Марија Тренчева во својата досегашна работа покажала исклучителни резултати, како во полето на наставно-образовната, така и во полето на научноистражувачката дејност. Во изминатиот период, м-р Марија Тренчева совесно ги извршувала поставените задачи и постојано стручно и научно се усовршувала.

За одбележување е и нејзиното ангажирање во подготовката и спроведувањето на практичната и теренската настава по предметите на Одделението за екологија на растенијата. Посебно треба да се истакне нејзиниот ангажман во раководење на три научноистражувачки проекти кои се во врска со нејзината главна научна преокупација: екологија на влажни екосистеми. До денес, м-р Марија Тренчева учествувала во реализација на поголем број меѓународни и домашни проекти од областа на заштита на природата и биолошката разновидност, а резултатите од научноистражувачката работа ги има презентирани во 10 соопштенија на научни собири од меѓународен карактер, како и објавено во 3 оригинални научни труда.

Поради тоа, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, кандидатката м-р Марија Тренчева да биде избрана за асистент по група предмети од наставно-научната област екологија на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Рецензентска комисија

**Д-р Славчо Христовски, редовен
професор на Институтот за биологија,
ПМФ – Скопје, с.р.**

**Д-р Рената Куштеревска, вонреден
професор на Институтот за биологија,
ПМФ – Скопје, с.р.**

**Д-р Митко Костадиновски, редовен
професор на Институтот за биологија,
ПМФ – Скопје, с.р.**

Скопје, 28.10.2022 година

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Марија Љупчо Тренчева

(име, татково име и презиме)

Институција: Природно-математички факултет, Институт за биологија

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: *ЕКОЛОГИЈА*

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ/АСИСТЕНТ ИСТРАЖУВАЧ

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнето ст на општите услови да/не
1	Има завршено прв и втор циклус академски студии со најмалку 300 ЕКТС-кредити	ДА
2	Стегнат назив – магистер од соодветната област Назив на научната област: Екологија	ДА
3	Остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на првиот циклус и вториот циклус на академски студии посебно Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9,69 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10,00	ДА
4	Има познавање на најмалку еден странски јазик 1. Странски јазик: Англиски 2. Назив на документот: First Certificate in English Council of Europe Level B2 3. Издавач на документот: University of Cambridge ESOL Examinations (Cambridge Assessment English) 4. Датум на издавање на документот 03.02.2012	ДА

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ

За факултети кои имаат студиски програми на интегрирани прв и втор циклус студии

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнето ст на општите услови да/не
1	Има завршено интегрирани прв и втор циклус академски студии со најмалку 300 ЕКТС-кредити, со остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) Просечниот успех изнесува: 9.84	ДА
2	Има завршено додипломски и постдипломски студии по студиските програми пред воведувањето на европскиот кредит-трансфер систем и има остварено просечен успех од најмалку	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнето ст на општите услови да/не
	8,00 (осум) на додипломските и постдипломските академски студии одделно Просечниот успех на додипломски студии изнесува: 9.69 Просечниот успех на постдипломски студии изнесува: 10.00	
3	Има познавање на најмалку еден странски јазик 1. Странски јазик: Англиски 2. Назив на документот: First Certificate in English Council of Europe Level B2 3. Издавач на документот: University of Cambridge ESOL Examinations (Cambridge Assessment English) 4. Датум на издавање на документот 03.02.2012	ДА

Членови на комисијата

1. _____, претседател

2. _____, член

3. _____, член

ПРЕГЛЕД
на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Природно-математички факултет – Скопје, на седницата на
Наставно-научниот совет на Факултетот, одржана
на 29.09.2022 година.

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУД

	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Зорица Печевски, дипломиран инженер по хемија	„РАЗВОЈ И ВАЛИДАЦИЈА НА ХРОМАТОГРАФСКИ МЕТОДИ ЗА АНАЛИЗА НА ОРГАНОХЛОРИНИ ПЕСТИЦИДИ И ПОЛИХЛОРИРАНИ БИФЕНИЛИ ВО ПРИМЕРОЦИ ОД КОНОП (<i>CANNABIS SATIVA L.</i>) И НЕГОВИ ПРОИЗВОДИ“	„DEVELOPMENT AND VALIDATION OF CHROMATOGRAPHIC METHODS FOR THE ANALYSIS OF ORGANOCHLORINE PESTICIDES AND POLYHLOREDINATED BIPHENYLS IN SAMPLES OF HEMP (<i>CANNABIS SATIVA L.</i>) AND ITS PRODUCTS“	д-р Јасмина Петреска Станоева вонреден професор на ПМФ – Скопје	02-3136/3 од 14.10.2022
2.	Маринела Цветаноска, дипломиран инженер по хемија – аналитичка биохемија	„ПРОЦЕНКА НА РИЗИК ОД ИЗЛОЖЕНОСТ НА ТОКСИЧНИ ПИРОЛИЗИДИНСКИ АЛКАЛОИДИ ВО СИНЦИРОТ НА ИСХРАНА: РАЗВОЈ, ВАЛИДАЦИЈА И ПРИМЕНА НА HPLC/MS ⁿ МЕТОДИ“	„RISK ASSESSMENT OF NATURAL TOXIC PYRROLIZIDINE ALKALOIDS IN THE FOOD CHAIN: DEVELOPMENT, VALIDATION AND APPLICATION OF HPLC/MS ⁿ METHODS“	д-р Јасмина Петреска Станоева вонреден професор на ПМФ – Скопје	02-3135/3 од 14.10.2022
3.	Ивона Софрониевска, дипломиран инженер по хемија	„ВОВЕДУВАЊЕ И ОПТИМИЗАЦИЈА НА МЕТОДИ ЗА АНАЛИЗА НА ИСПАРЛИВИ И ПОЛУИСПАРЛИВИ ОРГАНСКИ СОЕДИНЕНИЈА ВО ВОЗДУХ“	„INTRODUCTION AND OPTIMIZATION OF METHODS FOR ANALYSIS OF VOLATILE AND SEMIVOLATILE ORGANIC COMPOUNDS IN AIR“	д-р Марина Стефова редовен професор на ПМФ – Скопје	02-3138/3 од 14.10.2022
4.	Ивана Спасеска, дипломиран инженер по хемија – аналитичка биохемија	„РАЗВИВАЊЕ НА HPLC-UV/DAD МЕТОД ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА АКРИЛАМИД ВО ВОДА И ХРАНА“	„DEVELOPMENT OF HPLC-UV/DAD METHOD FOR DETERMINATION OF ACRYLAMIDE IN WATER AND FOOD“	д-р Марина Стефова редовен професор на ПМФ – Скопје	02-3145/3 од 14.10.2022
5.	Вљера Зендели, дипломиран инженер по хемија	„РАЗВОЈ И ВАЛИДАЦИЈА НА МЕТОД ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ХЛОРОБЕНЗЕНИ ВО ПОЧВА“	„DEVELOPMENT AND VALIDATION OF A METHOD FOR DETERMINATION OF CHLOROBENZENES IN SOIL“	д-р Марина Стефова редовен професор на ПМФ – Скопје	02-3167/3 од 14.10.2022

Прилог бр. 5

ПРЕГЛЕД

**на одобрени теми за изработка на докторски дисертации на
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Природно-математички факултет – Скопје, на седницата на
Наставно-научниот совет на Факултетот, одржана
на 29.09.2022 година.**

2. ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Сања Кипријановска, магистер на биолошки науки – молекуларна биологија	„ГЕНЕТСКА ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА ЦИРКУЛИРАЧКИТЕ SARS-COV-2 ВАРИЈАНТИ ВО ТЕКОТ НА ПРВАТА ГОДИНА ОД ПАНДЕМИЈАТА ВО РЕПУБЛИКА С. МАКЕДОНИЈА“	„GENETIC IDENTIFICATION OF CIRCULATING SARS-COV-2 VARIANTS DURING THE FIRST YEAR OF THE PANDEMIC IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA“	д-р Ицко Ѓорѓоски, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-1890/6 од 13.10.2022
2.	Бедрије Беџети, магистер по математика	„РЕЗУЛТАТ И ОД АНАЛИТИЧКА РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФУНКЦИИ И ДИСТРИБУЦИИ СО ПРИМЕНА“	„RESULTS OF ANALYTIC REPRESENTATION OF FUNCTIONS AND DISTRIBUTION WITH APPLICATION“	д-р Весна Манова - Ераковиќ, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-1827/7 од 13.10.2022
.	Мејдин Салији, магистер по математичко образование во основно и средно училиште	„НЕКОИ РЕЗУЛТАТИ ОД ГРАНИЧНИ ВРЕДНОСТИ НА АНАЛИТИЧКИ ФУНКЦИИ И ДИСТРИБУЦИИ“	„SOME RESULTS OF BOUNDARY VALUES OF ANALYTIC FUNCTIONS AND DISTRIBUTIONS“	д-р Весна Манова - Ераковиќ, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-1813/7 од 13.10.2022

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА СО НАСЛОВ: „КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА МИКРОБИОЛОШКА АКУМУЛАЦИЈА НА РАЗЛИЧНИ ТИПОВИ МАТЕРИЈАЛИ ЗА СУТУРИРАЊЕ ВО ПАРОДОНТАЛНАТА ХИРУРГИЈА И ИМПЛАНТОЛОГИЈА“ ОД Д-Р ЈОВАНА МИТИЌ, ПРИЈАВЕНА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 28.9.2022 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Јована Митиќ со наслов: КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА МИКРОБИОЛОШКА АКУМУЛАЦИЈА НА РАЗЛИЧНИ ТИПОВИ МАТЕРИЈАЛИ ЗА СУТУРИРАЊЕ ВО ПАРОДОНТАЛНАТА ХИРУРГИЈА И ИМПЛАНТОЛОГИЈА, во состав: проф. д-р Емилија Стефановска (претседател), проф. д-р Силвана Георгиева (ментор), проф. д-р Ана Кафтанчиева (член), проф. д-р Стевица Ристоска (член) и проф. д-р Даниела Велеска Стевковска (член). Комисијата во наведениот состав, внимателно ја прегледа и ја оцени докторската дисертација, и на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Јована Митиќ, со наслов: „Компаративна анализа на микробиолошка акумулација на различни типови материјали за сутурирање во пародонталната хирургија и имплантологија“, содржи 102 страници компјутерски обратен текст, во фонт Times New Roman, со единечен (1) проред, големина на буквите 12, 144 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, книги и интернет-ресурси. Текстот е збогатен со 15 слики, 53 табели и 40 графикони, соодветно поврзани во текстот.

Трудот е структуриран во 8 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Трудот обработува актуелна и валидна проблематика, вредна и оправдана за истражување, како од научен така од клинички аспект.

Во воведот на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката, во **првата глава** насловена **вовед**, укажува дека со овој труд ќе се направи споредба (компарација) на микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики вклучувајќи го мекоткивното заздравување на 4 различни типови материјали за сутурирање при различни пародонтални и имплантолошки хируршки интервенции.

Првата глава од докторската дисертација е насловена **Вовед**. Во неа, текстот е содржински јасно структуриран, елабориран и поткрепен со бројни литературни извори. Кандидатката во воведот најпрво го наведува мотивот за ова истражување, односно потребата да се направи споредба на микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики на 4 често користени типови на материјали за сутурирање во пародонталната хирургија и имплантологија. Кандидатката укажува дека примарното заздравување на раните е најчесто зависно од видот на материјалот за сатура, кој служи како потпора додека не се постигне доволна цврстина и ткивен интегритет. Идеалниот материјал за сутурирање треба да има голема цврстина, стабилност на јазолот, флексибилност, да биде лесен за манипулација, да предизвикува минимална ткивна реакција и да биде резистентен кон инфекции. Неадекватните материјали и техники на сутурирање може да доведат до раскинување на флапот, експонирање и некроза на

коската и одложено заздравување на раните. Комерцијално достапните материјали за сутурирање се класифицирани според различни критериуми:

- според стабилноста во ткивата: ресорптивни и нересорптивни;
- според потеклото на материјалот: природни и синтетички;
- според тродимензионалната структура: монофиламентни и мултифиламентни.

Кандидатката истакнува дека денес, на пазарот постојат голем број алтернативни производи и синтетички произведени материјали за сутурирање со монофиламентна и мултифиламентна природа. Сите се со различни дизајни, произведени да одговорат на барањата на модерната хирургија.

Понатаму се наведува целта на докторската дисертација. Целта на оваа студија е споредба на микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики, вклучувајќи го мекоткивното заздравување на 4 различни типови материјали за сутурирање. За реализација на целта била спроведена компаративна анализа на клиничкиот и микробиолошкиот наод. Кандидатката ја истакнува потребата да се донесе заклучок и препорака, кој од испитуваните сутурни материјали е најсоодветен за употреба во пародонталната хирургија и имплантологија.

Втората глава го анализира прегледот на достигнувањата во дадената научна област. Во него, кандидатката ги обработила и ги систематизирала литературните податоци поврзани со микробиолошката акумулација на различни типови материјали за сутурирање во пародонталната хирургија и имплантологија. Започнува со хронолошки преглед на најраните дескрипции и експериментални испитувања. Во продолжеток, кандидатката дава исцрпен преглед на досегашните достигнувања во светот.

Во **третата глава** се презентирани **работните хипотези и тези** на истражувањето. Кандидатката истакнува дека во оваа докторска дисертација ќе се потврдат или отфлат следните работни хипотези:

Хипотеза 1 (X-1). Не постои разлика во микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики помеѓу нересорптивните и ресорптивните материјали за сатура.

Хипотеза 2 (X-2). Постои разлика во микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики помеѓу нересорптивните и ресорптивните материјали за сатура.

Хипотеза 3 (X-3). Не постои разлика во микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики помеѓу POLYAMID и SILK нересорптивните материјали за сатура.

Хипотеза 4 (X-4). Постои разлика во микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики помеѓу POLYAMID и SILK нересорптивните материјали за сатура.

Хипотеза 5 (X-5). Не постои разлика во микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики помеѓу P.G.A и MONOFAST ресорптивните материјали за сатура.

Хипотеза 6 (X-6). Постои разлика во микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики помеѓу P.G.A и MONOFAST ресорптивните материјалите за сатура.

Во **четвртата глава** се презентирани **применетите научни методи и начинот на работа** на истражувањето. Во овој сегмент од трудот, кандидатката ги дефинира групираниоста и бројноста на испитаниците, како и критериумите за вклучувањето на 100-те испитаници. Тие се поделени во четири групи, односно пациенти кај кои се користени нересорптивни silk сутурни материјали; пациенти кај кои се користени нересорптивни polyamide сутурни материјали; пациенти кај кои се користени ресорптивни P.G.A (polyglycolic acid) сутурни материјали и пациенти кај кои се користени ресорптивни Monofast (poliglecaprone 25) сутурни материјали.

Испитувањата биле реализирани во два дела: клинички и микробиолошки.

Во делот на микробиолошките испитувања, кандидатката дала опис на начинот на земање на дел од сутурните материјали на кои се вршела микробиолошка анализа. Од

материјалот за сутурирање се отстранувал еден сегмент со должина од 1 mm и се трансферирал во стерилна епрувета (Ependorf), која содржела 1 ml гликозен бујон. За оваа постапка биле употребувани стерилни ножички и пинцети. Најмногу 2 часа по земањето на примероците, тие биле носени на Институтот за микробиологија и паразитологија при Медицинскиот факултет, УКИМ, Скопје, за микробиолошко испитување.

Пред микробиолошката обработка, епруветите биле вортексирани со цел поголем број бактерии од материјалот за сутурирање да поминат во бујонот и да се овозможи добивање хомогена суспензија. Вортексирањето се вршело на апаратот Vortex EV-100 (Technica Zelezniki, Slovenia), на најинтензивно вртење за време од две минути.

За одредување на бројот на микроорганизмите во бујонот - CFU/ml (Colony Forming Units/ml), што претставува, всушност, број на бактерии во 1 ml бујон, било подготвено сериско разредување на бујонот во физиолошки раствор, од 10^{-1} до 10^{-4} . Од сите четири разредувања биле засадувани по 10 микролитри, како густе посеви, на по две подлоги. Едната подлога била крвен агар (Columbia agar) за пораст на аеробни и факултативно анаеробни бактерии, а другата Schaedler агар за култивирање на анаеробни бактерии. И двете хранителни подлоги се произведуваат од фирмата Oxoid од Велика Британија. Плочите со Columbia agar биле инкубирани во термостат на температура од 37°C во времетраење од 24 часа. Плочите со Schaedler agar биле поставени во посебен лонец, во кој се додавал АнаероGen А (Oxoid, Велика Британија) за постигнување анаеробни услови и биле инкубирани во период од 48 часа.

По инкубација на плочите, се броеле бактериските колонии и бил пресметан вкупниот број на бактерии во 1 ml од бујонот во кој се наоѓал материјалот за сутурирање, според следната формула:

$$\text{CFU/ml} = \frac{\text{број на колонии} * \text{вкупен фактор на разредување}}{\text{волумен на засадениот примерок во ml}}$$

Во клиничките испитувања било евакуирано мекоткивното заздравување на раните со Индексот за мекоткивно заздравување според Laundry и сор. Параметри кои биле користени за евалуација на заздравувањето се: боја на ткивото, крварење како одговор на палпација, присуство на гранулационо ткиво, карактеристики на инцизионата маргина и присуство на супурација. Овој индекс заздравувањето го градира користејќи оценки од 1 до 5: раните со многу слабо заздравување се оценуваат со 1, додека раните кои заздравуваат одлично се оценуваат со 5.

Кандидатката укажува дека добиените резултати биле нотирани во претходно подготвен за таа намена картон за секој пациент одделно. Добиените резултати статистички биле анализирани со помош на статистичката програма Statistica 8.0 for Windows и SPSS 23, а добиените податоци се прикажани табеларно, графички и фотографски.

Сите испитувања предвидени за ова истражување се реализирани во ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ – Скопје, на Одделот за болести на устата и пародонтот, Специјалистичка ординација по орална

хирургија и имплантологија „Денторија 1“ – Охрид и Институтот за микробиологија и паразитологија при Медицинскиот факултет во Скопје.

Во петтата глава се прикажани добиените резултати и нивното значење, презентирани текстуално, табеларно и графички, кои покажале дека за $N = 69,10$ и $p < 0,001$ ($p = 0,0000$) постои значајна разлика во бројот на колонии (CFU/ml) на аеробни бактерии околу сутурните материјали помеѓу четирите групи на пациенти. Пациентите од silk групата имале значајно поголем број на колонии на бактерии во однос на останатите групи. Пациентите од polyamide групата имале значајно помал број на колонии на бактерии во однос на пациентите од silk и P.G.A-групата, а во однос на Monofast-групата имале незначајно помал број колонии на бактерии. Пациентите од P.G.A-групата имале значајно помал број на колонии на бактерии во однос на пациентите од silk-групата, значајно поголем број на колонии на бактерии во однос на пациентите од polyamide-групата и Monofast-групата. Пациентите од Monofast-групата имале значајно помал број на колонии на бактерии во однос на пациентите од silk и P.G.A-групата, а во однос на polyamide-групата имале незначајно поголем број колонии на бактерии.

За $N = 68,99$ и $p < 0,001$ ($p = 0,0000$) постои значајна разлика во бројот на колонии (CFU/ml) на анаеробни и факултативно анаеробни бактерии околу сутурните материјали помеѓу четирите групи на пациенти. Пациентите од silk-групата имале значајно поголем број на колонии на бактерии во однос на останатите групи. Најмал број на колонии бил забележан кај пациентите од polyamide-групата. Пациентите од групата P.G.A имале значајно помал број на колонии на бактерии во однос на пациентите од silk групата и значајно поголем број на колонии во однос на пациентите од polyamide и Monofast-групата. Пациентите од Monofast-групата имале значајно помал број на колонии во однос на пациентите од silk и P.G.A-групата, а во однос на polyamide-групата имале незначајно поголем број колонии на бактерии.

За $N = 39,67$ и $p < 0,001$ ($p = 0,0000$) постои значајна разлика во индексот на мекоткивно заздравување според Laundry и sor. помеѓу четирите групи на пациенти. Пациентите од silk-групата имале значајно помал индекс на мекоткивно заздравување во однос на пациентите од останатите групи. Пациентите од polyamide групата имале значајно поголем индекс на мекоткивно заздравување според Laundry и sor. во однос на пациентите од silk-групата, незначајно поголем индекс на мекоткивно заздравување од P.G.A и Monofast-групата. Пациентите од P.G.A-групата имале значајно поголем индекс на мекоткивно заздравување во однос на пациентите од silk групата, незначајно помал индекс на мекоткивно заздравување во однос на пациентите од polyamide групата и Monofast групата. Пациентите од Monofast-групата имале значајно поголем индекс на мекоткивно заздравување во однос на пациентите од silk-групата, незначајно помал индекс на мекоткивно заздравување во однос на polyamide-групата и незначајно поголем индекс на мекоткивно заздравување во однос на пациентите од P.G.A-групата.

Во шестата глава е прикажана примената на резултатите од истражувањето и можните насоки за понатамошно истражување, каде што е направена компарација на добиените резултати и сознанија, со оние на авторите кои се објавени во меѓународни студии кои ја истражувале истата тематика. Толкувањето на добиените резултати е систематизирано, компарирано со резултатите од останатите истражувачи, покажувајќи ги сличностите и разликите помеѓу нив.

Во седмата глава, кандидатката јасно и концизно ги формулира **заклучните согледувања** од спроведената студија, кои се во согласност со целите и анализата и споредбата на добиените резултати од истражувањето. Кандидатката ја заокружува докторската дисертација со 10 заклучоци.

Генерално, кандидатката заклучува дека постои разлика во микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики помеѓу нересорптивните и ресорптивните материјали за сутура. Кај silk-сутурните материјали била забележана поголема бактериска акумулација и помали вредности на индексот на мекоткивно заздравување во споредба со polyamide. Кај P.G.A-сутурните материјали била забележана поголема бактериска акумулација и помали вредности на индексот на мекоткивно заздравување во споредба со Monofast. Монофиламентните материјали за сутурирање (polyamide, Monofast) покажале помала бактериска акумулација и супериорни клинички карактеристики при евалуација на мекоткивното заздравување во споредба со мултифиламентните материјали (silk, P.G.A). Најголема бактериска акумулација и најмали вредности на индексот на мекоткивно заздравување била забележана кај silk-сутурните материјали. Кај polyamide-сутурните материјали била забележана најмала бактериска акумулација и најголеми вредности на индексот на мекоткивно заздравување. Значајно влијание на мекоткивното заздравување имал бројот на колонии (CFU/ml) на аеробни, анаеробни и факултативно анаеробни бактерии и возраста на пациентите, додека полот не влијаел на мекоткивното заздравување.

Polyamide, P.G.A и Monofast кандидатката ги истакнува како пожелни материјали за сутурање, додека употребата на silk не ја препорачува при изведување на хируршки интервенции во оралната празнина. Како прв материјал на избор при сутурирање на ткивата го препорачува polyamide.

Генерална препорака е секој клиничар кој се занимава со хирургија да биде во тек со иновациите кај сутурните материјали. Препораките за избор на сутурен материјал, кои важат денес, во иднина е можно да подлегнат на промени.

Во **осмата глава** се цитирани, според прифатените стандарди, **144 релевантни библиографски референци** кои кандидатката ги користела во идејата и оформувањето на овој труд. Користена е современа и релевантна литература, од која значаен дел се најскоро изведени истражувања, што зборува за актуелноста и важноста на обработената тема.

Во делот **Прилози**, поместени се согласноста за учество во истражување и посебно изготвениот картон за пациентите, како и биографските податоци за кандидатката.

Предмет на истражување

Главен и почетен мотив за изработка на овој труд била потребата да се направи споредба на микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики на 4 често користени типови на материјали за сутурирање во пародонталната хирургија и имплантологија.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Подрачјето во кое е работен овој труд претставува актуелна тема која ќе се рефлектира со научна и клиничка вредност и апликативност. Спроведените истражувања во студијата се прават за првпат во нашата земја и ќе дадат значаен придонес во развојот на научноистражувачката мисла за оваа проблематика не само кај нас, туку и пошироко. Резултатите од ова истражување ќе партиципираат во создавањето на база на податоци кои ќе бидат надградувани со нови истражувања за

микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики на материјалите за сутурирање.

Краток опис на применетите методи

Во истражувањето се вклучени 100 испитаници, поделени во четири групи, во зависност од видот на употребениот сутурен материјал.

Испитувањата биле реализирани со микробиолошки и клинички испитувања, а резултатите биле забележани во претходно подготвен картон кој содржел: генералии на испитаникот, анамнестички податоци на испитаникот, податоци за изведената хируршка интервенција и резултати од испитувањето (микробиолошки и клинички).

Краток опис на резултатите од истражувањето

Ова истражување посочува дека микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики на мекоткивното заздравување се разликуваат во зависност од видот на употребениот сутурен материјал. Резултатите од истражувањето покажале дека бројот на колонии (CFU/ml) бил најголем кај групата со употребени silk-сутурни материјали, последователно опаѓајќи кај следните групи: P.G.A, Monofast и polyamide. Индексот на мекоткивно заздравување покажал најдобри резултати кај групите со употребени polyamide и Monofast материјали за сутурирање, додека најлоши резултати биле добиени во групите со употребени P.G.A и silk-сутурни материјали. Значајно влијание на мекоткивното заздравување имал бројот на колонии (CFU/ml) на аеробни, анаеробни и факултативно анаеробни бактерии и возраста на пациентите, додека полот не влијаел на мекоткивното заздравување. Монофиламентните материјали за сутурирање покажале помала бактериска акумулација и супериорни клинички карактеристики при евалуација на мекоткивното заздравување во споредба со мултифиламентните материјали.

Според добиените резултати, кандидатката ги посочува polyamide, P.G.A и Monofast како пожелни материјали за сутура, додека употребата на silk не ја препорачува при изведување на хируршки интервенции во оралната празнина. Како прв материјал на избор при сутурирање на ткивата го препорачува polyamide.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Јована Митиќ, со наслов: **Компаративна анализа на микробиолошка акумулација на различни типови материјали за сутурирање во пародонтална хирургија и имплантологија**, претставува истражување во областа на стоматолошките науки, односно оралната медицина и пародонтологијата. Изработката на оваа докторска дисертација има за цел, преку земање на сегменти од сутурни материјали 10 дена по хируршката интервенција и спроведување на микробиолошки и клинички испитувања, да ги спореди микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики на мекоткивното заздравување при употреба на 4 видови материјали за сутура при интервенции во пародонталната хирургија и имплантологија.

Научниот придонес од ова истражување е јасно конципиран дека микробиолошката акумулација и клиничките карактеристики на мекоткивното заздравување се разликуваат во зависност од видот на употребениот сутурен материјал.

Докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Јована Митиќ, со наслов: **Компаративна анализа на микробиолошка акумулација на различни типови материјали за сутурирање во пародонталната хирургија и имплантологија**, според

мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор во меѓународни научни списанија) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. **Mitikj J.**, Georgieva S., Shushak Z. Bacterial accumulation on different types of suture materials in periodontal surgery and implantology. A review of literature. Македонски стоматолошки преглед. ISSN 2545-4757, 2020; 43 (2): 60-66.
2. **Mitikj J.**, Shushak Z., Veljanovski D., Baftijari D., Dimovski I. Use of enamel matrix derivative (Emdogain) in periodontal regenerative and plastic surgery. A review of literature. Vox dentarii - No 49, 2021.
3. **Mitikj J.**, Georgieva S., Kaftandjieva A., Stefanovska Leveska E., Ristoska S., Shushak Z., Mitikj K. Comparative analysis of microbial accumulation on different types of suture materials in periodontal surgery and implantology. Македонски стоматолошки преглед (во печат).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката. Резултатите од ова истражување очекуваме да имаат придонес во изборот на сутурен материјал при изведувањето на интервенции во пародонталната хирургија и имплантологија. Освен научното значење на ова истражување, несомнено е дека особен бенефит се импликациите во секојдневната клиничка практика.

Подрачје на примена и ограничувања. Податоците од литературата, надополнети со сопствените истражувања, даваат можност за разбирање на физичките и биолошките својства на материјалите за сутурирање. При изведувањето на хируршките интервенции, клиничарите, според проценката на раната, брзината на заздравувањето на различните ткива и физичката состојба на пациентите, би вршеле избор на соодветниот материјал за сутурирање. Со редуцирање на постоперативната бактериска акумулација и подобрување на клиничките карактеристики на мекоткивното заздравување, би се спречиле голем број компликации во пародонталната хирургија и имплантологија. Инфекциите и дехисценциите на раните го пролонгираат периодот на заздравување на раните во регенеративната пародонтална хирургија и имплантологија, а при користење на мембрани доаѓа до нивна ексфолијација. При мукогингивалната хирургија, зголемената бактериска акумулација води до постоперативна гингивална рецесија и естетски неприфатливи резултати. Денес, изборот на материјали за сутурирање е огромен и претставува предизвик да се биде во тек со новите техники со поголем опсег на апликации. Разликите во однос на степенот на оралната хигиена, како и ефектите на имуниот систем кај секој од испитаниците, може да бидат ограничувачки фактори во однос на добиените резултати, но едновременно и силен предизвик за натамошни истражувања.

Можни понатамошни истражувања. Континуираното технолошко подобрување доведе до развој на „самозаздравувачки“ сутури кои ослободуваат агенци кои го потпомагаат процесот на заздравувањето, без да го компромитираат квалитетот на сутурирањето. Испораката на анестетици, аналгетици, антиинфламаторни агенци или антибиотици од страна на сутурните материјали, секако, е нов предизвик за истражување.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Јована Митиќ со наслов „Компаративна анализа на микробиолошка акумулација на различни типови материјали за сутурирање во пародонталната хирургија и имплантологија“.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Емилија Стефановска (претседател), с.р.

Проф. д-р Силвана Георгиева (ментор), с.р.

Проф. д-р Ана Кафтанчиева (член), с.р.

Проф. д-р Стевица Ристоска (член), с.р.

Проф. д-р Даниела Велеска Стевковска (член), с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ОД ПОДРАЧЈЕТО НА ДРАМСКАТА УМЕТНОСТ, НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за драмски уметности – Скопје, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ од 28.6.2022 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) сценски говор и техника на глас, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 0202-673/4, донесена на 3.10.2022, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Тихомир Стојановски, претседател, вонр. проф. д-р Валентина Божиновска и проф. м-р Елјеса Касо.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) сценски говор и техника на глас, во предвидениот рок се пријави еден кандидат, **д-р Никола Настоски**.

1.БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Никола Настоски е роден во Прилеп, на 29.3.1987 г. Во учебната 2004/2005 година матурирал во ДСУ Гимназија „Мирче Ацев“ во Прилеп.

Од 2006 до 2010 г. бил редовен студент на УКИМ, Факултетот за драмски уметности – Скопје, отсек за драмски актери, во класата на ред. проф. Кирил Ристоски и доц. м-р Зоја Бузалковска. Студиите вклучуваат: Актерска игра, Филмска, ТВ и радиоигра, Сценски говор со техника на глас, Правоговор, Сценски движења и основи на балет, Историја на светска драма и театар, Историја на македонската драма и театар, Соло пеење, Сценско мечување, Гимнастика.

Во текот на студирањето на ФДУ учествувал во повеќе испитни театарски претстави, студентски филмови и театарски работилници, меѓу кои и оние во рамките на Меѓународните средби на студентите од Академиите за театар и филм СКОМРАХИ – Скопје.

Во 2008 г. учествувал во интеркултуралната соработка на УКИМ, ФДУ – Скопје и Kunst Universistät Graz, Австрија.

Редовно настапува на факултетската Академска сцена при ФДУ.

Студиите на УКИМ, ФДУ – Скопје, ги завршил во јуни 2010 година, со просечна оценка 9,9, со улогите на: Директорот, Дики Кејбл, Новинарот и Скоти Норвис во дипломската претстава „Гнев“ од Стивен Кинг.

Во 2010 г. се запишал на вториот циклус студии на УКИМ, Факултет за драмски уметности – Скопје, отсек за театарски (сценскоизведувачки) студии – Актерска игра во класата на ред. проф. Владимир Милчин. Ги завршил студиите во 2012 г. Со одбрана на магистерската теза со практичен дел – театарска претстава „Орест“ – во улогата на Орест и теоретски дел – пишан труд - „Стихот во „Орестија“ на грчки, македонски и англиски јазик и неговата сценска изведба“. Студиите ги завршил со средна оценка 10.

Во 2014 г. се отселува во Истанбул, каде што една година го изучува турскиот јазик и потоа во 2015 г. продолжува на докторски студии на Универзитетот Мармара, на отсекот за радио, телевизија и кино. На 30.11.2021 година ги завршил студиите со тоа што успешно го одбрал својот докторски труд со наслов: „Социо-културните влијанија на турските серии врз македонското општество. Преку примерите на Величествениот и Парампарче“. Студиите ги завршил со среден успех 9,84.

Во студиската 2016/2017 г. почнува со работа на УКИМ, Факултет за драмски уметности – Скопје, отсек за драмски актери, како помагател во настава (демонстратор) по предметната програма Сценски говор со техника на глас, кај проф. Тихомир Стојановски.

Во студиската 2017/2018 г. воспоставува редовен работен однос на УКИМ, Факултет за драмски уметности – Скопје, отсек за драмски актери, како доцент по предметната програма Техника на глас.

Во текот на студиите по актерство, како и по нив, настапува во повеќе театарски претстави во НУЦК „Марко Цепенков“ – Театар „Војдан Чернодрински“ – Прилеп и како дел од проектите на неколку независни театарски продукции.

Добитник е на следниве награди:

- Награда за најдобар студент на генерацијата која ја доделува Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, доделена на 24 Мај 2011, по повод патрониот празник на Универзитетот;

- награда „26 Јули“ – Франц Менинг, која традиционално се доделува од 1980 година на најдобрите студенти од областа на архитектурата, општествените науки и уметностите при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Доделена е за постигнат просек од 9,90 за време на студирањето, септември 2010;

- Награда за најдобра претстава доделена од публиката за претставата „Кавкаскиот круг со креда“, во режија на Мартин Кочовски, на Интернационалниот фестивал „Експонто“, одржан во Љубљана, Словенија, септември 2011;

- Награда за кореографија и сценски движења, доделена на Ансамблот на театарот „Војдан Чернодрински“, за кореографија и сценски движења во претставата КАВКАСКИОТ КРУГ СО КРЕДА, во изведба на театарот „Војдан Чернодрински“ од Прилеп. Доделена од жириото на Македонскиот театарски фестивал „Војдан Чернодрински“ во Прилеп, јуни 2010;

- Награда за уметничко остварување на претстава во целина, доделена на претставата КАВКАСКИОТ КРУГ СО КРЕДА, во изведба на театарот „Војдан Чернодрински“ од Прилеп. Доделена од жириото на Македонскиот театарски фестивал „Војдан Чернодрински“ во Прилеп, јуни 2010;

- Награда за уметничко остварување на претстава во целина, доделена на претставата ТАПАНИ ВО НОКТА, во изведба на театарот „Војдан Чернодрински“ од Прилеп. Доделена од жириото на Македонскиот театарски фестивал „Војдан Чернодрински“ во Прилеп, јуни 2009;

- „Сребрен венец“, за најдобра претстава во програмата на Средна Европа на Интернационалниот фестивал МЕСС и се доделува на претставата ТАПАНИ ВО НОКТА, во изведба на театарот „Војдан Чернодрински“ од Прилеп, декември 2008;

- „Клучалка за најдобра претстава“, што ја доделува сараевското списание ТМАЧ-АРТ, а чиј главен уредник е Суад Гулиќ, и се доделува на претставата ТАПАНИ ВО НОКТА, во изведба на театарот „Војдан Чернодрински“ од Прилеп, декември 2008.

Кандидатот разбира, течно говори и може да преведува од англиски и турски јазик. А, исто така, има познавања и од италијанскиот и хрватскиот јазик.

Рецензентската комисија ги има предвид вкупните научни, стручни, научно-наставни и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтен бр. 1204/2019, како и вкупните научни, стручни, научно-наставни и уметнички и пошироки остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

1. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за драмски уметности, кандидатот **д-р Никола Настоски** од 2017 година е активно вклучен во наставниот процес како доцент на ФДУ во изведување на наставата по предметите: Сценски говор и Техника на глас, покажувајќи сериозност, дисциплинираност, студиозен пристап, креативна самоиницијативност, почитување, лојалност и пожртвуваност.

Тој е вклучен во процесот на изведување на приемните испити на Факултетот, во наставата на сите нивоа и на креативен начин придонесува во унапредувањето на наставата и едукацијата на младите кадри.

За време на овој период учествува на разни фестивали во земјава и во странство, тој говори и на јавни собири за театарот и неговата улога и преку бројни интервјуа, објавени во релевантни медиуми.

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот, се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

Д-р Никола Настоски е доктор по радио, телевизија и филм и за потребите на докторските студии има изработувано научноистражувачки проекти за МЕДИУМИТЕ И НИВНОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЛУГЕТО ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, како и истражувачката дејност за потребите на докторскиот труд за влијанието на турските серии врз македонското општество.

Уметничка, стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Никола Настоски е актер кој бил дел од 7 (седум) театарски продукции, каде што имал главна улога, 5 (пет) каде што имал споредна улога, 2 (два) филмски проекта каде што имал споредна улога. Учествува во бројни промоции на книги како промотор, дел е од многу работилници во својство на предавач.

Кандидатот д-р Никола Настоски бил учесник на театарски и филмски фестивали во: Македонија, Босна и Херцеговина, Италија, Соединети Американски Држави.

Присутен е во македонската јавност со неговите јавни размислувања и ангажман за подобрување на условите за создавање театарска уметност.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува научноистражувачката, уметничката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Никола Настоски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Никола Настоски поседува научни, уметнички и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето **вонреден професор** во подрачјето на драмските уметности, научна област: сценски говор и техника на глас.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за драмски уметности во Скопје, да го предложи и избере д-р Никола Настоски во звањето **вонреден професор** во подрачјето на драмските уметности, научна област: сценски говор и техника на глас.

Комисија

Проф. д-р Тихомир Стојановски, претседател, с.р.

Вонр. проф. д-р Валентина Божиновска, член, с.р.

Проф. м-р Елјеса Касо, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

доц. д-р. Никола Димче Настоски

Институција:

УКИМ, Факултет за драмски уметности – Скопје

Научна област/дисциплина:

СЦЕНСКИ ГОВОР И ТЕХНИКА НА ГЛАС

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА – ДОЦЕНТ,
ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР И РЕДОВЕН ПРОФЕСОР НА СТРУЧНО-УМЕТНИЧКИ
ПРЕДМЕТИ

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	За доцент, вонреден професор и редовен професор по стручно-уметничките предмети може да биде избрано и лице без научен степен – доктор на науки, кое има завршено соодветно високо образование од втор циклус	ДА
2	Признати уметнички и стручни дела, односно остварувања кои се од особено значење за афирмација на културата и уметноста во и надвор од земјата Главни улоги: улога во претставата „Казимир и Каролина“ од Еден фон Хорват, во режија на Нела Витошевиќ, во улогата на Ширцингер, во продукција на Народен театар „Војдан Черндрински“ – Прилеп – 15.6.2018 – 9.10.2018; <ul style="list-style-type: none"> • улога во претставата „Енималс“ од Угљеша Шајтинац, во режија на Драгана Гунин, во улогата на Крис, во продукција на кино „Култура“ – Скопје – 27.11.2019 – 24.3.2019; • улога во претставата „Илузии“ – според мотиви од истоимената драма на Иван Вирипаев, во режија на Нела Витошевиќ, во улогата на Дени, во продукција на Вондерленд театар – 4.4.2020 – 11.6.2020. Споредни улоги: <ul style="list-style-type: none"> • улога во перформансот „Живот за еден сон“ во режија на Кренаре Невзати – Кери, во продукција на Факултетот за драмски уметности во Скопје, 1.9.2019 – 1.11.2019; • улога во претставата „Макбет“ од Вилијам Шекспир, во режија на Нела Витошевиќ, во улогата на Ленокс, во продукција на Македонски народен театар – 15.10.2019 – 15.11.2019. Гостувања во земјава и во странство: <ul style="list-style-type: none"> • „Работи за кои не зборуваме“, во режија на Нела Витошевиќ, гостување со претставата во Белград, Р Србија, на 30.11.2021; 	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<ul style="list-style-type: none"> • „Работи за кои не зборуваме“, во режија на Нела Витошевиќ, гостување со претставата во Битола, РС Македонија, на 5.12.2021. Објавени публикации: • МЕДИУМИТЕ И НИВНОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЛУЃЕТО ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, Арс Академика – Факултет за драмски уметности – Скопје, 2020, ISSN: 1857-9477. Учество на театарски и филмски фестивали. <p>Останатите уметнички и стручни дела, односно остварувања од областа се наведени во Образец 2.</p>	
3	Има способност за наставна работа	ДА

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Никола Димче Настоски

Институција: УКИМ, Факултет за драмски уметности – Скопје

Научна област: сценски говор и техника на глас

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на дејноста Број на часови x недели x поени	Поени
1.	Техника на глас 2 (II семестар, 2017/18 предавања) 2x15x0,04	1,2
2.	Сценски говор со техника на глас 6 (II семестар, 2017/18 предавања) 2x15x0,04	1,2
3.	Сценски говор со техника на глас 8 (II семестар, 2017/18 предавања) 2x15x0,04	1,2
4.	Техника на глас 2 (II семестар, 2017/18 вежби) 2x15x0,03	0,9
5.	Сценски говор со техника на глас 6 (II семестар, 2017/18 вежби) 2x15x0,03	0,9
6.	Сценски говор со техника на глас 8 (II семестар, 2017/18 вежби) 2x15x0,03	0,9
7.	Техника на глас 1 (I семестар, 2018/19 предавања) 2x15x0,04	1,2
8.	Техника на глас 2 (II семестар, 2018/19 предавања) 2x15x0,04	1,2
9.	Техника на глас 3 (I семестар, 2018/19 предавања) 2x15x0,04	1,2
10.	Техника на глас 4 (II семестар, 2018/19 предавања) 2x15x0,04	1,2
11.	Сценски говор со техника на глас 7 (I семестар, 2018/19 предавања) 2x15x0,04	1,2
12.	Сценски говор со техника на глас 8 (II семестар, 2018/19 предавања) 2x15x0,04	1,2
13.	Техника на глас 1 (I семестар, 2018/19 вежби) 2x15x0,03	0,9
14.	Техника на глас 2 (II семестар, 2018/19 вежби) 2x15x0,03	0,9
15.	Техника на глас 3 (I семестар, 2018/19 вежби) 2x15x0,03	0,9
16.	Техника на глас 4 (II семестар, 2018/19 вежби) 2x15x0,03	0,9
17.	Сценски говор со техника на глас 7 (I семестар, 2018/19 вежби) 2x15x0,03	0,9
18.	Сценски говор со техника на глас 8 (II семестар, 2018/19 вежби) 2x15x0,03	0,9
19.	Техника на глас 3 (I семестар, 2019/20 предавања) 2x15x0,04	1,2
20.	Техника на глас 4 (II семестар, 2019/20 предавања) 2x15x0,04	1,2
21.	Техника на глас 5 (I семестар, 2019/20 предавања) 2x15x0,04	1,2
22.	Техника на глас 6 (II семестар, 2019/20 предавања) 2x15x0,04	1,2
23.	Сценски говор со техника на глас 7 (I семестар, 2019/20 предавања) 2x15x0,04	1,2
24.	Сценски говор со техника на глас 8 (II семестар, 2019/20 предавања) 2x15x0,04	1,2
25.	Техника на глас 3 (I семестар, 2019/20 вежби) 2x15x0,03	0,9
26.	Техника на глас 4 (II семестар, 2019/20 вежби) 2x15x0,03	0,9
27.	Техника на глас 5 (I семестар, 2019/20 вежби) 2x15x0,03	0,9
28.	Техника на глас 6 (II семестар, 2019/20 вежби) 2x15x0,03	0,9

29.	Сценски говор со техника на глас 7 (I семестар, 2019/20 вежби) 2x15x0.03	0,9
30.	Сценски говор со техника на глас 8 (II семестар, 2019/20 вежби) 2x15x0.03	0,9
31.	Техника на глас 1 (I семестар, 2020/21 предавања) 2x15x0,04	1,2
32.	Техника на глас 2 (II семестар, 2020/21 предавања) 2x15x0,04	1,2
33.	Техника на глас 5 (I семестар, 2020/21 предавања) 2x15x0,04	1,2
34.	Техника на глас 6 (II семестар, 2020/21 предавања) 2x15x0,04	1,2
35.	Техника на глас 7 (I семестар, 2020/21 предавања) 1x15x0,04	0,6
36.	Техника на глас 8 (II семестар, 2020/21 предавања) 1x15x0,04	0,6
37.	Техника на глас 1 (I семестар, 2020/21 вежби) 2x15x0.03	0,9
38.	Техника на глас 2 (II семестар, 2020/21 вежби) 2x15x0.03	0,9
39.	Техника на глас 5 (I семестар, 2020/21 вежби) 2x15x0.03	0,9
40.	Техника на глас 6 (II семестар, 2020/21 вежби) 2x15x0.03	0,9
41.	Техника на глас 7 (I семестар, 2020/21 вежби) 1x15x0.03	0,45
42.	Техника на глас 8 (II семестар, 2020/21 вежби) 1x15x0.03	0,45
43.	Техника на глас 1 (I семестар, 2021/22 предавања) 2x15x0,04	1,2
44.	Техника на глас 2 (II семестар, 2021/22 предавања) 2x15x0,04	1,2
45.	Техника на глас 5 (I семестар, 2021/22 предавања) 2x15x0,04	1,2
46.	Техника на глас 6 (II семестар, 2021/22 предавања) 2x15x0,04	1,2
47.	Техника на глас 7 (I семестар, 2021/22 предавања) 1x15x0,04	0,6
48.	Техника на глас 8 (II семестар, 2021/22 предавања) 1x15x0,04	0,6
49.	Техника на глас 1 (I семестар, 2021/22 вежби) 2x15x0.03	0,9
50.	Техника на глас 2 (II семестар, 2021/22 вежби) 2x15x0.03	0,9
51.	Техника на глас 5 (I семестар, 2021/22 вежби) 2x15x0.03	0,9
52.	Техника на глас 6 (II семестар, 2021/22 вежби) 2x15x0.03	0,9
53.	Техника на глас 7 (I семестар, 2021/22 вежби) 1x15x0.03	0,45
54.	Техника на глас 8 (II семестар, 2021/22 вежби) 1x15x0.03	0,45
55.	Раководител на работилница: Презентациски алатки – тело и говор, работилници одржани во едукативниот центар М6 – 13 – 15.12.2017, 21 – 23.2.2018, 22 – 23.11.2018	1,5
56.	Раководител на работилница: Role-play, работилници одржани во едукативниот центар М6 – 22/10/2019.	1,5
57.	Раководител на работилница: Серија работилници под името: „Illusions and youth talks (creating virtual theatre performance)“, одржани на 5.10.2020, 7.10.2020, 18.10.2020, 29.10.2020, 4.10.2020.	1,5
58.	Раководител на работилница: Работилница за документарен театар, во склоп на проектот „Работи за кои не зборуваме“, одржана на 5.11.2021.	1,5
59.	Раководител на работилница: Форум театар – работилница во склоп на проектот „Artivator – Уметност и креативност за активни граѓани и заедници“, одржана на 24.3.2022.	1,5
60.	Учество на работилница: „Dancing Voice/Singing Body workshop with Meredith Monk“ – работилница одржана на 27.6.2021	1
ВКУПНО ПОЕНИ од НО		61

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на дејноста	Поени
1	МЕДИУМИТЕ И НИВНОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЛУЃЕТО ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, Арс Академика – Факултет за драмски уметности – Скопје 2020, ISSN: 1857-9477	4,5
ВКУПНО ПОЕНИ од НИ		4,5

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на дејноста	Поени
1	Промотор на книга: „Дијалози во еднина“ – автор: Ана Стојаноска, промоција одржана на 4.10.2019	3
2	Промотор на книга: „Паралел“ – автор: Верица Ацеска, промоција одржана на 7.10.2020	3
3	Промотор на книга: „Стори нешто...“ – автор: Трајче Бошкоски, промоција одржана на 21.5.2022	3
4	Главна улога во претставата „Казимир и Каролина“ од Еден фон Хорват, во режија на Нела Витошевиќ, во улогата на Ширцингер, во продукција на Народен театар „Војдан Чернодрински“ – Прилеп, 15.6.2018 – 9.10.2018.	8
5	Главна улога во претставата „Енималс“ од Угљеша Шајтинац, во режија на Драгана Гунин, во улогата на Крис, во продукција на Кино „Култура“ – Скопје, 27.11.2019 – 24.3.2019.	8
6	Главна улога во претставата „Илузии“ – според мотиви од истоимената драма на Иван Вирипаев, во режија на Нела Витошевиќ, во улогата на Дени, во продукција на Вондерленд театар, 4.4.2020 – 11.6.2020.	8
7	Главна улога во видеоарт „Идентитети“ од Данил Хармс, во режија на Нела Витошевиќ, во продукција на Вондерленд театар – 1.10.2020 – 21.12.2020.	8
8	Главна улога во поетскиот перформанс „Поетски мост“ – Блаже Конески и Назим Хикмет, во режија на Слаѓана Вујошевиќ, во продукција на Министерството за култура и Македонскиот културен центар во Истанбул, 1.5.2021 – 27.7.2021.	8
9	Главна улога во претставата „Работи за кои не зборуваме“ – Колективно авторство, во режија на Нела Витошевиќ, во продукција на Вондерленд театар и Македонски народен театар – 1.3.2021 – 16.10.2021	8
10	Главна улога во видеоарт „Мудра мисла“ од Данил Хармс во режија на Ивана Ангеловска, во продукција на Вондерленд театар и Град Скопје – 1.11.2021 – 8.12.2021.	8
11	Споредна улога во перформансот „Живот за еден сон“, во режија на Кренаре Невзати-Кери, во продукција на Факултетот за драмски уметности во Скопје, 1.9.2019 – 1.11.2019.	4

12	Споредна улога во претставата „Макбет“ од Вилијам Шекспир, во режија на Нела Витошевиќ, во улогата на Ленокс, во продукција на Македонски народен театар, 15.10.2019 – 15.11.2019.	4
13	Споредна улога во перформансот „Грозовилата во страшната шума“ – Ана Бауер, во режија на Нела Витошевиќ во улогата на Утот, во продукција на ОКНО – Скопје, 1.8.2020 – 4.9.2020.	4
14	Споредна улога во перформансот „Маалски драмски разговори“ – драматург: Викторија Рангелова, во режија на Васил Христов, во продукција на Русе Арсов, 1.4.2022 – 27.4.2022.	4
15	Споредна улога во видеоарт „The Muchael Sekhov community performs the archive“, во режија на Слаѓана Вујошевиќ, во продукција на МІСНА, 1.7.2021 – 4.7.2021.	4
16	Епизодна улога во филмот „Врба“, во режија на Милчо Манчевски во улогата на Меглен, во продукција на „Банана филм“ – Скопје, 25.10.2018 – 30.10.2018.	3
17	Споредна улога во серијалот „Тврдокорни“, епизода „Методија Патчев“, во улогата на Димитар Грдановиќ, во продукција на Македонска телевизија и Продукциска куќа 3Д.	4
ВКУПНО ПОЕНИ од СУ		92

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на дејноста	Поени
1	Учество на фестивалот „Lift off sesions“, со виртуелната театарска претстава „Илузии“, во режија на Нела Витошевиќ, на 8.12.2020.	4
2	Учество на фестивалот „Festival de Cinema de Alter do Chao“, со виртуелната театарска претстава „Илузии“, во режија на Нела Витошевиќ, на 16.10.2020.	4
3	Учество на фестивалот „МОТ“, со виртуелната театарска претстава „Илузии“, во режија на Нела Витошевиќ, на 29.11.2020.	4
4	Учество на фестивалот „The BeBob Chanel Dance and Theatre Festival“, со виртуелната театарска претстава „Илузии“, во режија на Нела Витошевиќ, на 8.12.2020.	4
5	Учество на фестивалот „Festival del cinema di Cefalu“, со виртуелната театарска претстава „Илузии“, во режија на Нела Витошевиќ, на 23.1.2021.	4
6	Учество на фестивалот „МОТ“, со театарска претстава „Работи за кои не зборуваме“, во режија на Нела Витошевиќ, на 4.6.2021.	4
7	Учество на фестивалот „Денови на Јурислав Корениќ“ во Камерен театар 55, Сараево, Босна и Херцеговина, со театарска претстава „Работи за кои не зборуваме“, во режија на Нела Витошевиќ, на 20.12.2021.	4
ВКУПНО ПОЕНИ од СУ		28

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	61
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	4,5
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	92
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	28
ВКУПНО	185,5

Комисија

Проф. д-р Тихомир Стојановски, претседател, с.р.
Вонр. проф. д-р Валентина Божиновска, член, с.р.
Проф. м-р Елјеса Касо, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ОД ПОДРАЧЈЕТО НА ФИЛМСКА РЕЖИЈА, НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за драмски уметности – Скопје, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ од 28.6.2022 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) филмска и ТВ-режија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот и уметнички совет, бр. 0202-673/4, донесена на 3.10.2022, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Антонио Митриќески, претседател, проф. м-р Лазар Сеуловски и вонр. проф. м-р Горан Трпчевски.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) филмска и ТВ-режија – Филмска и ТВ-режија, во предвидениот рок се пријави еден кандидат, **м-р Борјан Зафировски**.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Борјан Зафировски е роден на 2 април 1976 г. во Скопје, Р Македонија.

Дипломирал во 1999 година, во класата на проф. Столе Попов на Катедрата за филмска и ТВ-режија при Факултетот за драмски уметности. Во 2000 година станал стипендист на Нордиската филмска фондација и заминал во Данска каде што го завршил престижниот Европски филмски колеџ „ЕФЦ“. Веднаш потоа, добил германска стипендија за едногодишен престој во Фондацијата „Нипков“, Берлин, Германија, каде што работел на развој на сценарија и проекти на играни и документарни филмови. По враќањето во Скопје, запишал магистерски студии на Факултетот за драмски уметности во Скопје, во класата на проф. Сашко Насев, одсек: филмско и ТВ-сценарио. По магистратурата запишал и докторски студии на истоимениот факултет, насока: филмска и ТВ-режија.

Борјан Зафировски уште во средношколските денови покажува интерес за филм. По снимањето на неколку успешни кратки филмови, добитник е на награда од градот Скопје за посебни придонеси и развој на полето на културата, како и наградата „13-ти Ноември“. Во 1990 година, со својот краток филм „Мртвиот гулаб“ ја освоил првата награда и златен медал во Макарска, Југославија, на државно ниво.

За време на студиите на Факултетот за драмски уметности во Скопје, Борјан Зафировски има изработено неколку забележителни кратки филмови: „Бои“ (12') во 1996 година, документарниот филм „Inner City Life“ (15') во 1997 година, а во 1999 година дипломира со краткиот игран филм „Егзит“ (22'), кој е дел од омнибусот „Searching 4“ игран филм (100'), составен од четири кратки играни филмови.

Следен позабележителен креативен циклус на кратки филмови, кои се прикажани на повеќе европски фестивали за краток филм, се кратките филмови кои ги напишал и режирал по школувањето во Данска. Краткиот филм „Портрет на младиот уметник во 21 век“ (8') освои неколку европски награди, меѓу кои најзабележителни се гранд при наградата на Хамбуршкиот фестивал за краткометражни филмови и наградата за најдобар краткометражен филм прогласен од страна на студентското жири на фестивалот за краткометражен филм во Мајнхајм, Германија. Овој филм беше прикажан на повеќе од 30 европски фестивали и на повеќе биеналиња ширум Европа.

Забележителен филм е и краткиот филм „Алеф“ (15'), кој во 2006 година доби главна награда за најдобар краток игран филм на „Berlin Balkan Black Box“, како и наградата за најавтентичен авторски филм на Филмскиот фестивал во Кршко, Словенија.

Во периодот од 2006 до 2009, Борјан Зафировски се занимавал со режија на повеќе музички спотови и реклами. Позначајни авторски видеа од овој период се спотовите насловени како *трилогија Хаику*, а кои ги изработи за композиторот Александар Пејовски.

Во 2009, Борјан Зафировски ја основа својата прва независна продукција за филм и видео „Ново македонско видео“, со која го реализира долгометражниот игран омнибус филм „Скопје Ремикс“ (140'). Како идеен креатор на овој филмски Омнибус, беше продуцент, сценарист и режисер на еден од деветте филмови. Овој филм имаше значајна улога во активирање на помладата генерација режисери кои преку „Скопје Ремикс“ го имаа своето прво филмско деби. Филмот беше интернационално презентираан на фестивалите во Дижон, Франција и Лајпциг, Германија.

Од 2014 година, Борјан Зафировски бил ангажиран како демонстратор на Факултетот за драмски науки при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во септември 2017 година од Наставно-научниот и уметнички совет на ФДУ е избран и за доцент на ФДУ на предметот Филмска и ТВ-режија. Истовремено, од академската 2017/2018 година, тој заснова редовен работен однос на Факултетот и во својство на доцент е вклучен редовно во наставата на предметот Филмска и ТВ-режија со професорот Антонио Митриќевски.

Рецензентската комисија ги има предвид вкупните научни, стручни, научно-наставни и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтен бр. 1204/2019, како и вкупните научни, стручни, научно-наставни и уметнички и пошироки остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за драмски уметности, кандидатот **м-р Борјан Зафировски** од 2017 година е активно вклучен во наставниот процес како доцент на ФДУ во изведувањето на наставата по предметот Филмска и ТВ-режија, покажувајќи сериозност, дисциплинираност, студиозен пристап, креативна самоиницијативност, почитување, лојалност и пожртвуваност.

Тој е вклучен во процесот на изведување на приемните испити на Факултетот, во наставата на сите нивоа, и на креативен начин придонесува во унапредувањето на наставата и едукацијата на младите кадри.

На покана од угледниот Европски филмски колеџ од Данска, во 2020 година, тој 6 недели е вклучен во наставата на тој колеџ како визитинг-професор од Македонија.

За време на промоцијата на неговите филмски остварувања на разни фестивали на кои добива награди, тој говори и на јавни собири за филмот и неговата улога и преку бројни интервјуа, објавени во релевантни медиуми, ја објаснува магијата на филмската уметност.

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот, се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

М-р Борјан Зафировски е докторанд на Филмска и ТВ-режија и за потребите на докторските студии има изработувано научноистражувачки проекти за: „Авторскиот филм на Ингмар Бергман, „Природата на успешноста на филмот“, „Животот е убав“ на режисерот Роберто Бенини и за врската меѓу човековата среќа и филмот, во рамките на подготовката на неговиот филмски проект и снимањето на филмот „Ефектот на среќата“.

Уметничка и стручно-апликативна дејност, како и дејност од поширок интерес

М-р Борјан Зафировски е режисер и сценарист на 9 (девет) краткометражни играни и документарни филмови, а на 2 (два) долгометражни играни филма се јавува како сценарист,

режисер и продуцент. Во моментот работи врз сценариото за долгометражен филм „Аквариум“ со сценаристот Дејан Дуковски, кое очекува да почне да го снима идната година.

Кандидатот м-р Борјан Зафировски бил повеќепати наградуван за неговите филмови на фестивалите во: Албанија, Германија, Словенија и во Хрватска.

Како визитинг-професор на Европскиот филмски колеџ добива посебни пофалби и благодарност.

Присутен е во македонската јавност со неговите јавни размислувања и ангажман за подобрување на условите за создавање филмска уметност и унапредување на положбата на филмските работници.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува научноистражувачката, уметничката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р Борјан Зафировски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека м-р Борјан Зафировски поседува научни, уметнички и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето **вонреден професор** во научната област Филмска и ТВ-режија – Филмска и ТВ-режија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за драмски уметности во Скопје, да го предложи м-р Борјан Зафировски да биде избран во звањето **вонреден професор** во научната област филмска и ТВ-режија – Филмска и ТВ-режија.

Членови на Комисијата

Проф. д-р Антонио Митриќески, претседател, с.р.

Проф. м-р Лазар Секуловски, член, с.р.

Вонр. проф. м-р Горан Трпчевски, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Борјан Борко Зафировски
 (име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за драмски уметности – Скопје
 (назив на факултетот/институтот)

Научна област: филмска и ТВ-режија

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА – ДОЦЕНТ,
ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР И РЕДОВЕН ПРОФЕСОР НА СТРУЧНО-УМЕТНИЧКИ
ПРЕДМЕТИ

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	За доцент, вонреден професор и редовен професор по стручно-уметничките предмети може да биде избрано и лице без научен степен – доктор на науки, кое има завршено соодветно високо образование од втор циклус	Да
2	Признати уметнички и стручни дела, односно остварувања кои се од особено значење за афирмација на културата и уметноста во и надвор од земјата (да се наведат/опишат) (режисер) „Ефектот на среќата“ (долгометражен игран филм) (сценарист) „Ефектот на среќата“ (долгометражен игран филм) (извршен продуцент) „Ефектот на среќата“ (долгометражен игран филм) Останатите стручно-уметнички дела се наведени во Образец 2.	Да
3	Има способност за наставна работа	Да

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Борјан Борко Зафировски
Институција: Факултет за драмски уметности – Скопје
Научна област: филмска и ТВ-режија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Филмска и ТВ-режија 4 (II сем. 2017/2018) – предавања 6 x 15 x 0.04)	3,6
	Филмска и ТВ-режија 4 (II сем. 2017/2018) – вежби 6 x 15 x 0.03)	2,7
	Филмска и ТВ-режија 5 (I сем. 2018/19) – предавања 6 x 15 x 0.04)	3,6
	Филмска и ТВ-режија 5 (I сем. 2018/19) – вежби 6 x 15 x 0.03)	2,7
	Основи на филмската и ТВ-режија 1 (I сем. 2018/19) (филмско и тв снимање) – предавања 1 x 15 x 0.04)	0,6
	Основи на филмската и ТВ-режија 1 (I сем. 2018/19) (филмско и тв снимање) – вежби 1 x 15 x 0.03)	0,45
	Основи на филмската и ТВ-режија 1 (I сем. 2018/19) (филмска и тв монтажа) - предавања 2 x 15 x 0.04)	1,2
	Основи на филмската и ТВ-режија 1 (I сем. 2018/19) (филмска и тв монтажа) – вежби 1 x 15 x 0.03)	0,45
	Основи на филмската и ТВ-режија 1 (I сем. 2018/19) (продукција) – предавања 2 x 15 x 0.04)	1,2

	Филмска и ТВ-режија 6 (II сем. 2018/19) – предавања 6 x 15 x 0.04)	3,6
	Филмска и ТВ-режија 6 (II сем. 2018/19) – вежби 6 x 15 x 0.03)	2,7
	Основи на филмската и тв режија 2 (II сем. 2018/19) (филмско и ТВ-снимање) – предавања 1 x 15 x 0.04)	0,6
	Основи на филмската и тв режија 2 (II сем. 2018/19) (филмско и тв снимање) – вежби 1 x 15 x 0.03)	0,45
	Основина филмската и тв режија 2 (II сем. 2018/19) (филмска и ТВ-монтажа) – предавања 2 x 15 x 0.04)	1,2
	Основи на филмската и ТВ-режија 2 (II сем. 2018/19) (филмска и ТВ-монтажа) вежби 1 x 15 x 0.03)	0,45
	Основи на филмската и ТВ-режија 2 (II сем. 2018/19) (продукција) – предавања 2 x 15 x 0.04)	1,2

	Вкупно	26.7

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Филмска и тв режија 7 (I сем. 2019/20) – предавања 8 x 15 x 0.04)	4,3
	Филмска и тв режија 7 (I сем. 2019/20) – вежби 10 x 15 x 0.03)	4,5
	Основи на филмската и тв режија 1 (I сем. 2019/20) (театарска и филмска драматургија) – предавања 1 x 15 x 0.04)	0,6
	Основи на филмската и тв режија 1 (I сем. 2019/20) (театарска и филмска драматургија) – вежби 1 x 15 x 0.03)	0,45
	Основи на филмската и тв режија 3 (I сем. 2019/20) (филмска и ТВ-монтажа) – предавања 1 x 15 x 0.04)	0,6
	Основи на филмската и ТВ-режија 3 (I сем. 2019/20) (филмска и ТВ-монтажа) – вежби 1 x 15 x 0.03)	0,45
	Вкупно	10,9

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Филмска и ТВ-режија 7 (II сем. 2019/20) – предавања 8 x 15 x 0.04)	4,3
	Филмска и ТВ-режија 7 (II сем. 2019/20) – вежби 10 x 15 x 0.03)	4,5
	Основи на филмската и ТВ-режија 1 (II сем. 2019/20) (театарска и филмска драматургија) – предавања 1 x 15 x 0.04)	0,6
	Основи на филмската и ТВ-режија 1 (II сем. 2019/20) (театарска и филмска драматургија) – вежби 1 x 15 x 0.03)	0,45
	Основи на филмската и ТВ-режија 3 (II сем. 2019/20) (филмска и ТВ-монтажа) – предавања 1 x 15 x 0.04)	0,6
	Основи на филмската и ТВ-режија 3 (II сем. 2019/20) (филмска и ТВ-монтажа) – вежби 1 x 15 x 0.03)	0,45
	Вкупно	10,9

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Филмска и ТВ-режија 1 (I сем. 2020/21) – предавања 5 x 15 x 0.04)	3
	Филмска и ТВ-режија 1 (I сем. 2020/21) – вежби 5 x 15 x 0.03)	2,25

	Филмска и ТВ-режија 2 (II сем. 2020/21) – предавања 5 x 15 x 0.04)	3
	Филмска и ТВ-режија 2 (II сем. 2020/21) – вежби 5 x 15 x 0.03)	2,25

	0.03)	
--	-------	--

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Филмска и ТВ-режија 3 (I сем. 2021/22) - предавања 5 x 15 x 0.04)	3
	Филмска и ТВ-режија 3 (I сем. 2021/22) - вежби 5 x 15 x 0.03)	2,25
	Основи на филмската и ТВ-режија 1 (I сем. 2021/22) (филмско и ТВ-снимање) – предавања 1 x 15 x 0.04)	0,6
	Основи на филмската и ТВ-режија 1 (I сем. 2021/22) (филмско и ТВ-снимање) – вежби 1 x15 x 0.03)	0,45
	Основи на филмската и ТВ-режија 2 (I сем. 2021/22) (филмска и ТВ-монтажа) – предавања 1 x 15 x 0.04)	0,6
	Вкупно	14,85

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Филмска и тв режија 4 (II сем. 2021/22) - предавања 5 x 15 x 0.04)	3
	Филмска и тв режија 4 (II сем. 2021/22) - вежби 5 x 15 x 0.03)	2,25
	Основи на филмската и тв режија 2 (II сем. 2021/22) (филмско и ТВ-снимање) – предавања 1 x 15 x 0.04)	0,6
	Основи на филмската и ТВ-режија 2 (II сем. 2021/22) (филмско и ТВ-снимање) – вежби 1 x15 x 0.03)	0,45
	Основи на филмската и тв режија 2 (II сем. 2021/22) (филмска и ТВ-монтажа) – предавања 1 x 15 x 0.04)	0,6
	Основи на филмската и тв режија 2 (II сем. 2021/22) (филмска и ТВ-монтажа) – вежби 1 x15 x 0.03)	0,45
	Вкупно	7,35

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Вкупно	

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност: Јавно изведено или претставено уметничко дело во облик познат во јавноста – филмови, театарски претстави.	Поени
	Режисер „Ефектот на среќа“ (долгометражен игран филм)	8
	Сценарист „Ефектот на среќа“ (долгометражен игран филм)	8
	Извршен продуцент „Ефектот на среќата“ (долгометражен игран филм)	8
	Режисер „Скопје, те сакам“, видеоспот	3
	Вкупно	27

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Мастерклас по филмска режија, Европски филмски колеџ, Данска.	1
	Жири во интернационална работилница „Архитектурата и филмот“	1
	Член на филмско жири - Ехо филм фестивал	3
	Вкупно	5
Дејности од поширок интерес		
	Учество на неговите дела (претстави и филмови) на национални и интернационални манифестации	
	„Ефектот на среќа“, Филмски фестивал, Франција, Бургун	2
	„Ефектот на среќа“, Синедјејс-филмски фестивал, Македонија	2
	„Ефектот на среќа“, Прифест-филмски фестивал, Косово	2
	„Ефектот на среќа“ Поградец-филмски фестивал, Албанија. Главна награда за најдобар игран филм на фестивалот.	4
	„Ефектот на среќа“, СЕЕ онлајн издание. Главна награда за најдобар филм на фестивалот.	4
	„Ефектот на среќа“, Гагаола, стриминг платформа, Азија	2
	„Ефектот на среќа“, Уам, стриминг платформа, Италија	2
	„Ефектот на среќа“, Гледај, стриминг платформа, Македонија.	2
	„Ефектот на среќа“, ЕФЦ Данска, неофицијална конкуренција	2
	Вкупно	22

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	70,7
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	27
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	27
Вкупно	124,7

Членови на Комисијата

Проф. д-р Антонио Митриќески, претседател, с.р.

Проф. м-р Лазар Секуловски, член, с.р.

Вонр. проф. м-р Горан Трпчевски, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ 10300 – ФИЗИКА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а по предлог на деканот на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ од 7.9.2022 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област 10300 – физика и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-1546/4, донесена на 21.9.2022 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Христина Спасевска, претседател, проф. д-р Маргарита Гиновска, член и проф. д-р Владимир Димчев, член, сите редовни професори на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област 10300 – физика, во предвидениот рок се пријави еден кандидат, вонр. проф. д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска, дипломиран професор по физика.

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска е родена во Скопје, на 8 јуни 1976 година. Основно училиште и природно-математичка гимназија завршила во Крива Паланка со континуиран одличен успех. При тоа, редовно учествувала на регионалните и републичките натпревари по математика и физика, на кои покажувала солидни резултати.

Во 1994 година се запишала на студии по физика на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на насоката наставна физика. Дипломирала на 15 ноември 1999 година, со просечен успех 8,42.

Во учебната 2000/2001 година се запишала на постдипломски студии на Институтот за физика при Природно-математичкиот факултет во Скопје, на насоката физика на кондензирана материја, отсек: физика на полупроводници и течни кристали. Студиите ги завршила на 10 октомври 2007, со просечен успех 9,60. По успешната одбрана на магистерскиот труд на тема: *S-V карактеристики на свежи и деградирани тенки филмови од Ta₂O₅*, работен под менторство на проф. д-р Ненад Новковски, се стекнала со звањето магистер на физички науки.

Темата за изработка на докторска дисертација, со наслов: *Особености на капацитетните карактеристики на диелектрици со висока пермитивност*, под менторство на проф. д-р Ненад Новковски, ја пријавила на Природно-математичкиот факултет во Скопје, во декември 2008 година, а ја одбрала на 18 март 2013 година, со што се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област физика.

Од октомври 2002 до јануари 2003 година, д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска е ангажирана како демонстратор по предметите од наставно-научната област физика на Електротехничкиот факултет во Скопје. Во јануари 2003 година е избрана во звањето помлад асистент по физика, а реизбрана е во истото звање во февруари 2006 година. Во звањето асистент по физика на Факултетот за електротехника и информациски технологии е избрана во февруари 2008 г. и повторно е избрана во ноември 2011. Рефератите за избор во звање се објавени во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 890 од 1 февруари 2006 година, бр. 934 од 15 јануари 2008 година и бр. 1017 од 17 октомври 2011 година, соодветно.

Во звањето доцент по предметите од наставно-научната област физика на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска е избрана во јули 2013 г., а рефератот за избор во звање е објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1056 од 14 јуни 2013 година.

Од 2018 година е избрана во звањето вонреден професор во наставно-научната област физика на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје. Последниот

реферат за избор во звање е објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1164 од 1 март 2018 година.

Кандидатката активно го користи англискиот, а има и основни познавања од германскиот јазик.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, и тоа: бр. 890 од 1 февруари 2006 година, бр. 934 од 15 јануари 2008 година, бр. 1017 од 17 октомври 2011 година, бр. 1056 од 14 јуни 2013 година и бр. 1164 од 1 март 2018 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата на овој конкурс, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2.1. Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, кандидатката д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска е ангажирана во изведување на настава и вежби на прв циклус студии по предметите: Физика 1, Физика 2, Инженерска механика, Вовед во наноматеријали и нанотехнологи и Развој на компјутерски игри засновани на физички законитости (Физика на компјутерски игри според акредитација на студентски програми на ФЕИТ од 2017) за студентите од Факултетот за електротехника и информациски технологии; настава и вежби по предметот Физика за студентите од Градежниот факултет во Скопје и настава и вежби по предметот Практикум по инженерска физика, предмет кој се наоѓа на универзитетската листа на слободни изборни предмети.

Исто така, д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска учествува во реализација на студиите од вториот циклус (магистерски) студии на Факултетот за електротехника и информациски технологии, со изведување на настава по предметите: Карактеризација на микро- и наноеlementи на студиската програма Микро- и нанотехнологи на ФЕИТ; Оптички феномени на студиската програма Мултимедиски технологии на ФЕИТ, Методи и инструментални техники кај квантитативна анализа на материјали на студиската програма Метрологија и менаџмент на квалитет, како и парцијално покривање на наставата по предметите Технологии за добивање енергија од биомаса, на студиската програма Обновливи извори на енергија и Материјали за складирање и конверзија на енергија, на студиската програма Енергетска ефикасност, животна средина и одржлив развој на ФЕИТ.

Д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска на студиите од трет циклус (докторски студии), на студиската програма Електротехника и информациски технологии, е ангажирана во оформувањето и изведувањето на наставата по предметите: Енергетска ефикасност на градби со примена на БИМ-технологии, Физика на животна средина и Напредни недеструктивни техники за карактеризација на материјали. Додека, пак, на студиската програма од трет циклус студии, Метрологија, нејзината наставна активност се однесува на предметот Стандардизација на аналитички методи и референтни материјали.

Дел од наставно-образовните активности на д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска е нејзиното учество во подготвителната настава по физика за новите студенти на ФЕИТ во 2018, 2019 и 2020, но и во организирање и спроведување на низа стручни обуки во областа на енергетската ефикасност и примената на обновливи извори на енергија.

Во изборниот период, д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска е ментор на 5 и член на комисија за одбрана на 11 дипломски работи. Исто така, таа е член на комисија за оцена и одбрана на 5 магистерски работи, како и член на комисијата за одбрана на 2 докторски труда.

Исто така, таа е коавтор и на позитивно рецензирана збирка задачи по физика за студентите од Факултетот за електротехника и информациски технологии.

Збирка задачи по предметот ФИЗИКА 2, Верка Георгиева, Маргарита Гиновска, Христина Спасевска, Лихнида Стојановска-Георгиевска, Ивана Сандева, УКИМ, ФЕИТ, 2019.

Целосниот список на активностите од оваа точка е даден во Образец 2 како анекс на овој Извештај.

2.2. Научноистражувачка дејност

Во текот на својата досегашна научноистражувачка и стручно-апликативна работа, д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска има објавено 51 научен и стручен труд, во кои се јавува како автор или коавтор, од кои 13 во периодот по изборот во звањето вонреден професор. Од нив: 3 труда со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор и со фактор на влијание, кои се индексирани во референтна база; 5 труда со оригинални научни резултати; 4 книги од стручна област и 1 објавена рецензирана збирка задачи од научната област за која се избира.

Трудовите со ред. бр. [1]–[2] се рецензирани при изборот во звањето помлад асистент, чиј реферат е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 890 од 1 февруари 2006 година; трудовите со ред. бр. [3]–[9] и [10]–[18] се рецензирани при изборот и реизборот за асистент, чии реферати се објавени во Билтенот на УКИМ бр. 934 од 15 јануари 2008 година и бр. 1017 од 17 октомври 2011 година, соодветно; рефератите за трудовите со ред. бр. [19]–[23] се објавени во Билтенот на УКИМ бр. 1056 од 14 јуни 2013 година, при изборот во звањето доцент, додека рецензиите на трудовите со ред. бр. [24]–[38] се објавени во Билтенот на УКИМ бр. 1164 од 1 март 2018 година, при изборот во звањето вонреден професор.

Во периодот по последниот избор во звање, кандидатот ги има објавено следните трудови:

- **Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирани во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет**

[39] L Stojanovska-Georgievska, I Sandeva, A Krleski, H Spasevska and M Ginovska, Sustainable renewable energy system installations through qualified and skilled: TRAINEE approach, IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 464 (2020) 012007, IOP Publishing, <https://doi.org/10.1088/1755-1315/464/1/012007> (IF 0.202)

Во овој труд е претставен модел на обуки за инженери и инсталатери на мали системи за обновлива енергија во згради што се базира на одделни стандарди на занимање, во согласност со националната рамка на квалификации, со што се овозможува валидација на развиените квалификации. Овој модел е развиен врз основа на искуството од проектот TRAINEE, кој имаше за цел имплементирање на обуки за инженери и инсталатери за одржливо енергетски ефикасно градење. Дизајнот и развојот на курикулумите има за цел усогласување со Европската рамка на квалификации.

Линк до публикацијата во Ризницата на научни и уметнички трудови на УКИМ <http://hdl.handle.net/20.500.12188/23486>

[40] I Sandeva, H Spasevska, M Ginovska, L Stojanovska-Georgievska, Detection of irradiated components in mixtures of herbs and spices by thermoluminescence, Radiation Physics and Chemistry (2020) Volume 171, June 2020, doi:10.1016/j.radphyschem.2020.108738 (IF=2.776)

Во овој труд се дадени резултатите од мерења со фотостимулирана луминисценција и термолуминисценција на примероци од кварц и црвен пипер кои се мешавини од нетретиран материјал и материјал третиран со јонизирачко зрачење. Мешавини од материјал третиран со јонизирачко зрачење со нетретиран материјал се испитани со цел да се утврди која е најмалата количина на третиран материјал во мешавина со нетретиран којашто може да се идентификува. Ова истражување покажа дека дури и малата процентуална застапеност на третиран материјал во нетретиран е тешко да се прикрие, односно резултатите од мерењата со фотостимулирана луминисценција и термолуминисценција даваат недвосмислени индикации за присуство на третиран материјал.

Линк до публикацијата во Ризницата на научни и уметнички трудови на УКИМ <http://hdl.handle.net/20.500.12188/23009>

[41] L Stojanovska-Georgievska, I Sandeva, A Krleski, H Spasevska, M Ginovska, I Panchovski, R Ivanov, I Perez Arnal, T Cerovsek, T Funtik, BIM in the Center of Digital Transformation of the Construction Sector—The Status of BIM Adoption in North Macedonia, Buildings (2022) 12, 218. <https://doi.org/10.3390/buildings12020218> (IF 3.324)

Овој труд претставува целосен преглед на статусот на усвојување на БИМ во Северна Македонија. Ова е прв труд на национално ниво кој ја третира проблематиката за национално усвојување на стандардите за пристап кон дигитализација во градежниот сектор. Трудот ги

претставува трикратните активности кон воведување на БИМ во националната градежна индустрија, кои се однесуваат на најпрвин на преглед на моменталната ситуација во однос на дигитализацијата на секторот, потоа преземање промотивни акции за изразување на придобивките од БИМ, и конечно идентификување и предлагање на најсоодветните мерки, сумирани во предлогот за Национален патоказ за усвојување на БИМ. Користените методи се состојат од краток преглед на литература на глобалниот статус на развој на БИМ. Потоа, се анализирани резултатите од истражувањето спроведено на повеќе од 300 испитаници кои ги идентификуваат бариерите за успешно усвојување на БИМ. Следниот чекор е да се прикажат потенцијалните придобивки од БИМ за проценка на енергетските карактеристики на зградите. Заклучоците од истражувањето водат кон идентификување на најважните предизвици согласно кои се предложени мерки елаборирани во предлог Национален патоказ за усвојување на БИМ.

Линк до публикацијата во Ризницата на научни и уметнички трудови на УКИМ <http://hdl.handle.net/20.500.12188/23485>

• **Труд со оригинални научни резултати, објавен во Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји**

[42] L Stojanovska-Georgievska, H Spasevska, I Sandeva, A Krleski, M Ginovska, Validation of informal learning: an insight of good-practice experience, EDULEARN21 Proceedings (2021) 10540-10550, ISBN: 978-84-09-31267-2, doi: 10.21125/edulearn.2021.2188

Овој труд презентира сеопфатна методологија за валидирање на неформалното и информалното учење, како пример на добра пракса од спроведено успешно пилотирање на истата. Овој труд ги презентира наодите од истражувањето на тема на свесност, придобивките и предностите на процесот, како и потеклото на интересот за валидација на неформално стекнатите вештини и знаења. Трудот ги презентира и наодите од спроведената анкета, мапирајќи ја моменталната вредност на издадените сертификати преку процесот на валидирање, споредено со вреднувањето на сертификатите стекнати преку неформално спроведување на обуки, како релевантен критериум за оценување на постигнатите резултати од пилот имплементацијата на оваа методологија.

Линк до публикацијата во Ризницата на научни и уметнички трудови на УКИМ <http://hdl.handle.net/20.500.12188/23007>

[43] L Stojanovska-Georgievska, I Sandeva, A Krleski, H Spasevska, M Ginovska, I Panchevski, R Ivanov, I Perez Arnal, T Cerovsek, T Funtik, A brief report on the actions towards the introduction of BIM in the macedonian construction sector, Environ. Sci. Proc. (2021) 11, 8, <https://doi.org/10.3390/environsciproc2021011008>

Во овој труд е даден увид во статусот на усвојување на БИМ во Северна Македонија како чекор кон дигиталната трансформација на градежната индустрија. Презентираниот преглед за моменталната фаза на развој, придобивките и бариерите е проследен со прикажување на можностите за користење на БИМ за моделирање на енергетските карактеристики на зградите, преку разгледување на неколку студии на случај.

Линк до публикацијата во Ризницата на научни и уметнички трудови на УКИМ <http://hdl.handle.net/20.500.12188/23006>

[44] M Maktabifard, P McCormack, M Jammet, U Jakob, J Lucas, L Stojanovska-Georgievska, P O'Reilly, I Petri, G Wagenhofer, S Raetchi, J Karasek, Sustainable energy skills in the construction sector 2.0. Environ. Sci. Proc. (2021) 11, 20, <https://doi.org/10.3390/environsciproc2021011020>

На овој труд се прегледно елаборирани целите, моменталниот статус и идните планови на 10 проекти во програмата „Хоризонт“ на Европската Унија, кои работат во областа на обезбедување на квалификувана работна сила во градежниот сектор, со цел постигнување на успешна енергетска транзиција и енергетска ефикасност во градежништвото - ARISE, BUSLeague, TRAIN4SUSTAIN, BIMzeED, SEetheSkills, HP4ALL, INSTRUCT, PRO-Heritage, The nZEB Roadshow и CraftEdu. Целта е зголемување на бројот на квалификувани градежни професионалци и/или работници во целиот синџир на вредности, почнувајќи од проектирањето, функционирањето и користењето и, на крај, одржувањето на градбите.

Линк до публикацијата во Ризницата на научни и уметнички трудови на УКИМ <http://hdl.handle.net/20.500.12188/23005>

• **Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание**

[45] Ivana Sandeva, Vladimir Dimčev, Margarita Ginovska, Lihnida Stojanovska-Georgievska, Aleksandar Krleski, Hristina Spasevska, Age determination of a sediment sample by optically stimulated luminescence, Vol 5 No 2 (2020): Vol 5 No 2 (2020): Journal of electrical engineering and information technologies, <https://doi.org/10.51466/JEEIT2052079>

Луминисцентното датирање претставува важен метод за определување старост заснован на луминисцентно испитување на кварц и фелдспат како најчести минерали во седиментите и артефактите. Најголемата предност на овој метод пред другите методи за датирање е во тоа што има широк динамички интервал, почнувајќи од десетина години, па сè до над 500000 години, како и можноста да се примени на многу различни материјали со различна големина на гранулите. Мерењата за овој труд се направени на примероци од седимент со помош на оптички стимулирана луминисценција и ја вклучуваат целата потребна подготовка на примероците и понатамошна анализа и обработка на резултатите. Линк до публикацијата во Ризницата на научни и уметнички трудови на УКИМ <http://hdl.handle.net/20.500.12188/23004>

• **Труд со оригинални стручни резултати, објавен во стручно/научно популарно списание**

[46] Лихнида Стојановска-Георгиевска, Создавање квалификувана работна сила во градежниот сектор, ПРЕСИНГ, ГОД IX/БР. 50/10.2020 ISSN 1857-744-x (2020) 26-32, https://www.komoraoui.mk/images/komora/presing/Presing_50-web.pdf

Овој стручен напис се осврнува на развојот на модел за имплементација на процесот на валидирање на неформалното и информалното учење. Ефективна имплементација на процесот бара едноставен модел, што е јасен, концизен и што овозможува лесно следење на етапите од страна на сите учесници во истиот. Моделот, предложен во рамките на проектот BUILD UP Skills ВЕЕТ и надграден во проектот TRAINEE, нуди постапка во шест етапи, што се креирани со цел да овозможат развој и примена на ефикасен процес на препознавање и валидирање на неформалното и информалното учење. Исто така, едноставноста на моделот овозможува тој да се примени и на национално ниво, не само во градежниот, туку и во другите сектори на занимања.

• **Книга од стручна област**

[47] Ристо Јаневски, Маргарита Гиновска, Христина Спасевска, Лихнида Стојановска-Георгиевска, Ивана Сандева, Александар Крлески, Николина Шутиноска, ПРОЕКТИРАЊЕ И ИНСТАЛИРАЊЕ НА ФОТОВОЛТАИЧНИ СИСТЕМИ- Прирачник за обука на инженери и техничари, Центар за менаџирање на знаење и вештини K&C Скопје (2019) ISBN 978-608-4903-00-0

Материјалот за обука е подготвен во рамките на проектот „TRAINEE“. Содржината на обуката вклучува детален приказ на сите етапи и елементи при проектирање и инсталирање на фотоволтаични системи: теориски основи, материјали и компоненти, техники за имплементација, основи на практично инсталирање и теоретски објаснувања на дадените процеси, запознавање со ISO-стандардите за квалитетот на материјалите и со методите за нивна примена, придобивки во енергетската ефикасност од технички и економски аспект, како и процедурите за безбедност при работа. Посебен осврт е даден на примена на дигиталните технологии во оваа област и соодветни софтвери за правилно проектирање и моделирање на системите и постигнување на целите за поголема енергетска ефикасност на објектите.

Програмите за реализирање на обуката опфаќа две нивоа: прво ниво за инсталатери/монтери и второ ниво за проектант/инженери кои се стекнуваат со вештини за проектирање системи за користење на сончевата енергија во градби.

[48] Игор Шешо, Маргарита Гиновска, Христина Спасевска, Лихнида Стојановска-Георгиевска, Ивана Сандева, Александар Крлески, ПРОЕКТИРАЊЕ И ИНСТАЛИРАЊЕ НА СОНЧЕВИ ТЕРМАЛНИ КОЛЕКТОРСКИ СИСТЕМИ- Прирачник за обука на инженери и техничари, Центар за менаџирање на знаење и вештини K&C Скопје (2019) ISBN 978-608-4903-01-7

Овој прирачник претставува материјал за обука кој е подготвен во рамките на проектот „TRAINEE“, за реализација на модулот за проектирање и инсталирање сончеви термални колекторски системи. Содржината на обуката вклучува детален осврт на теориските основи, видовите на материјали, елементи и уреди кои се дел од системите, потоа постапки на правилно

проектирање и инсталирање на сончеви топлински колекторски системи, како и процедурите за безбедност при работа. Посебен осврт е даден на примена на нови производи во оваа област, кои имаат спецификации што даваат можност да се постигне поголема енергетска ефикасност на објектите и да се зголеми безбедноста.

Програмите за реализирање на обуката опфаќа две нивоа: прво ниво за инсталатери/монтери и второ ниво за проектант/инженери кои се стекнуваат со вештини за проектирање системи за користење на сончевата енергија во градби.

[49] Lihniida Stojanovska-Georgievaska, Hristina Spasevska, MODEL OF AN EXTENDED METHODOLOGY FOR RECOGNITION OF PRIOR LEARNING with aspects of quality assurance, Knowledge and skills management centre K&S Skopje (2019) <https://ks.org.mk/en/publications/>, ISBN 978-608-4903-07-9

Овој стучна публикација претставува сеопфатен документ кој го опишува процесот на препознавање на претходното учење на поопшт начин, кој може успешно да се имплементира за различни занимања, вклучувајќи ги и занимањата поврзани со градежништвото. Методологијата што е презентирана е изградена врз претходно развиената методологија за препознавање на претходно стекнато неформално и информално учење, за пет занимања во градежниот сектор, поврзани со имплементација на мерки за енергетска ефикасност, развиена и успешно пилотирана во текот на проектот BUS II BEET www.beet.mk. Ова е надграден документ кој го опишува процесот на препознавање на претходното учење на поопшт начин и лесно може да се користи за препознавање и валидација на вештини кои одговараат на повисоките нивоа на националната рамка на квалификации, имено на ниво V и ниво VI. Посебните аспекти за обезбедување квалитет не се насочени само кон процесот на валидирање и процедурите за имплементација, туку и целиот систем кој овозможува препознавање и валидирање на претходно стекнатото знаење и вештини.

[50] L Stojanovska-Georgievaska, H Spasevska, R Ivanov, Beyond the numbers - Result oriented report of the project TRAINEE (2020), OpenAIRE EU database & Zenodo. <http://doi.org/10.5281/zenodo.4311827>

Оваа публикација е изработена во форма на Извештај на проектот TRAINEE – Пазарни ориентирани вештини за одржливо енергетски ефикасно градење. Во публикацијата се промовира работата за време на траењето на проектот од 1 мај 2018 до 31 октомври 2020 година. Овој извештај дава увид во главните достигнувања на проектот, значајните постигнати резултати и постигнувањата кои го привлекоа вниманието на релевантните засегнати страни, градежните професионалци и компании и властите. Оваа публикација е краток преглед на самиот проект.

• **Објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област за која се избира**

[51] Збирка задачи по предметот ФИЗИКА 2, Верка Георгиева, Маргарита Гиновска, Христина Спасевска, Лихнида Стојановска-Георгиевска, Ивана Сандева, УКИМ, ФЕИТ, 2019.

Ова учебно помагало е напишано во согласност со наставната програма по предметот Физика 2, кој се изучува во вториот семестар на Факултетот за електротехника и информациски технологии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, со фонд на часови (3+2+1), како задолжителен предмет за сите студенти. Наменето е, пред сè, за студентите од истиот факултет, но може да им послужи и на студентите од други факултети кои ги изучуваат истите тематски целини, а и како референца за инженери од различни профили.

Линк до публикацијата во Ризницата на научни и уметнички трудови на УКИМ <http://hdl.handle.net/20.500.12188/23483>

Кандидатката има учествувано во реализацијата на повеќе од 15 истражувачки проекти, од кои во периодот од последниот избор во звање учествува во 1 национален и 5 меѓународни проекти (наведено во Образецот 2 кон Извештајот за избор во наставно-научно звање).

Д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска има учествувано со пленарно или секциско предавање на 5 меѓународни научни и стручни собири, како и на 5 меѓународни конференции со усно излагање или постер-презентација.

2.3. Дејност од поширок интерес

Во рамките на својата стручно-апликативна дејност, д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска активно учествува во работата на Центарот за нови студенти на ФЕИТ во 2018 – 2019 година.

Од 2020 година е избрана за раководител на Лабораторијата по физика на Институтот за математика и физика при ФЕИТ.

Во рамките на својот професионален ангажман, д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска е активна и како член на работни групи и тела, како и член на програмски и научни одбори на научни списанија како списанијата на MDPI Sustainability и Energies и научното списание на Градежниот факултет при УКИМ, Scientific Journal of Civil Engineering (SJCE). Таа се јавува и како член на организационен или програмски одбор на неколку национални и меѓународни научни/стручни собири.

Во периодот од последниот избор покажува исклучителна активност во подготовка и аплицирање на меѓународни научни/образовни проекти, т.е. вкупно 14 подготвени проектни апликации.

Д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска активно членува и дејствува во следниве професионални здруженија:

– Центар за менаџирање на знаење и вештини K&C Скопје, генерален секретар (2019 година и тековно);

– координатор на студентската конференција СКЕЕОР (2021 година и тековно);

– Друштво на физичарите на Република Македонија, каде што се јавува и како член на Комисијата за спроведување на регионалните и републичките натпревари по физика (2009 – 2011 и 2013 – 2015);

– исто така, член е на Здружението на инженерите по физика на Република Македонија и на Инженерската институција на Македонија;

– како и на Македонскиот комитет при меѓународната конференција за големи електрични системи (МАКО СИГРЕ).

Целосниот список на активностите од научноистражувачката и стручно-апликативната дејност на кандидатот е даден во Образец 2, кој е анекс на овој Извештај.

2.4. Оценка од самоевалуација

Д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска континуирано добива позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

3. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Кандидатката д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска има остварувања кои се во согласност со општите услови за избор во звањето редовен професор (наведени во Образец 1, кој е даден како анекс на овој Извештај), и тоа: има завршено прв, втор и трет циклус академски студии; се стекнала со научниот степен доктор на науки – природно-математички науки од областа физика; има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно (т.е. просечен успех од 8,42 на прв циклус студии и просечен успех од 9,60 на втор циклус студии); има објавени најмалку шест рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор во звање, и тоа:

- три рецензирани научни труда во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирани во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование;

- еден труд во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не надминува две третини од вкупниот број на членови;

- три научни труда во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји;

- објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област 10300 – физика.

Кандидатката има способност за изведување на високообразовна дејност, со што ги исполнува општите услови за избор во звањето редовен професор.

Кандидатката д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска, по последниот избор во звање од март 2018 година, покажува остварувања од вкупно 72,728 поени од наставно-образовната дејност, 71,38 поени од научноистражувачката дејност и 65,7 поени од стручно-апликативната дејност, односно вкупно 209,808 поени, со што ги исполнува посебните услови за избор во звањето редовен професор, кои вклучуваат најмалку 20 поени од наставно-образовна дејност, најмалку 20 поени од научноистражувачка дејност и најмалку 5 поени од стручно-применувачка дејност, односно вкупно најмалку 80 поени, од претходниот избор во звање.

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност се гледа дека кандидатката од последниот избор до денес, покажува голема активност и има постигнато значителни резултати како на наставен, така и на научноистражувачки и стручен план. Според високо вреднуваните научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Комисијата заклучи дека д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор во научната област 10300 – физика.

Според гореизнесеното, Комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, д-р Лихнида Стојановска-Георгиевска да ја избере во звањето редовен професор во научната област 10300 – физика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Христина Спасевска, редовен професор на ФЕИТ, Скопје, претседател, с.р.

Проф. д-р Маргарита Гиновска, редовен професор на ФЕИТ, Скопје, член, с.р.

Проф. д-р Владимир Димчев, редовен професор на ФЕИТ, Скопје, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Лихнида Стојмен Стојановска-Георгиевска

Институција: Факултет за електротехника и информациски технологии

Научна област: 10300 – физика

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – РЕДОВЕН
ПРОФЕСОР

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,42. Просечниот успех на втор циклус изнесува: 9,60.</p>	да
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: физика; поле физика; подрачје: природно-математички науки.</p>	да
3	Објавени најмалку шест рецензирани научни труда ** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	да
3.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	
3.1.1	<p>1. Назив на научното списание: IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science (IF 0,202)</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: Scopus, SCImago Journal Rank</p> <p>3. Наслов на трудот: L Stojanovska-Georgievska, I Sandeva, A Krleski, H Spasevska and M Ginovska, Sustainable renewable energy system installations through qualified and skilled: TRAINEE approach</p> <p>4. Година на објава: 2020</p>	да
3.1.2	<p>1. Назив на научното списание: Radiation Physics and Chemistry (IF 2,776)</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, Scopus</p>	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>3. Наслов на трудот: I Sandeva, H Spasevska, M Ginovska, L Stojanovska-Georgievska, Detection of irradiated components in mixtures of herbs and spices by thermoluminescence</p> <p>4. Година на објава: 2020</p>	
3.1.3	<p>1. Назив на научното списание: Buildings MDPI (IF 3,324)</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: EBSCO, Web of Science, Scopus</p> <p>3. Наслов на трудот: L Stojanovska-Georgievska, I Sandeva, A Krleski, H Spasevska, M Ginovska, I Panchevski, R Ivanov, I Perez Arnal, T Cerovsek, T Funtik, BIM in the Center of Digital Transformation of the Construction Sector—The Status of BIM Adoption in North Macedonia</p> <p>4. Година на објава: 2022</p>	да
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p>	
3.2.1	<p>1. Назив на научното списание: Journal of electrical engineering and information technologies</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 21 член, 10 земји (Македонија, Канада, Хрватска, Словенија, Србија, Турција, САД, Холандија, Австрија, Франција)</p> <p>3. Наслов на трудот: Ivana Sandeva, Vladimir Dimčev, Margarita Ginovska, Lihnida Stojanovska-Georgievska, Aleksandar Krleski, Hristina Spasevska, Age determination of a sediment sample by optically stimulated luminescence</p> <p>4. Година на објава: 2020</p>	да
3.3	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p>	
3.3.1	<p>1. Назив на зборникот: EDULEARN21 Conference proceedings, IATED Publishing, Валенсија, Шпанија</p> <p>2. Назив на меѓународниот собир: EDULEARN21 13th International Conference on Education and New Learning Technologies</p> <p>3. Имиња на земјите: Шпанија, Велика Британија, Бразил, Португалија, Хрватска, Полска, Јапонија, Канада, Чешка, Малезија, Сингапур, Бугарија, Италија, Финска, Кипар, Словачка, Франција, Ирска, Швајцарија, Австралија, Холандија, Словенија, САД, ОАЕ, Германија, Нов Зеланд</p> <p>4. Наслов на трудот: L Stojanovska-Georgievska, H Spasevska, I Sandeva, A Krleski, M Ginovska, Validation of informal learning: an insight of good-practice experience</p> <p>5. Година на објава: 2021</p>	да
3.3.2	<p>1. Назив на зборникот: Environmental Sciences Proceedings MDPI, Базел, Швајцарија</p>	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	2. Назив на меѓународниот собир: Sustainable places 2021 3. Имиња на земјите: Канада, Италија, Хонг Конг, Кина, Кореа, Велика Британија, САД, Шпанија, Португалија, Норвешка, Јапонија, Грција 4. Наслов на трудот: L Stojanovska-Georgievska , I Sandeva, A Krleski, H Spasevska, M Ginovska, I Panchevski, R Ivanov, I Perez Arnal, T Cerovsek, T Funtik, A brief report on the actions towards the introduction of BIM in the macedonian construction sector 5. Година на објава: 2021	
3.3.3	1. Назив на зборникот: Environmental Sciences Proceedings MDPI, Базел, Швајцарија 2. Назив на меѓународниот собир: Sustainable places 2021 3. Имиња на земјите: Канада, Италија, Хонг Конг, Кина, Кореа, Велика Британија, САД, Шпанија, Португалија, Норвешка, Јапонија, Грција 4. Наслов на трудот: M Maktabifard, P McCormack, M Jammot, U Jakob, J Lucas, L Stojanovska-Georgievska , P O'Reilly, I Petri, G Wagenhofer, S Raetchi, J Karasek, Sustainable energy skills in the construction sector 2.0 5. Година на објава: 2021	да
4	Објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област за која се избира 1. Наслов на учебникот, монографијата, практикумот или збирката задачи: Збирка задачи по предметот ФИЗИКА 2 , Верка Георгиева, Маргарита Гиновска, Христина Спасевска, Лихнида Стојановска-Георгиевска , Ивана Сандева 2. Место и година на објава: Скопје, 2019	да
5	Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден професор, датум и број на Билтен: 1.3.2018, Билтен бр. 1164	да
6	Има способност за изведување на високообразовна дејност	да

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Лихнида Стојмен Стојановска-Георгиевска**

(име, татково име и презиме)

Институција: **Факултет за електротехника и информациски технологии – Скопје**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **физика**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на предавања	61.8
	физика 2 (2017/2018, летен семестар)	0
	вовед во наноматеријали и нанотехнологии (2017/2018, летен семестар)	1.2
	развој на компјутерски игри засновани на физички законитости (2017/2018, летен семестар)	1.2
	практикум по инженерска физика ГФ (2017/2018, летен семестар)	0.6
	материјали за складирање и конверзија на енергија (втор циклус) (2017/2018, летен семестар)	0
	физика 1 (2018/2019, зимски семестар)	0
	инженерска механика (2018/2019, зимски семестар)	0
	физика ГФ (2018/2019, зимски семестар)	1.2
	карактеризиција на микро- и наноелементи (втор циклус) (2018/2019, зимски семестар)	0
	физика 2 (2018/2019, летен семестар)	0
	вовед во наноматеријали и нанотехнологии (2018/2019, летен семестар)	1.2
	развој на компјутерски игри засновани на физички законитости (2018/2019, летен семестар)	1.2
	практикум по инженерска физика ГФ (2018/2019, летен семестар)	0.6
	физика 1 (2019/2020, зимски семестар)	0
	инженерска механика (2019/2020, зимски семестар)	0
	физика ГФ (2019/2020, зимски семестар)	1.2
	материјали за складирање и конверзија на енергија (втор циклус) (2019/2020, зимски семестар)	0
	физика 2 (2019/2020, летен семестар)	0
	вовед во наноматеријали и нанотехнологии (2019/2020, летен семестар)	1.2
	развој на компјутерски игри засновани на физички законитости (2019/2020, летен семестар)	1.2
	практикум по инженерска физика ГФ (2019/2020, летен семестар)	0.6
	физика 1 (2020/2021, зимски семестар)	1.8
	инженерска механика (2020/2021, зимски семестар)	0
	физика ГФ (2020/2021, зимски семестар)	1.2
	материјали за складирање и конверзија на енергија (втор циклус) (2020/2021, зимски семестар)	0
	методи и инструментални техники кај квантитативна анализа на материјали (втор циклус) (2020/2021, зимски семестар)	0

	физика 2 (2020/2021, летен семестар)	1.8
	вовед во наноматеријали и нанотехнологији (2020/2021, летен семестар)	1.2
	физика на компјутерски игри (2020/2021, летен семестар)	1.2
	технологии за добивање енергија од биомаса (втор циклус) (2020/2021, летен семестар)	0
	физика 1 (2021/2022, зимски семестар)	1.8
	вовед во наноматеријали и нанотехнологији (2021/2022, зимски семестар)	1.2
	физика ГФ (2021/2022, зимски семестар)	1.2
	технологии за добивање енергија од биомаса (втор циклус) (2021/2022, зимски семестар)	0
	физика 2 (2021/2022, летен семестар)	1.8
	физика на компјутерски игри (2021/2022, летен семестар)	1.2
	технологии за добивање енергија од биомаса (втор циклус) (2021/2022, летен семестар)	0
	материјали за складирање и конверзија на енергија (втор циклус) (2021/2022, летен семестар)	0
2	Одржување на вежби	18.9
	физика 2 (2017/2018, летен семестар)	0.9
	вовед во наноматеријали и нанотехнологији (2017/2018, летен семестар)	0
	развој на компјутерски игри засновани на физички законитости (2017/2018, летен семестар)	0
	практикум по инженерска физика ГФ (2017/2018, летен семестар)	1.35
	материјали за складирање и конверзија на енергија (втор циклус) (2017/2018, летен семестар)	0
	физика 1 (2018/2019, зимски семестар)	1.8
	инженерска механика (2018/2019, зимски семестар)	0.9
	физика ГФ (2018/2019, зимски семестар)	1.8
	карактеризиција на микро- и наноелементи (втор циклус) (2018/2019, зимски семестар)	0
	физика 2 (2018/2019, летен семестар)	0.9
	вовед во наноматеријали и нанотехнологији (2018/2019, летен семестар)	0
	развој на компјутерски игри засновани на физички законитости (2018/2019, летен семестар)	0
	практикум по инженерска физика ГФ (2018/2019, летен семестар)	0.9
	физика 1 (2019/2020, зимски семестар)	0.9
	инженерска механика (2019/2020, зимски семестар)	0.9
	физика ГФ (2019/2020, зимски семестар)	0.9
	материјали за складирање и конверзија на енергија (втор циклус) (2019/2020, зимски семестар)	0
	физика 2 (2019/2020, летен семестар)	0.9
	вовед во наноматеријали и нанотехнологији (2019/2020, летен семестар)	0
	развој на компјутерски игри засновани на физички законитости (2019/2020, летен семестар)	0
	практикум по инженерска физика ГФ (2019/2020, летен семестар)	0.45
	физика 1 (2020/2021, зимски семестар)	0.9
	инженерска механика (2020/2021, зимски семестар)	0.9
	физика ГФ (2020/2021, зимски семестар)	0.9
	материјали за складирање и конверзија на енергија (втор циклус) (2020/2021, зимски семестар)	0

	методи и инструментални техники кај квантитативна анализа на материјали (втор циклус) (2020/2021, зимски семестар)	0
	физика 2 (2020/2021, летен семестар)	0.9
	вовед во наноматеријали и нанотехнологији (2020/2021, летен семестар)	0
	физика на компјутерски игри (2020/2021, летен семестар)	0
	технологии за добивање енергија од биомаса (втор циклус) (2020/2021, летен семестар)	0
	физика 1 (2021/2022, зимски семестар)	0.9
	вовед во наноматеријали и нанотехнологији (2021/2022, зимски семестар)	0
	физика ГФ (2021/2022, зимски семестар)	0.9
	технологии за добивање енергија од биомаса (втор циклус) (2021/2022, зимски семестар)	0
	физика 2 (2021/2022, летен семестар)	0.9
	физика на компјутерски игри (2021/2022, летен семестар)	0
	технологии за добивање енергија од биомаса (втор циклус) (2021/2022, летен семестар)	0
	материјали за складирање и конверзија на енергија (втор циклус) (2021/2022, летен семестар)	0
3	Консултации со студенти	2.928
	прв циклус студии	2.902
	втор циклус студии	0.026
4	Подготовка на нов предмет	3
	физика 1 (предавања и вежби)	1.5
	физика 2 (предавања и вежби)	1.5
5	Ментор на дипломска работа	1
	Ментор на 5 дипломски работи	0
6	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	1.1
	Член на комисија за одбрана на 11 дипломски работи	0
7	Член на комисија за оцена или одбрана на магистерска работа	1.5
	Член на комисија за одбрана на 5 магистерски работи	0
8	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	1
	Член на комисија за одбрана на 2 докторски труда	0
9	Позитивно рецензирана збирка задачи	3
	[51] Збирка задачи по предметот ФИЗИКА 2, Верка Георгиева, Маргарита Гиновска, Христина Спасевска, Лихнида Стојановска-Георгиевска, Ивана Сандева, УКИМ, ФЕИТ, 2019	3
10	Настава во школи и работилници	14.5
	Подготвителна настава по физика 2018, 2019 и 2020	3
	Учество во организирање и спроведување на обуки за проектирање и инсталирање на фотоволтаични системи во градби за инженери и работници – 4 циклуси на 10-дневни обуки, 2019	4
	Учество во организирање и спроведување на обуки за проектирање и инсталирање на сончеви колекторски системи во градби за инженери и работници – 2 циклуса на 10-дневни обуки, 2019	2

	Раководител при организирање и спроведување на Обука за вовед во БИМ – дигитални алатки во градежната индустрија, 2020	1.5
	Раководител при организирање и спроведување на обуката Инсталатер на системи за користење на енергија од обновливи извори на енергија, во рамки на УНДП проектот „Премостување на јазот кај вештини за создавање на нови и подобри работни места II фаза“, 2021	1.5
	Раководител при организирање и спроведување на обуката: Вовед во BIM (Building Information Modeling), во рамки на УНДП-проектот „Премостување на јазот кај вештини за создавање на нови и подобри работни места II фаза“, 2022	1.5
	Учество во организирање и спроведување на Обука за аналитичар за проектирање на системи за користење на енергија од обновливи извори на енергија – Фотоволтаични системи, 2022	1
	Вкупно	72.728

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Учесник во национален научен проект	3
	Воведување на нови аналитички методи за електрон-спинска резонанција и за термолуминисцентна дозиметрија, 15-15590 финансиран од МОН, 2021 – 2023	3
2	Учесник во меѓународни научни проекти	25
	TowaRd market-based skills for sustAINable Energy Efficient construction – TRAINEE, 785005 – TRAINEE – H2020-EE-2016-2017/H2020-EE-2017-CSA-PPI, 2018-2020	5
	Enhancing Capacity Building Activities in the European Nuclear and Radiation Safety Organizations for the Safe Operation of Facilities, Regional Project Technical Cooperation Project RER/o/043, 2018-2021	5
	Research on Failure Mechanism and Explosion-proof Key Technologies of Vehicle Power Battery Pack, bilateral project with the Ningbo University in China, jointly financed by the Ministry of Education and Science of The Republic of North Macedonia and the Ministry of Science and Technology of the People’s Republic of China, 2020-2021	5
	Enhancing national capacities in standardized nuclear based and related techniques for food safety and detection of irradiated food, IAEA Technical Cooperation Project - МАК5009, 2020-2022	5
	Одржливи енергетски вештини во градежништвото: видливи, валидирани, вредни Sustainable EnErgy Skills in construction: Visible, Validated, Valuable – SEetheSkills 101033743 – SEetheSkills – H2020-LC-SC3-2018-2019-2020 / H2020-LC-SC3-EE-2020-2, 2021-2024	5

3	<p>Трудови со оригинални научни резултати со импакт-фактор, објавени во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p>	14.58
	<p>[39] L Stojanovska-Georgievska, I Sandeva, A Krleski, H Spasevska and M Ginovska, Sustainable renewable energy system installations through qualified and skilled: TRAINEE approach, IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 464 (2020) 012007, IOP Publishing, doi:10.1088/1755-1315/464/1/012007 (IF 0.202)</p>	3.72
	<p>[40] I Sandeva, H Spasevska, M Ginovska, L Stojanovska-Georgievska, Detection of irradiated components in mixtures of herbs and spices by thermoluminescence, Radiation Physics and Chemistry (2020) Volume 171, June 2020, DOI: 10.1016/j.radphyschem.2020.108738 (IF=2.776)</p>	5.27
	<p>[41] L Stojanovska-Georgievska, I Sandeva, A Krleski, H Spasevska, M Ginovska, I Panchevski, R Ivanov, I Perez Arnal, T Cerovsek, T Funtik, BIM in the Center of Digital Transformation of the Construction Sector—The Status of BIM Adoption in North Macedonia, Buildings (2022) 12, 218. https://doi.org/10.3390/buildings12020218 (IF 3.324)</p>	5.59
4	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p>	9
	<p>[42] L Stojanovska-Georgievska, H Spasevska, I Sandeva, A Krleski, M Ginovska, Validation of informal learning: an insight of good-practice experience, EDULEARN21 Proceedings (2021) 10540-10550, ISBN: 978-84-09-31267-2, doi: 10.21125/edulearn.2021.2188</p>	3
	<p>[43] L Stojanovska-Georgievska, I Sandeva, A Krleski, H Spasevska, M Ginovska, I Panchevski, R Ivanov, I Perez Arnal, T Cerovsek, T Funtik, A brief report on the actions towards the introduction of BIM in the macedonian construction sector, Environ. Sci. Proc. (2021) 11, 8, https://doi.org/10.3390/environsciproc2021011008</p>	3
	<p>[44] M Maktabifard, P McCormack, M Jammet, U Jakob, J Lucas, L Stojanovska-Georgievska, P O'Reilly, I Petri, G Wagenhofer, S Raetchi, J Karasek, Sustainable energy skills in the construction sector 2.0. Environ. Sci. Proc. (2021) 11, 20, https://doi.org/10.3390/environsciproc2021011020</p>	3
5	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание</p>	1.8
	<p>[45] Ivana Sandeva, Vladimir Dimčev, Margarita Ginovska, Lihnida Stojanovska-Georgievska, Aleksandar Krleski, Hristina Spasevska, Age determination of a sediment sample by optically stimulated luminescence, Vol 5 No 2 (2020): Vol 5 No 2 (2020): Journal of electrical engineering and information technologies, https://doi.org/10.51466/JEET2052079</p>	1.8

6	Труд со оригинални стручни резултати, објавен во стручно/научно популарно списание	2
	[46] Лихнида Стојановска-Георгиевска, Создавање квалификувана работна сила во градежниот сектор, ПРЕСИНГ, ГОД IX/БР. 50/10.2020 ISSN 1857-744-x (2020) 26-32, https://www.komoraoui.mk/images/komora/presing/Presing_50-web.pdf	2
7	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	3
	Lihnida Stojanovska-Georgievska, How to get value for BIM skills - Case study: EU Program SEetheSkills, BIM Summit Brasil (online), 31 May-2 June 2022	3
8	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	8
	Lihnida Stojanovska-Georgievska, SEetheSkills – presentation at joint workshop Sustainable energy skills in construction sector, Sustainable Places 2021 (9th annual edition), https://www.sustainableplaces.eu/ , 28.09.2021 - 01.10.2021 Rome, Italy	2
	Lihnida Stojanovska-Georgievska, SEetheSkills actions for increasing the VALUE of energy skills – BIM digital tools as the missing link between energy efficient construction and strive for upskilling”, Joint Conference CIB W78 - LDAC 2021 International Council for Research and Innovation in Building and Construction (CIB), its Working Commission W78 on Information Technology for Construction https://www.cibw78-ldac-2021.lu/about/ , 11 -15.10.2021, Luxemburg	2
	Lihnida Stojanovska-Georgievska, SESSION 3 – Skills validation mechanisms: RPL as skills validation mechanism: feasibility and opportunities, 13th BUILD UP Skills European exchange meeting, 30. 11. 2021	2
	L. Stojanovska-Georgievska, Energy skills as a driver to sustainable construction: current status, needs and proposed actions, Sustainable places 2022 SP2022, 6-9 September 2022	2
9	Апстрактни објавени во зборник на конференција	4
	I. Sandeva, H. Spasevska, M. Ginovska, L. Stojanovska-Georgievska, Effects of storage on the luminescence response of certain spices, 6-th International Conference on Radiation and Applications in Various Fields of Research – RAD 2018, Ohrid, Macedonia, 18-22 June 2018	1
	I. Sandeva, H. Spasevska, M. Ginovska, L. Stojanovska-Georgievska, Investigating luminescence characteristics of silicate minerals for dosimetric purposes, 12-th Conference of the Society of Physicists of Macedonia – CSPM 2018, Ohrid, Macedonia, 27-30 September 2018	1
	L Stojanovska-Georgievska, I Sandeva, A Krleski, H Spasevska, M Ginovska, Evaluating intrinsic origin of frequency dependence of dielectric permittivity of high-k dielectrics, World Congress on Functional Materials and Nanotechnology, May 13-14, 2019, Valencia, Spain	1
	L Stojanovska-Georgievska, I Sandeva, A Krleski, H Spasevska and M Ginovska, Sustainable renewable energy system installations through qualified and skilled workforce: TRAINEE approach, ICGET 2019 4th International conference on green energy, 16-18 July Rome, Italy, 2019	1

10	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер)	1
	A. Krleski, I.Sandeva, L. Stojanovska-Georgievska, M. Ginovska, H. Spasevska, A protocol for Optically stimulated luminescence of NaCl in retrospective dosimetry, Second International Conference on Applications of Radiation Science and Technology (ICARST 2022), 22-26 August 2022, Viena, Austria	0.5
	I.Sandeva, A. Krleski, L. Stojanovska-Georgievska, M. Ginovska, H. Spasevska, Luminiscence response of bleached irradiated samples, Second International Conference on Applications of Radiation Science and Technology (ICARST 2022), 22-26 August 2022, Viena, Austria	0.5
	Вкупно	71.38

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Книга од стручна област	28
	[47] Ристо Јаневски, Маргарита Гиновска, Христина Спасевска, Лихнида Стојановска-Георгиевска, Ивана Сандева, Александар Крлески, Николина Шутиноска, ПРОЕКТИРАЊЕ И ИНСТАЛИРАЊЕ НА ФОТОВОЛТАИЧНИ СИСТЕМИ – Прирачник за обука на инженери и техничари, Центар за менаџирање на знаење и вештини K&C Скопје (2019) ISBN 978-608-4903-00-0	7
	[48] Игор Шешо, Маргарита Гиновска, Христина Спасевска, Лихнида Стојановска-Георгиевска, Ивана Сандева, Александар Крлески, ПРОЕКТИРАЊЕ И ИНСТАЛИРАЊЕ НА СОНЧЕВИ ТЕРМАЛНИ КОЛЕКТОРСКИ СИСТЕМИ – Прирачник за обука на инженери и техничари, Центар за менаџирање на знаење и вештини K&C Скопје (2019) ISBN 978-608-4903-01-7	7
	[49] Lihnidа Stojanovska-Georgievska, Hristina Spasevska, MODEL OF AN EXTENDED METHODOLOGY FOR RECOGNITION OF PRIOR LEARNING with aspects of quality assurance, Knowledge and skills management centre K&S Skopje (2019) https://ks.org.mk/en/publications/ , ISBN 978-608-4903-07-9	7
	[50] L Stojanovska-Georgievska, H Spasevska, R Ivanov, Beyond the numbers - Result oriented report of the project TRAINEE (2020) Zenodo. http://doi.org/10.5281/zenodo.4311827	7
2	Учество во промотивни активности на Факултетот	1.5
	Член на Центар за нови студенти на ФЕИТ (2018 – 2019)	1
	Презентирање на ФЕИТ на Отворен ден (2018 – 2019)	0.5
3	Раководител на Лабораторија по физика на ФЕИТ	1
4	Заменик-раководител на акредитирана лабораторија ЛКХТЈЗ	0.5
Дејности од поширок интерес		
5	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание	3

	Рецензент на трудови во списанијата на MDPI Sustainability (ISSN 2071-1050) и Energies (ISSN 1996-1073)	2
	Рецензент на трудови во списанието Scientific Journal of Civil Engineering (SJCE), на Градежниот факултет во Скопје, ISSN: 1857-839X (2020-2022)	1
6	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	4
	Член на организационен одбор на конференцијата: Жени во индустријата WIN 2018, Скопје, 2018	0.5
	Член на програмски одбор на Студентска конференција за енергетска ефикасност и одржлив развој СКЕЕОР, 2018 – 2021	2
	Член на организационен одбор на Конференција за започнување на проектот „Пазарно ориентирани вештини за одржливо енергетски ефикасно градење“ (ТРАИНЕЕ), 2018	0.5
	Член на организационен одбор на завршна конференција на проектот „Пазарно ориентирани вештини за одржливо енергетски ефикасно градење“ (ТРАИНЕЕ), 2020	0.5
	Член на организационен одбор на конференција за започнување на проектот „Одржливи енергетски вештини во градежништвото: видливи, валидирани, вредни“ (SEetheSkills), 2021	0.5
7	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	5
	Член на организационен одбор на меѓународна конференција за реплицирање на проектните резултати од проектот „Пазарно ориентирани вештини за одржливо енергетски ефикасно градење“ (ТРАИНЕЕ), 2020	1
	Член на организационен одбор на меѓународна конференција: ICGET: 4th, 5th, 6th & 7th International Conference on Green Energy Technologies (2019-2022), http://www.icget.org/com.html	4
8	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект	0.5
	„Воведување на нови аналитички методи за електрон-спинска резонанција и за термолуминисцентна дозиметрија”, МОН, 2021	0.5
9	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект	17
	H2020-WIDESPREAD-2018-03, 856679, Lumi4App- SPREADING EXCELLENCE AND WIDENING COLLABORATION IN APPLICATION OF LUMINESCENCE AND RELATED TECHNIQUES, WIDESPREAD-2018-03, 2018	1
	Horizon 2020 Framework Programme, Call:2020-LC-SC3-EE-2019, Project: SEetheSkills - 894454, 2019	1
	Enhancing national capacities in standardized nuclear based and related techniques for food safety and detection of irradiated food, IAEA Technical Cooperation Project - MAK 5009, 2020-2022	1
	Establishing a Small Scale Electron Beam Facility, IAEA Technical Cooperation Project, 2020	1
	H2020-LC-SC3-EE-2020-2, 101024704, FINANCE4SEIB-Increasing Financing for Sustainable Energy Investment in Buildings, B4E-12-2020, 2020	1
	H2020-LC-SC3-EE-2020-2, 101033848, FRONTIERS-Framework to recognise energy skills and enhance job opportunities for nZEB workers, B4E-2-2020, 2020	1
	Horizon 2020 Framework Programme, Call: H2020-LC-SC3-EE-2020-2, Project: 101033743 — SEetheSkills, 2021	1

	Design and operation of electroenergetic systems, systems for renewable energy sources and energy efficiency, Regional Challenge Fund EOI-100551, 2021	2
	LIFE21-CET-BUILDSKILLS-BUSRebootingNM-101077383, BUILD UP Skills - Update and renewal of the National Platform and Roadmap for capacity building of the construction sector in North Macedonia, LIFE-2021-CET-BUILDSKILLS, 2022	2
	Erasmus 2022, Off-site industry towards innovation in construction sector KA220-VET-6C5719F8, 2022	1
	Erasmus 2022, Decarbonisation: training for ecological transition in the construction sector, KA220-VET-3D0EE4CC, 2022	1
	Erasmus 2022, Building matters - Mitigating climate change transition risks of the construction sector through building capacity in sustainable building materials KA220-VET-96B4106E, 2022	1
	Erasmus 2022, Challenging the gender parameter in construction KA220-VET-8C0F95D0, 2022	1
	Erasmus 2022, My BIM, ID KA210-VET-19032184, 2022	2
10	Член на факултетска комисија	2.5
	Комисија за попис на ФЕИТ (2019 – 2020)	2
	Комисија за прием на лабораториска опрема од ИАЕА, 2021	0.5
11	Член на комисија за избор во звање	0.4
12	Член на тела во професионални здруженија	2.3
	Генерален секретар на Центарот за менаџирање на знаење и вештини	1
	Координатор на СКЕЕОР од 2021	1
	Член на Управниот одбор на Здружението на инженерите по физика	0.3
	Вкупно	65.7
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		72,728
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		71,38
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		65,7
Вкупно		209,808

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Христина Спасевска, редовен професор на ФЕИТ, Скопје, претседател, с.р.
 Проф. д-р Маргарита Гиновска, редовен професор на ФЕИТ, Скопје, член, с.р.
 Проф. д-р Владимир Димчев, редовен професор на ФЕИТ, Скопје, член, с.р.

ПРЕГЛЕД

**на прифатени теми за изработка на магистерски трудови
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје
Факултет за електротехника и информациски технологии**

1. Електрични машини и автоматизација

Ред. бр.	Студент	Назив на тема		Предложен ментор	Датум и бр. на Одлука
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Теодора Стојковска	Дијагностика и мониторинг на асинхрони мотори преку анализа на статорските струи	Diagnostics and Monitoring of Asynchronous Motors Using Current Signature Analysis	Проф. д-р Крсте Најденкоски	02-1546/16 од 21.9.2022 г.

2. Dedicated Embedded Computer Systems and IoT (на англиски јазик) (DECS-IoT) (Наменски вградливи компјутерски системи и Интернет на нешта (НВКС и ИнН))

Ред. бр.	Студент	Назив на тема		Предложен ментор	Датум и бр. на Одлука
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Петар Илиевски	Дизајн, имплементација и карактеристики на систем за далечинско управување на програмибилен логички уред со користење на проширена реалност	Design, implementation and characteristics of a remote control system for a programmable logic controller using augmented reality	Проф. д-р Марија Календар	02-1546/17 од 21.9.2022 г.

3. Енергетска ефикасност, животна средина и одржлив развој

Ред. бр.	Студент	Назив на тема		Предложен ментор	Датум и бр. на Одлука
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Мариела Клековска	Улогата на енергетските заедници во декарбонизацијата на греењето и ладењето во домувањето	The role of energy communities in the decarbonisation of residential heating and cooling	Проф. д-р Наташа Марковска	02-1546/18 од 21.9.2022 г.

П Р Е Г Л Е Д
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје
Факултет за електротехника и информациски технологии

1. Обновливи извори на енергија

Ред. бр.	Студент	Назив на тема		Предложен ментор	Датум и бр. на Одлука
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Бобан Савески	Аспекти на примена на фотоволтаичен систем кај производител-потрошувач	Aspects of application of a photovoltaic system at producer-consumer	Проф. д-р Димитар Димитров	02-1709/16 од 19.10.2022 год.
2.	Ѓоко Убавков	Анализа на техно-економските параметри на системи со хибридни фотоволтаични - топлински модули	Analysis of the techno-economic parameters of systems with hybrid photovoltaic - thermal modules	Проф. д-р Маргарита Гиновска	02-1709/17 од 19.10.2022 год.

2. Проектен менаџмент

Ред. бр.	Студент	Назив на тема		Предложен ментор	Датум и бр. на Одлука
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Татјана Стојкоска	Влијание на таложењето на нечистотиите врз фотоволтаичните модули врз перформансите на фотоволтаичната централа	Impact of soiling on photovoltaic modules on the performances of the photovoltaic plant	Проф. д-р Димитар Димитров	02-1709/18 од 19.10.2022 год.

3. Автоматика, роботика и системско инженерство

Ред. бр.	Студент	Назив на тема		Предложен ментор	Датум и бр. на Одлука
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Меланија Герасимовска	Детекција на аномалии кај воздухоплови со алгоритми од длабоко учење	Anomaly Detection in Aircraft using Deep Learning Algorithms	Доц. д-р Горјан Наџински	02-1709/19 од 19.10.2022 год.

4. Комуникациски и информациски технологии

Ред. бр.	Студент	Назив на тема		Предложен ментор	Датум и бр. на Одлука
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Жанета Тренчева	Анализа на големи податоци во облак за OTT видео сервиси	Cloud-based big data analysis for OTT video services	Проф. д-р Борислав Поповски	02-1709/20 од 19.10.2022 год.

5. Енергетска електроника

Ред. бр.	Студент	Назив на тема		Предложен ментор	Датум и бр. на Одлука
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Марко Камиловски	DC-DC конвертори во GaN технологија	DC-DC Converters in GaN technology	Проф. д-р Катерина Ралева	02-1709/21 од 19.10.2022 год.

ПРЕГЛЕД
на прифатена тема за изработка на докторски труд
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје
Факултет за електротехника и информациски технологии

Студиска програма: Електротехника и информациски технологии

Ред. бр.	Студент	Назив на тема		Предложен ментор	Датум и бр. на Одлука
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	М-р Горан Деспиноски	Развој на модел за контрола на квалитет интегриран во Индустрија 4.0 применет во автомобилскиот сектор	Development of model for quality control integrated in Industry 4.0 applied in the automotive sector	Проф. д-р Владимир Димчев	02-1709/7 од 19.10.2022 год.

ИСПРАВКА

Во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1270, од 15 октомври 2022 година, потребно е да се направи исправка на направена грешка, на стр. 5, во содржината на Билтенот и на стр. 264 во насловот, што се однесува на Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) **прехранбена технологија, друго (преработка на овошје и зеленчук)** на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Наместо овој текст, потребно е да стои:

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) КВАЛИТЕТ, БЕЗБЕДНОСТ И ПЕРАБОТКА НА ОВОШЈЕ И ЗЕЛЕНЧУК (ПРЕХРАНБЕНА ТЕХНОЛОГИЈА, ДРУГО) НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Љубица Каракашова, с.р.

Проф. д-р Лазар Сиваков, с.р.

Проф. д-р Рукие Агич, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ОБЛАСТИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ПОЛИЊА ИНФОРМАТИКА И КОМПЈУТЕРСКА ТЕХНИКА И ИНФОРМАТИКА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство – Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 12 октомври 2022 година, за избор на асистент во сите наставно-научни области од наставно-научните полиња информатика и компјутерска техника и информатика, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 1, донесена на 20 октомври 2022, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Весна Димитријевска Ристовска, вонреден професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Верица Бакева Смиљкова, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и д-р Марија Михова, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на асистент во сите наставно-научни области од наставно-научните полиња информатика и компјутерска техника и информатика, во предвидениот рок се пријави само кандидатот м-р Петар Секулоски.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот м-р Петар Секулоски е роден на 12.7.1994 година, во Струга. Средно образование завршил во гимназијата „Ибрахим Темо“ во Струга, со континуиран одличен успех. Со високо образование се стекнал на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, во 2017 година. Дипломирал на 5.10.2017 година на насоката компјутерски науки и инженерство, со просечен успех 8,95.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2017/2018 се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, на насоката компјутерски науки. Студиите ги завршил во 2022 година, со просечен успех 10,00. На 7.10.2022 година го одбрал магистерскиот труд на тема: „Тополошка анализа на податоци и примена во машинско учење“.

Од март 2019 година, кандидатот е ангажиран како демонстратор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство и е реизбран како демонстратор уште два пати.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2 НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, кандидатот м-р Петар Секулоски изведува аудиториски и лабораториски вежби на прв циклус студии на сите студиски програми на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, на следниве предмети: Калкулус, Калкулус 1, Калкулус 2, Веројатност и статистика, Дискретна математика, Дискретна математика 1, Дискретни структури 1 и Бизнис-статистика. Исто така, изведувал лабораториски вежби од прв циклус студии на сите студиски програми, на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, на следниве

предмети: Калкулус 3, Инженерска математика, Структурно програмирање, Објектно-ориентирано програмирање и Географски информациона системи.

Веднаш по започнувањето на корона-кризата и задолжителната онлајн настава на ФИНКИ, кандидатот м-р Петар Секулоски самоиницијативно подготви видеа за аудиториски вежби кои ги постави на YouTube, каде што тој решава задачи на голема табла или мала дигитална табла (pen-tablet). Снимените видеа со решени задачи од аудиториските вежби покриваат голем дел од материјалот за курсевите: Калкулус, Калкулус 1, Калкулус 2, Дискретна математика и Дискретни структури 1, и беа достапни не само за студентите, туку и за пошироката популација.

Научно-популарна дејност

Кандидатот м-р Петар Секулоски како коавтор има учествувано на Петтиот семинар „Математика и примени“, ПМФ, Скопје, во март 2021 г., како резултат на што е публикувана следната статија во научно-популарната едиција Математички омнибус во април 2022 г.:

„Споредбена анализа на класичната настава и наставата преку системи за далечинско образование во услови на корона-криза, за некои математички универзитетски курсеви“, Весна Димитријевска Ристовска, Емил Станков, Петар Секулоски, ПОИМ - Портал на Институтот за математика, научно-популарна едиција Математички омнибус, април 2022 г.

Научноистражувачка дејност

М-р Петар Секулоски има објавено вкупно 4 научни трудови во областа на компјутерските науки и инженерството во меѓународни списанија и зборници од конференции.

1. Sekuloski P. “A brief Introduction to Persistent Homology”, In Proc. of the 16th International Conference on Informatics and Information Technologies, 2019.
2. Dimitrievska Ristovska V., & Sekuloski P., “Mapper Algorithm and It’s Applications”, International scientific journal “Mathematical Modeling”, ISSN 2535-0986 (Print), Vol. 3, 2019, Issue 3, pp. 79-82.
3. Sekuloski P., & Dimitrievska Ristovska V., “Application of Persistent Homology on Bio-Medical Dataset – A Case Study”, International scientific journal “Mathematical Modeling”, ISSN 2535-0986, Vol. 3, 2019, Issue 4, pp. 109-112.
4. Dimitrievska Ristovska, V., Stankov, E., Sekuloski, P.: „Teaching and examination process of some university courses before vs during the Corona crisis“, Journal Olympiads in Informatics, ISSN 2535-0986, Vol. 15, 2021, pp. 91-104.

М-р Петар Секулоски учествувал во следниве 4 домашни научноистражувачки проекти:

1. Тополошка анализа на податоци (TDA) применета во машинско учење, ФИНКИ, 2022 – 2023.
2. Тополошка карактеризација на простори на податоци и примени, ФИНКИ, 2021 – 2022.
3. Перзистентна хомологија – примена во TDA, ФИНКИ, 2020 – 2021.
4. Примена на некои методи за тополошка анализа на податоци, ФИНКИ, 2019 – 2020.

М-р Петар Секулоски учествувал во следниов меѓународен научноистражувачки проект:

1. EuroCC, European High Performance Computing Joint Undertaking (JU), 2020 – 2022.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот м-р Петар Секулоски доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р Петар Секулоски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот, Комисијата заклучи дека м-р Петар Секулоски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето асистент во сите наставно-научни области од наставно-научните полиња информатика и компјутерска техника и информатика

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, м-р Петар Секулоски да биде избран во звањето асистент во сите наставно-научни области од наставно-научните полиња информатика и компјутерска техника и информатика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Д-р Весна Димитриевска Ристовска,
вонреден професор на ФИНКИ, с.р.
Д-р Верица Бакева Смиљкова,
редовен професор на ФИНКИ, с.р.
Д-р Марија Михова,
редовен професор на ФИНКИ, с.р.**

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И
СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Петар Александар Секулоски

Институција: Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство

Научна област: сите наставно-научни области од наставно-научните полиња информатика и компјутерска техника и информатика

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ –
АСИСТЕНТ/АСИСТЕНТИСТРАЖУВАЧ

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Има завршено прв и втор циклус академски студии со најмалку 300ЕКТС-кредити	да
2	Стектанат назив – магистер по информатички науки и компјутерско инженерство од областа компјутерски науки	да
3	Остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на првиот и на вториот циклус академски студии посебно Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,95. Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10,00.	да
4	Има познавање на најмалку еден странски јазик 1. Странски јазик: англиски јазик 2. Назив на документот: Уверение за активно познавање и користење на англиски јазик 3. Издавач на документот: Филолошки факултет „Блаже Конески“ 4. Датум на издавање на документот: 4.10.2022	да

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Весна Димитриевска Ристовска,
вонреден професор на ФИНКИ, с.р.
Д-р Верица Бакева Смиљкова,
редовен професор на ФИНКИ, с.р.
Д-р Марија Михова,
редовен професор на ФИНКИ, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРИМЕНА НА АЛГОРИТМИТЕ ЗА МАШИНСКО УЧЕЊЕ ВО МОДЕЛИРАЊЕТО И ИНТЕРПРЕТАЦИЈАТА НА УЛОГАТА НА МИКРОБИОМОТ ВО ДИЈАГНОСТИКАТА И ТЕРАПИЈАТА НА КОЛОРЕКТАЛНИОТ КАРЦИНОМ“ ОД М-Р МИОДРАГ ЦЕКИЌ, ПРИЈАВЕНА НА
ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО
ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, на седницата одржана на 1.9.2022 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот **м-р Миодраг Цекиќ** со наслов: **Примена на алгоритмите за машинско учење во моделирањето и интерпретацијата на улогата на микробиомот во дијагностиката и терапијата на колоректалниот карцином**, во состав: проф. д-р Соња Гиевска (претседател), проф. д-р Слободан Калајциски (ментор), проф. д-р Ана Мадевска Богданова (член), вонр. проф. д-р Кире Триводалиев (член) и проф. д-р Сашо Коцески (надворешен член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Миодраг Цекиќ, со наслов „Примена на алгоритмите за машинско учење во моделирањето и интерпретацијата на улогата на микробиомот во дијагностиката и терапијата на колоректалниот карцином“, содржи 179 страници компјутерски обработен текст во фонт Calibri, со единечен проред и големина на букви 12, 230 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси, 38 слики и 59 табели. Трудот е структуриран во осум глави, четири додатоци и библиографија.

Во **воведниот дел** е образложен потенцијалот и потребата од истражувањата поврзани со цревниот микробиом низ биоинформатичка призма. Дополнително, во рамките на овој дел е дадена генерализирана презентација на дел од сродните истражувања поврзани со потесната област на истражување и со специфичниот пристап, како и кои алатки, методи, технологии и околина (развојни и експериментални) би можеле да бидат практично искористени во рамките на докторската дисертација. Дефиниран е предметот на дисертацијата, како и главната хипотеза преку која подетално се елаборирани и поставени истражувачките тези, како и двете посебни сценарија на научно набљудување и техничка обработка врз основа на која треба да произлезат конкретните чекори неопходни за дефинирање на научната методологија која се предложува во докторската дисертација. На крај, во воведната глава, даден е и краток преглед на структурата на докторската дисертација.

Во **втора глава** е направен генерален преглед на заболувањето од рак на дебело црево, преку биолошко опишување на фазите на колоректалниот карцином, факторите на ризик, дијагнозата и познатите третмани кои се моментално достапни.

Во **третата глава** е елаборирана анализата и обработката на податочното множество што се користи во истражувањата во рамките на дисертацијата. Даден е преглед на иницијалните податоци (сирови податоци) преземени по секвенционирањето на V_3 - V_4 регионите на 16S рибозомскиот РНК-ген, амплифициран од фекалните примероци преземени од референтната студија. Направен е систематски преглед и детално објаснување на таксономската анализа преку која се генерираат оперативните таксономски единици (Operational Taxonomic Units - OTU). Дополнително, освен таксономската анализа, се вклучува и делот на преземање на

метаподатоците од клиничка природа. Во рамките на оваа глава, обработено е и претпроцесирањето на податоците, односно генерирање на таксономија и вредности на таканаречена варијанта на секвенца на ампликони (Amplicon Sequence Variant - ASVs) на сите нивоа на филогенското дрво. На крај се презентирани резултатите од примената на техниките за пивотирање, агрегирање и филтрирање на податоците со цел генерирање на прочистено податочно множество на примероци од микробиомот и клиничките метаподатоци за пациентите од референтната студија.

Во **четвртата глава** е елаборирана главната методологија која е составена од две фази, односно итерации, а преку која, всушност, се добиваат главните резултати кои ќе бидат биолошки интерпретирани во рамките на докторската дисертација. Овој дел го претставува клучниот аспект на примена на алгоритмите за надгледувано машинско учење, проследени со генерализација на концептите за статистичка и метаболитска обработка и интерпретација на добиените бактерии/биомаркери. Во рамките на оваа глава се претставени двете техники на нормализација и скалирање на податоците, неопходни како предуслов за нивно форматирање со цел ефикасна примена на алгоритмите за машинско учење. Исто така, систематизирани се и различните техники кои се користат за пресметка на рангот, односно идентификација на најзначајните атрибути од машинските модели. Во првата фаза од методологијата се прави иницијален скрининг со примена на повеќе различни модели на надгледувано машинско учење, при што за понатамошна анализа се избираат оние модели кои даваат највисоки перформансни метрики. Избраниот модел на машинско учење се користи во втората итерација од методологијата, при што неговата улога во оваа фаза е да се препознае важноста на атрибутите преку примена на пристап за идентификација на индивидуалната значајност, како и пристап за генерирање на агрегираниот придонес на два или повеќе атрибути (бактерии). Агрегираниот придонес на бактериите во резистентноста на терапијата на колоректалниот карцином е еден од клучните придонеси на оваа докторска дисертација. Комплементарно на ова, детално се претставени и статистичкиот и математичкиот модел, што претставува основа на концептот за филтрирање и фаворизирање на најзначајните индивидуални атрибути, односно бактерии, кои ќе бидат финално идентификувани како клучни биомаркери за понатамошната биолошка анализа и интерпретација. Во рамките на оваа глава, даден е и осврт на метаболитската анализа за влијанието на метаболитите произведени од бактериите, како и нивното влијание врз самиот клеточен циклус.

Во **петтата глава** се прикажани експерименталните резултати добиени од примената на методологијата во рамките на оваа дисертација, вклучувајќи ги резултатите од: прелиминарната фаза и главната фаза на машинско учење и моделирање, статистичката анализа и идентификацијата на атрибутите со најголемо значење, агрегираната анализа на придонес на атрибутите и интеграцијата на клеточниот циклус.

Комплементарно на петтата глава, во **шестата глава** се прави анализа и интерпретација на добиените резултати. Направен е генерален преглед на интерпретацијата на механизмот за резистентна терапија преку толкување на бактериолошките својства и функции на бактериите од интерес. Дополнително, објаснети се придобивките на понудената методологија, а врз основа на експерименталните резултати се донесува заклучокот за исполнетост на поставените хипотези.

Седмата глава е насочена кон претставување на дополнителна научна студија на случај за анализа на колоректален канцер од аспект на потенцијалот за постоење и развој на карцином врз основа на првично дефинираната хистологија на аденом. Во основа, во овој дел се извршуваат поголемиот дел од претходно дефинираните чекори (делови од методологијата) со цел генерирање и толкување на резултатите поврзани со

самата карциногенеза на карцином на дебело црево. Како резултат од оваа студија се добиваат најзначајните биомаркери кои имаат најголем потенцијал за регулирање и интерпретација на карциногенезата за примероците кои имаат заедничка хистологија на тубуларен аденом. Дополнително беше идентификуван бактерискиот род *Prevotella* со конзистентно присутно значење низ анализирани примероци.

Заклучоците од истражувањата во докторската дисертација се сумирани во **осмата** последна **глава**. За крај, во **додатоците**, даден е дополнителен увид преку дополнителни слики и табели кои произлегуваат како дополнување на резултатите прикажани во главниот текст од докторската дисертација. Во додатокот А е дадена декомпозицијата на класификаторот Random Forest, преку табеларен приказ на рангирањето на важноста на индивидуалните карактеристики. Во додатокот Б е прикажана агрегираната анализа од најперформантните класификатори, преку табеларен преглед на агрегираните бактерии со заеднички колективен придонес за класата на отпорност на имунотерапијата. Во додатокот В, пак, прикажана е статистичката анализа на најзначајните бактериски родови по примена на главната фаза на машинско учење и моделирање. Во додатокот Г, презентирани се работните околии, рамки и алатки со помош на кои е дизајнирана и практично имплементирана методологијата презентирана во докторската дисертација.

Предмет на истражување

Општиот предмет на истражувањето во оваа докторска дисертација е дизајнирање на методологија за набљудување на карциногенезата на колоректалниот карцином и резистентноста на терапија користејќи го микробиолошкиот состав специфициран на ниво на род (*genus*) во рамките на филогенското дрво. Тоа подразбира примена на систематски пристап за моделирање во контекст на идентификација на клучните биомаркери (единечни и групни) кои можат да имаат значајна улога во интерпретацијата и разбирањето на механизмот за резистентност на лекови и терапија за пациенти со дијагностициран колоректален карцином. Покрај толкувањето на резистентноста, фокусот на дисертацијата го опфаќа и сегментот на анализа на колоректален карцином од аспект на потенцијалот за постоење и развој на состојба на карцином врз основа на првично дефинираната хистологија на аденом.

Во ова истражување се истражуваат и се предлагаат методи за извлекување на клучните бактерии/биомаркери од микробиомски податоци за пациенти со дијагностициран колоректален карцином и врз кои е извршен оперативен зафат и е дадена протоколарна терапија. За таа цел, предмет на трудот е обработка и анализа на податоците добиени од секвенционирање на фекалните примероци на пациентите. За да се добијат веродостојни резултати од анализата на податоците, се прави претпроцесирање на податоците, како и нивно постпроцесирање за поврзување со клиничките метаподатоци. Со примена на методите од машинско учење и статистички методи се идентификуваат најзначајните бактерии (единечни и групи од бактерии) кои би имале најголемо влијание во разбирањето на механизмот на функционирање на болеста и нејзиниот третман. Вака добиените биомаркери може да послужат за дизајн на класификатори кои ќе прават автоматска класификација на микробиомски податоци од нови субјекти. Ова ќе им помогне на медицинските истражувачи и онколозите да одлучат за стратегијата на третман во врска со одредена имунотерапија, како и потенцијална отпорност на тие лекови. Дополнително, анализата на микробиомот за пред- и постоперативни пациенти може да помогне во донесување заклучоци за степенот на успех на терапијата или специфично преземениот оперативен зафат.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Според официјалната статистика од 2020 година, фреквенцијата на детекција на карцином се проценува на 19,3 милиони нови случаи, од кои 10 % припаѓаат во групата на карцином на дебелото црево. Понатаму, од 10 милиони смртни случаи предизвикани

од појава на карцином, 9,4 % се должат на карцином на дебелото црево. Ваквите показатели и, воопшто, тренд на детекција, сугерираат дека ова заболување претставува едно од најчестите малигни тумори кои се рангираат во првите три најчести причини за смрт предизвикана од состојба на тумор. Високата стапка на смртност кај пациентите со колоректален карцином може да се должи на многу генетски и еколошки фактори. Една од причините за високата стапка на смртност е некорелираниот третман на пациентите со колоректален карцином со цревниот микробиом. Човечките црева содржат приближно 7000 различни видови бактерии во интестиналниот регион, што претставува приближна тежина од речиси два килограма. Најчестите видови на бактерии во нормалниот човечки микробиом се: *Absidia*, *Bacteroides*, *Lactobacillus*, *Escherichia coli* и *Enterococcus*, кои претставуваат речиси 90 % од вкупните бактериолошки видови. Овие бактерии имаат добро позната функција во човечкиот организам и имаат тенденција да живеат во симбиоза и да учествуваат во производство и ферментација на метаболити. Покрај тоа, овие бактерии активно учествуваат и во моделирањето на одговорот на имунолошкиот систем. Нарушувањето на микробиомот во дебелото црево може да предизвика воспаление и како последица на тоа да ја поттикне појавата на состојбата на колоректален карцином.

Во современите научни пристапи за третман на колоректален карцином може да се идентификува влијанието на диверзитетот на микробиомот во примената на различните стратегии за лекување, како што се: диететски интервенции, антибиотски третмани, употреба на пробиотици, пребиотици и постбиотици. Исто така, од неодамна официјално е објавено дека одредени специфични бактерии можат да предизвикаат процес на хеморезистенција. Најчестиот хемотерапевтски лек што се користи кај пациентите со колоректален канцер е 5-флуороурацил (*5-fluorouracil*)¹. Овој лек во присуство на бактерии, како што се: *Fusobacterium nucleatum*, *Escherichia coli* или *Bacteroides fragilis*, бележи тенденција на растворање во цревниот микробиом, па неговата ефикасност станува нецелосна. Исто така, во последно време, третманот на пациентите со КРК се пролонгира заради употребата на антибиотици како ампицилин, колистин и стрептомицин со цел да се потиснат патогените бактерии и да се потенцираат резултатите од имунотерапијата.

Современата наука нуди можности за детално проучување на цревниот микробиом на неинвазивен начин со прибирање на фекални примероци и нивно секвенционирање со што се добиваат сурови генетски секвенци кои се погодни за понатамошна пресметковна анализа. Вака добиените секвенци треба да подлежат на филогенетска анализа, т.е. да се идентификува диверзитетот на бактериите што се присутни во генетскиот код на анализираната секвенца. За ова постојат веќе етаблирани протоколи и пресметковни алгоритми. Единствено што треба да се земе предвид е последната објавена верзија на таксономските единици, бидејќи во нејзиното верзионирање обично има промени во филогенезата, а исто така се внесуваат новооткриените, претходно неоткриени бактериски видови. При филогенетската анализа се користат следните нивоа на анотација: вид (англ. species), род (англ. genus), семејство (англ. family) и филум (англ. phylum), при што во поголемиот дел од истражувањата се користи претпоследното филогенетско ниво – род.

Со првичната анализа на податоците се добива податочна множество, кое во зависност од студијата може да содржи и клинички метаподатоци кои се исклучително важни во процесот на пресметковно извлекување на знаење. Бидејќи станува збор за големи податоци, тие треба да се третираат со техники од машинско учење и статистички методи со цел да се извлече скриеното знаење кое е инкорпорирано во самите податоци.

¹ <https://chemocare.com/chemotherapy/drug-info/fluorouracil.aspx>

Стандардните биостатистички методи се формулираат како математички проблеми за моделирање на латентни променливи. Интересен е фактот што иако веројатносните латентни модели на променливи се фундамент на современото учење без надзор, сепак тие ретко се применуваат во контекст на анализа на податоци за микробиомот (и покрај еволутивната, временската и бројната структура што може директно да се вгради преку таквите модели). Ваквиот пристап е својствен за студии каде што преку научниот метод на симулација се воспоставува хеуристика за одредување на соодветноста на примена на различни модели и механизми за интерференција, во зависност од природата на микробиомските податоци. Во овој контекст, анализата на податоците и, воопшто, компјутерските симулации врз нив се прават со помош на методите на Dirichlet multinomial mixture model, Latent Dirichlet allocation, Dynamic Unigram model, Non-negative matrix factorization, како и самата текстуална анализа на податоците. Ваквата математичка перспектива претставува одреден вид на комплементарно симулирање и тестирање на повеќе различни техники со цел извлекување на различни статистички значајни карактеристики поврзани со геномските примероци, како и дистрибуцијата на бактериите низ примероците. Во оваа насока на статистичко тестирање се надоврзуваат и техниките на тестирање на хипотезите (тестирање на нултата хипотеза). Најчесто застапена примена на овие методи може да се најде во рамките на тестовите на статистичката хипотеза (која се поставува на почетокот на експериментот) во составот на микробната заедница, како и тестирањето на интеракциите на микробиомот со организмот домаќин. Во таа насока, од аспект на традиционалните статистички тестирања значајно е да се потенцира тестирањето на хипотезата во рамките на микробната таксономија со спроведување на методите за индексите на различноста (α/β diversity). Со тоа, во зависност од тоа дали податоците се нормално или дискретно распределени, како и во зависност од бројот на експериментални групи или експериментални услови, можат да се применат t -тест, анализа на варијанса или соодветен непараметриски тест. Стандарден t -тест се применува со цел да се споредат релативното изобилство на различни филуми и родови помеѓу здрави и пациенти со карциномно заболување. Следствено, тестирањето Mann-Whitney² се спроведува за да се спореди алфа-диверзитетот, како, на пример, Шаноновата разновидност меѓу групите (Shannon diversity), каде што два кластера се одредени и дефинирани преку таксономскиот состав на бактериите или преку релативното изобилство на различни филуми и родови. Ваквиот вид на статистичко тестирање претставува комплементарен пристап во процесите на одредување на најзначајните бактерии распоредени низ различните групи на примероци од микробиом. Од друга страна, заедниците на микробиомот можат дополнително да се анализираат и со помош на повеќеваријантни статистички методи или модели. За таа цел, постојат многу статистички модели и методи за анализа на поврзаноста на составот на заедницата на микробиомот и еколошките коваријанти и исходи. Тестовите кои во овој контекст најчесто се користат се претставени преку мултиваријатна анализа на варијанса со пермутација (PERMANOVA) и анализа на групни сличности (ANOSIM), процедури за пермутација со повеќе одговори (MRPP), како и Mantel-ов тест (MANTEL). Но, како и во рамките на сите научноистражувачки пристапи, така и кај овие техники постојат одредени ограничувања кои мора да бидат земени предвид. Една од претпоставките во овој дел е дека кај стандардните статистички методи, податоците кои се споредуваат се претпоставува дека се независни. Во основа, збирот на релативните изобилства претставува една целина, а тоа покажува дека податоците не се независни. Од оваа констатација следува дека директната примена на овие методи за анализа на податоците за релативното изобилство на микробиомот може да резултира со грешка. Дополнително, овој проблем со ограничувањата не е ограничен само на стандардните статистички методи, туку дури и семејството на модели на веројатност подразбира сите парови на таксономски единици да бидат негативно корелирани. Кога ги испитуваме

² https://sphweb.bumc.bu.edu/otlt/mph-modules/bs/bs704_nonparametric/bs704_nonparametric4.html

универзитетните или мултиваријантните разлики, корелации и методи кои зависат од корелацијата, секој заклучок направен врз пропорционалните податоци има потенцијал за грешка доколку статистичките методи не го земаат предвид проблемот со ограничувањата.

Освен биостатистичките методи за анализа на микробиомот, многу често во анализата на микробиомските податоци се применуваат и алгоритмите за машинско учење. Во досегашните истражувања се покажало дека надгледуваното машинско учење, ненадгледуваното машинско учење и повеќеслојните вештачки невронски мрежи, или длабокото учење, како специјализирани делови од вештачката интелигенција, имаат силен импакт врз анализата на влијанието на цревниот микробиом врз развојот на карциномот и потенцијалните терапевтски ефекти. Најчесто користените методи кои се применуваат на интеракциите човек-микробиом за предвидување на болеста, разбирањето на механизмите на болеста и понатамошната примена во рамки на персонализираната медицина (детекција и интерпретација на специфични биомаркери), можат да се генерализираат низ призма на следните групи: надгледувани методи на учење (Logistic Regression, Linear discriminant analysis, K-nearest neighbor, Naïve Bayes, Support Vector Machines), Deep Learning (со примена на вештачки невронски мрежи со длабоки архитектури и конволутивни невронски мрежи) и методи на составување (Random Forest, Multiple Decision Trees, Gradient Boosting). Вообичаено, моделирањето базирано на класификација преку случајни шуми од дрва (Random Forest класификатор), комбинирано со извлекување на специфичните дрва на одлуки со цел идентификација на нивните вредности на прагот на разделување, се користи за проучување на нерамнотежата на поврзаност на човечкиот цревен микробиом со развојот на колоректалниот карцином. Дополнително, пристапот на класификација преку шуми од дрва на одлука е присвоен и прифатен како генерално воспоставена научна пракса за докажување на валидноста на маркерите специфични за состојбата на аденом кај повеќе популации, што во основа би придонело за рана дијагноза и третман на ракот на дебелото црево. Машинските модели базирани на методите на Naïve Bayes и шума од дрва, исто така, покажуваат висока точност во анализирањето на промените на цревниот микробиолошки состав кај колоректалниот аденом и се пријавени како релевантни методи за предвидување на овој тип заболување врз основа на составот и карактеристиките специфични за цревниот микробиом.

Цревниот микробиом претставува и основа за дизајнирање и креирање на експериментални рамки за примена на алгоритмите на надгледувано машинско учење со цел извлекување на дополнително знаење од податоците, како и биолошка интерпретација за адресирање на одредени елементи и атрибути кои можат да имаат клучна улога во развојот и усовршувањето на процесот на терапија и третирање. Ваквиот пристап е фундаментална основа за голем број на научни студии што резултираат со креирање на различни методологии (базирани на концептот на обработка на податоците и примена на техниките на машинско учење) кои ги адресираат микробиомските податоци и прават корелација со самата болест. Такви се случаите на студии за карцином на јајници, кардиоваскуларни, мозочни и уролошки заболувања, како и заболувања на црниот дроб. Во сите нив е потврдено влијанието на микробиомот врз развојот и третманот на болеста.

Идентификуваните бактериски биомаркери нудат можност за разјаснување на болеста што е предизвикана од дисбиоза на микробиомот, како и степенот на варијации на микробиомот помеѓу различните индивидуи. Интеграцијата на анализата на патеката на клеточниот циклус дополнително може да ги разјасни работите и да даде продлабочен увид во развојот и третманот на болеста. На тој начин, зголеменото разбирање на улогата на човечкиот микробиом во појавата и развојот на болестите се очекува да резултира со нови клинички третмани поврзани со микробиомот и, пред сè, развој на персонализирана медицина за третман на пациентите. Во таа насока е и

размислувањето дека огромното количество метагеномски податоци што ќе се појават, ќе резултираат и ќе донесат нови предизвици за анализа, складирање и пренос на самите податоци. Притоа, метагеномиката се очекува да игра сè поголема улога во областите медицина, биотехнологија и науката за животната средина.

Краток опис на применетите методи

Оваа докторска дисертација има карактер на развојно решение кое ќе продуцира поефикасен научен пристап и применлива научна методологија за максимизирање на резултатите од анализата на микробиомот кај пациенти заболени од рак на дебело црево.

Од аспект на природата на предметот, оваа научна студија претставува техничко мултидисциплинарно истражување, затоа што резултира со практична имплементација и дизајн на научен пристап и методологија за анализа на диверзитетот на микробиомот со примарна цел на моделирање на имунотерапијата и толкување на потенцијалната отпорност на лекови во случај на колоректален карцином. Фокусот на истражувањето е ставен на примената на ИКТ-технологиите, конкретно примената на техниките на надгледувано машинско учење, во функција на полето на превентивната и предиктивната здравствена заштита.

Иницијално, методите на набљудување, проучување и анализа на литературата се применуваат со цел преглед на достапните научни методологии, како и резултатите добиени од сродните студии и научни постигнувања поврзани со биолошката, микробиолошката и техничката анализа и интерпретација на микробиомот - реализираната таксономска анализа преку која се генерираат оперативните таксономски единици.

Методот на прибирање примарни податоци преку метод на експеримент се користи во фазите на податочно прибирање, претпроцесирање и процесирање со цел генерирање на таксономија и вредности на таканаречена варијанта на секвенца на ампликони (Amplicon Sequence Variant - ASVs) на сите нивоа на филогенското дрво. Овој метод придонесува во крајниот формат и изборот на податоците од интерес за научната студија.

Методот на класификација е искористен за ефикасно сегментирање на експерименталните групи од интерес, а врз основа на нивната припадност и карактеристики добиени преку анализа на клиничките метаподатоци, како и сценариото што претставува предмет на обработка и научна анализа.

Методот на симулација се користи за да се утврди однесувањето на генерираните машински модели, како и периферните компоненти од методологијата применети со цел трансформација, нормализација и скалирање на податоците. Од добиените резултати може да се изврши симулација на механизмот за отпорност на терапија и лекови во случај на дијагностициран карцином на дебело црево со помош на споредба на карактеристиките на пациентите кои припаѓаат на резистентните и нерезистентните групи.

Методот на компаративна анализа се користи за споредување на перформансите и метриците на моделите за надгледувано машинско учење. Дополнително, компаративниот пристап се искористи и во делот на споредување на присутноста на специфичните бактерии распространети низ самиот микробиом и во групите пациенти што се од научен интерес.

Методот на синтеза е применет како комбинација на претходно идентификуваните својства на бактериите и добиените резултати од процесот на

извлекување на најинформативните нивни карактеристики, како и анализа на патеката на клеточниот циклус за детално разбирање на нивната биолошка улога и активност.

Методот на квалитативна анализа се користи како механизам за евалуација на поставената архитектура на методологијата за да се истражи подобноста на пристапот и предложеното решение од функционален, практичен и кориснички аспект.

Методот на индукција се користи за генерализација на тенденцијата која се појавува во посебните групи на пациенти во контекст на доминантноста на бактериите и нивните потенцијални својства и метаболички импликации. Следствено, методот на дедукција е применет со цел опишување и интерпретација на конкретна бактерија врз основа на својствата за активноста и улогата во рамките на групата бактерии кои се карактеристични за групата пациенти што се обработува.

Во завршниот дел од истражувањето се врши евалуација на предложената архитектура и методологија која се базира на повеќе различни параметри. Резултатите од процесот на евалуацијата се анализираат од индивидуален и агрегиран карактер. Врз основа на оваа квалитативна анализа може да се оцени ефективноста на методологијата, како и потребата од имплементација на една ваква комплементарна алатка за медицинските потреби во онкологијата. Со тоа, а врз основа на резултатите од евалуацијата, дадени се и насоки за понатамошно дополнително развивање и оптимизирање на системот за симулација на механизмот за отпорност на терапија и лекови, како и моделирање на карциногенезата кај пациентите со дијагностицирана состојба на карцином на дебело црево (состојба на колоректална појава на аденом и карцином).

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите од истражувањето се однесуваат на тоа дека е развиена и поставена методологија која опфаќа неколку аспекти за обработка на микробиомските податоци во насока на откривање на резистентност на терапија и карциногенеза кај колоректален карцином. Овие аспекти вклучуваат:

- (i) имплементација на најсоодветен тип на алгоритам/алгоритми од надгледувано машинско учење и предиктивност во случај на работа со податоци од микробиом;
- (ii) развој на систематски пристап и методологија за анализа на бактерии кои најзначајно го моделираат механизмот за отпорност на терапија и лекови во случај на дијагностициран карцином на дебело црево;
- (iii) преглед на статистички методи и методи базирани на машинско учење за идентификација на клучните бактериски биомаркери кои индивидуално или заеднички најзначајно придонесуваат во предиктивниот карактер на изградениот машински модел за отпорност на терапија и лекови;
- (iv) преглед на статистички методи и методи базирани на машинско учење за селекција на клучните бактериски биомаркери кои индивидуално или агрегирано најзначајно ја моделираат карциногенезата на карциномот на дебело црево;
- (v) анализа на патеката на клеточниот циклус за детално разбирање на активноста што ја имаат идентификуваните бактерии, нивните својства и биолошка улога во целиот процес.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Миодраг Цекиќ, со наслов „Примена на алгоритмите за машинско учење во моделирањето и интерпретацијата на улогата на микробиомот во дијагностиката и терапијата на колоректалниот карцином“, претставува значајно истражување во доменот на колоректалниот карцином, микробиомските истражувања, биоинформатиката и машинското учење. Докторската дисертација дава важен придонес во областа на анализа и обработка на податоци од цревен микробиом. Дисертацијата се фокусира на анализа и претпроцесирање на микробиомските податоци, како и развојот на методологија базирана на статистички и методи од машинско учење за определување на клучните биомаркери специфични за резистентност на терапија и карциногенеза на колоректален карцином. Систематскиот преглед на статистичките методи и методите базирани на машинско учење за селекција на индивидуалните и агрегираните карактеристики помага да се согледа тековниот статус на истражувањата во оваа област. За крај, анализата на патеката на клеточниот циклус нуди можност за детално разбирање на активноста што ја имаат идентификуваните бактерии, нивните својства и биолошка улога во целиот процес на колоректален карцином. Добиените резултати можат да дадат поткрепа во определувањето на стратегијата за лекување на пациенти со колоректален карцином, како и првичен увид во успешноста на оперативниот зафат и дадената терапија врз основа на диверзитетот на бактериите присутни во микробиомот на пациентот.

Докторската дисертација е проверена во рамките на системот за анализа и пронаоѓање на плагијати во трудови на Министерството за образование и наука. Согласно со извештајот од системот, добиен на 5.10.2022, дисертацијата е оригинално дело, односно нема индикации на плагијаризам.

Докторската дисертација на кандидатот м-р **Миодраг Цекиќ**, со наслов: **Примена на алгоритмите за машинско учење во моделирањето и интерпретацијата на улогата на микробиомот во дијагностиката и терапијата на колоректалниот карцином**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил следниве рецензирани научноистражувачки трудови во списанија или во соодветни зборници на реномирани меѓународни конференции, во областа на микробиомот, биоинформатиката и машинското учење, кои се поврзани со овој докторски труд:

1. Miodrag Cekikj, Milena Jakimovska Özdemir, Slobodan Kalajdziski, Orhan Özcan, Osman Uğur Sezerman, "Understanding the role of the microbiome in cancer diagnostics and therapeutics by creating and utilizing ML models", MDPI Applied Science Journal, Section for Biosciences and Bioengineering, March 8, 2022 (Impact Factor: 2,679)
2. Miodrag Cekikj, Slobodan Kalajdziski, Suzana Loskovska, Antonio Antovski, "Visualization of Cancer Disease Data", 10th International Conference ICT Innovations, September 19, 2018, Macedonia
3. Miodrag Cekikj, Slobodan Kalajdziski, Antonio Antovski, "Practical application of data visualization techniques", 15th International Conference on Informatics and Information Technologies, April 22, 2018, Macedonia
4. Miodrag Cekikj, Slobodan Kalajdziski, "Nutrient - Gene - Disease correlation through the understandings of 'omics' technologies", 14th International Conference on Informatics and Information Technologies, April 7, 2017, Macedonia

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главните научни придонеси на докторската дисертација се дадени во следните точки:

- развиена е методологија преку која се анализираат бактериите што најзначајно го моделираат механизмот за отпорност на терапија и лекови во случај на дијагностициран карцином на дебело црево;
- направен е преглед на статистички и методи базирани на машинско учење за селекција на клучните бактериски биомаркери кои индивидуално или заеднички најзначајно придонесуваат во предиктивниот карактер на изградениот машински модел;
- направена е анализа на патеката на клеточниот циклус за детално разбирање на активноста што ја имаат идентификуваните бактерии, нивните својства и биолошка улога во целиот процес на колоректален карцином.

Потенцијалот на методологијата предложена во оваа докторска работа е голем и може да се примени во најразлични апликации, како што е креирање и евалуација на нови апликации кои ги имплементираат дадените алгоритми во дисертацијата.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Миодраг Цекиќ** со наслов: **Примена на алгоритмите за машинско учење во моделирањето и интерпретацијата на улогата на микробиомот во дијагностиката и терапијата на колоректалниот карцином.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Соња Гиевска, претседател, с.р.
Проф. д-р Слободан Калајдиски, ментор, с.р.
Проф. д-р Ана Мадевска Богданова, член, с.р.
Вонр. проф. д-р Кире Триводалиев, член, с.р.
Проф. д-р Сашо Коцески, надворешен член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ): ИНТЕГРАЛНА БЕЗБЕДНОСТ (51503), ОПШТА КРИМИНАЛИСТИЧКА ТЕОРИЈА (51600) И ДРУГО (51610) НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет – Скопје, објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ од 30.8.2022 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (дисциплини): интегрална безбедност (51503), општа криминалистичка теорија (51600) и друго (51610), како и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 04-1597/9, донесена на 14.9.2022, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Оливер Бакрески, редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје, д-р Неџад Корајлиќ, редовен професор на Факултетот за криминалистика, криминологија и безбедносни студии во Сараево и д-р Зоран Нацев, редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје.

По разгледувањето на приложените документи и трудови, а врз основа на член 173 од Законот за високото образование, како и членовите 33, 34, 35 и 36 од Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411 од 5 ноември 2018), како членови на Рецензентската комисија, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области (дисциплини): интегрална безбедност (51503), општа криминалистичка теорија (51600) и друго (51610), во предвидениот рок се пријави само кандидатката д-р Тања Милошевска, вонреден професор на Институтот за безбедност, одбрана и мир при Филозофскиот факултет во Скопје.

Кон пријавата, кандидатката достави: кратка биографија со фотокопија од одлуката за избор во наставно-научно звање, доказ за стекнат соодветен степен на образование – доктор на науки, изјава за исполнување на општите и посебните услови за избор, доказ за општа здравствена способност за работното место, доказ дека со правосилна судска пресуда не е изречена казна забрана за вршење професија, дејност или должност, уверение за државјанство, список на објавени научни и стручни трудови, како и по еден примерок од трудовите во печатена и дигитална форма. Дел од овој Извештај се и Образецот 1 за исполнетоста на општите услови за избор во наставно-научно звање – редовен професор, согласно со Законот за високото образование (Сл. весник на РМ бр. 82/2018), како и Образецот 2 за исполнети посебни услови за избор на наставно-научно звање согласно со Анекс 1 и табела 1 од Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411 од 5 ноември 2018 година), за кандидатката д-р Тања Милошевска.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Тања Милошевска е родена на 2.10.1976, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје. Со високо образование се стекнала на Филозофскиот факултет во Скопје, Институт за одбрана. Дипломирала во 2001 година, со просечен успех 9.

Кандидатката активно се служи со македонски, српски и англиски јазик.

Во учебната 2003/2004 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Институтот за одбранбени и мировни студии при Филозофскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила во 2007 година, со просечен успех 9,70. На 21.5.2008 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Безбедносните импликации на организираниот криминал врз националната безбедност на Република Македонија*.

Докторска дисертација пријавила во 2008 година на Институтот за безбедност, одбрана и мир при Филозофскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: *Модели на поврзаност на тероризмот и транснационалниот организиран криминал* ја одбрала на 4 април 2013 година. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област одбрана.

На 40. редовна седница на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, одржана на 2.7.2013 година, избрана е во звањето доцент за научните области (дисциплини): полемологија, дефендологија и интегрална безбедност.

На Институтот за безбедност, одбрана и мир при Филозофскиот факултет во Скопје е вработена во 2003 година како помлад асистент. Во моментот работи како вонреден професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1164 од 1.III 2018 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Филозофски факултет – Скопје, кандидатката д-р Тања Милошевска изведува настава и вежби на првиот циклус студии на студиските програми: Безбедност, одбрана и мир, Приватна и корпоративна безбедност и Меѓународни и интеркултурни студии. Таа е воедно ангажирана и на предмети од вториот циклус на студиските програми: Безбедност, стратемиски и одбранбени студии, Корпоративна безбедност и безбедносен менаџмент и Меѓународни односи: решавање конфликти, дипломатија и глобално управување.

Во рамки на првиот циклус, на студиските програми: Безбедност, одбрана и мир, Приватна и корпоративна безбедност и Меѓународни и интеркултурни студии, д-р Тања Милошевска држи настава и вежби по задолжителните предмети: Вовед во безбедност, Вовед во криминалистика, Глобални безбедносни закани, Војна, култура и општество, како и по изборните предмети: Глобален тероризам, Организиран криминал, Асиметрични закани и Организиран криминал и корупција (Приватна и корпоративна безбедност). Од одржувањето настава (предавања) од прв циклус студии, таа остварува **57,6 поени**, додека од одржувањето настава (вежби) на истиот циклус остварува **21,15 поени**. Оттука, вкупниот број поени од предавања и вежби на првиот циклус студии изнесува **78,75 поени**. Во рамки на вториот циклус, од реализирање на менторски часови по предметите од погоре наведените студиски програми, кандидатката остварува вкупно **11,5 поени**.

Кандидатката учествувала и одржувала настава во поголем број школи и работилници наменети за различни целни групи, како што се студенти и стручњаци од практиката, директори, наставници и стручни соработници во основни и средни училишта, директори, како и пошироката јавност. Од наведените активности, таа остварува вкупно **6,5 поени**.

Кандидатката била менторка на 43 дипломски трудови (**8,6 поени**). Учествувала како член во комисија за оцена и одбрана на 21 дипломска и 16 магистерски трудови (вкупно **6,9 поени**). Д-р Тања Милошевска е автор на монографија во издание на Филозофскиот факултет, под наслов: „Глобален тероризам“, коавтор на позитивно рецензирана монографија во издание на Факултетот за бизнис и право, Белград, Австрискиот институт за европски и безбедносни политики и Институтот за корпоративни безбедносни студии под наслов: „Современиот концепт на корпоративната безбедност“ и коавтор на рецензирана стручна книга во издание на Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации, под наслов: „Безбедноста на информациите и критичната инфраструктура“ (**20,4 поени**).

Оценка од самоевалуација

Кандидатката проф. д-р Тања Милошевска добива високи позитивни оценки од анонимно спроведената анкета на студентите на Филозофскиот факултет за предметите од зимскиот семестар во академската 2020/2021 година – Вовед во безбедноста (9,53), Вовед во криминалистика (9,92), Глобален тероризам (9,93), Глобални безбедносни закани (9,91) и Организиран криминал и корупција (9,70). Вкупната просечна оценка изнесува **9,80**.

Во согласност со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411 од 5 ноември 2018), кандидатката проф. д-р Тања Милошевска од наставно-образовната дејност остварила вкупно **113,63 поени**, со што значително го надминува минималниот број на поени потребни за избор во звањето редовен професор.

Научноистражувачка дејност

Д-р Тања Милошевска, од последниот избор во наставно-научно звање, има објавено вкупно 18 научни трудови од соодветните научни области за кои се избира, од кои:

12 труда во меѓународни научни списанија (56,5 поени):

- **Miloshevska, T.** (2021). Covid-19 pandemic and new opportunities for organized crime groups. *Security Dialogues*, 12, 2, 187-195.
- **Miloshevska, T.** (2021). Digital cryptocurrencies-new context for transnational terrorist activities. *Annuaire*, Volume 74, Skopje: Faculty of Philosophy, ISSN 0350-1892, 491-501.
- **Miloshevska, T.** (2020). Dark web-new transnational security threat. *Annuaire*, Volume 73, Skopje: Faculty of Philosophy, ISSN 0350-1892, 307-317.
- **Miloshevska, T.** (2019). Dark web as a contemporary challenge to cyber security, *Criminal Justice Issues, Journal for Criminalistics, Criminology and Security Studies*, no. 5, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina.
- **Miloshevska, T. & Mirsad, B.** (2019). Media Coverage of Urban Terrorism-New Challenges and Prospects. *Security Dialogues*, 10, 2, 109-119.
- **Miloshevska, T, Kirkova, R. Stojanovska Ivanova, T.** (2019). The rise of lone wolf terrorism-new challenge to media. *International Journal Knowledge*, Vol.35.5, Bulgaria. ISSN 1857-923X (for e-version)
- **Miloshevska, T.** (2019). The Concept of Lone-Wolf Terrorists. *Annuaire*, Volume 72, Skopje: Faculty of Philosophy, ISSN 0350-1892, 337-350.
- **Miloshevska, T., Bakreski, O., Fritzhand, A.** (2018). Digital Media Revolution and Political Violence. *International Journal of Multidisciplinary Thought*, 7, 3, 85-94, UniversityPublications.net
- **Miloshevska, T. & Fritzhand, A.** (2018). Risk Factors Increasing Vulnerability of Migrant Children. *Security Dialogues*, 9, 2, 47-58
- **Miloshevska, T., Bakreski, O.,** (2018). Whistle blowing – way to curb corruption in Balkan EU Candidate Countries, *Humanities and Social Sciences Review*, USA, ISSN: 2165-6258
- **Miloshevska, T.** (2018). Categorizing the relationship between terrorism and the media. *Annuaire*, Volume 71, Skopje: Faculty of Philosophy, ISSN 0350-1892, 343-352.
- **Miloshevska, T.** (2017). The Islamic State-a terrorist organization, a criminal organization or an insurgency? *Contemporary Macedonian Defense*, Ministry of Defense, Republic of Macedonia, Vol. 17, December, No.33.

1 труд во меѓународна научна публикација – дел од монографија објавена во странство (5,4 поени)

- **Miloshevska, T., Bakreski, O.** (2018). Organized Crime Threats to Corporate Security Bo: Trivan, D. (Eds.) *Contemporary Concept of Corporate Security*, Faculty of Business Studies and Law, Belgrade, Austrian Institute for European and Security Policy, Wien, Institute for Corporative Security Studies, Ljubljana.

3 труда во зборници од научни собири (13,5 поени).

- **Miloshevska, T. & Stojanovska-Ivanova, T.** (2021). Models of relationship between terrorist groups and the media. *Science and Society, Contribution of Humanities and Social Science*, Ss Cyril and Methodius University, Faculty of Philosophy, Skopje, 543-553.
- **Bakreski, O, Miloshevska, T, Bardzieva, L.** (2018). Coordination and reorganization of security institutions. *Зборник на трудови од 9-та Меѓународна научна конференција*

“Security System Reforms as a Precondition for Euro-Atlantic Integrations“, Ohrid, Macedonia, UDK:327.5:327-049.6-049.3(100).

- **Miloshevska, T.** (2018). Black market organ transplantation and bioethics, PROCEEDINGS from Second International interdisciplinary conference „BIOETHICS – THE SIGN OF A NEW ERA“ Ohrid, N. Macedonia, October, 06-08, Филозофски факултет – Скопје, Центар за интегративна биоетика при Филозофскиот факултет во Скопје.

Автор и коавтор на 2 монографии (15 поени):

- Бакрески, О., **Милошевска, Т.** (2021). „Безбедноста на информациите и критичната инфраструктура“, Дирекција за безбедност на класифицирани информации, Скопје.
- **Милошевска, Т.**, (2018). „Глобален тероризам“, Филозофски факултет, Мар-Саж, Скопје.

Од последниот избор во наставно-научно звање, до денот на поднесувањето на пријавата, д-р Тања Милошевска учествувала на 12 научни/стручни собири со реферат (**12,3 поени**). Д-р Тања Милошевска рецензирала 2 монографии/книги од областа на безбедноста (**1 поен**), а била и рецензент на 5 научни труда (**1 поен**).

Кандидатката била менторка на 20 магистерски трудови (**40 поени**).

Од сето горенаведено, може да се заклучи дека д-р Тања Милошевска покажува висока научна зрелост и продуктивност, што е видно од бројот на публикувани научни трудови кај нас и во странство, од низата проекти во кои учествувала, учествата во меѓународни научни конференции, како и од другите наведени активности.

Во согласност со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411 од 5 ноември 2018), кандидатката проф. д-р Тања Милошевска од научноистражувачката дејност остварила вкупно **140,5** поени, со што значително го надминува минималниот број на поени потребни за избор во звањето редовен професор.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Тања Милошевска активно е вклучена во стручно-апликативната работа од областа на интегралната безбедност и општата криминалистичка теорија. Во рамки на експертските активности, таа е коавтор на прирачник за психолошко влијание на сајбер-насилството врз децата и нивниот развој, развиен во рамки на програмата за подигање на свеста за присуството и негативните влијанија на овој вид насилство врз развојот на децата (**0,9 поени**). Кандидатката одржала пленарно предавање во рамки на семинар – стручен собир организиран од Министерството за одбрана на Република Северна Македонија, во периодот од 17 до 18 април 2019 година на тема „Ефикасноста на безбедносниот сектор во справување со асиметрични закани“ (**2 поена**).

Кандидатката д-р Тања Милошевска учествувала во промотивни активности на Факултетот, како член на факултетската Комисија за организирање Отворен ден на Филозофскиот факултет во Скопје, во учебната 2017/2018 година, како претседател и член на програмски и организационен одбор на меѓународни стручни собири во 2018, 2019, 2021 и 2022 година, а во 2020 година како член на Одборот за одбележување на 100-годишниот јубилеј на Филозофскиот факултет во Скопје (**8 поени**).

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Филозофскиот факултет (**2,5 поени**):

- Комисија за организација на летната школа „Управување во услови на мигрантски кризи“, одржана во периодот од 18 до 24.6.2018 година во Скопје (**0,5 поени**);

- Комисија за евалуација при Филозофскиот факултет во Скопје, 2020/2021 (**0,5 поени**);
- Комисија за техничка обработка на податоци при прием на нова генерација студенти на Филозофскиот факултет во учебните 2018/2019 година, 2019/2020 и 2021/2022 година (**1,5 поени**).

Кандидатката била раководител на втор циклус студии по Корпоративна безбедност и безбедносен менаџмент (мандатен период 2018 – 2022) (**2 поена**). Таа е член на Центарот за интегративна биоетика при Филозофскиот факултет (**0,5 поени**). Во однос нејзиниот ангажман во уредувачки одбори на домашни и меѓународни научни/стручни списанија, почнувајќи од 2021 година, таа е член на уредувачкиот одбор на меѓународното научно списание „Security dialogues“ (**1 поен**).

Во согласност со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411 од 5 ноември 2018), кандидатката проф. д-р Тања Милошевска од стручно-применувачката дејност остварила вкупно **21,9 поени**, со што го надминува минималниот број на поени потребни за избор во звањето редовен професор.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-применувачката дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Тања Милошевска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Тања Милошевска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор во научните области (дисциплини): интегрална безбедност (51503), општа криминалистичка теорија (51600) и друго (51610).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, д-р Тања Милошевска да биде избрана во звањето **редовен професор** во научните области (дисциплини): интегрална безбедност (51503), општа криминалистичка теорија (51600) и друго (51610).

Во Скопје,

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Оливер Бакрески, с.р.
Проф. д-р Нецад Корајлиќ, с.р.
Проф. д-р Зоран Нацев, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Тања Миливоје Милошевска

(име, татково име и презиме)

Институција: Филозофски факултет / Институт за безбедност, одбрана и мир

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: интегрална безбедност (51503), општа криминалистичка теорија (51600) и друго (51610)

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – РЕДОВЕН
ПРОФЕСОР

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: _____ Просечниот успех на втор циклус изнесува: _____ Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.</p>	/
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: интегрална безбедност (51503), општа криминалистичка теорија (51600) и друго (51610) ; поле: одбрана и безбедност; подрачје: општествени науки.</p>	да
3	<p>Објавени најмалку шест рецензирани научни труда ** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	да
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: EbSCO, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>1. Назив на научното списание: <i>Security dialogues</i> (индексирано во: EBSCO, CEEOL, DOAJ, European Reference Index for the Humanities (ERIH), Sherpa/Romeo, Directory of Research Journals Indexing (DRJI), Index Copernicus International (ICI), Advanced Science Index (ASI), OAJI - Open Academic Journals Index, Journals for Free, Global Impact Factor, Cite Factor, Research Bible, COBISS.MK, MOAJ, BSZ (Universitätsbibliothek der Ludwig - Maximilians Universität München (OPAC), ZDB OPAC, Staatsbibliothek zu Berlin, University Library in Hamburg, electronic library of the University of Regensburg).</p>	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>2. Наслов на трудот: „Risk Factors Increasing Vulnerability of Migrant Children “</p> <p>3. Година на објава: 2018</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: <i>Kriminalisticke teme</i> (индексирано во: CEEOL (Central and Eastern European Online Library), EBSCO SocINDEX, EBSCO SocINDEX Full Text, EBSCO Criminal Justice Abstracts, EBSCO Criminal Justice Abstracts with Full Text and HeinOnline)</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји):</p> <p>- вкупен број на членови - 17,</p> <p>- број и припадност по земји – 8 од Босна и Херцеговина, 1 од Шкотска, 1 од Велика Британија, 1 од Австралија, 1 од Шведска, 1 од Словенија, 1 од Србија, 1 од С. Македонија, 1 од Хрватска, 1 од САД.</p> <p>3. Наслов на трудот: „Dark web as a contemporary challenge to cyber security“</p> <p>4. Година на објава: 2019</p>	да
3.3	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>1. Назив на зборникот: „Bioethics-the sign of a new era“</p> <p>2. Назив на меѓународниот собир: „ Bioethics-the sign of a new era“</p> <p>3. Имиња на земјите: Р. С. Македонија, Србија, Романија, Грција, Хрватска и Канада</p> <p>4. Наслов на трудот: „Black market organ transplantation and biethics“</p> <p>5. Година на објава: 2019</p>	да
3.4	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на</p>	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: <i>Безбедносни дијалози / Security Dialogues</i> (индексирано во EBSCO)</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји):</p> <p>- вкупен број на членови – 20, - број и припадност по земји – 6 од РС Македонија, 2 од Шведска, 1 од Германија, 1 од Велика Британија, 1 од САД, 1 од Словенија, 1 од Србија, 1 од Италија, 1 од Ирска, 2 од Хрватска, 1 од Чешка, 1 од Турција, 1 од Канада.</p> <p>3. Наслов на трудот: „Media Coverage of Urban Terrorism-New Challenges and Prospects“</p> <p>4. Година на објава: 2019</p>	
3.5	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>1. Назив на зборникот: „Security System Reforms as a Precondition for Euro-Atlantic Integrations“</p> <p>2. Назив на меѓународниот собир: „Security System Reforms as a Precondition for Euro-Atlantic Integrations“</p> <p>3. Имиња на земјите: Р. Македонија, Германија, Јапонија, Индија, Италија, Израел, Србија, Романија, Бугарија, Словенија, Босна и Херцеговина, Хрватска</p> <p>4. Наслов на трудот: „Coordination and reorganization of security institutions“</p> <p>5. Година на објава: 2018</p>	да
3.6	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: <i>Безбедносни дијалози / Security Dialogues</i> (индексирано во EBSCO)</p> <p>2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји):</p>	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>- вкупен број на членови - 20, -број и припадност по земји – 6 од РС Македонија, 2 од Шведска, 1 од Германија, 1 од Велика Британија, 1 од САД, 1 од Словенија, 1 од Србија, 1 од Италија, 1 од Ирска, 2 од Хрватска, 1 од Чешка, 1 од Турција, 1 од Канада.</p> <p>3. Наслов на трудот: „Covid-19 pandemic and new opportunities for organized crime groups“</p> <p>4. Година на објава: 2021</p>	
4	<p>Објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област за која се избира ***</p> <p>1. Наслов на учебникот, монографијата, практикумот или збирката задачи: <i>Глобален тероризам</i></p> <p>2. Место и година на објава: Скопје, 2018</p>	да
5	<p>Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден професор, датум и број на Билтен: бр. 1164 од 1.III 2018 година</p>	да
6	<p>Има способност за изведување на високообразовна дејност</p>	да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 6 (шест) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

***Наведениот услов ќе се применува по истекот на три години од денот на стапувањето во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018).

ОБРАЗЕЦ-2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Тања Миливоје Милошевска
Институција: Институт за безбедност, одбрана и мир, Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
Научни области: интегрална безбедност (51503), општа криминалистичка теорија (51600) и друго (51610)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	2017/2018 (зимски) Предавања 10 x 15 x 0.04=6 Вежби 6 x 15 x 0.03 =2.7 2017/2018 (летен) Предавања 6 x 15 x 0.04=3.6 Вежби 2 x 15 x 0.03 =0.9	13.2
2	2018/2019 (зимски) Предавања 14 x 15 x 0.04=8.4 Вежби 7 x 15 x 0.03 =3.15 2018/2019 (летен) Предавања 6 x 15 x 0.04=3.6 Вежби 2 x 15 x 0.03 =0.9	16.05
3	2019/2020 (зимски) Предавања 11 x 15 x 0.04=6.6 Вежби 6 x 15 x 0.03 =2.7 2019/2020 (летен) Предавања 6 x 15 x 0.04=3.6 Вежби 2 x 15 x 0.03 =0.9	13.8
4	2020/2021 (зимски) Предавања 13 x 15 x 0.04=7.8 Вежби 8 x 15 x 0.03 =3.6 2020/2021 (летен) Предавања 9 x 15 x 0.04=5.4 Вежби 3 x 15 x 0.03 =1.35	18.15
5	2021/2022 (зимски) Предавања 12 x 15 x 0.04=7.2 Вежби 8 x 15 x 0.03 =3.6 2021/2022 (летен) Предавања 9 x 15 x 0.04=5.4 Вежби 3 x 15 x 0.03 =1.35	17.55
6	Одржување на настава од втор циклус: 2018/2019, зимски семестар 27*0.05=1.35 2018/2019, летен семестар 15*0.05=0.75	2.1
7	Одржување на настава од втор циклус: 2019/2020, зимски семестар 31*0.05=1.55 2019/2020, летен семестар 38*0.05=1.9	3.5
8	Одржување на настава од втор циклус: 2020/2021, зимски семестар 20*0.05=1 2020/2021, летен семестар 11*0.05=0.55	1.5
9	Одржување на настава од втор циклус: 2021/2022, зимски семестар 39*0.05=1.95	4.4

	2021/2022, летен семестар $49 * 0.05 = 2.45$	
10	<p>Настава во школи и работилници:</p> <p>1- Раководител/учесник на Модул 5 - Механизми на координација и управување – 1,5 поени Предавање во рамки на меѓународна летна школа (18 – 24.6.2018) <i>Управување во услови на мигрантски кризи</i>, организирана од: Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, Факултет за криминалистика, криминологија и безбедносни студии, Универзитет во Сараево, БиХ и Велеучилиште Велика Горица, Универзитет на применети науки, Велика Горица, Хрватска. <i>Наслов на предавањето: “Security assessment of actual and potential links between smuggling of migrants and trafficking in human beings “</i>, Скопје, Македонија;</p> <p>2- Предавање во рамки на меѓународна летна школа (24 – 28.6.2019) <i>Превенција на ризици во урбани средини</i>, организирана од страна на Факултетот за криминалистика, криминологија и безбедносни студии, Универзитет во Сараево, БиХ и Филозофскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје. Учесник предавач – 1 поен <i>Наслов на предавањето: „Урбан тероризам“</i></p>	2.5
11	<p>Настава во школи и работилници:</p> <p>19 и 20.9.2019 – работилница во Општина Гевгелија <i>Целна група: наставници и стручни соработници од основни и средни училишта на територија на Општина Гевгелија</i> <i>Наслов на предавање/работилница: „Форми на манифестирање и превенирање на сајбер-насилство“</i></p> <p>7.10.2019 и 8.10.2019 – работилница во Општина Неготино <i>Целна група: наставници и стручни соработници од основни училишта на територија на Општина Неготино</i> <i>Наслов на предавање/работилница: „Форми на манифестирање и превенирање на сајбер-насилство “</i></p> <p>1.11.2019 – работилница во Општина Богданци <i>Целна група: наставници и стручни соработници од основни и средни училишта на територија на Општина Богданци</i> <i>Наслов на предавање/работилница: „Форми на манифестирање и превенирање на сајбер-насилство “</i></p> <p>11.11.2019 – предавање на завршната конференција „Свеста за своето Валандово“ <i>Целна група: ученици и наставници од основни и средни училишта на територија на Општина Валандово</i> <i>Наслов на предавањето: „Пристапи за спречување на нелегалната трговија со културни добра“</i> 4 предавања/работилници како учесник – предавач * 1 поен = 4 поени</p>	4
12	Консултации со студенти (2017/2018) 90 x 0.002	0.18
13	Консултации со студенти (2018/2019) 85 x 0.002	0.17
14	Консултации со студенти (2019/2020) 95 x 0.002	0.19
15	Консултации со студенти (2020/2021) 90 x 0.002)	0.18
16	Консултации со студенти (2021/2022) 80 x 0.002)	0.16
17	Ментор на дипломска работа 43 x 0, 2	8.6
18	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа 21 x 0, 1	2.1

19	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат 1 X 0,5	0.5
20	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура 16 x 0,3	4.8
	Вкупно	113.63

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	<p>Ментор на магистерска работа:</p> <p>Александар Ѓорѓиевски (насока: стратегиски и одбранбени студии) Филип Гајдов (насока: мир и развој) Зоран Вревезовски (насока: безбедност) Зорица Николова (насока: безбедност) Стефковски Ратко (насока: корпоративна безбедност и безбедносен менаџмент) Александра Змејкоска Маринковски (насока: меѓународни односи: разрешување на конфликти, дипломатија и глобално управување) Марјан Мојсоки (насока: корпоративна безбедност и безбедносен менаџмент) Дарко Јандриоски (корпоративна безбедност и безбедносен менаџмент- Марина Трајковска (насока: меѓународни односи: разрешување на конфликти, дипломатија и глобално управување) Дарко Дракуловски (насока: меѓународни односи: разрешување на конфликти, дипломатија и глобално управување) Игор Ташковски (насока: меѓународни односи: разрешување на конфликти, дипломатија и глобално управување) Ема Јакимовска (насока: меѓународни односи: разрешување на конфликти, дипломатија и глобално управување) Сања Несторовска (насока: меѓународни односи: разрешување на конфликти, дипломатија и глобално управување) Адријана Цветановска (насока: меѓународни односи: разрешување на конфликти, дипломатија и глобално управување) Слободан Стојановски (насока: безбедност) Јовановска Мирјана (насока: безбедност) Катерина Кочоска (насока: меѓународни односи: разрешување на конфликти, дипломатија и глобално управување) Коста Сивов (насока: безбедност) Марија Каранфиловска (насока: безбедност) Орде Пуцакоски (насока: безбедност)</p> <p style="text-align: right;">20 кандидати*2 поена = 40 поени</p>	40
2.	<p>Учесник во национален научен проект:</p> <p>Мултидисциплинарен проект од национален интерес во културата „Иднината на Валандово – младите ја развиваат свеста и љубовта кон сопствената култура, наследство, традиција и богатство/II“ „СВЕСТА ЗА СВОЕТО ВАЛАНДОВО/II“, НВО „Европа за тебе“, Скопје, Општина Валандово и Министерство за култура на РСМ Период на реализација: јуни – декември 2020 година.</p> <p style="text-align: right;">3 поени</p>	3

3.	<p>Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација): Miloshevska, T., Kenkov V. Nacev, Z. “The Covid-19 impact on child sexual exploitation and abuse online”. Труд презентирани на меѓународната научна конференција „75 години Институт за педагогија – Воспитно-образовни предизвици и перспективи“, 15 – 18 мај 2022, Охрид, РС Македонија.</p> <p style="text-align: right;">80% од 1 поен = 0,8 поени</p>	0.8
4.	<p>Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација): Frichand, A, Tomevska Plievska, E, Miloshevska, T, Blazevska Stoilkovska, B. The Role of Education in Preventing Radicalization and Violent Extremism in Adolescents and Youth, Труд презентирани на меѓународната научна конференција “Second European Conference for Religious Dialogue and Cooperation”, 13-16 June, 2022, Struga, N. Macedonia.</p> <p style="text-align: right;">60% од 1 поен = 0,6 поени</p>	0.6
5.	<p>Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација): Miloshevska, T. The Covid-19 impact on global police response in relation to child sexual exploitation and abuse online“, Труд презентирани на меѓународната научна конференција: „Pandemija COVID-19-odgovor nauke na izazov stoljeca“, 3 – 6 октомври 2021, Сараево, Босна и Херцеговина.</p> <p style="text-align: right;">1 поен</p>	1
6.	<p>Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација): Miloshevska, T. & Stojanovska-Ivanova, T. (2021). Models of relationship between terrorist groups and the media. Science and Society. Труд презентирани на меѓународната научна конференција: Contribution of Humanities and Social Science, Ss Cyril and Methodius University, Faculty of Philosophy, Skopje</p> <p style="text-align: right;">90% од 1 поен = 0,9 поени</p>	0.9
7.	<p>Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација): Miloshevska, T, Kirkova, R. Stojanovska Ivanova, T. (December, 2019). The rise of lone wolf terrorism-new challenge to media. Труд презентирани на XXIIIrd International Scientific Conference “Knowledge in Practice”, December, 13-15, 2019, Bansko, Bulgaria</p> <p style="text-align: right;">80% од 1 поен = 0,8 поени</p>	0.8
8.	<p>Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација): Miloshevska, T. & Buzar, M. (September, 2019). <i>New Challenges about Media Coverage of Urban Terrorism.</i> Усмено излагање на меѓународната научна конференција <i>Urban security: Enhancing Security in an Urbanized World</i>, 4-6, September, Ohrid, NMK</p> <p style="text-align: right;">90% од 1 поен = 0,9 поени</p>	0.9

9.	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација): Милошевска, Т. (март 2019), Заштита на критичната инфраструктура од асиметрични закани. Усно излагање на научно-стручната трибина <i>Современ систем на цивилна заштита</i> , по повод Меѓународниот ден на цивилната заштита, х. „Холидеј ин“, Скопје, РСМ. 1 поен	1
10.	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација): Милошевска, Т. (октомври 2018). Black market organ transplantation and bioethics. Усно излагање на 2nd Days of Bioethics “Bioethics, the sign of new era”, 6 – 8 октомври 2018, Охрид, Македонија. 1 поен	1
11.	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација): Miloshevska, T. & Fritzhand, A. (2018). Risk Factors Increasing Vulnerability of Migrant Children. Paper presented at the <i>International Academic Conference “Migrant and Refugee Crisis in a Globalized World: Responsibilities and Responses”</i> , September, 5-7, 2018, Ohrid, RM 90 % од 1 поен = 0,9 поени	0,9
12.	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација): Bakreski, O, Miloshevska T., Bardzieva, L. (2018). Contemporary Challenges to Conflict Resolution Approach Towards Maintaining International Security. Труд презентирани на <i>9-та Меѓународна научна конференција “Security System Reforms as a Precondition for Euro-Atlantic Integrations”</i> , Јуни, 4-6, 2018, Ohrid, Macedonia 80 % од 1 поен = 0,8 поени	0,8
13.	Пленарно предавање на научен/стручен собир , организирано од Министерството за одбрана на Република Северна Македонија, во периодот од 17 до 18 април 2019 година на тема „Ефикасноста на безбедносниот сектор во справување со асиметрични закани“.	2
14.	Монографија: Милошевска Т. Глобален тероризам, Филозофски факултет, Скопје, 2018.	8
15.	Дел од монографија објавен во странство: Miloshevska, T., Bakreski, O. Organized Crime Threats to Corporate Security Во: Trivan, D. (Eds.) Contemporary Concept of Corporate Security, Faculty of Business Studies and Law, Belgrade, Austrian Institute for European and Security Policy, Wien, Institute for Corporative Security Studies, Ljubljana, 2018. 90 % од 6 поени = 5.4 поени	5.4
16.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови:	5

	<p>Miloshevska, T. (2021). Digital cryptocurrencies-new context for transnational terrorist activities. <i>Annuaire, Volume 74, Skopje: Faculty of Philosophy, ISSN 0350-1892, 491-501.</i></p> <p style="text-align: right;">5 поени</p>	
17.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови:</p> <p>Miloshevska, T. (2020). Dark web-new transnational security threat. <i>Annuaire, Volume 73, Skopje: Faculty of Philosophy, ISSN 0350-1892, 307-317.</i></p> <p style="text-align: right;">5 поени</p>	5
18.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови:</p> <p>Miloshevska, T. (2019). The Concept of Lone-Wolf Terrorists. <i>Annuaire, Volume 72, Skopje: Faculty of Philosophy, ISSN 0350-1892, 337-350.</i></p> <p style="text-align: right;">5 поени</p>	5
19.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови:</p> <p>Miloshevska, T, Kirkova, R. Stojanovska Ivanova, T. (2019). The rise of lone wolf terrorism-new challenge to media. <i>International Journal Knowledge, Vol.35.5, Bulgaria. ISSN 1857-923X (for e-version)</i></p> <p style="text-align: right;">80% од 5 поени = 4 поени</p>	4
20.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови:</p> <p>Miloshevska, T. (2018). Categorizing the relationship between terrorism and the media. <i>Annuaire, Volume 71, Skopje: Faculty of Philosophy, ISSN 0350-1892, 343-352.</i></p> <p style="text-align: right;">5 поени</p>	5
21.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирани во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или</p>	5

	<p>друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование: Miloshevska, T. (2021). Covid-19 pandemic and new opportunities for organized crime groups. Security Dialogues, 12, 2, 187-195.</p> <p style="text-align: right;">5 поени</p>	
22.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирани во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование: Miloshevska, T. (2019). Dark web as a contemporary challenge to cyber security, Criminal Justice Issues, Journal for Criminalistics, Criminology and Security Studies, no. 5, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina.</p> <p style="text-align: right;">5 поени</p>	5
23.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирани во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование: Miloshevska, T. & Mirsad, B. (2019). Media Coverage of Urban Terrorism-New Challenges and Prospects. Security Dialogues, 10, 2, 109-119.</p> <p style="text-align: right;">90% од 5 поени = 4.5 поени</p>	4.5
24.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од 4 најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови: Miloshevska, T., Bakreski, O., (2018). Whistle blowing – way to curb corruption in Balkan EU Candidate Countries, Humanities and Social Sciences Review, USA, ISSN: 2165-6258</p> <p style="text-align: right;">90% од 5 поени = 4.5 поени</p>	4.5
25.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирани во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или</p>	4.5

	<p>друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование: Miloshevska, T. & Fritzhand, A. (2018). Risk Factors Increasing Vulnerability of Migrant Children. Security Dialogues, 9, 2, 47-58 90% од 5 поени = 4.5 поени</p>	
26.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од 4 најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови: Miloshevska, T., Bakreski, O., Fritzhand, A. (2018). Digital Media Revolution and Political Violence. International Journal of Multidisciplinary Thought, 7, 3, 85-94, UniversityPublications.net 80% од 5 поени = 4 поени</p>	4
27.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование: Miloshevska, T. (2017). The Islamic State-a terrorist organization, a criminal organization or an insurgency? Contemporary Macedonian Defense, Ministry of Defense, Republic of Macedonia, Vol. 17, December, No.33. 5 поени</p>	5
28.	<p>Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји: Miloshevska, T. & Stojanovska-Ivanova, T. (2021). Models of relationship between terrorist groups and the media. Science and Society, Proceedings of the International Conference on the occasion of the centennial anniversary of the Faculty of Philosophy (2-5 September, Struga 2020)Contribution of Humanities and Social Science, Ss Cyril and Methodius University, Faculty of Philosophy, Skopje, 543-553. ISBN 978-608-238-199-2 90% од 5 поени = 4.5 поени</p>	4.5
29.	<p>Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји: Bakreski, O, Miloshevska, T., Bardzieva, L. (2018). Coordination and reorganization of security institutions. Зборник на трудови од 9-та Меѓународна научна конференција "Security System Reforms as a Precondition for Euro-Atlantic Integrations", Ohrid, Macedonia, UDK:327.5:327-049.6-049.3(100). 80% од 5 поени = 4 поени</p>	4

30.	<p>Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји:</p> <p>Miloshevska, T. (2018). Black market organ transplantation and bioethics, Proceedings from Second International interdisciplinary conference „BIOETHICS – THE SIGN OF A NEW ERA” Ohrid, N. Macedonia, October, 06-08, Филозофски факултет – Скопје, Центар за интегративна биоетика при Филозофскиот факултет во Скопје</p> <p style="text-align: right;">5 поени</p>	5
31.	<p>Апстракт објавен во зборник од меѓународна конференција:</p> <p>Miloshevska, T. The Covid-19 impact on global police response in relation to child sexual exploitation and abuse online“, XIX DAN KRIMINALISTIČKIH NAUKA – CFS 2021 „Pandemija Covid 19 – odgovor nauke na izazov stoljeća“ (4. i 5. oktobar 2021. godine)</p> <p>God. 6, br. 6 (2021), Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu / Faculty of Criminal Justice, Criminology and Security Studies, University of Sarajevo Zmaja od Bosne 8, 71 000 Sarajevo, BiH, ISSN (print) 2303-579X ISSN (online) 2303-5919</p> <p style="text-align: right;">1 поен</p>	1
32.	<p>Апстракт објавен во зборник од меѓународна конференција:</p> <p>Miloshevska, T., Kenkov V. Nacev, Z. “The Covid-19 impact on child sexual exploitation and abuse online”, „75 години Институт за педагогија – Воспитно-образовни предизвици и перспективи”, 15 - 18 мај 2022, Охрид, РС Македонија. ISBN 978-608-267-524-4</p> <p style="text-align: right;">80 % од 1 поен = 0,8 поени</p>	0.8
33.	<p>Апстракт објавен во зборник од меѓународна конференција:</p> <p>Frichand, A, Tomevska Ilievska, E, Miloshevska, T, Blazevska Stoilkovska, B. The Role of Education in Preventing Radicalization and Violent Extremism in Adolescents and Youth,”Second European Conference for Religious Dialogue and Cooperation”, 13-16 June, 2022, Struga, N. Macedonia. ISBN 978-608-238-212-8</p> <p style="text-align: right;">60 % од 1 поен = 0,6 поени</p>	0.6
34.	<p>Рецензија на научен/стручен труд</p> <p>1- Рецензент на научен труд објавен во меѓународното научно списание <i>Security dialogues</i> во јуни 2022 година</p> <p>2- Рецензент на научен труд објавен во меѓународното научно списание <i>Security dialogues</i> во јуни 2021 година</p> <p>3- Рецензент на научен труд објавен во меѓународното научно списание <i>Security dialogues</i> во декември 2021 година</p> <p>4- Рецензент на научен труд објавен во ГОДИШЕН ЗБОРНИК бр. 74 на Филозофскиот факултет во Скопје од 2021 година</p> <p>5- Рецензент на научен труд објавен во ГОДИШЕН ЗБОРНИК бр. 75 на Филозофскиот факултет во Скопје од 2022 година</p> <p style="text-align: right;">5 * 0,2 поена = 1 поен</p>	1
	ВКУПНО	140,5

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Експертски активности: Милошевска, Т. Фрицханд, А. (2019) „Психолошко влијание на сајбер-насилството врз децата и нивниот развој“ Прирачникот е развиен во рамките на програмата „The psychological impact of child online exploitation-Cyberbullying“, со поддршка на Македонско-американската алумни-асоцијација (MAAA). 90% од 1 поен = 0,9 поени	0,9
2	Учество во промотивни активности на Факултетот Член на факултетска Комисија за организирање на Отворен ден на Филозофскиот факултет во Скопје, учебна 2017/2018 година 0,5 поени	0,5
3	Учество во промотивни активности на Факултетот Член на факултетска комисија – Одбор за одбележување на 100 години јубилеј на Филозофскиот факултет во Скопје, 2020 година 0,5 поени	0,5
4	Книга од стручна област: Бакрески, О., Милошевска Т. „Безбедноста на информациите и критичната инфраструктура“, Дирекција за безбедност на класифицирани информации, Скопје, 2021. 7 поени	7
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
5	Член на факултетска Комисија за организација на летна школа: „Управување во услови на мигрантски кризи“, одржана во периодот од 18 до 24.6.2018, а организирана од: Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за криминалистика, криминологија и безбедносни студии, Универзитет во Сараево, БиХ и Велеучилиште Велика Горица, Универзитет на применети науки, Велика Горица, Хрватска.	0,5
6	Раководител на втор циклус студии по Корпоративна безбедност и безбедносен менаџмент (мандатен период 2018 – 2022)	2
7	Член на Центарот за интегративна биоетика при Филозофскиот факултет во Скопје	0,5
8	Член на факултетска комисија: Комисија за евалуација при Филозофскиот факултет во Скопје, 2018/2019	0,5
9	Член на факултетска комисија: Комисија за техничка обработка на податоците на пријавени кандидати на Конкурсот за запишување на студиските програми на Филозофскиот факултет во учебните 2018/2019, 2021/2022 и 2022/2023. 3*0,5=1,5	1,5
10	Член на уредувачки одбор на меѓународното научно списание „Безбедносни дијалози“ (Security dialogues)	1
11	Претседател на организационен одбор на меѓународен стручен собир: <i>Migrant and Refugee Crisis in a Globalized World: Responsibilities and Responses</i> , September, 5-7, 2018, Ohrid, RM	2

12	Претседател на програмски одбор на меѓународен стручен собир: <i>Urban security: Enhancing Security in an Urbanized World</i> , 4-6, September, 2019, Ohrid, N. Macedonia	2
13	Член на програмски одбор на меѓународен стручен собир: <i>The post Covid-19 world: old and new responses to uncertainties and challenges</i> , 2-4, September, 2021, Ohrid, N. Macedonia	1
14	Претседател на организационен одбор на меѓународен стручен собир – конференција: <i>Rethinking mechanisms for security, peace and development</i> , 4-7, September, 2022, Dojran, N. Macedonia	2
	Вкупно	21,9

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	113,63
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	140,5
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	21,9
Вкупно	276,03

Во Скопје,

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Оливер Бакрески, с.р.
Проф. д-р Неџад Корајлиќ, с.р.
Проф. д-р Зоран Нацев, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ): ДЕФЕНДОЛОГИЈА (51501), ИНТЕГРАЛНА БЕЗБЕДНОСТ (51503) И УПРАВУВАЊЕ И КОМАНДУВАЊЕ (51506) НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет – Скопје, објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ од 30.8.2022 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (дисциплини): *дефендологија (51501), интегрална безбедност (51503) и управување и командување (51506)*, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, бр. 04-1596/9, донесена на 14.IX 2022 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Зоран Нацев, редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје, проф. д-р Лидија Георгиева, редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје и проф. д-р Оливер Бакрески, редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области (дисциплини): *дефендологија (51501), интегрална безбедност (51503) и управување и командување (51506)*, во предвидениот рок се пријави кандидатот д-р Горан Зенделовски, вонреден професор на Институтот за безбедност, одбрана и мир при Филозофскиот факултет во Скопје.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Горан Зенделовски е роден на 26.11.1978 година во Штип. Со високо образование се стекнал на Филозофскиот факултет во Скопје, на Институтот за одбранбени и мировни студии, каде што дипломирал во 2002 година, со просечен успех 8,5.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2003/2004 година се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Институтот за одбранбени и мировни студии при Филозофскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршил во 2008 година, со просечен успех 9,57. На 20.5.2008 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Стратегискиот концепт на глобализацијата и безбедносните импликации*.

Докторската дисертација ја пријавил во 2009 година на Институтот за одбранбени и мировни студии при Филозофскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: *Глобализациските процеси, мирот и безбедноста* ја одбрал на 5.4.2013 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Зоран Нацев (ментор), проф. д-р Трајан Гоцевски, проф. д-р Лидија Георгиева, проф. д-р Билјана Ванковска и проф. д-р Ванчо Кенков. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на одбрана.

На VIII редовна седница на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, одржана на 28.III 2018 година, д-р Горан Зенделовски е избран во звањето вонреден професор во научните области (дисциплини): *дефендологија, интегрална безбедност, управување и командување и економски развој (економски развој и мир)*.

Во моментот работи како вонреден професор на Институтот за безбедност, одбрана и мир при Филозофскиот факултет во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1164 од 1.III 2018 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтен бр. 899/57 од 15.6.2006, бр. 1056/157 од 14.6.2013 година и бр. 1164 од 1.III 2018 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Филозофски факултет - Скопје, кандидатот д-р Горан Зенделовски изведувал настава и вежби по предметите: Теории на глобализација, Мировни стратегии, Креирање на политики, Глобализацијата и мирот, Воено-политички групации и глобализацијата, Цивилно општество, мирот и безбедноста, на прв циклус студии на студиската програма Безбедност, одбрана и мир, и Менаџирање со приватна безбедност и Менаџирање со јавниот безбедносен сектор, на прв циклус студии на студиската програма Приватна и корпоративна безбедност на Институтот за безбедност, одбрана и мир при Филозофскиот факултет. Во рамките на вториот циклус студии, д-р Горан Зенделовски учествувал во реализација на наставата по предметите: Геополитика и безбедност, Национална безбедносна стратегија, Глобализацијата и меѓународната безбедност, Безбедноста и корпоративно управување, Одбранбена политика и стратегија и Глобализацијата и конфликтите.

Кандидатот бил ментор на 18 (осумнаесет) дипломски трудови, а учествувал како и член во комисија за оцена/или одбрана на 50 (педесет) дипломски работи, 9 (девет) магистерски труда и на 1 (една) докторска дисертација.

Како резултат на потребата од изготвување нови студиски програми, д-р Горан Зенделовски изготвил неколку нови предметни програми и подготвил пакет материјали за предметите: Креирање на политики, Воено-политички групации и глобализација, Менаџирање со јавниот безбедносен сектор и Менаџирање со приватната безбедност, на прв циклус студии.

Детален приказ на активностите во доменот на наставно-образовната дејност е даден во Образец 2 од Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411 од 5 ноември 2018 год.). Врз основа на реализираните активности при вршење на наставно-образовната дејност, кандидатот д-р Горан Зенделовски постигнал **104,1 поен**, што е неколкукратно повеќе од предвидениот минимум од 20 поени потребни за избор во звањето редовен професор.

Научноистражувачка дејност

Д-р Горан Зенделовски во последните пет години има објавено вкупно 9 (девет) научни трудови, од кои:

- 4 (четири) труда во научни списанија кои немаат импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кои трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кои се индексирани во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование (на еден труд е автор и на три труда е коавтор);

- 3 (три) труда со оригинални научни резултати, објавени во списанија кои трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кои имаат меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови (коавтор е на три труда);

- 1 (еден) труд објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји (коавтор);

- 1 (еден) труд објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји (коавтор).

Називите на трудовите со податоци за списанијата во кои се објавени се дадени во Образец 2.

Во објавените трудови, кандидатот д-р Горан Зенделовски, како автор или коавтор, презентира вредни научни сознанија за тековните состојби и перспективи на воениот фактор во светот, безбедносните импликации од современите процеси на глобализацијата, новите хоризонти и простори за поларизација, ривалитет и конфронтирање меѓу народите и државите. Кандидатот ги анализираше земјите од Западен Балкан и нивната поврзаност со процесите на

глобализација, безбедноста и мирот во новата констелација на меѓународни односи. Во дел од трудовите, како коавтор ги истражувал улогата и процесот на реформи на безбедносната заедница на Република Северна Македонија, како и постигнувањата, предизвиците и придонесот на земјата во делот на заедничката надворешна и безбедносна политика на ЕУ.

Кандидатот учествувал повеќе пати на научни стручни собири и имал усна презентација на трудовите кои се прикажани во Образец 2.

Рецензирал три научни труда во научни списанија.

Во изминатите години, д-р Горан Зенделовски бил ментор на 2 (два) магистерски труда.

Врз основа на широката научноистражувачка дејност, кандидатот д-р Горан Зенделовски од предвидениот минимум 20 поени, постигнал вкупно **46,8 поени**, со што ги надминува критериумите предвидени со член 11 од Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Стручно-применувачка дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Горан Зенделовски активно е вклучен во стручно-применувачката работа на Институтот за безбедност, одбрана и мир и на Филозофскиот факултет во Скопје. Кандидатот е автор на стручна монографија со наслов: *Креирање на безбедносни политики*, во која се обработени теми поврзани со процесот на креирање политика за национална безбедност, теоретски пристапи и концепти на безбедност, субјектите на националната безбедносна политика, компаративна анализа на безбедносните политики на моќните држави, креирање на безбедносни политики и донесување одлуки во меѓународните организации. Кандидатот бил координатор во подготовката на елаборати за новите студиски програми по безбедност на втор циклус студии со 60 и 120 ЕКТС.

Остварил експертски активности, поврзани со рецензија на книга од стручна област со наслов: *Војната за ресурси причина за нарушување на глобалната безбедност*.

Д-р Горан Зенделовски одржал предавање на институција од јавен интерес на тема: *Некисот меѓу глобализацијата, мирот и конфликтите*.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при Филозофскиот факултет во Скопје:

- Комисија за попис на основни средства, ситен инвентар, благајна и побарувања и обврски (два мандата – 2018 и 2019);
- Комисија за настава на Филозофскиот факултет.

Кандидатот бил член на организационен одбор на меѓународна научна конференција под наслов: *Urban security: Enhancing security in an Urbanized World*, одржана во 2019 година.

Моментално, д-р Горан Зенделовски е раководител на постдипломските студии по Безбедност на Институтот за безбедност, одбрана и мир со мандатен период од 2021 до 2024 година.

Преку учество во стручно-применувачката дејност и дејностите од поширок интерес, д-р Горан Зенделовски постигнал **16 поени**, со што го надминува предвидениот минимум од 5 поени според критериумите во член 11 од Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Горан Зенделовски добил позитивна оценка **9,42** од последната анонимно спроведената анкета на студентите на Филозофскиот факултет во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-применувачката дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Горан Зенделовски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Горан Зенделовски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето редовен професор во научните области: дефендологија (51501), интегрална безбедност (51503) и управување и командување (51506).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, д-р Горан Зенделовски да биде избран во звањето **редовен професор** во научните области: **дефендологија** (51501), **интегрална безбедност** (51503) и **управување и командување** (51506).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Зоран Нацев, с.р.
Проф. д-р Лидија Георгиева, с.р.
Проф. д-р Оливер Бакрески, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Горан Никола Зенделовски
(име, татково име и презиме)

Институција: Филозофски факултет – Институт за безбедност, одбрана и мир
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: дефендологија (51501), интегрална безбедност (51503) и управување и командување (51506).

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – РЕДОВЕН
ПРОФЕСОР/ НАУЧНО ЗВАЊЕ – НАУЧЕН СОВЕТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: <u> 8,5 </u></p> <p>Просечниот успех на втор циклус изнесува: <u> 9,57 </u></p> <p>Просечниот успех изнесува <u> 9,03 </u> за интегрираните студии.</p>	ДА
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: дефендологија, интегрална безбедност и управување и командување; поле: одбрана; подрачје: општествени науки.</p>	ДА
3	<p>Објавени најмалку шест рецензирани научни труда ** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	ДА
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование.</p> <p>1. Назив на научното списание: Security Dialogues Назив на електронската база на списанија: Ebsco, CEEOL, DOAJ, European Reference Index for the Humanities, Sherpa/Romeo. Наслов на трудот: Great powers' military bases and strengthening security in the urbanized world. Година на објава: 2019, Vol.10, No.2: 129-141.</p> <p>2. Назив на научното списание: Prizren Social Science Journal Назив на електронската база на списанија: Ebsco, DOAJ, Sherpa/Romeo, World Wide Science.</p>	ДА

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	<p>Наслов на трудот: The Ranking of the Western Balkan Countries According to the Degree of Globalization. Година на објава: 2021, Vol.5: 86-92.</p> <p>3. Назив на научното списание: Security Dialogues Назив на електронската база на списанија: Ebsco, CEEOL, DOAJ, European Reference Index for the Humanities, Sherpa/Romeo. Наслов на трудот: The pandemic of fake news and disinformation in the age of deglobalization. Година на објава: 2021, Vol.12, No.2: 131-140.</p> <p>4. Назив на научното списание: Contemporary Macedonian Defence Назив на електронската база на списанија: Ebsco. Наслов на трудот: Military bases of the great powers in the Balkans in function of realization of their geostrategic interests. Година на објава: 2019, Vol.19, No.37 :113-123.</p>	
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>1. Назив на научното списание: Annual of the Faculty of Philosophy Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 11 членови од 8 различни земји, (2 члена од Србија, 1 од Обединетото Кралство, 1 од Ирска, 2 од Германија, 2 од Полска, 1 од РС Македонија, 1 од Бугарија и 1 член од Хрватска. Наслов на трудот: The security implications of Brexit. Година на објава: 2018, Vol.71: 321-330.</p> <p>2. Назив на научното списание: Annual of the Faculty of Philosophy Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 12 членови од 9 различни земји, (3 од Србија, 1 од Хрватска, 1 од Бугарија, 1 од Германија, 1 од РС Македонија, 2 од Полска, 1 од Обединетото Кралство, 1 од Ирска и 1 член од Малта. Наслов на трудот: Security and intelligence community of the Republic of North Macedonia Година на објава: 2021, Vol.74: 411- 421.</p>	ДА
3.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Назив на научното списание: _____ 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____ 3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____</p>	
3.4	<p>Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	1. Наслов на книгата: _____ 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____ 3. Издавач, година и место на издавање/објавување: _____	
3.5	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји 1. Назив на зборникот: _____ 2. Назив на меѓународниот собир: _____ 3. Имиња на земјите: _____ 4. Наслов на трудот: _____ 5. Година на објава: _____	
3.6	Преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност 1. Наслов на преведеното капитално дело: _____ 2. Датум на објава _____ 3. Издавач, место на издавање и година:	
4	Објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област за која се избира *** 1. Наслов на учебникот, монографијата, практикумот или збирката задачи: Креирање на безбедносни политики 2. Место и година на објава: Скопје, 2021.	ДА
5	Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден професор, датум и број на Билтен: 1.3.2018 година, Билтен бр. 1164/351.	ДА
6	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 6 (шест) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

*** Наведениот услов ќе се применува по истекот на три години од денот на стапувањето во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018).

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Горан Никола Зенделовски
(име, татково име и презиме)

Институција: Филозофски факултет – Институт за безбедност, одбрана и мир
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: дефендологија (51501), интегрална безбедност (51503) и управување и командување (51506)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии	
1.1	Зимски семестар 2018/2019 а) Глобализацијата и мирот (4+0) $4 \cdot 15 \cdot 0,04 = 2,4$ б) Техничка безбедност (2+0) $2 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,2$ в) Мировни стратегии (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ г) Теории на глобализација (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$	7,2
1.2	Летен семестар 2018/2019 а) Креирање на политики (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ б) Менаџирање со приватна безбедност (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ в) Менаџирање со јавниот безбедносен сектор (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$	5,4
1.3	Зимски семестар 2019/2020 а) Глобализацијата и мирот (4+0) $4 \cdot 15 \cdot 0,04 = 2,4$ б) Глобализација и култура (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ в) Економски развој и мир (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ г) Теории на глобализација (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$	7,8
1.4	Летен семестар 2019/2020 а) Цивилно општество, мирот и безбедноста (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ б) Креирање на политики (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ в) Менаџирање со јавниот безбедносен сектор (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ г) Менаџирање со приватната безбедност (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$	7,2
1.5	Зимски семестар 2020/2021 а) Глобализацијата и мирот (4+0) $4 \cdot 15 \cdot 0,04 = 2,4$ б) Глобализација и култура (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ в) Економски развој и мир (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ г) Теории на глобализација (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$	7,8
1.6	Летен семестар 2020/2021 а) Цивилно општество, мир и безбедност (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ б) Менаџирање со јавниот безбедносен сектор (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ в) Менаџирање со приватната безбедност (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ г) Воено политички групации и глобализацијата (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$	7,2
1.7	Зимски семестар 2021/2022 а) Глобализацијата и мирот (4+0) $4 \cdot 15 \cdot 0,04 = 2,4$	7,8

	б) Глобализацијата и безбедноста (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ в) Економски развој и мир (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ г) Теории на глобализација (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$	
1.8	Летен семестар 2021/2022 а) Военополитички групации и глобализација (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ б) Менаџирање на јавниот безбедносен сектор (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$ в) Менаџирање со приватната безбедност (3+0) $3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 1,8$	5,4
2.	Одржување на настава од втор циклус студии	
2.1	Зимски семестар 2018/2019 а) Безбедноста и корпоративно управувањ - 4 часа $\cdot 0,05 = 0,2$ б) Меѓународните односи, мир и безбедност - 2 часа $\cdot 0,05 = 0,1$	0,3
2.2	Зимски семестар 2019/2020 а) Безбедноста и корпоративно управување - 4 часа $\cdot 0,05 = 0,2$ б) Одбранбена политика и стратегија - 4 часа $\cdot 0,05 = 0,2$ в) Глобализацијата и конфликтите - 2 часа $\cdot 0,05 = 0,1$ г) Геополитика и безбедност - 2 часа $\cdot 0,05 = 0,1$	0,6
2.3	Летен семестар 2019/2020 а) Национална безбедносна стратегија - 4 часа $\cdot 0,05 = 0,2$ б) Глобална корпоративна безбедност - 5 часа $\cdot 0,05 = 0,25$ в) Глобализацијата и меѓународната безбедност - 4 часа $\cdot 0,05 = 0,2$	0,65
2.4	Зимски семестар 2020/2021 а) Геополитика и безбедност - 1 час $\cdot 0,05 = 0,05$ б) Безбедноста и корпоративно управување - 5 часа $\cdot 0,05 = 0,25$	0,3
2.5	Летен семестар 2020/2021 а) Глобализацијата и меѓународната безбедност - 2 часа $\cdot 0,05 = 0,1$	0,1
2.6	Зимски семестар 2021/2022 а) Геополитика и безбедност - 5 часа $\cdot 0,05 = 0,25$ б) Безбедноста и корпоративно управување - 8 часа $\cdot 0,05 = 0,4$ в) Глобализацијата и конфликтите - 2 часа $\cdot 0,05 = 0,1$	0,75
2.7	Летен семестар 2021/2022 а) Национална безбедносна стратегија - 2 часа $\cdot 0,05 = 0,1$ б) Глобализацијата и меѓународната безбедност - 4 часа $\cdot 0,05 = 0,2$	0,3
3.	Одржување на вежби од прв циклус студии	
3.1	Зимски семестар 2018/2019 а) Глобализацијата и мирот (0+2) $2 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,9$ б) Техничка безбедност (0+2) $2 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,9$ в) Мировни стратегии (0+1) $1 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,45$ г) Теории на глобализација (0+1) $1 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,45$	2,7
3.2	Летен семестар 2018/2019 а) Креирање на политики (0+1) $1 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,45$ б) Менаџирање со приватна безбедност (0+2) $2 \cdot 15 \cdot 0,03 = 0,9$	2,25

	в) Менаџирање со јавниот безбедносен сектор (0+2) $2*15*0,03=0,9$	
3.3	Зимски семестар 2019/2020 а) Глобализацијата и мирот (0+2) $2*15*0,03=0,9$ б) Глобализација и култура (0+1) $1*15*0,03=0,45$ в) Економски развој и мир (0+1) $1*15*0,03=0,45$ г) Теории на глобализација (0+1) $1*15*0,03=0,45$	2,25
3.4	Летен семестар 2019/2020 а) Цивилно општество, мир и безбедност (0+1) $1*15*0,03=0,45$ б) Креирање на политики (0+1) $1*15*0,03=0,45$ в) Менаџирање со јавниот безбедносен сектор (0+2) $2*15*0,03=0,9$ г) Менаџирање со приватната безбедност (0+2) $2*15*0,03=0,9$	2,7
3.5	Зимски семестар 2020/2021 а) Глобализацијата и мирот (0+2) $2*15*0,03=0,9$ б) Глобализација и култура (0+1) $1*15*0,03=0,45$ в) Економски развој и мир (0+1) $1*15*0,03=0,45$ г) Теории на глобализација (0+1) $1*15*0,03=0,45$	2,25
3.6	Летен семестар 2020/2021 а) Цивилно општество, мир и безбедност (0+1) $1*15*0,03=0,45$ б) Менаџирање со јавниот безбедносен сектор (0+2) $2*15*0,03=0,9$ в) Менаџирање со приватната безбедност (0+2) $2*15*0,03=0,9$ г) Воено политички групации и глобализацијата (0+2) $2*15*0,03=0,9$	3,15
3.7	Зимски семестар 2021/2022 а) Глобализацијата и мирот (0+2) $2*15*0,03=0,9$ б) Глобализацијата и безбедноста (0+1) $1*15*0,03=0,45$ в) Економски развој и мир (0+1) $1*15*0,03=0,45$ г) Теории на глобализација (0+1) $1*15*0,03=0,45$	2,25
3.8	Летен семестар 2021/2022 а) Военополитички групации и глобализација (0+2) $2*15*0,03=0,9$ б) Менаџирање на јавниот безбедносен сектор (0+2) $2*15*0,03=0,9$ в) Менаџирање со приватната безбедност (0+2) $2*15*0,03=0,9$	2,7
4.	Подготовка на нов предмет	
4.1	Предавања а) Глобализација и безбедноста б) Воено политички групации и глобализација в) Менаџирање на јавниот безбедносен сектор г) Менаџирање со приватната безбедност д) Цивилно општество, мир и безбедност $5*1= 5$	5
4.2	Вежби а) Глобализацијата и безбедноста б) Военополитички групации и глобализација в) Менаџирање на јавниот безбедносен сектор	2,5

	г) Менаџирање со приватната безбедност д) Цивилно општество, мир и безбедност $5 * 0,5 = 2,5$	
5.	Консултации со студенти	
	а) 2018/2019 – $100 * 0,002 = 0,2$ б) 2019/2020 – $60 * 0,002 = 0,12$ в) 2020/2021 – $75 * 0,002 = 0,15$ г) 2021/2022 – $90 * 0,002 = 0,18$	0,65
6.	Ментор на дипломска работа $18 * 0,2 = 3,6$	3,6
7.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторски труд Кандидати: а) Тони Ѓуроски (18.2.2021) - $1 * 0,7 = 0,7$	0,7
8.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистерски труд Кандидати: а) Милан Лакоски (јануари, 2020) б) Дејан Белевски (јули 2019) в) Константин Бешлиовски (јуни 2020) г) Зорица Николова (јуни 2020) д) Ратко Стефковски (јануари 2022) ѓ) Александра Филиповска (јануари 2022) е) Горан Миленкоски (март 2021) ж) Владимир Божиновски (јуни 2021) з) Петре Кочов (јануари 2020) $9 * 0,3 = 2,7$	2,7
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа $50 * 0,1 = 5$	5
10.	Пакет материјали за одреден предмет а) Военополитички групации и глобализација б) Креирање на политики в) Менаџирање со јавниот безбедносен сектор г) Менаџирање со приватната безбедност $4 * 1 = 4$	4
	Вкупно	104,1

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Ментор на магистерски труд	
	а) Насловнатрудот: „Влијанието на процесите на интеграција и фрагментација врз мирот и стабилноста“ (одлука бр. 10-236/15). б) Насловнатрудот: „Улогата и распространетоста на воената моќ во услови на современите глобализациски процеси“ (одлука бр.09-1191/14). $2 * 2 = 4$	4
2.	Труд со оригинални научни резултати	

2.1.	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование.</p> <p><i>Zendelovski G.,(2021). „The Ranking of the Western Balkan Countries According to the Degree of Globalization“,Prizren Social Science Journal</i> https://doi.org/10.32936/pssi.v5i3.274</p>	5
2.2	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови.</p> <p><i>Zendelovski G., Pavleski, A. (2018).„The security implications of Brexit“,Annual of the Faculty of Philosophy, Vol.71 : 321-330</i> https://doi.org/10.37510/godzbo1871321z (90% од 5 поени)</p>	4,5
2.3	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p><i>Kuzmanov Z., Zendelovski G., (2019) „Great powers'military bases and strengthening securityin the urbanized world“, Security Dialogues,Vol.10, No.2: 129-141.</i> https://doi.org/10.47054/SD1920129k (90% од 5 поени)</p>	4,5
2.4	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews),</p>	4,5

	<p>Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>Zendelovski G., Cvetkovski S., (2021) „<i>The pandemic of fake news and disinformation in the age of deglobalization</i>“, Security Dialogues, Vol.12, No.2: 131-140. https://doi.org/10.47054/SD21122131z (90% од 5 поени)</p>	
2.5	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание кое нема импакт-фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank, MathSciNet (Mathematical Reviews), Zentralblatt fur Mathematik и Реферативный журнал "Математика" или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <p>Kuzmanov Z., Zendelovski G., (2019) „<i>Military bases of the great powers in the Balkans in function of realization of their geostrategic interests</i>“, Contemporary Macedonian Defence, Vol.19, No.37 :113-123. ISSN: 1409-8199 (90% од 5 поени)</p>	4,5
2.6	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број начленови</p> <p>Zendelovski G., Pavleski, A. (2021) „<i>Security and intelligence community of the Republic of North Macedonia</i>“, Annual of the Faculty of Philosophy, Vol.74: 411- 421. https://doi.org/10.37510/godzbo2174411z (90% од 5 поени)</p>	4,5
2.7	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <p>Zendelovski G., Pavleski, A. (2019) „<i>R. N. Macedonia and the CFSP of the European Union: Achievements and challenges</i>“, Annual of the Faculty of Philosophy, Vol.72, 2019 https://doi.org/10.37510/godzbo1972293z (90% од 5 поени)</p>	4,5

2.8	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји Zendelovski G., Cvetkovski S., (2018) „Migration as Security Issue - New Challenges and Risks of States“, Faculty of Philosophy.45-57. ISBN: 978-608-238-156-5 (90% од 5 поени)	4,5
2.9	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји Цветковски С., Зенделовски Г., (2018) „Тековни состојби и перспективи на воениот фактор во светот“, ЕВРО-БАЛКАН-Скопје, 63-71. ISBN 978-608-4714-60-6 (90% од 3 поени)	2,7
3.	Учество на научен/стручен собир со реферат	
3.1	International Conference-Combating climate change for global peace and security, February 2018, Cottbus, Germany -усна презентација: Security Implications of the Contemporary Processes of Globalization	1
3.2	International Scientific Conference-Urban security: Enhancing Security in an Urbanized World, September, 2019, Ohrid - усна презентација: Great Powers' Military Bases and Strengthening Security in the Urbanized World	1
3.3	International Conference-Migrant and Refugee crisis in a globalized world: Responsibilities and Responses, September, 2018, Ohrid - усна презентација:Migration as Security Issue - New Challenges and Risks of States	1
4.	Рецензија на научен/стручен труд	
	Рецензент на труд: а) „Globalization and communicable diseases“, Security Dialogues, Faculty of Philosophy, 2021. б) „ Corona virus handling-‘namaste’ Security Dialogues, Faculty of Philosophy, 2021. в)„Конфликти поради различни вредности – улогата на идентитетот во конфликт“, Годишен зборник, Филозофски факултет, 2022. 3*0,2=0,6	0,6
	Вкупно	46,8

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Стручна монографија	
	Зенделовски Г., <i>Креирање на безбедносни политики</i> , Филозофски факултет, Скопје, 2021	8

2.	Координатор во подготовката на елаборат за нова студиска програма	
	а) Студиска програма: Безбедност на втор циклус студии со 60 ЕКТС б) Студиска програма: Безбедност на втор циклус студии со 120 ЕКТС $2*1=2$	2
3.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, технички извештаи, вешт наод и мислење, стручно мислење, проценка на капитал, систематизација, методологија.	
	Рецензент на книга од стручна област: <i>Војната за ресурси причина за нарушување на глобалната безбедност</i> од д-р Гоце Георгиев, Организација на резервни офицери на Република Македонија.	1
4.	Предавање на институции од јавен интерес, културно-информативни центри	
	Предавање на тема: Нексусот меѓу глобализацијата мирот и конфликтите, Ротари клуб, Винаца, 2019.	0,5
Дејности од поширок интерес		
5.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир	
	-International Scientific Conference-Urban security: Enhancing security in an Urbanized World, Ohrid, 2019.	1
6.	Член на факултетска комисија	
	-Комисија за попис на основни средства, ситен инвентар, благајна и побарувања и обврски (два мандата – 2018 и 2019) ($2*0,5=1$) -Комисија за настава на Филозофски факултет, 2021 ($1*0,5=0,5$)	1,5
7.	Раководител на постдипломски или докторски студии	
	-Раководител на постдипломските студии по Безбедност за период од 15.9.2021 до 14.9.2024	2
	Вкупно	16

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	104,1
НАУЧНО И СТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	46,8
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	16
Вкупно	166,9

Членови на Комисијата

Проф. д-р Зоран Нацев, претседател, с.р.
Проф. д-р Лидија Георгиева, член, с.р.
Проф. д-р Оливер Бакрески, член, с.р.

Прилог бр. 3

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „АКАДЕМСКО ПИШУВАЊЕ И ОБЈАВУВАЊЕ“ ОД АВТОРИТЕ
ПРОФ. Д-Р ВЛАДИМИР ТРАЈКОВСКИ И ПРОФ. Д-Р НАТАША АНГЕЛОСКА
ГАЛЕВСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, бр. 13-1999/4 од 15.9.2022 година, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Академско пишување и објавување“ од авторите: проф. д-р Владимир Трајковски и проф. д-р Наташа Ангелоска Галевска, наменет за студентите на Филозофскиот факултет во Скопје, за предметот **Академско пишување и објавување**, избрани се проф. д-р Мирко Спироски и проф. д-р Ана Димишковска.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

III. Општ дел

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Академско пишување и објавување
Назив на предметната програма:	Академско пишување и објавување
Назив на студиската програма:	1. СТУДИСКА ПРОГРАМА ЗА ДОКТОРСКИ СТУДИИ ОД ПОЛЕТО ДЕФЕКТОЛОГИЈА 2. Листа предмети на УКИМ
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Фонд: 3+2 6 ЕКТС-кредити
Предметот Академско пишување и објавување на Филозофскиот факултет е избран (изборен/задолжителен) предмет со фонд на часови 3+2, број на ЕКТС-кредити – 6 и се слуша во прв семестар.	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 207 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтоот 12. Текстот е поделен во 16 поглавја (вклучувајќи ја литературата, прилози и индекс на зборови) и содржи 0 слики и 18 табели.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Мирко Спироски, с.р.
Проф. д-р Ана Димишковска, с.р.

IV. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р МИРКО СПИРОСКИ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Ракописот „Академско пишување и објавување“ е напишан на 207 страници во А4-формат со компјутерски обработен текст, со единечен проред 0 слики и 18 табели. Користената литература се состои од 130 библиографски единици. Има 9 прилози и Индекс на зборови.</p> <p>Содржината на ракописот се состои од: Предговор, 1. Академско пишување и објавување, 2. Пристап до научни информации, 3. Видови научни и стручни дела, 4. Структура на научен труд, 5. Анализа и интерпретација на резултати, 6. Докторска дисертација, 7. Јазик и стил на научно дело, 8. Документирање на научни трудови, 9. Пишување и објавување во списанија, 10. Научна етика, 11. Сциентометрија, 12. Улогата на метриката на ниво на труд во научното објавување, 13. Презентации на конференции и постери, 14. Литература, 15. Прилози, 16. Индекс на зборови.</p> <p>Предложениот ракопис започнува со првото поглавје под наслов: Академско пишување и објавување, каде што се опишани разликите меѓу академското и личното пишување. Процесот на академско пишување опфаќа неколку фази кои не се строго одделени и може да се преклопуваат. Академското објавување се однесува на известување на другите луѓе за истражувачки напори, наоди и идеи на еден истражувач.</p> <p>Во поглавјето број 2, насловено како Пристап до научни информации, дефинирани се поимите научни информации и научни факти. Научните информации егзистираат во објавените научни дела и претставуваат заедничка сопственост на академската заедница. Авторите ни објаснуваат што се тоа примарни, секундарни и терциерни публикации. Со помош на дигиталната технологија, библиотечно-информациските центри прераснуваат во меѓународни и регионални банки на податоци. Потоа, дадени се куси информации и веб-адреси на повеќе бази на податоци од различни научни области.</p> <p>Во третиот дел, наречен Видови научни и стручни дела, класифицирани се најзначајните дела. Стручните трудови се однесуваат на одредена професија. Тие содржат нови трендови и постигнувања со цел да ја унапредат постојната состојба и да воведат нови техники и методи и да овозможат подобрување на условите и резултатите од работата во одвивањето на одредени дејности. Научните трудови содржат информации и факти што не ѝ се познати на академската заедница, систематизирани и научно проверени нови сознанија, резултати од научно истражување, нови решенија, нови методи и техники за пристап до одреден проблем кои се од значење за одредена научна област. Посебен осврт авторите даваат на подготовката на презентации. Тие јасно ги прикажуваат другите академски тесктови, како што се: есеј, семинарска работа, дипломски труд и магистерска теза.</p>
--	--

Структура на научен труд е нивна преокупација во четвртиот дел. Во овој дел, тие се осврнуваат на: воведен дел на научен труд, основен дел на научен труд, методологија на истражувањето и примена на методолошката триангулација во научните истражувања.

Петтиот дел, **Анализа и интерпретација на резултати**, ја обработува квантитативната анализа на резултатите. Во научниот труд се објаснуваат видовите податоци кои се добиени со истражувањето и статистички постапки со кои тие се обработени. Како да се одбере најсоодветниот статистички тест во научните трудови е мошне детално претставен и може да биде од корист за секој млад истражувач. Овде се прикажани и компјутерските програми за пресметување на статистички податоци. Во ракописот се објаснува текот и одделните етапи на обработка и интерпретација на квалитативните податоци. Овој дел завршува со елаборација на завршните делови на научниот труд.

Докторска дисертација е шестиот дел и тој се занимава со: упатство за пишување поднесок, пишување докторска дисертација, пишување и документирање на трудот, *постапка за пријава, оцена и одбрана на докторската дисертација*, критериуми за оцена на докторска дисертација.

Седмиот дел е насловен **Јазик и стил на научно дело**. Во научните трудови, покрај содржината за која пишува авторот, многу е важен чинот што ги изразува мислите, односно каква е нивната форма. Тој јазичен израз на мислите на авторот, адаптиран на контекстот во кој се појавува, се нарекува стил на пишување. Јазикот на кој е напишан научниот труд мора да биде граматички правилен, јасен и концизен и стилски исправен. Пишувањето бара одговорност на авторот кон јазикот и поседување валидно јазично знаење.

Документирање на научни извори е осмиот дел по ред. Авторите укажуваат на важноста на прегледот на литературата, како да се прави планирање на литературното пребарување, лоцирање на релевантна литература, како да се менаџираат информациите, дали изворот е валиден, пишување преглед на литература и ревијални трудови. Принципите за наведување на библиографските единици и цитирањето се можне значајна алка во едно научно дело. Овде се дадени бројни примери за цитирање според различни стилови и стандарди.

Деветтиот дел е наречен **Пишување и објавување во списанија** и тој се однесува на видови списанија, одбирање на списание за објавување, упатство до авторите кои треба да објавуваат, распределба на задачи и задолженија на сите инволвирани во изработката на едно списание, а посебен акцент е

	<p>ставен на процесот на рецензирање на трудови. Критичкото читање на научни трудови е доста коректно опишано во овој дел. Потоа, авторите своето внимание го насочуваат правејќи споредба меѓу електронските и печатените списанија.</p> <p>Научната етика е десеттиот дел и во него се опишани етиката на објавување стручно-научни трудови, авторството, конфликтот на интереси, уредувачката независност, недоличното истражување, плагијаторството во академското објавување и како да се заштитиме од него, што е тоа автоплахијаторство. Овој дел завршува со објаснување на процесот отворен пристап до информации.</p> <p>Сциентометрија е следниот 11-ти дел од ракописот. Тоа е наука за мерење и анализирање на науката. Прецизно се објаснети факторот на влијание, Хиршовиот индекс или h-индекс. Врз основа на овој индекс се развиени дополнителни корективни индекси (g-индекс, e-индекс, h5-индекс, h5-медијана).</p> <p>12. поглавје носи наслов: Улога на метриката на ниво на труд во научното објавување, и претставува логичко продолжение на претходното поглавје. Метрика на ниво на научен труд претставува алатка која во последните 10 години забрзано се појавува во повеќе списанија. Со неа може да се квантификува колку еден труд е користен, дискутиран и споделуван во социјалните медиуми.</p> <p>Тринаесеттото поглавје е насловено како: Презентации на конференции и постери. Презентирањето на трудот на одредено истражување што е во тек или завршено истражување на научни собири или конференции е битен елемент за еден истражувач. Конференции во различни академски области се регуларни случувања во организација на владини институции, научни асоцијации или организации. Презентирањето на собирите може да биде во форма на усна или постерска презентација.</p> <p>Во поглавјето Литература се дадени насловите на трудовите користени во текот на пишувањето на ракописот, каде што вкупно се цитирани 130 библиографски единици, претежно од англосаксонско говорно подрачје.</p> <p>Делот Прилози се состои од 9 одлично претставени упатства кои се користат во рамките на академското пишување и објавување.</p> <p>Индексот на зборови му дава дополнителна вредност на овој ракопис, бидејќи читателот ќе може лесно да се снаоѓа при пребарувањето на одредени поими и термини.</p>
<p>Оцена за усогласеноста со предметната програма:</p>	<p>Учебникот „Академско пишување и објавување“ е во целост усогласен со потребите за наставата на предметната програма.</p>

Предлози за потребни корекции:	нема
Оцена на ракописот:	Ракописот во целост ја покрива наставната програма по предметот Академско пишување и објавување.
Категоризација:	учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Предложениот ракопис под наслов „Академско пишување и објавување“ од авторите проф. д-р Владимир Трајковски и проф. д-р Наташа Ангеловска Галеска е прво издание од оваа област, со содржина која е во согласност со наставните програми на Филозофскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Според изложениот концепт, обемот, пристапот на обработка и презентацијата на материјата, како и посочената користена литература, овој ракопис се категоризира како учебник. Искрено се надевам дека овој ракопис, како иден учебник, освен што ќе биде од корист за студентите на Филозофскиот факултет во Скопје, истовремено ќе има исклучително значење за сите сегашни и идни генерации на истражувачи кои го избрале академското пишување и објавување како предмет на нивниот интерес.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметот Академско пишување и објавување, примарно наменет за студентите на Филозофскиот факултет.

Во Скопје, 10.10.2022 година

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Мирко Спирски, с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р АНА ДИМИШКОВСКА

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Ракописот на учебникот <i>Академско пишување и објавување</i> од проф. д-р Владимир Трајковски и проф. д-р Наташа Ангелоска Галевска е посветен на еден мошне значаен сегмент од целокупноста на процесот на научноистражувачката работа – адекватното претставување на нејзините резултати и дострели во вид на пишани трудови или усни презентации со научен и стручен карактер. Поаѓајќи од основните карактеристики на академското пишување определени во првото поглавје од трудот – јасноста, концизноста, аргументираноста, објективноста, критичноста, непристрасноста, компаративниот и евалуацискиот карактер и насоченоста кон поширока научна публика – авторите на ракописот детално и систематски ги елаборираат клучните предуслови за обезбедувањето на споменатите карактеристики на академските трудови. Дел од овие предуслови се однесуваат на самиот методолошки квалитет на истражувањата чии резултати тие ги соопштуваат. Оттаму, значаен сегмент од содржината на трудот (особено темите што се третираат во второто, четвртото и петтото поглавје) се однесува на определувањето на самиот поим на научниот факт и научната информација, на типовите документи и бази што се носители на овие видови информации, како и на важноста на употребата на соодветни начини и методи за доаѓање до објективни и соодветно верификувани научни знаења. Во овој поглед, особено значење е посветено на разработката на методолошките елементи на истражувањето чии резултати се презентираат во научниот труд и ја определуваат неговата структура: изложувањето на теориската рамка на истражувањето, дефинирањето на основните поими, проблемот, предметот, карактерот, целите и задачите на истражувањето, хипотезите, варијаблите на истражувањето, популацијата и примерокот врз кои тоа се спроведува, како и на изборот на соодветните методи, техники и инструменти на истражувањето. Важна компонента на овој сегмент на трудот е и вниманието посветено на квантитативната и на квалитативната анализа на резултатите до кои доведува истражувачката постапка, а кои се презентираат во научниот труд, со особен акцент на потенцијалните грешки при</p>
--	---

	<p>интерпретацијата на резултатите и начините за нивно одбегнување.</p> <p>Сепак, како што укажува и самиот наслов на ракописот, иако тој нужно вклучува определен корпус прашања од областа на методологијата на научноистражувачката работа сфатена во потесна смисла на зборот, централно внимание во него е посветено на аспектот на соопштувањето на сознанијата, аргументите и резултатите од спроведените истражувања, што се одвива преку пишувањето и објавувањето на научните трудови. Оттаму, најголемиот дел од поглавјата во трудот – првото, третото и поглавјата од шестото до тринаесеттото – се фокусирани врз широкиот спектар принципи, правила и техники со кои мора да биде систематски запознаен секој истражувач кој своите идеи и истражувања ги презентира во форма на академски трудови – од студентите на првиот, вториот и третиот циклус, сè до искусните истражувачи во зенитот или во завршните етапи на својата научна кариера. Така, во овие делови од трудот се објаснуваат: суштинските одлики на академското пишување, особено неговите разлики од другите форми на пишување и употреба на јазичните комуникациски средства; фазите во постапката на академското пишување, од планирањето на трудот преку неговото пишување, сè до фазата на ревидирање; спецификите на различните видови научни дела (научни монографии, студии и статии, извештаи од научни истражувања, итн.) и стручни дела (стручни монографии и статии, учебници, прирачници итн.), како и видовите академски трудови чија изработка е неодминлив дел од образованието и обуката за истражување на студентите од првиот, вториот и третиот циклус студии – есеите, семинарските трудови, дипломските работи, магистерските трудови и докторските дисертации. Во ракописот се елаборирани и клучните елементи од техниката на научноистражувачката работа што се однесуваат на самото пишување на трудот од научна или стручна природа: приложување на опстојна и коректно наведена документарна подлога на трудот (цитати, белешки, библиографија), обезбедена преку претходно систематско идентификување, прегледување и критичко читање на релевантната литература и правилно и доследно наведување на сите користени извори во конечната форма на</p>
--	--

	<p>трудот; употребата на специфичниот јазик и стил на научното дело, кој се одликува со објективност, формалност, прецизност и избалансираност; потребата од строго придржување до стандардите и принципите на етиката во научноистражувачката работа, како во планирањето и спроведувањето на самите истражувања, така и во објавувањето, со посебен акцент врз опасноста од различни видови плагијаторство и начините на негово избегнување.</p> <p>Покрај споменатите теми, кои може да се сметаат за стандардни содржини во учебниците и прирачниците од овој вид, во овој ракопис се елаборирани и теми поврзани со некои од најсовремените предизвици на научноистражувачката работа во услови на сè поголема техничко-технолошка софистицираност на процесите на истражување, создавање, објавување и евалуирање на научните и стручните трудови. Такви се, на пример, темите поврзани со постапките на индексирањето на трудовите во базите на податоци, со сциентометријата, со улогата на метриката на ниво на труд во научното објавување, со осврт како врз позитивните аспекти, така и врз потенцијалните опасности што со себе ги носи интензивниот развој на сциентометриските трендови во современата научноистражувачка работа.</p> <p>Една од содржинските специфики на ракописот на овој учебник е фактот што тој содржи и мошне значајни и детални информации за различни аспекти од академската активност на објавување текстови во релевантни и квалитетни научни списанија, што во современите услови е еден од главните параметри според кои се евалуира дејноста на научните истражувачи. Така, во овој сегмент на ракописот, детално се опишани сите чекори од процедурата за објавување трудови во научни списанија, кои се од интерес за секој истражувач што сака да ги објави своите научноистражувачки резултати во печатено или електронско списание од својата област. Во нив се вбројуваат, на пример, изборот на видот на списанието, постапката на поднесување ракопис за рецензија, процесот на рецензирање, третманот на рецензентските забелешки итн. Освен тоа, во темата за објавувањето трудови за списанија се вклучени и значајни информации за задачите и улогата на секој член на уредувачкиот тим на</p>
--	---

	<p>списанието, како и за задачите и улогата на рецензентите на текстовите во списанијата. Таквиот пристап овозможува целосен увид во сложениот процес на обезбедување квалитет на публикуваниот материјал, како од аспект на дејноста на авторите, така и од аспект на работата на уредниците и рецензентите.</p> <p>Споделувањето на научноистражувачките резултати со научната и стручната јавност не се одвива единствено во форма на пишани трудови – статии, монографии итн., туку и во форма на усни презентации на конференции и други видови научни собири. Оттаму, ракописот на овој учебник сосем оправдано посветува значајно внимание на клучните одлики на презентациите со помош на слајдови или на постер-презентациите, како и на учествата на семинари, групни и панел дискусии и други форми што подразбираат усна презентација и дискусија на идеите и резултатите од сопствените истражувања. Разработката на овој тип содржини, заедно со вклучувањето на деветте прилози со конкретни обрасци и примери за форматирање на различни видови содржини со кои се среќаваат особено помладите истражувачи (на пример – насловни страници на дипломски, магистерски и докторски трудови, страниците со содржината на трудот, биографија, постер презентација итн.), ја покажува константната грижа на авторите за операционализација на теориските сознанија изложени во текстот, на начин што ќе им биде од најголема практична полза на сите оние што ќе го користат овој учебник, а особено на студентите на докторските студии, но и на студиите од претходните два циклуса.</p> <p>Освен споменатите тринаесет текстуални поглавја и девет прилози, учебникот содржи и обемен и релевантен список на литература од 130 библиографски единици (печатени книги, статии, учебници, официјални документи, електронски извори итн.) на македонски, англиски, српски и хрватски јазик, како и индекс на зборови (поими), кој ќе му овозможи на заинтересираниот читател брза и ефикасна концептуална навигација низ текстот.</p>
<p>Оцена за усогласеноста со предметната програма:</p>	<p>Учебникот во целост кореспондира со предметната програма.</p>
<p>Предлози за потребни корекции:</p>	<p>нема (освен стандардната процедура на лекторирање пред објавувањето на текстот)</p>

<p>Оцена на ракописот:</p>	<p>Во овој ракопис е изложен опстоен, детално систематизиран, јасен и релевантен третман на принципите, правилата и стандардите на академското пишување и објавување, чие совладување претставува неопходен сегмент од подготовката за квалитетна академска дејност и научноистражувачка работа. Во неговото конципирање, очигледен е напорот на авторите да ги инкорпорираат сознанијата поврзани со следењето на најсовремените трендови во сферата на пишувањето и објавувањето на академските трудови, кон кои нудат не само информативен, туку и критичко-евалуативен пристап. Покрај презентирањето на базичните теориски аспекти на темите што ги третира, посебен белег на трудот претставува силно нагласената практично-контекстуална компонента. Имено, ракописот содржи голем број практични упатства насочени кон студентите како негови примарни корисници, кои треба да им помогнат во операционализирањето на изложените теориски сознанија. Исто така, со оглед на тоа што учебникот е првенствено наменет за студентите на Филозофскиот факултет како единица на УКИМ, во него на многу места се инкорпорирани релевантните нормативни и процедурални одредби поврзани со процесите на дипломирање, магистрирање и докторирање на нашиот универзитет. Сепак, со тоа не се намалува или ограничува теорискиот дострел на учебникот, туку, напротив, се зголемува неговата практична корисност за студентите на Филозофскиот факултет, а со својата општа концепција и вклучените содржини, тој останува релевантен и за сите други индивидуи заинтересирани да дознаат повеќе за принципите и техниките на академското пишување и објавување.</p>
<p>Категоризација:</p>	<p>учебник</p>
<p>Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:</p>	<p>Развивањето на способноста за јасно, логички издржано, критичко и аргументирано изложување на сознанијата до кои се доаѓа во научноистражувачката работа, како и градењето на академскиот интегритет во истражувањата и објавувањето на резултатите од нив во форма на пишани трудови и усни презентации, спаѓаат меѓу најважните цели на универзитетското образование на сите рамништа. Оттаму, делата што се посветени на</p>

	<p>систематско унапредување на овие способности и вредности кај студентите, особено на оние што се подготвуваат за наставничките професии и за друг тип дејност во општествено-хуманистичките дисциплини, се многу важна алатка во постигнувањето на овие цели. Имајќи ја предвид таа педагошка мисија, како и квалитетот на овој учебник што е во целост посветен на нејзиното успешно остварување, и кој освен за студентите од студиските групи за кои е непосредно наменет може да им биде од корист на сите заинтересирани за неговата проблематика, сметам дека постои несомнена оправданост за неговото објавување.</p>
--	--

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметот Академско пишување и објавување, примарно наменет за студентите на Филозофскиот факултет.

Во Скопје, 12.10.2022 година

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Ана Димишковска, с.р.

Прилог бр. 3

**РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „ОКУПАЦИОНА ТЕРАПИЈА“ ОД АВТОРКАТА ВОНР. ПРОФ. Д-Р
ОЛИВЕРА РАШИЌ ЦАНЕВСКА**

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, донесена на XII редовна седница, бр.13-2005/4 од 15.IX 2022 година, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Окупациона терапија“ од авторката вовр. проф. д-р Оливера Рашиќ Цаневска, наменет за студентите на Филозофскиот факултет во Скопје (назив на единицата), за предметот Окупациона терапија, избрани се: проф. д-р Наташа Чичевска Јованова и проф. д-р Владимир Трајковски.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Окупациона терапија
Назив на предметната програма:	Окупациона терапија и Современи аспекти на окупационата терапија
Назив на студиската програма:	Специјална едукација и рехабилитација
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	2+3; 6 ЕКТС 18 часа; 8 ЕКТС (втор циклус)
<p>Предметот Окупациона терапија на Филозофскиот факултет е задолжителен предмет со фонд на часови 2+3, број на ЕКТС-кредити – 6 и се слуша во петти семестар.</p> <p>Предметот Современи трендови во окупационата терапија на Филозофскиот факултет е задолжителен предмет на втор циклус студии со фонд од 18 часа, број на ЕКТС-кредити – 8 и се слуша во прв семестар.</p>	
Реден број на изданието:	второ издание/2. издание (се разликува од претходното издание 40 %)
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 382 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 7 поглавја (вклучувајќи ја литературата и прилозите) и содржи 50 слики и 11 табели.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Наташа Чичевска Јованова, с.р.
Проф. д-р Владимир Трајковски, с.р.

ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ:

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Ракописот под наслов „Окупациона терапија“ е наменет за студентите од прв и втор циклус студии од Институтот за специјална едукација и рехабилитација при Филозофскиот факултет. Покрај тоа, тој може да послужи како дополнително четиво и за студентите од Институтот за психологија, Институтот за педагогија, како и за студентите на Високата школа за физиотерапевти. Практичните примери и прилозите своја примена може да најдат во работното ангажирање и кај веќе дипломираните профили.</p> <p>Ракописот содржи 382 страници во А4-формат текст, компјутерски обработен во Times New Roman со фонт 12. Ракописот е структуриран во седум поглавја кои следат веднаш по предговорот на авторот и делот со наведување на применетите кратенки во текстот: 1. Вовед во окупациона терапија, 2. Модели на окупациона терапија, 3. Окупациона терапија во педијатрија, 4. Окупациона терапија кај различни видови на инвалидност, 5. Окупациона терапија во психијатриска рехабилитација, 6. Окупациона терапија во геријатрија), 7. Окупациона терапија на работните места и во домовите. На крајот на ракописот е приложена целокупната <i>Користена литература</i>, која се состои од 442 библиографски единици и <i>Прилози</i>, каде што се дадени неколку скали за проценка кои се применуваат во различните модели од областа на окупационата терапија. Покрај текстот, за подобро претставување на градивото, ракописот содржи и 50 слики и 11 табели.</p> <p>Првото поглавје од ракописот претставува Вовед во окупационата терапија, каде што авторката не запознава со потеклото на термините и разноликоста на термини кои се применуваат во окупационата терапија, ги објаснува различните дефиниции кои се појавиле од основањето на окупационата терапија, целите, задачите и принципите при имплементација на окупационата терапија. Даден е и историски осврт на појавата на окупационата терапија и нејзиното современо конституирање, со детално објаснување на денешниот процес на окупациона терапија, местата каде што се практикува, популацијата за која е наменета и профилите кои ја спроведуваат.</p> <p>Второто поглавје, Модели на окупациона терапија, проф. д-р Рашиќ-Цаневска го наменува за прикажување и објаснување на различните модели кои се применуваат во рамките на окупационата терапија, при тоа посочувајќи ја теоретската поставеност на</p>
--	--

секој модел, принципите на работа, начините на проценка и видовите на интервенции кои се практикуваат. Првиот од опишаните модели е биомеханичкиот модел, кој своја примена наоѓа во третман на лица со проблеми во функционалното движење при изведување на секојдневните активности, а кои се резултат на болести или трауми на коскено-зглобниот, мускулниот систем, или периферниот нервен систем. Следен е когнитивниот модел кој се применува кај лица со проблеми и тешкотии во метакогнитивните, но и базичните когнитивни функции, и е даден јасен приказ на ремедијалните и компензаторни терапевтски стратегии, кои се применуваат зависно од способностите на корисникот за учење и генерализација на ново наученото. Трет модел е функционалниот групен модел, каде што авторката дава прецизно објаснување за групниот третман, неговото значење, ги потенцира разликите помеѓу функционалниот групен модел на окупациона терапија и групната психотерапија, го образложува начинот на формирање на групите, улогите на членовите, созревањето на групите и поставување на целите и сл. Следствено на функционалниот групен модел е интенционалниот релациски модел, кој, всушност, ја поставува основата за нормално функционирање и позитивен исход на секој од останатите модели преку директно насочување кон врската помеѓу терапевтот и корисникот. Петти е моделот на хумана окупација, во кој авторката истакнува дека отежнатото изведување на секојдневните активности и задоволување на потребите на различните животни улоги може да биде резултат на проблеми и нарушувања во областа на мотивацијата, способноста за задржување на позитивна вклученост во животните улоги и рутини, квалитетното изведување на задачите сл. Како еден од најприменуваните модели, моделот на хумна окупација ги истакнува процесот на ремотивација и програмата за самодетерминација како дел од своите стандардизирани програми за интервенција. Во 6. модел, моделот на моторна контрола, прикажани се четири традиционални или т.н невроразвојни пристапи (пристап по Rood, Bobath-ов пристап, Brunnstrom-ова терапија и проприоцептивна невромускулна фасцилитација) и 2 современи пристапа (целно насочен тренинг и Constraint induced therapy) за третман на лица со нарушувања на моториката како резултат на оштетување на централниот нервен систем. Проф. Рашиќ-Цаневска се задржува на детерминирање на разликите и сличностите помеѓу двете групи на пристапи. Седмиот модел на окупациона терапија е

моделот на сензорна интеграција, каде што најпрво се објаснува процесот на сензорна интеграција, начинот на функционирање на сетилата и обработка на нивните дразби, а потоа се дава приказ и објаснување на сензорните нарушувања и проблеми, како и начинот на нивно откривање, проценување и третман. Даден е приказ на современите трендови во сензорно интегративниот третман, меѓу кои терапевтско четкање, терапевтско слушање, проприоцептивни сенорно-интегративни активности, интеграција на примитивни рефлексии и сл. Последниот модел опфатен во ова поглавје е моделот на терапија со игра, каде што авторката детално ги објаснува фазите на развој на детската игра и видовите на игра. Потоа го одредува значењето на терапијата со игра, придобивките за развојот на децата, ги потенцира разликите помеѓу директивната и недирективната терапија со игра и моделите кои се применуваат во двете групи.

Третото поглавје, **Окупациона терапија во педијатрија**, претставува приказ на примената на окупационата терапија и улогата на терапевтот во работата со деца во различни околности: во рамките на единиците за интензивна неонатална нега, при имплементација на раната интервенција, во предучилшниот период, како и во рамките на училиштата и последниот дел од ова поглавје се однесува на примена на окупациона терапија кај хоспитализирани деца.

Следното поглавје, **Окупациона терапија кај различни видови на попреченост**, укажува на видовите окупациона терапија и начинот на применување кај различни видови на попреченост, притоа вклучувајќи ги лицата со оштетен слух, оштетен вид, лицата со интелектуална попреченост, лицата со аутизам и лицата со различен вид на телесна инвалидност.

Петтото поглавје е насловено: **Окупациона терапија во психијатриската рехабилитација**, при што прво се дава осврт на видовите на ментални растројства и нивната класификација, а потоа се наведуваат методите и техниките на окупациона терапија кои се применуваат кај различен вид ментално растројство, потенцирајќи ја потребата од различен пристап кај различна симптоматологија.

Во шестото поглавје, **Окупациона терапија во геријатријата**, проф. д-р Рашиќ-Цаневска на почетокот ја дефинира староста, посочувајќи ги теориите на стареење и карактеристиките на процесот на стареење, а потоа го истакнува значењето на окупационата терапија во оваа возрасна категорија, истакнувајќи ги

	<p>основните цели кон кои е насочен процесот на окупациона терапија кај гереријатриската популација.</p> <p>Последното поглавје, Окупациона терапија на работните места и домот, дава поинаква перспектива за начинот на користење на окупационата терапија, каде што целите не се само директно врзани за корисникот, туку се во корелација и со средината во која живее и работи. Во ова поглавје, авторката појаснува за значењето на работата и работното ангажирање на поединецот, но и за проблемите за враќање на работното место, како и самостојно независно функционирање по стекната повреда (попреченост) или хронично заболување кое го изменува начинот на секојдневно функционирање на личноста. Во таа насока, понатаму, даден е осврт на принципите на работа и начините на проценка и приспособување на домот и работното место за враќање на корисникот во секојдневните животни улоги.</p> <p>Во делот <i>Прилози</i>, авторката нуди прашалници и скали за проценка кои се применуваат во окупационата терапија и еден дел е со примери за организирање на терапија со игра кај деца на различна возраст.</p> <p>Делот <i>Користена литература</i> се состои од 442 референци, меѓу кои најголемиот број од англосаксонско говорно подрачје.</p>
<p>Оцена за усогласеноста со предметната програма:</p>	<p>Учебникот „Окупациона терапија“ е во целост усогласен со потребите за наставата на предметната програма.</p>
<p>Предлози за потребни корекции:</p>	<p>нема</p>
<p>Оцена на ракописот:</p>	<p>Ракописот е автентичен, актуелен и има значаен апликативен придонес. Авторот концизно и на едноставен начин, користејќи разбирлив јазик, ги разработува посебните поглавја содржани во ракописот, компонирани во една целина и во обем кој одговара на наставната програма по истоимениот предмет. Добро е осмислен, поддржан со графички и табеларни прикази, што материјалот го прави полесно разбирлив за студентот.</p>
<p>Категоризација:</p>	<p>учебник</p>
<p>Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:</p>	<p>Општата педагошка оцена е дека овој учебник наполно соодветствува за едукација на студентите, особено ако се земе предвид дека друг учебник и дополнителна литература за овој предмет нема во нашата земја.</p> <p>Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го</p>

	<p>предлажам да се отпечати како учебник по предметите: Окупациона терапија и Современи трендови во окупационата терапија, примарно наменет за студентите од прв и втор циклус студии на Филозофскиот факултет во Скопје, Институт за дефектологија.</p>
--	--

Во Скопје, 1.10.2022 година

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Наташа Чичевска Јованова, с.р.

III. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р ВЛАДИМИР ТРАЈКОВСКИ

<p>Краток опис на содржината:</p>	<p>Ракописот „Окупациона терапија“ е напишан на 382 страници во А4-формат со компјутерски обработен текст, со проред 1,5 линии во кој има 50 слики и 11 табели. Користената литература се состои од 440 библиографски единици. Има 9 прилози.</p> <p>Содржината на ракописот се состои од: Предговор, Кратенки 1. Вовед во окупациона терапија, 2. Модели на окупациона терапија, 3. Окупациона терапија во педијатрија, 4. Окупациона терапија кај различни видови на инвалидност, 5. Окупациона терапија во психијатриска рехабилитација, 6. Окупациона терапија во геријатрија), 7. Окупациона терапија на работните места и во домовите, Користена литература и Прилози.</p> <p>Предложениот ракопис започнува со Вовед во окупациона терапија, каде што авторката ни објаснува за човекот и окупацијата, ги дефинира поимот и целите на окупационата терапија. Потоа, накусо дава историски осврт на окупационата терапија. Во овој дел, авторката посебно се задржува на процесот на окупациона терапија што го спроведуваат окупационен терапевт и асистент на окупациониот терапевт и ги споменува сите места на вработување на окупациониот терапевт во институциите. Местото на спроведување на процесот на окупациона терапија е детално објаснето.</p> <p>Во поглавјето број 2, кое е најобемно по содржина, се објаснуваат Моделите на окупациона терапија. Едниот од нив е биомеханичкиот модел, кој се применува кај лицата што имаат ограничувања во слободното движење и намалена сила. Една од основните процени која се спроведува во биомеханичкиот модел е мерење на опсегот на движење на дадениот сегмент од телото на субјектот. Методите на интервенција на биомеханичкиот модел се јасно прецизирани. Посебен осврт авторката Рашиќ Цаневска дава на когнитивниот модел на окупациона терапија, каде што јасно ги прикажува трите основни вида на компензаторни интервенции: процесно-ориентирани и динамички стратегии на учење, тренинг за специфични способности и модификација на задачата и средината. Таа се осврнува на стратегиите за когнитивна проценка како што се: окупациона/функционална проценка, проценка на компонентите, динамична проценка и проценка на степенот на когнитивно оштетување. Интервенцијата е прикажана преку: третман на свеста и извршените функции, третман на динамичните стратегии, когнитивно ретренирање, неврофункционален тренинг, динамична когнитивна интервенција и когнитивна интервенција ориентирана кон изведба на дневните окупации. Во овој дел, таа се осврнува и на функционалниот групен модел на ОТ кога</p>
--	---

терапевтите користат групи на пациенти со заемна интеракција. Интенционалниот релациски модел го објаснува како поврзаност меѓу клиентот и терапевтот што влијае врз финалниот процес на окупационата терапија. Таа посебно го потенцира моделот на хумана окупација што се применува со корисници кои имаат значителни тешкотии во функционирањето, а неговата примена се заснова на вклучување и приспособување на индивидуата во секојдневните активности. Овој дел го завршува со приказ на стандардизирани програми и протоколи за интервенција. Потоа, авторката своето внимание го насочува на приказ на моделот на моторна контрола каде ни ги објаснува: традиционалните концепти во моделот на моторна контрола, современите концепти на моторна контрола, традиционалните невrorазвојни пристапи, како и современите пристапи за подобрување на моторната контрола. Моделот на сензорна анализа, кој е воведен од Jean Ayres, зазема посебно место во ова поглавје од ракописот каде што се претставени: сензорните интегративни проблеми и предизвици, можните терапевтски интервенции: сензорно катче, сензорна кутија, терапевтско четкање, проприоцептивни сензорно-интегративни активности, вестибуларно-сензорни активности, орални моторно-сензорни активности, како и организацијата на просторот и опремата кои се користат во оваа значајна метода. Терапијата со игра претставува значаен дел од овој учебник, каде што авторката умешно не води во развојот на играта преку: сензорна и физичка игра, симболичка игра, конструктивните игри. Терапијата со игра ја спроведуваат игровни терапевти. Опишани се видовите на терапија со игра, а тоа се следните: когнитивно-бихејвиорална терапија со игра, терапија со игра на ослободување, директивна терапија со игра во рамките на училиштата, терапија со игра во песок, терапија со игра со централно поставување на детето, *theraplay* и филијалната терапија, психодинамични (психоаналитички) модели на терапија со игра, искуствена терапија со игра. Процесот на терапијата со игра се гледа како врска меѓу терапевтот и детето, во која детето ја користи играта за да го истражува својот личен свет. Прикажани се најчестите места за примена на терапијата со игра, а тоа несомнено се: институциите за ментално здравје, училиштата, болниците, развојните советуваљашта и рекреативните центри. Овој дел завршува со играта како проценка и терапија, во која се обработени некои видови на игри. Во третото по ред поглавје, **Окупациона терапија во педијатрија**, обработен е материјал од педијатриската практика. Окупационата терапија

во единиците за интензивна нега е релативно нова практика во светот, освен во САД и овде кандидатката потенцира еден пресек на состојбите во последните декади. Таа наведува дека: окупационата терапија во рамките на програмите за рана интервенција може да се применува од клинички центри, па сè до помалку контролирани услови како што се инклузивните програми. Следен предизвик за авторката е окупационата терапија во предучилишните установи. Улогата на окупациониот терапевт во предучилишните установи е да обезбеди соодветна поддршка на детето каде што окупациониот терапевт учествува во уредување и организација на просторот со што ќе се овозможи стимулативна средина и превенција на инвалидноста. Окупационата терапија во училиштата се фокусира на отстранување на бариерите кои го попречуваат процесот на учење кај ученикот и развивање способности за самостојно функционирање во училишната средина. Работата на окупациониот терапевт во хоспитални услови претставува голем дострел бидејќи ОТ треба да му помогне на детето да воспостави контрола врз новонастанатата ситуација и побрзо да се адаптира на болничките услови.

Окупациона терапија кај различни видови на попреченост е четвртото поглавје што е обработено во предложениот ракопис. Внимателно селектираните теми во ова поглавје ја објаснуваат употребата на окупационата терапија кај оштетување на слухот, оштетување на видот, аутистичен спектар на нарушување, интелектуална попреченост и телесна инвалидност. Концизно се објаснуваат постапките кај церебрална парализа, Duchenne-ова мускулна дистрофија, аномалии на екстремитетите. Во следното поглавје, **Окупациона терапија во психијатријата рехабилитација**, авторката се задржува на поимот ментално оздравување, ги опишува главните видови ментални растројства како што се: шизофренијата, биполарните растројства, депресивните растројства, анксиозноста и опсесивно-компулсивните растројства. Интервенциските програми во окупационата терапија започнуваат со адаптација на средината, што ќе овозможи подобра сензорна стимулација, подобра организација на материјалите, промени во расположението и афектот на корисникот, охрабрување на специфичен начин на однесување. Процесот на окупациона терапија кај овие нарушувања е мошне експлицитно објаснет. Темата **Окупациона терапија во герџатријата** е претпоследната во предложениот ракопис. Во неа се опишани поимот и дефиницијата за староста, теориите кои го

	<p>објаснуваат процесот на стареењето, карактеристиките на стареењето, како и примената на окупационата терапија кај геријатриските пациенти. Работата со стари лица кои боледуваат или имаат губење на меморијата треба да претставува фокус во работата на окупационите терапевти. Основната цел во нивната работа е да се надминат физичките препреки и да се продолжи со секојдневните животни активности. Првиот потег е проценка на способностите или ограничувања на личноста кои влијаат врз независното функционирање.</p> <p>Ракописот завршува со седмото поглавје, Окупациона терапија на работните места и во домот. Професионалната рехабилитација е потребна за лицата кои се стекнуваат со инвалидитет во текот на нивниот работен век, но и за оние со конгенитална попреченост или попреченост која настанала во раното детство и бараат помош првично за влез на пазарот на трудот. Важноста на професионалната рехабилитација е битен дел од окупационата терапија. Процесот на професионална рехабилитација се одвива низ неколку фази: скрининг, евалуација, пред-професионален третман, посета на работното место, изработка на план за враќање на работа, поддршка при враќање на работното место и завршна евалуација. Примената на окупационата терапија при домување е важна алка за да им се помогне на лицата со попреченост и старите лица да останат дома и да бидат функционални во сопствениот дом.</p> <p>Во поглавјето Литература се дадени насловите на трудовите користени во текот на пишувањето на ракописот, каде што вкупно се цитирани 440 библиографски единици, претежно од англосаксонско говорно подрачје.</p> <p>Делот Прилози се состои од 9 одлично претставени инструменти кои се користат во рамките на окупационата терапија за процена на функционалната способност.</p>
<p>Оцена за усогласеноста со предметната програма:</p>	<p>Учебникот „Окупациона терапија“ е во целост усогласен со потребите за наставата на предметната програма.</p>
<p>Предлози за потребни корекции:</p>	<p>нема</p>
<p>Оцена на ракописот:</p>	<p>Ракописот во целост ја покрива наставната програма по предметот Окупациона терапија.</p>
<p>Категоризација:</p>	<p>учебник</p>
<p>Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:</p>	<p>Предложениот ракопис под наслов „Окупациона терапија“ од авторката вонр. проф. д-р Оливера Рашиќ Цаневска е второ издание од оваа област, со содржина која е во</p>

	<p>согласност со наставните програми на Филозофскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Според изложениот концепт, обемот, пристапот на обработка и презентацијата на материјата, како и посочената користена литература, овој ракопис се категоризира како учебник. Искрено се надевам дека овој ракопис, како иден учебник, освен што ќе биде од корист за студентите на Филозофскиот факултет во Скопје, истовремено ќе има исклучително значење за сите сегашни и идни генерации на истражувачи и практичари специјални едукатори и рехабилитатори кои ја избрале окупационата терапија како предмет на нивниот интерес.</p>
--	---

Имајќи ги предвид гореизнесените факти, ја имам честа на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје да му го препорачам печатењето на ракописот „Окупациона терапија“, од авторката вонр. проф. д-р Оливера Рашиќ Цаневска.

Во Скопје, 1.10.2022 година

Рецензент

Проф. д-р Владимир Трајковски, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: СЛАВИСТИКА (БОХЕМИСТИКА), ГРАМАТИКА, СЕМАНТИКА, СЕМИОТИКА, СИНТАКСА (ЧЕШКИ ЈАЗИК), ЛЕКСИКОЛОГИЈА (ЧЕШКИ ЈАЗИК) И ПРЕВЕДУВАЊЕ (ЧЕШКИ ЈАЗИК) НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – Филолошки факултет „Блаже Конески“, објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ од 20.6.2022 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: 64003 славистика (бохемистика), 64018 граматика, семантика, семиотика, синтакса (чешки јазик), 64019 лексикологија (чешки јазик) и 64022 преведување (чешки јазик), и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Факултетот, бр. 04-858/10, донесена на седумдесет и петтата редовна седница одржана на 21.9.2022 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Донка Роус, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, д-р Петар Вуковиќ, редовен професор на Филозофскиот факултет при Универзитетот во Загреб, Хрватска (кој потврди дека го разбира македонскиот јазик) и д-р Максим Каранфиловски, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, заблагодарувајќи се за укажаната доверба, чест ни е по разгледувањето на доставената документација да го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области: славистика (бохемистика), граматика, семантика, семиотика, синтакса (чешки јазик), лексикологија (чешки јазик) и преведување (чешки јазик), во предвидениот рок се пријави д-р Јасминка Делова-Силјанова.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Јасминка Делова-Силјанова е родена на 24.9.1972 г. во Скопје. Средно образование завршила во гимназијата „Јосип Броз-Тито“ во Скопје, во 1991 година и во учебната 1991/1992 година се запишала на студии на Филолошкиот факултет во Скопје на групата македонски јазик и јужнословенски јазици со втор главен јазик чешки јазик и книжевност, на која дипломирала во 1997 година. Во рамките на студиите во 1993 г. учествувала на Летната школа за словенски студии во организација на Филозофскиот факултет при Масариковиот универзитет во Брно, Р Чешка, каде што посетувала основен интензивен курс по чешки јазик и специјализирани семинари од областа на лингвистиката и литературата со разговори и дискусии на актуелни теми. Во академската 1995/1996 г. била на двосеместрален студиски престој на Институтот за чешки јазик на Филозофскиот факултет при Карловиот универзитет во Прага, Чешка, при што посетувала предавања од современ чешки јазик, морфологија и лексикологија со разгледување на зборообразувањето, лексичкиот фонд и фразеологијата на чешкиот јазик, како и дополнителен курс за напреднати студенти со предавања по чешки јазик, литература, култура и историја.

Кандидатката активно се служи со чешкиот и со англискиот јазик.

Во учебната 1998/1999 г. се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Во рамките на магистерските студии во 1998 г., учествувала на XXXI летна школа за словенски студии во организација на Филозофскиот факултет при Масариковиот универзитет во Брно, Р Чешка – напреднат интензивен курс по чешки јазик и специјализирани семинари од областа на лингвистиката и литературата и во 2004 г. завршила интензивен курс по чешки јазик на Меѓународната летна јазична школа во организација на Западнечешкиот

универзитет во П'лзењ, Р Чешка. Студиите ги завршила во 2005 година, со просечен успех 9,95. Во 2007 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Инфинитивот во глаголска позиција во чешкиот јазик и неговите еквиваленти во македонскиот јазик.*

Докторска дисертација пријавила во 2008 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Дисертацијата на тема: *Соматските фразеолошки изрази во преводите од чешки на македонски јазик и обратно* ја одбрала на 13.12.2012 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Донка Роус, доц. д-р Верица Копривица, проф. д-р Максим Каранфиловски, проф. д-р Кита Бицевска и проф. д-р Катерина Велјановска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област филологија.

На 20.3.2013 година е избрана во звањето доцент на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ за предмети од областа на чешкиот јазик и на чешката книжевност.

Во моментот е вонреден професор во научните области славистика (чешки јазик и книжевност) и преведување (чешки јазик). Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1158 од 1 декември 2017 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени при претходните избори на кандидатката наведени во Билтен бр. 1048 од 15.2.2013 г. и во Билтен бр. 1158 од 1.12.2017 г., како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Филолошки факултет „Блаже Конески“, кандидатката д-р Јасминка Делова-Силјанова изведува настава (предавања и вежби) на прв циклус студии на студиската програма Чешки јазик и книжевност по предметите: Граматика на чешкиот јазик, Чешка книжевност, Практика на преведувањето (мак.-чеш.), Контрастивна анализа на чешкиот и на македонскиот јазик, како и Вовед во славистиката.

На вториот циклус студии од областа на науката за јазикот изведува настава по предметите: Стратегии на преведување од чешки, руски и полски јазик на македонски јазик и Варијантите на чешкиот литературен јазик. За вториот циклус студии по наука за книжевност и културолошки студии го подготвила предметот Фантастиката во книжевноста (чешко-руско-полски паралели).

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена и одбрана на 9 дипломски трудови.

Ментор е за изработка на магистерски труд од областа на бохемистиката.

Д-р Делова-Силјанова одржала предавање на тема: „Преводот на книжевно дело како предизвик“ на Американскиот универзитет на Европа-ФОН, Скопје.

Со предавање поврзано со главната тема „Ритамот на книжевниот превод“, учествувала и на Меѓународната средба на книжевните преведувачи, одржана во Лешок, во 2018.

Авторка е на монографијата *Соматската фразеологија во преводот (македонско-чешки преплетувања).*

Научноистражувачка дејност

Д-р Јасминка Делова-Силјанова има објавено вкупно 21 научен труд од областа на бохемистиката, контрастивната анализа и преведувањето. Има објавено 7 труда со оригинални научни резултати во научни/стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор, од кои 1 труд е индексирани во електронските бази на EBSCO и на

CEEOL, 3 рецензирани научни труда со оригинални научни резултати во научни списанија и 11 труда во зборници од домашни и меѓународни научни собири со меѓународен уредувачки одбор. Авторка е и на научниот труд *Somatic phrases: macedonian-czech parallels*, како дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија. Автор е на 5 апстракти објавени во зборници од меѓународни конференции.

Во фокусот на интерес на кандидатката е контрастивното проучување на фраземите во чешкиот и во македонскиот јазик што како компонента содржат дел од човековото тело и начините и можностите за нивни превод.

За соматските фраземи и за преводот посебно се задржува во трудот *Somatic phrases: Macedonian-Czech parallels*, поглавје во книгата *Reproductibility of multiword expressions in paremiological and linguo-cultural studies*, која е десетта по ред во рамките на серијата *Intercontinental Dialogue on Phraseologie*, во издание на Универзитетот во Бјалисток, Полска.

Резултатите од своите проучувања кандидатката д-р Јасминка Делова-Силјанова ги сублимира во монографијата *Соматската фразеологија во преводот (македонско-чешки преплетувања)*, каде што се задржува на семантичкото проучување на соматските фраземи, при што телото го дели на *телото однадвор* и на *телото внатре*. Областа *телото однадвор* потоа ја дели на *глава и врат, труп, раце и нозе како екстремитети*, во областа на *телото внатре* влегуваат човечките органи, но и нервите и коските.

Авторката фраземите ги анализира според когнитивистичките проучувања и соодветно ги подредува во десет шеми: Телото како единство на своите делови; Телото како средство за броење и како мерка; Ориентација на телото во просторот; Изгледот на телото - споредба врз основа на визуелната сличност; Деловите на телото и нивната специфика; Телото како жртва-гаранција; Човечко тело=човек/Човечко тело=живот; Телото претставува карактер-дадена особина; Човечкото тело и изразувањето емоции и човечки односи и врски; Телото како средство за комуникација, сигнал за договор или согласување/несогласување.

Во рамките на шемите, понатаму фраземите ги проучува според начинот на превод при што тргнува од следната поделба: целосен еквивалент, делумен еквивалент, релативен еквивалент, аналог, без еквивалент, буквален или неточен еквивалент. Во заклучните согледувања прави анализа и на застапеноста на фраземите според структурата (именски, глаголски, цела реченица). На крајот на трудот, поместен е чешко-македонски, односно македонско-чешки фразеолошки речник.

Учествувала со реферат на тема фразеологија и на Шестиот меѓународен славистички конгрес во Белград, Р Србија.

Редовен учесник е на тематските конференции СЛАВОФРАЗ, кои се одржале во Риека, Братислава и Оломоуц.

На научни собири во Чешка и во Хрватска преку своите реферати ја претставува рецепцијата на чешката литература во Македонија која ја проучува од повеќе аспекти.

Кандидатката се јавува и како стручен рецензент за трудови во реномирани научни списанија, зборници и книги, во Македонија, но и во странство.

Д-р Јасминка Делова-Силјанова е и национален раководител од УКИМ на меѓународниот Еразмус+ проект под наслов „Модерни славистички студии“ (*Towards Modern Slavic Studies*). Целта на проектот е подготовка на современи славистички студии од втор циклус кои ќе се реализираат на трите вклучени универзитети: на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје, на Шлезискиот универзитет во Катовице, Полска (кој е и носител на проектот) и на Оставскиот универзитет во Острава, Чешка.

Д-р Јасминка Делова-Силјанова била учесник на 19 меѓународни научни конференции, од кои 9 во странство.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Јасминка Делова-Силјанова учествувала со изготвување пакет програми за предметите по чешки јазик и книжевност за акредитација на студиската група за Чешки јазик и книжевност во учебната 2018/2022 година.

Активно е вклучена и во изработката на студиската програма за групата чешки јазик и книжевност во рамките на подготовката за акредитација во 2023 година.

За студиската програма од трет циклус студии, Наука за јазик (потпрограма – славистика), ги подготвила следните предмети: Општоразговорниот чешки јазик во преводите на македонски јазик и Универбизацијата во чешкиот, во рускиот и во полскиот јазик. За студиската програма од трет циклус студии Наука за книжевност (потпрограма – славистика) ги подготвила предметите: Современа чешка книжевност и Женското прозно писмо во чешката, во руската и во полската книжевност.

Кандидатката активно учествува како член на Работната група за промовирање на студиските програми на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во средните училишта во РМ.

На 59. Рацинови средби во 2022 г. што редовно се одржуваат во Велес била претседател на Комисијата за доделување на наградата „Рациново признание“.

Д-р Јасминка Делова-Силјанова покажува особен интерес и активност во преведувањето на книги од чешката литература, при што ќе ги споменеме: *Повикувач на дожд* од Јиржи Хајичек (Антолог, Скопје 2017); *Ад акта* од Патрик Оуржедник (Магор, Скопје 2018); *Лошилите* од Даниела Фишера (Арс ламина, Скопје 2018), *Бертик и Душкалото* (Магор, 2019), *Најдоброто за сите* (Антолог, 2019) и *Нештата за кои дојде време* (Славика либрис, 2021) од Петра Сокупова и др.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Била уредник на списанието *Славистички студии* бр. 19 (заедно со Биљана Мирчевска-Бошева и Лидија Танушевска) и на *Славистички студии* бр. 20. Уредник е и на бројот 22 од истото списание, заедно со Милица Миркуловска. Член е на уредувачкиот одбор на списанието *Славистички студии* број 21.

Д-р Делова-Силјанова била член на редакторскиот одбор на Зборникот трудови од Меѓународната конференција СЛАВОФРАЗ 2019, одржана во Братислава, Словачка.

Кандидатката активно учествувала и во организациониот и програмскиот меѓународен одбор на Меѓународниот славистички научен собир „Славистиката во синхронија и дијахронија“ по повод 75 години од основањето на Катедрата за славистика на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Д-р Јасминка Делова-Силјанова во изборниот период учествувала на Бохемистички семинар наменет за наставници и преведувачи – бохемисти на Универзитетот во Усти над Лабем, Чешка, а во организација на Чешкиот книжевен центар и Моравската народна библиотека во Брно, под покровителство на Министерството за култура на Чешка.

Раководител е на Катедрата за славистика во мандатниот период 2020 – 2023 г.

Член е на Универзитетската комисија за култура и спорт во мандатниот период 2020 – 2023 година.

Исто така, се јавува како член на повеќе факултетски комисии за попис на библиотечен фонд и за попис на постојани средства.

Кандидатката била член и на Наставно-научниот колегиум за втор циклус студии од научната област наука за јазик во периодот 2017 – 2019 година.

Д-р Јасминка Делова-Силјанова била ЕКТС-координатор на Катедрата за славистика во периодот 2015 – 2020 г.

Кандидатката е член и на Комисијата за полагање стручен испит за судски

преведувач по чешки јазик при Министерството за правда на Р Македонија. Член била на Комисија на конкурсот за млади преведувачи од чешки јазик „Сузана Рот“ во 2018 и 2019 година во организација на чешките центри и дипломатските претставништва на Р Чешка.

Член е на Македонскиот славистички комитет и на Фразеолошката комисија при Меѓународниот славистички комитет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Јасминка Делова-Силјанова.

На крајот уште и ќе истакнеме дека македонската научна средина во ликот на д-р Јасминка Делова-Силјанова поседува искусен бохемист и проучувач на македонско-чешките јазични особености, докажан и признат преведувач од чешки на македонски јазик на различни книжевни жанрови, како и неуморен промотор и на чешкиот и на македонскиот јазик, литература и култура.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Јасминка Делова-Силјанова поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор во научните области славистика (бохемистика), граматика, семантика, семиотика, синтакса (чешки јазик), лексикологија (чешки јазик) и преведување (чешки јазик).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, д-р Јасминка Делова-Силјанова да биде избрана во звањето редовен професор во научната област славистика (бохемистика), граматика, семантика, семиотика, синтакса (чешки јазик), лексикологија (чешки јазик) и преведување (чешки јазик).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Д-р Донка Роус, редовен професор,
Филолошки факултет „Блаже
Конески“ – Скопје, УКИМ – Скопје, с.р.
Д-р Петар Вуковиќ, редовен
професор, Филозофски факултет,
Универзитет во Загреб, Р
Хрватска, с.р.
Д-р Максим Каранфиловски,
редовен професор, Филолошки
факултет „Блаже Конески“ –
Скопје, УКИМ – Скопје, с.р.**

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: *Јасминка Димитар Делова-Силјанова*
(име, татково име и презиме)

Институција: *Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје*
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: *славистика (бохемистика)*
граматика, семантика, семиотика, синтакса (чешки јазик)
лексикологија (чешки јазик)
преведување (чешки јазик)

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – РЕДОВЕН
ПРОФЕСОР/ НАУЧНО ЗВАЊЕ – НАУЧЕН СОВЕТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: _____ Просечниот успех на втор циклус изнесува: _____ Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.</p>	/
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: славистика (бохемистика), граматика, семантика, семиотика, синтакса (чешки јазик), лексикологија (чешки јазик), преведување (чешки јазик); поле: наука за јазикот (лингвистика); подрачје: хуманистички науки.</p>	да
3	<p>Објавени најмалку шест рецензирани научни труда ** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	да
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p>	
I.	<p>1. Назив на научното списание: Филолошки студии (Philological studies)</p> <p>2. Назив на електронската база на списанија: EBSCO, Central and Eastern European Ondivne Library (CEEOL), Russian Science Citation Index (RINC), Portal of Scientific Journals of Croatia „Hrčak”, MLA, PROQUEST, GALE.</p> <p>3. Наслов на трудот: <i>Фраземи со компонента tvář / лице во преводите од чешки на македонски јазик</i></p> <p>4. Година на објава: 2019</p>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3.2	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	
II.	1. Назив на научното списание: Македонски јазик 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): вкупен број 6, 3 од Македонија, 1 од Полска, 1 од Русија, 1 од САД 3. Наслов на трудот: <i>Фраземи со компонента ‘коса/влакно’ (македонско-чешки паралели)</i> 4. Година на објава: 2020	
III.	1. Назив на научното списание: Современа филологија 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): вкупен број 19, 3 Македонија, 2 Полска, 2 Русија, 1 САД, 1 Иран, 1 Белгија, 1 Данска, 1 Романија, 1 Шпанија, 1 Франција, 1 Хрватска, 1 Канада, 1 Германија, 1 Србија, 1 Италија 3. Наслов на трудот: <i>Фраземи со компонента ‘нерв’ (чешко-македонски паралели)</i> 4. Година на објава: 2020	
IV.	1. Назив на научното списание: Славистички студии 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): вкупен број 8, 2 од Македонија, 1 од Полска, 1 од Русија, 1 од Чешка, 1 од Србија, 1 од Австрија, 1 од Словенија 3. Наслов на трудот: <i>Семантичката категорија простор кај фраземите со компонента глава во чешкиот јазик и нивниот превод на македонски јазик</i> 4. Година на објава: 2021	
3.4	Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД	
V.	1. Наслов на книгата: Reproducibility of multiword expressions in paremiological and linguo-cultural studies, ed. Joanna Szerszunowicz 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: Полска 3. Издавач, година и место на издавање/објавување: University of Bialystok Publishing house, Bialystok 2021	
3.5	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји	
VI.	1. Назив на зборникот: Percepcia nadprirodzena vo frazeológii 2. Назив на меѓународниот собир <i>Percepcia nadprirodzena vo frazeológii</i> 3. Имиња на земјите: Словачка, Словенија, Македонија 4. Наслов на трудот: <i>Споредбена анализа на македонски и на чешки фраземи со компонента рај/пекол</i> 5. Година на објава: 2019	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
4	Објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област за која се избира *** 1. Наслов на монографијата: Соматската фразеологија во преводот (македонско-чешки преплетувања) 2. Место и година на објава: Скопје, 2022	да
5	Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден професор, датум и број на Билтен: 1.12.2017, бр. 1158	да
6	Има способност за изведување на високообразовна дејност	да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 6 (шест) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

*** Наведениот услов ќе се применува по истекот на три години од денот на стапувањето во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Д-р Донка Роус, редовен професор,
Филолошки факултет „Блаже
Конески“ – Скопје, УКИМ – Скопје, с.р.**
**Д-р Петар Вуковиќ, редовен
професор, Филозофски факултет,
Универзитет во Загреб, Р
Хрватска, с.р.**
**Д-р Максим Каранфиловски,
редовен професор, Филолошки
факултет „Блаже Конески“ –
Скопје, УКИМ – Скопје, с.р.**

Анекс 2

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: **Јасминка Димитар Делова-Силјанова**

(име, татково име и презиме)

Институција: **Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **славистика (бохемистика)**

граматика, семантика, семиотика, синтакса (чешки јазик)

лексикологија (чешки јазик)

преведување (чешки јазик)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии	0,04
	Летен семестар 2017/2018	
1.	Вовед во славистиката 2 (2+0)	1,20
2.	Чешки јазик (морфологија; лекторски вежби) 2 (2+0)	1,20
3.	Една источнословенска или западнорловенска книжевност (чешка) 2 (2+0)	1,20
4.	Една источнословенска или западнорловенска книжевност (чешка) 4 (2+0)	1,20
5.	Граматика на чешкиот јазик 8 (2+2) (менторски)	2,40
6.	Чешка книжевност 8 (2+2) (менторски)	2,40
7.	Практика на преведувањето 6 (мак.-чеш.) (2+2) (менторски)	2,40
8.	Контрастивна анализа на чешкиот и на македонскиот јазик 2 (2+2) (менторски)	2,40
	Зимски семестар 2018/2019	
9.	Граматика на чешкиот јазик 1 (2+2)	2,40
10.	Чешка книжевност 1 (2+2)	2,40
11.	Вовед во славистиката 1 (2+0)	1,20
12.	Чешки јазик (фонетика; лекторски вежби) 1 (2+0)	1,20
13.	Чешки јазик (морфологија; лекторски вежби) 3 (2+0)	1,20
	Летен семестар 2018/2019	
14.	Граматика на чешкиот јазик 2 (2+2)	2,40
15.	Чешка книжевност 2 (2+2)	2,40
16.	Вовед во славистиката 2 (2+0)	1,20
17.	Чешки јазик (морфологија; лекторски вежби) 2 (2+0)	1,20
18.	Чешки јазик (морфологија; лекторски вежби) 4 (2+0)	1,20
	Зимски семестар 2019/2020	
19.	Граматика на чешкиот јазик 1 (2+2)	2,40
20.	Граматика на чешкиот јазик 3 (2+2)	2,40
21.	Чешка книжевност 1 (2+2)	2,40
22.	Чешка книжевност 3 (2+2)	2,40
23.	Вовед во славистиката 1 (2+0)	1,20
24.	Чешки јазик (фонетика; лекторски вежби) 1 (2+2) (менторски)	2,40
25.	Чешки јазик (морфологија; лекторски вежби) 3 (2+2) (менторски)	2,40
26.	Чешки јазик (синтакса; лекторски вежби) 5 (2+2) (менторски)	2,40

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
27.	Чешка книжевност 1 (втор модул) (2+2) (менторски)	2,40
	Летен семестар 2019/2020	
28.	Граматика на чешкиот јазик 2 (2+2)	2,40
29.	Граматика на чешкиот јазик 4 (2+2)	2,40
30.	Чешка книжевност 2 (2+2)	2,40
31.	Чешка книжевност 4 (2+2)	2,40
32.	Вовед во славистиката 2 (2+0)	1,20
33.	Чешки јазик (морфологија; лекторски вежби) 1 (2+2) (менторски)	2,40
34.	Чешки јазик (стилистика; лекторски вежби) 3 (2+2) (менторски)	2,40
35.	Чешки јазик (синтакса; лекторски вежби) 5 (2+2) (менторски)	2,40
36.	Чешка книжевност 2 (втор модул) (2+2) (менторски)	2,40
	Зимски семестар 2020/2021	
37.	Граматика на чешкиот јазик 3 (2+2)	2,40
38.	Граматика на чешкиот јазик 5 (2+2)	2,40
39.	Чешка книжевност 3 (2+2)	2,40
40.	Чешка книжевност 5 (2+2)	2,40
41.	Практика на преведувањето(мак.-чеш.) 1 (2+0) – менторски	1,20
42.	Практика на преведувањето(мак.-чеш.) 3 (2+0) – менторски	1,20
	Летен семестар 2020/2021	
43.	Граматика на чешкиот јазик 4 (2+2)	2,40
44.	Граматика на чешкиот јазик 6 (2+2)	2,40
45.	Чешка книжевност 4 (2+2)	2,40
46.	Чешка книжевност 6 (2+2)	2,40
47.	Практика на преведувањето (мак.-чеш.)2 (2+0) – менторски	1,20
48.	Практика на преведувањето(мак.-чеш.) 4 (2+0) – менторски	1,20
	зимски семестар 2021/22	
49.	Граматика на чешкиот јазик 6 (2+2)	2,40
50.	Граматика на чешкиот јазик 8 (2+2)	2,40
51.	Чешка книжевност 6 (2+2)	2,40
52.	Чешка книжевност 8 (2+2)	2,40
53.	Практика на преведувањето (мак.-чеш.)4 (2+0) – менторски	1,20
54.	Практика на преведувањето(мак.-чеш.) 6 (2+0) – менторски	1,20
2.	Одржување на настава од втор циклус студии	0,05
	зимски семестар 2019/2020	
1.	Преведувачки техники (врз примери од чешкиот, рускиот и полскиот јазик наспроти македонскиот) (2+0)	1,50
	Зимски семестар 2020/2021	
2.	Варијантите на чешкиот литературен јазик	1,50
	Летен семестар 2020/2021	
3.	Стратегии на преведување од чешки, руски и полски на македонски јазик и обратно	1,50
3	Подготовка на нов предмет: предавања и вежби	1-0,5
1.	Книжевен превод (прв циклус)	1,50
2.	Варијантите на чешкиот литературен јазик (втор циклус)	1
3.	Стратегии на преведување од чешки, руски и полски на македонски јазик и обратно (втор циклус)	1
4.	Фантастиката во книжевноста (чешко-руско-полски паралели) (втор циклус)	1
5.	Општоразговорниот чешки јазик во преводите на македонски јазик (трет циклус)	1

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
6.	Универбизацијата во чешкиот, во рускиот и во полскиот јазик (трет циклус)	1
7.	Современа чешка книжевност (трет циклус)	1
8.	Женското прозно писмо во чешката, во руската и во полската книжевност (трет циклус)	1
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	0,1
1.	Член во 9 комисији за оцена или одбрана на дипломска работа 2019 – 2021 (9*0,1)	0,9
	Вкупно	121,9

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
1.	Ментор на магистерска работа	1
	Ментор за изработка на магистерски труд (Наталија Тоневска-Каровска)	1
2.	Национален координатор на меѓународен научен проект	6
1.	Координатор за Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во проектот Модерни славистички студии (Towards Modern Slavic Studies) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Шлезискиот универзитет во Катовице, Полска (носител), и на Остравскиот универзитет во Острава, Чешка (2020 – 2022)	6
3.	Монографија^{8, 10}	8
1.	Соматските фраземи во преводот (македонско-чешки преплетувања). Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2022 .	8
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	4
1.	Фраземи со компонента ‘срце’ во чешкиот и во македонскиот јазик, <i>Годишен зборник</i> 43-44, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2017 – 2018, стр. 117-124.	4
2.	Фраземи со компонента ‘јазик’ во преводите од чешки на македонски јазик. <i>Годишен зборник</i> бр. 45 на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје 2019, стр. 171-180.	4
3.	Фраземи со компонента КРВ (македонско-чешки паралели). <i>Литературен збор</i> LXVI, Скопје, 2019, стр. 147-160	4
4.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	6
1.	Фраземи со компонента УВО/УСНО во македонскиот и во чешкиот јазик. <i>Славистички студии</i> бр. 18, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2018, стр. 31-40.	6
2.	Фраземи со компонента tvář/лице во преводите од чешки на македонски јазик и обратно. <i>Филолошки студии</i> Том 17 бр. 1 (2019), стр. 90-101 https://journals.ukim.mk/index.php/philologicalstudies/article/view/220	6
3.	Фраземи со компонента ‘чело’ (македонско-чешки паралели). <i>Славистички студии</i> бр. 19, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2019, стр. 73-82.	6

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
4.	Фраземи со компонента 'коса/влакно' (македонско-чешки паралели). <i>Македонски јазик</i> LXXI, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ - Скопје 2020, стр. 37-44.	6
5.	Фраземи со компонента 'нерв' (чешко-македонски паралели). <i>Современа филологија</i> Том 3 бр. 2 Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2020, стр. 69-80, https://journals.ukim.mk/index.php/jcp/article/view/1460	6
6.	Фраземи со компонента 'грло' (македонско-чешки паралели). <i>Славистички студии</i> бр. 20, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје 2020, стр. 83-92.	6
7.	Семантичката категорија простор кај фраземите со компонента глава во чешкиот јазик и нивниот превод на македонски јазик. <i>Славистички студии</i> бр. 21, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2021, стр. 49-60,	6
5.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	3
1.	Фраземи со компонента 'заб' во македонскиот и во чешкиот јазик. Зборник трудови од меѓународен научен собир „На почетокот беше збор...“, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, 2017, стр. 45-52.	3
2.	Македонско-чешки преплетувања. Меѓународна научна конференција (Скопје, 15 – 16 ноември 2017 г.) „Минатото на јазичниот свет – денес и утре“, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, 2018, стр. 83-87.	3
3.	СОМАТСКИ ФРАЗЕМИ: Паралелни фразеолошки корпуси < http://frazemi.finki.ukim.mk > (со Милица Миркуловска). Реферати на македонските слависти на VI меѓународен славистички конгрес во Белград, Р Србија, специјално издание. УКИМ, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје 2018, стр. 91-108.	2,8
4.	По повод 70-годишниот јубилеј од изучувањето на чешкиот јазик и книжевност. Меѓународен славистички собир, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2018, стр. 13-15.	3
5.	Фраземи со компонента рака во македонскиот и во чешкиот јазик (со Катерина Велјановска) Меѓународен славистички собир, Седма македонско-чешка научна конференција, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2018, стр. 53-63.	2,8
6.	За некои антонимни парови во македонскиот и во чешкиот јазик (со Лидија Тантуровска). Меѓународен славистички собир, Седма македонско-чешка научна конференција, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2018, стр. 89-103.	2,8
7.	Фраземите во расказите на Карел Чапек (со Снежана Петрова-Џамбазова). Меѓународен славистички собир, Седма македонско-чешка научна конференција, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2018, стр. 85-89.	2,8
8.	Фраземи со компонента 'кожа' (македонско-чешки паралели). Зборник на трудови од Научниот собир „Претходниците како современици македонскиот јазик во	3

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	споредбените лингвистички истражувања“. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, 2019, стр. 117-124.	
9.	Споредбена анализа на македонски и на чешки фраземи со компонента рај/пекол. Percepcia nadprirodzena vo frazeológii, Univerzita Komenského v Bratislave, 2019, 76-81.	3
10.	Фраземи со компонента ‘нокот’ во македонскиот и во чешкиот јазик. „Македонскиот јазик – извор на филолошки и на културолошки истражувања“. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, 2020, стр. 125-130.	3
6.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир¹⁰	2
1.	Фразеолошки неологизми (врз примери од македонскиот јазик). СЛАВОФРАЗ-2020 <i>Новое в русской и славянской фразеологии.</i> Оломоуц, Р Чешка, стр. 117-121.	2
7.	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	2
1.	Меѓународна научна конференција (Скопје, 15 –16 ноември 2017 г.) „Минатото на јазичниот свет – денес и утре“. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје. Реферат: Македонско-чешки преплетувања.	2
2.	SLAVOFRAZ 2018. Međunarodni znanstveni skup „Frazelogija, učenje i poučavanje“ Rijeka, Hrvatska, Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci 19. – 21. travnja 2018. Со реферат: Фраземите во наставата на чешки јазик како странски.	2
3.	Меѓународен научен собир: „Фолклор – традиција – јазик“, во рамките на манифестацијата <i>Денови на Благоја Корубин</i> (17 и 18 мај 2018). Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје. Реферат со наслов: Македонија во описите на Лудвик Куба.	2
4.	XVI меѓународни конгрес слависта (Београд 20-27.08.2018), со Милица Миркуловска: Соматски фраземи: Паралелни фразеолошки корпуси <http://frazemi.finki.ukim.mk	2
5.	EUROPHRAS 2018, Reproducibility from a phraseological perspective: Structural, functional and cultural aspects. 10-12 September 2018 Białystok, Poland. Somatic phrases: macedonian-czech parallels.	2
6.	SLAVOFRAZ 2019. Perception of the Supernatural in Phraseology, Department of Slavic Studies, Faculty of Arts, Comenius University in Bratislava in cooperation with the Commission for the Research of Phraseology at the Slovak Committee of Slavists, 12-13 April 2019, Bratislava. Со реферат: Споредбена анализа на македонски и на чешки фраземи со компонента ‘рај/пекол’.	2
7.	Меѓународен научен собир во рамки на манифестацијата <i>Денови на Благоја Корубин</i> (мај 2019). Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје. Реферат со наслов: Фраземи со компонента ‘кожа’ (македонско-чешки паралели)	2

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
8.	XLVI меѓународна научна конференција, 23 и 24 август 2019 година, во Охрид, во рамките на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура. Реферат со наслов: Фраземи со компонента ‘коса’ (македонско-чешки паралели).	2
9.	Меѓународна научна конференција <i>Македонскиот јазик – извор на филолошки и на културолошки истражувања</i> (Скопје, 13 – 14 ноември 2019 г.). Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје. Реферат со наслов: Фраземи со компонента ‘нокт’ во македонскиот и во чешкиот јазик.	2
10.	Меѓународен научен собир во рамките на манифестацијата <i>Денови на Благоја Корубин</i> (септември 2020). Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје. Реферат со наслов: Фраземите и нивниот превод во романот „Во темнината“ од Ана Болава.	2
11.	СЛАВОФРАЗ-2020 <i>Новое в русской и славянской фразеологии</i> , 7-8.09.2020 во Ческе Будјејовице, Р Чешка. Реферат под наслов: Фразеолошки неологизми (врз примери од македонскиот јазик).	2
12.	Учество на 48. Меѓународна научна конференција на 54. Летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура во Охрид, 3 – 4 септември 2021, со реферат: Блаже Конески од и на чешки јазик.	2
13.	Mezinárodní vědecká konference k 55. výročí samostatného studia českého jazyka a literatury, Záhřeb, 23. – 24. října 2020. Filozofski fakultet u Zagrebu. Реферат под наслов: Recepce české literatury v R. Makedonii	2
14.	10th International Symposium. Intercontinental Dialogue on Phraseology: The World of Plants in Phraseology and Proverbs. 20th November 2021 Bialystok-Zagreb. Реферат: Удира ли гром во коприва?	2
15.	Меѓународен научен собир „100 години Блаже Конески и 75 години Филолошки факултет“. 13 – 14 декември 2021 година. Реферат: Фраземите и нивниот превод од чешки на македонски јазик.	2
16.	Международный круглый стол «Актуальные проблемы македонистики и словенистики» (Москва, 15 апреля 2022 года). Реферат: Телото како мерка во фразеологијата (македонски, руски и чешки паралели).	2
17.	Научна конференција „Актуелни теориско-методолошки проблеми во истражувањето и во наставата по словенските јазици, книжевности и култури III“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, Скопје, 3 и 4 јуни 2022 г. Реферат: Наставата по чешки јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.	2

Ред. број	Назив на активностa (научноистражувачка):	Поени
18.	Научна конференција „Актуелни теориско-методолошки проблеми во истражувањето и во наставата по словенските јазици, книжевности и култури III“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, Скопје 3 и 4 јуни 2022 г. Реферат: Модерни славистички студии“ за современа настава на словенските јазици (со Л. Танушевска).	2
8.	Учество на научен/стручен собир со реферат	1
1.	Mezinárodní konference na Filozofické fakultě Jihočeské univerzity „Světová literatura v Čechách – česká literatura ve světě“, Česká Budějovice, 6. a 7. října 2021. Реферат: Česká literatura v R. Makedonii.	1
9.	Рецензија на научен/стручен труд	0,2
1.	2019 Reproducible Multiword Expressions from a Theoretical and Empirical Perspective (2x0.2)	0,4
2.	2019 Филолошки студии (1x0.2)	0,2
3.	2021 Zbornik radova posvećen dr. sc. Željki Fink Arsovski (1x0.2)	0,2
10.	Одржано предавање по покана на универзитет	1
1.	Предавање на тема: Преводот на книжевно дело како предизвик , реализирано на Американскиот универзитет на Европа – ФОН, Скопје, на 14.11.2017 г.	1
11.	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција	1
1.	Соматските фраземи во македонскиот, во чешкиот и во полскиот јазик (со Милица Миркуловска) апстракт, во: Тезе и резимеи, том 1 Језик, XVI меѓународни конгрес слависта (Београд 20-27.08.2018), Савез славистичких друштва Србије, 2018, стр. 76	1
2.	Ресерче české literatury v R. Makedonii. Međunarodni znanstveni skup povodom 55 godina samostalnog studija češkog jezika i književnosti, Zagreb, 17.-18. rujna 2021.	1
3.	Удира ли гром во коприва? 10th International Symposium. Intercontinental Dialogue on Phraseology: The World of Plants in Phraseology and Proverbs. Bialystok-Zagreb, 20th November 2021	1
4.	Наставата по чешки јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Книга на апстракти: Меѓународна научна конференција „Актуелни теориско-методолошки проблеми во истражувањето и во наставата по словенските јазици, книжевности и култури III“, Скопје, 3 и 4 јуни 2022 г.	1
5.	Модерни славистички студии за современа настава на словенските јазици (со Л. Танушевска). Книга на апстракти: Меѓународна научна конференција „Актуелни теориско-методолошки проблеми во истражувањето и во наставата по словенските јазици, книжевности и култури III“, Скопје, 3 и 4 јуни 2022 г.	1
	Вкупно	144

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активностa (стручно-апликативна):	Поени
1.	Поглавје во книга – автор	3
1.	Somatic phrases: Macedonian-Czech parallels in: Reproducibility of multiword expressions in paremiological	3

Ред. Број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
	and linguo-cultural studies , ed. Joanna Szerszunowicz, series: Intercontinental Dialogue on Phraseologie 10, University of Bialystok Publishing house, Bialystok 2021, s. 47-63	
2.	Учество во промотивни активности на Факултетот	0,5
1.	Член на Работната група за промовирање на студиските програми на Филолошкиот факултет во средните училишта во РМ и учесник во настанот „Отворен ден“ (2017/2018; 2018/2019; 2019/2020; 2021/2022).	1,5
2.	Учество во Отворените денови на Катедрата за славистика, 5 – 18.5.2021.	0,5
3.	Промоција на Катедрата за славистика во програма на Македонско радио – прва програма, мај 2021	0,5
4.	Промоција на Катедрата за славистика во дневна емисија на Канал 5 ТВ, мај 2021	0,5
3.	Член на национална жири-комисија	1
1.	Претседател на Комисијата за доделување на наградата „Рациново признание“ на 59. Рацинови средби, 14.6.2022, Велес	1
4.	Превод на книга	3
1.	Превод од чешки на македонски јазик на романот Повикувач на дожд од Јиржи Хајичек , Антолог, Скопје, 2017	3
2.	Превод од чешки на македонски јазик (заедно со Даниела Роус-Мишевска) на романот Замор на материјалот , Антолог, Скопје, 2017	3
3.	Превод од чешки на македонски јазик на романот Во темнината од Ана Болава, Македоника литера, Скопје, 2018	3
4.	Превод од чешки на македонски јазик на романот Ад акта од Патрик Оуржедник, Магор, Скопје 2018	3
5.	Превод од чешки на македонски јазик (заедно со Донка Роус) на романот Грешка од Марек Шинделка, Авант прес, Скопје, 2018	3
6.	Превод од чешки на македонски јазик на романот за деца Лошилиште од Даниела Фишера, Арс Ламина, Скопје, 2018	3
7.	Превод од чешки на македонски јазик на романот за деца Бертик и душкалото од Петра Соукупова, Магор, Скопје, 2019	3
8.	Превод од чешки на македонски јазик на романот Мапата на Ана од Марек Шинделка, Славика либрис, Скопје, 2019	3
9.	Превод од чешки на македонски јазик на романот за деца Најдоброто за сите од Петра Соукупова, Антолог, Скопје, 2019	3
10.	Превод од чешки на македонски јазик на романот Народна авенија од Јарослав Рудиш, Славика либрис, Скопје, 2020	3
11.	Превод од чешки на македонски јазик на романот Крајот на светот можеби ќе дојде од Патрик Оуржедник, Славика либрис, Скопје, 2020	3
12.	Превод од чешки на македонски јазик на романот Нештата за кои дојде време од Петра Соукупова, Славика либрис, Скопје, 2021	3
5.	Предавање на институции од јавен интерес, културно-информативни центри	0,5
1.	Меѓународна средба на книжевните преведувачи 2018, одржана на 27 август 2018 во Лешок, со главна тема: „Ритамот на книжевниот превод“ и помошна: „Од теоријата и практиката на книжевниот превод“. Излагање со наслов: Книжевниот превод како предизвик .	0,5

Ред. Број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
2.	Промоција на сп. Славистички студии 17, во рамките на Славистички денови 2018, во организација на Катедрата за славистика, Филолошки факултет „Блаже Конески“, УКИМ.	0,5

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

1.	Уредник на меѓународно научно/стручно списание	3
1.	Уредник (заедно со Биљана Мирчевска-Бошева и Лидија Танушевска) на списанието „Славистички студии“ бр. 19, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2019	3
2.	Уредник на списанието „Славистички студии“ бр. 20, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2020	3
3.	Уредник (заедно со Милица Миркуловска) на списанието „Славистички студии“ бр. 22, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, во тек	3
2.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание	1
	Член на уредувачки одбор на списанието „Славистички студии“ бр. 21, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2021	1
3.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир	1
1.	Член на редакторски одбор на Зборникот трудови од Меѓународната конференција СЛАВОФРАЗ 2019, одржана во Братислава, Р Словачка.	1
2.	Член на организациски и на програмски меѓународен собир на Меѓународниот славистички научен собир СЛАВИСТИКАТА ВО СИНХРОНИЈА И ДИЈАХРОНИЈА по повод 75 години од основањето на Катедрата за славистика на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје	1
3.	Студиски престој во странство – до три месеци	0,5
1.	Бохемистички семинар наменет за наставници и преведувачи – бохемисти во организација на Чешкиот книжевен центар под покровителство на Министерството за култура на Р Чешка (Усти над Лабем, јули 2019)	0,5
2.	Раководител на внатрешна организациона единица	3
1.	Раководител на Катедрата за славистика, 2020 -	3
3.	Член на универзитетска комисија	1
1.	Комисија за култура и спорт 2020 - (02-849/4 од 22.10.2020)	1
4.	Член на факултетска комисија	0,5
1.	Член на Наставно-научниот колегиум од научната област наука за јазик, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје (2017 – 2019)	0,5
2.	Член на Комисија за попис на библиотечниот фонд на Катедрата за славистика (2018, 2019)	1
3.	Член на Централна комисија за попис на средствата и обврските за 2020 г.	0,5
5.	Координатор на студиска програма	1
1.	ЕКТС-координатор на Катедрата за славистика на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (2015 – 2020)	3
6.	Учество во комисији и тела на државни и други органи	1
1.	Член на Комисија за полагање стручен испит за судски преведувач по чешки јазик, Министерство за правда на РМ	1

Ред. Број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
2.	Член на Комисија на конкурсот за млади преведувачи од чешки јазик „Сузана Рот“ (2018, 2019), во организација на чешките центри и дипломатските претставништва на Р Чешка	1
3.	Член на Македонскиот славистички комитет	1
4.	Член на Фразеолошката комисија при Меѓународниот славистички комитет	1
Вкупно		69,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	121,9
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	144
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	69,5
Вкупно	335,4

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Донка Роус, редовен професор,
Филолошки факултет „Блаже
Конески“ – Скопје, УКИМ – Скопје, с.р.
Д-р Петар Вуковиќ, редовен
професор, Филозофски факултет,
Универзитет во Загреб, Р
Хрватска, с.р.
Д-р Максим Каранфиловски,
редовен професор, Филолошки
факултет „Блаже Конески“ –
Скопје, УКИМ – Скопје, с.р.

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУД ВО
ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ

Ред. бр.	Име на кандидатот	Наслов на темата	Ментор	Одлука од Научен совет
1.	Садија Нурковишќ Керла	„Влијанието на јавните финансии за поттикнување на економскиот развој, со посебен осврт на расходите за образование во Република Северна Македонија и ЕУ “ „The impact of the public finances of encouraging economic development, with special reference to education expenditures in the Republic of North Macedonia and the EU,,	д-р Елизабета Џамбаска	Одлука бр. 02 – 1033/2 од 25.10.2022 година
2.	Сања Лазаревска	„Улогата на бизнисите во развој на циркуларна економија и транзиција на линеарно во циркуларно претпријатие-студија на случај” „The Role of Businesses in development of circular economies and how to transform linear to circular businesses- case study“	д-р Владимир Петковски	Одлука бр. 02-1037/2 од 25.10.2022 година

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ФОЛКЛОРИСТИКА
НА ДОЦ. Д-Р КРИСТИНА ДИМОВСКА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 29.9.2022 (четврток) година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) фолклористика, и врз основа на Одлуката на Советот на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје бр. 02-376, донесена на 13.10.2022 г., формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Ермис Лафазановски, научен советник/редовен професор на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, д-р Катерина Петровска-Кузманова, научен советник/редовен професор на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје и д-р Лидија Стојановиќ Лафазановска, научен советник/редовен професор на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) фолклористика, во предвидениот рок се пријави доц. д-р Кристина Димовска.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката доц. д-р Кристина Димовска е родена на 19.10.1987 г., во Скопје. Средно образование завршила во СУГС „Раде Јовчевски-Корчагин“ на секторот за општествено-хуманистички науки во 2006 г. Со високо образование се стекнала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на 21.10.2010 година. Дипломирала на 21.12.2010 година, со просечен успех 9,76.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2010/2012 г., кандидатката доц. д-р Кристина Димовска се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Филолошки факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на Катедрата за општа и компаративна книжевност. Студиите ги завршила на 23.4.2012 година, со просечен успех 10,00. На 23.4.2012 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Категориите епски јунак и хронотоп во три средновековни епа (*Песната за Ролан, Слово за походот Игорев и епскиот циклус за Крале Марко*)“.

Докторска дисертација пријавила на 19.2.2016 година, Одлука бр. 10-164/2, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Дисертацијата на тема: „Паремииолошките форми во херојската епика (низ примери од *Беовулф, Песна за Нибелунзите, Волсунга сага* и циклусот за Марко Крале)“ ја одбрала на 27.12.2017 година, пред Комисија во состав: академик проф. д-р Катица Кулавакова, проф. д-р Зоран Анчевски, проф. д-р Зорица Николовска и проф. д-р Боне Величковски. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор по хуманистички науки од научната област наука за книжевноста.

На 1.4.2018 година е избрана во звањето научен соработник на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје во областа фолклористика.

Во моментот е научен соработник/доцент во областа на фолклористиката. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1164 од 1 март 2018 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтен бр. 1164, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

**НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА
ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА**

Научноистражувачка дејност

Д-р Кристина Димовска има објавено вкупно 21 (дваесет и еден) научен труд од областа на фолклористиката и науката за книжевност, од кои 11 (единаесет) труда во меѓународни научни списанија, 1 (еден) труд во научно/стручно списание, 3 (три) труда во зборници на трудови од национален научен собир и 6 (шест) труда во зборници на трудови од научни собири со меѓународна редакција.

Д-р Кристина Димовска била член на два научни проекта, еден национален и еден меѓународен. Активностите поврзани со научноистражувачката и наставно-научната дејност на кандидатката се детално наведени во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Во рамките на наставно-научната дејност на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, кандидатката д-р Кристина Димовска изведува настава и вежби на втор циклус студии на студиската програма Фолклористика, по предметот Кратките жанрови во современ контекст и на трет циклус на студиската програма Фолклористика на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, по предметот Академско пишување.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Кристина Димовска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје. Врши стручна дејност на администратор на системот за студентски сервиси „Ај ноу“ („I Know“).

Кандидатката д-р Кристина Димовска остварила експертски активности во пет организациони одбори за симпозиуми како член. Активно е вклучена како член во работата на стручната комисија при Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје за изработка на Извештај за самоевалуација на институцијата и студиската програма Фолклористика.

Кандидатката се јавува во улога на главен и одговорен уредник на списанието „Македонски фолклор“, а во 2022 г. го изработи Предлог-елаборатот за реакредитација на втор циклус (магистерски) студии по Фолклористика на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје. Таа, исто така, била член на четири комисии за упис на нови студенти на втор циклус (магистерски) студии (за учебните 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020 и 2020/2021 г.), била претседател на пописна комисија за 2020 г., била член на комисија за јавни набавки, член на комисија за избор на директор и член на комисија за спроведување на изборите за членови на Совет на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје. Сите податоци се наведени во Анекс 2.

Кандидатката учествувала во уредувачкиот одбор за издавање на јубилеен годишен зборник по повод 70 години од Институтот за фолклор и 50 години фолклористичка дејност на Иван Котев.

Сите активности кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, а се релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	<p>Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус *</p> <p>Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9,7. Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10.</p>	Да
2	<p>Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира</p> <p>Назив на научната област: наука за книжевноста (612); поле: општа и компаративна литература (64025); научно подрачје: хуманистички науки (6).</p>	Да
3	<p>Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор</p>	Да
3.1	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научното списание: <i>Современа филологија/Journal of Contemporary Philology</i> 2. Назив на електронската база на списанија: MLA, DOAJ, Google Scholar, ProQuest, ERIH PLUS, Index Copernicus, WorldCat, LIBRIS, BASE, OpenAIRE, Brill's Linguistic Bibliography Online и The Linguist List. 3. Наслов на трудот: „Маргиналниот глас како главна фокализаторска свест во романот <i>Црвениот шатор</i> на Анита Дајмонт“ 4. Година на објава: 2020 г. 	Да
3.2	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назив на научното списание: <i>Прилози/Contributions</i> 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): единаесет (11): Словенија, Полска, САД, Канада, Русија, Белорусија, Хрватска, Словачка, Србија, Украина. 3. Наслов на трудот: „Космолошко-есхатолошко толкување на песната <i>Деноноќија</i> од Богомил Ѓузел“ 4. Година на објава: 2021 г. 	Да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3.3	<p>Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Назив на научното списание: _____</p> <p>2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____</p> <p>3. Наслов на трудот: _____</p> <p>4. Година на објава: _____</p>	Не
3.4	<p>Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД</p> <p>1. Наслов на книгата: _____</p> <p>2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____</p> <p>3. Издавач, година и место на издавање/објавување: _____</p>	Не
3.5	<p>Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји</p> <p>1. Назив на зборникот: <i>Македонскиот јазик – извор на научни истражувања (дома и надвор)</i></p> <p>2. Назив на меѓународниот собир: „Македонскиот јазик – извор на научни истражувања (дома и надвор)“</p> <p>3. Имиња на земјите: Полска, Словенија, Турција, Босна и Херцеговина, Србија, Русија, Австрија, Косово и Хрватска</p> <p>4. Наслов на трудот: „Пословици со именките ‘дом’ и ‘куќа’ и со придавките изведени од нив“</p> <p>5. Година на објава: 2021 г.</p>	Да
3.6	<p>Преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност</p> <p>1. Наслов на преведеното капитално дело: <i>Strangers at our door/Странци пред нашата врата</i></p> <p>2. Година на објава: 2020 г.</p> <p>3. Издавач, место на издавање и година: Cambridge: Polity Press, 2016/Скопје: Слово, 2020 г.</p>	Да
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен:	Одлука бр. 02-129 од 27.3.2018 г., Билтен од 1 март 2018, бр. 1164
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	Да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од

најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Кристина Димче Димовска

(име, татково име и презиме)

Институција: ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: фолклористика, општа и компаративна литература

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ И НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активност:	Поени
1.	Учество со трудови на домашни научни собири (конференции и симпозиуми)	
1.1	„(Епски) херои, опоненти, лудаци и антихерои“. „Етнолошки и фолклористички аспекти на мултикултурализмот и интеркултурализмот на македонското општество“, 26 – 27.9.2019 г., Македонско етнолошко друштво и Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје.	1
1.2.	„Наравоучението како пословично финале во волшебните приказни на Марко Цепенков“. „190 години од раѓањето и 100 години од смртта на Марко Цепенков (1829 – 1920 – 2020)“, 4.11.2020, МАНУ и Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје.	1
1.3.	„Анализа на епските песни за Турунцула Каравлашки запишани од Иван Котев“. „70 години Институт за фолклор и 50 години фолклористичка дејност на Иван Котев“, 27 – 28.8.2021, Општина Струмица и Институт за фолклор „Марко Цепенков“.	1
1.4.	„Согледби од првата истражувачка фаза во проектот 'Меморија и екокосмос'“.	1
		4x1=4
2.	Учество со трудови на меѓународни научни собири (конференции и симпозиуми)	
2.1.	„Жанровските одлики на пословицата и максимата како пишани фолклорни форми во епот“. Меѓународен научен собир „Фолклор – традиција – јазик“, 17 – 18.5.2018 г., Институт за македонски јазик „Крсте Петков“.	2
2.2.	„Марко Крале низ визурата на некои паремиолошки искази“. Меѓународен симпозиум: Балканската историографија и современите предизвици, 9 – 10.11.2018 г., Институт за национална историја-Скопје.	2
2.3.	„Трагизмот' на Игор Свјатославич“. II меѓународна научна конференција: „Рускиот јазик, литература и култура: минато, сегашност, иднина“, 30.9.–2.10.2019 г.	2
2.4.	„Пословици со именките 'дом' и 'куќа' и со придавките изведени од нив“. Меѓународна научна конференција „Македонскиот јазик – извор на	

	филолошки и на културолошки истражувања“, 13 – 14.11.2019 г.	2
2.5.	„Чудноприказната на Џон Толкин“. XX Меѓународен симпозиум за балкански фолклор: „Фолклористика: предизвици и перспективи“. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, 22 – 23.11.2019 г.	2
2.6.	„Прилог кон сфаќањето на семантичката функција на паремиолошките искази во две епски песни (‘Марко и Гино Арнаутче‘ и ‘Марко и Муса Кесеџија‘)“. Меѓународен научен собир „Јазикот во уметничката литература“. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 17 – 18.9.2020 г.	2
2.7.	„Предизвиците на преведувањето на ‘поморјанска‘ терминологија на македонски јазик“. 2019. III меѓународна научна конференција „Македонскиот јазик – извор на научни истражувања (дома и надвор)“. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 20 – 21.10.2020 г.	2
2.8.	„Поетските претскажувања во песната ‘Пролет во апокалипса‘ на Богомил Ѓузел“. IV меѓународна научна конференција „Македонскиот јазик – извор на научни истражувања“. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“. Преспа, 20 – 21.10.2021 г.	2 8x2=10
3.	Публикувани трудови во списанија со меѓународен уредувачки одбор	
3.1.	„Терминот ‘варијација‘ и неговата примена врз паремиолошките искази“. 2018. <i>Македонски фолклор</i> бр. 73, год. XL. Скопје: Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, 149–157.	4
3.2.	„Интерпретација на три епски песни од <i>Антологијата</i> на Воислав Ѓуриќ“. 2019. <i>Serbian Studies Research</i> . Нови Сад: НУРСС, год. 10, бр. 1, 105–116.	4
3.3.	„Важна ли е жанровската разлика меѓу епот и епската песна?“. 2019. <i>Македонски фолклор</i> год. XLI, бр. 75. Скопје: Институт за фолклор „Марко Цепенков“, 157–165.	4
3.4.	„(Епски) херои, опоненти, лудаци и антихерои“. 2019. <i>Македонски фолклор</i> , год. XL, бр. 76, 93–103.	4
3.5.	„Маргиналниот глас како главна фокализаторска свест (интертекстуалните релации меѓу библиската Дина и Дина од <i>Црвениот шатор</i> на Анита Дајмонт)“. 2020. <i>Современа филологија</i> , vol. 3, по 1, 127–136.	4
3.6.	„Идентитетот и границата во ‘Балканската сага‘ на академик Луан Старова“. 2020. <i>Прилози XLIV</i> 2. Скопје: МАНУ, 29–40.	4
3.7.	„Интермедиијална трансференција на мономитот во избор на видео–игри од жанрот RPG“. 2020. <i>Фолклористика</i> 5/2 (2020), 131–149.	4
3.8.	„Чудноприказната на Џон Толкин“. 2020. <i>Македонски фолклор</i> год. LI, бр. 77–78. Скопје: Институт за фолклор „Марко Цепенков“, 239–248.	4

3.9.	„Хроника за XX симпозиум за балкански фолклор: ‘Фолклористика: предизвици и перспективи‘“. 2021. <i>Македонски фолклор</i> , год. LII, бр. 79. Скопје: Институт за фолклор „Марко Цепенков“, 169–182.	4
3.10.	„За дистинкцијата меѓу термините ‘јунак’ и ‘херој’ и нејзината важност во толкувањето на епски песни“. 2021. <i>Македонски фолклор</i> , год. LII, бр. 80. Скопје: Институт за фолклор „Марко Цепенков“, 153–166.	4
3.11.	„Космолошко–есхатолошко толкување на песната ‘Деноноќија’ на Богомил Ѓузел“. 2022. <i>Прилози – Одделение за лингвистика и литературна наука</i> . XLVI, 2. Скопје: ОЛЛН, МАНУ, 227–238.	4
4.	Публикувани трудови во домашни списанија	4
4.1.	„Паремиолошки форми во македонскиот превод на <i>Дружината на прстенот</i> на Џон Толкин“. 2020. <i>Литературен збор</i> , год. LXVII, бр. 4–6, Скопје, 109–125.	4 12x4=48
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир	
	„Мономитот на Џозеф Кембел – архетипска схема за толкување на митот“. 2018. <i>Методи и толкувања на книжевната херменевтика</i> . Том I. Ред. акад. Кулавакова, Катица, ур. акад. Витомир Митевски. Скопје: МАНУ, 227–242.	2
	„Читање на две јужнословенски епски песни врз образецот на мономитот на Џозеф Кембел“. 2018. <i>Методи и толкувања на книжевната херменевтика</i> . Том I. Ред. акад. Кулавакова, Катица, ур. акад. Витомир Митевски. Скопје: МАНУ, 243–254.	2
	„Наравоучението како пословично финале во волшебните приказни на Марко Цепенков“. 2021. <i>Марко Цепенков, македонската народна култура и фолклористиката: зборник на трудови од научниот собир по повод 190 години од раѓањето и 100 години од смртта на Марко Цепенков (1829–1920–2020)</i> . Кулавакова, К. (прир.). Скопје: МАНУ, 191–206.	2 3x2=6
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир со меѓународна редакција	
	„Пословици со именките ‘дом’ и ‘куќа’ и со придавките изведени од нив“. 2021. Тантуровска, Л. (ур.). <i>Македонскиот јазик – извор на научни истражувања (дома и надвор)</i> . Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 75–86.	3
	„Жанровските одлики на пословицата и максимата како пишани фолклорни форми во епот“. 2019. <i>ФОЛКЛОР, традиција, јазик: зборник на трудови од научниот собир одржан на 17 – 18.5.2018 г.</i> Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 29–37.	3

	„Прилог кон сфаќањето на семантичката функција на паремиолошките искази во две епски песни (’Марко и Гино Арнаутче‘ и ’Марко и Муса кесеџија‘)“. 2018. Зборник на трудови од меѓународната научна конференција „Јазикот и културата – состојби и предизвици“. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 57–67.	3
	„Предизвиците на преведувањето ’поморјанска‘ терминологија на македонски јазик“. 2019. <i>Македонскиот јазик – извор на филолошки и на културолошки истражувања</i> (ур. Л. Тантуровска). Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 131–140.	3
	„Трагизмот‘ на Игор Свјатославич“. 2020. <i>Руски јазик литература и култура: минато, сегашност, иднина 2: Зборник на трудови од II меѓународна конференција „Руски јазик литература и култура: минато, сегашност, иднина“</i> (одржана на 29, 30 септември – 1 октомври 2019 г. во Скопје)/[ур. Никола Јанкуловски]. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Руски центар, 125–138.	3
	„Марко Крале низ визурата на некои паремиолошки искази (со посебен осврт на песната <i>Марко и Шаина робина</i>)“. 2021. <i>Балканската историографија и современите предизвици</i> . Зборник на трудови од Меѓународниот научен симпозиум одржан по повод 70 години од основањето на Институтот за национална историја – Скопје, 9 – 10 ноември 2018 година. Скопје: Институт за национална историја, 259–269.	3 6x3=18
	Учесник во научен проект	
	Член на национален проект: „Методи и толкувања“ (2014–2017), проект на МАНУ. Раководител: акад. К. Кулавакова.	3
	Член на национален проект: „Меморија и екокосмос“ (2021–2023), финансиран од Министерството за образование и наука на РСМ со Одлука за финансирање на научноистражувачки проекти бр. 12-15533/2 од 3.11.2021 г. Проект на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“. Раководител: К. Петровска-Кузманова.	3 3+3=6
	Одржување на настава/предавања на високообразовни институции од втор и трет циклус студии	
	Одржување на настава/предавања на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, втор и трет циклус	Втор циклус 0,05x30=1,5 Трет циклус 0,06x30=1,8
Вкупно:	4+10+48+6+18+6+1,5+1,8=	95,3

СТРУЧНО–АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активностa:	Поени
1	Уредник на научно списание со меѓународна редакција	
1.1.	Уредник на списанието <i>Македонски фолклор</i> (2020–) (Одлука бр. 02-200 од 17.6.2021 г.)	3
2	Член на уредувачки одбор на научно списание со меѓународна редакција	
2.1.	Член на списанието <i>Македонски фолклор</i> (2013 – 2020) (Одлука бр. 02-360 од 17.7.2013)..	2
3	Член на организациски одбор на научен собир	
3.1.	Член на Меѓународен организациски одбор на XIX симпозиум за балкански фолклор: „Традиција и современост во фолклорот на балканските народи“, 24 – 25.11.2017, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје	1
3.2.	Член на Меѓународен организациски одбор на XX симпозиум за балкански фолклор: „Фолклористика: предизвици и перспективи“, 22 – 23.11.2019 г., Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје.	1
3.3.	Член (секретар) на Организациски одбор на научен собир: „190 години од раѓањето на Марко Цепенков и 100 години од неговата смрт (1929 –1920 – 2020)“	0,5
3.4.	Член на Организациски одбор на научен собир: „70 години Институт за фолклор и 50 години фолклористичка дејност на Иван Котев“.	0,5
3.5.	Член на Организациски одбор на научен симпозиум: „Современата состојба на фолклорот низ призмата на истражувањата на младите фолклористи“.	0,5
4	Член на комисији на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје (експертски и други активности)	
4.1.	Член на Комисија за јавни набавки за спроведување на постапка со барање и прибирање на понуди за списанието <i>Македонски фолклор</i> бр. 73 (Одлука бр. 02-228 од 23.5.2018 г.).	0,5
4.2.	Член на Комисија за упис на нови студенти на втор циклус студии за учебната 2018/2019 година (Одлука бр. 02-609 од 6.9.2018 г.).	0,5
4.3.	Член на Комисија за упис на нови студенти на втор циклус студии за учебната 2019/2020 година (втор уписан рок) (Одлука бр. 02-419 од 25.10.2019 г.).	0,5
4.4.	Член на Комисија за упис на нови студенти на втор циклус студии за учебната 2020/2021 година (Одлука бр. 02-331 од 22.10.2020 г.)	0,5
4.5.	Член на Организационен одбор на XX меѓународен симпозиум за балкански фолклор: „Фолклористика – предизвици и перспективи“ (Одлука бр. 02-137 од 5.4.2019 г.).	1

4.6.	Член на Конкурсна комисија за избор на директор на Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје (Одлука бр. 02-362 од 18.9.2019 г.).	0,5
4.7.	Член на Комисија за јавни набавки за спроведување на постапка со барање за прибирање на понуди „Македонски фолклор“ бр. 77–78 (Одлука бр. 02-295 од 28.2.2020 г.).	0,5
4.8.	Член на комисија за самоевалуација на Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје (Одлука бр. 02-330 од 22.10.2020 г.).	0,5
4.9.	Претседател на пописна комисија за 2020 г. (Одлука бр. 02-447 од 23.12.2020 г.).	2
4.10.	Член на комисија за спроведување на изборите за членови на Совет на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје (Одлука бр. 02-78 од 9.3.2021 г.).	0,5
4.11.	Член (секретар) на Редакциски одбор на зборникот на трудови со материјали од Научниот собир „70 години Институт за фолклор и 50 години фолклористичка дејност на Иван Котев“ (Одлука бр. 02-350 од 28.10.2021 г.).	0,5
4.12.	Член на Организационен одбор на Научниот собир на тема: „Современата состојба на фолклорот низ призмата на истражувањата на младите фолклористи“ (Одлука бр. 02-127 од 24.3.2022 г.).	0,5
5	Член на комисији и тела на државни и други органи/здруженија	
	Член на извршен одбор на ССЈНУ.	0,5
6	Рецензент на научен труд/статија	
	Рецензент на дванаесет (12) домашни/национални научни трудови/статии и на единаесет (11) странски/меѓународни научни трудови.	12x0,3=3,6 11x0,5=5,5 3,6+5,5 = 9.1
		9.1
Вкупно:	7+10+9,1=	26,6

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И НАСТАВНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ	95,3
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	26,6
Вкупно	121,9

Членови на Комисијата

Проф. д-р Ермис Лафазановски, претседател, с.р.
Проф. д-р Катерина Петровска-Кузманова, член, с.р.
Проф. д-р Лидија Стојановиќ Лафазановска, член, с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Кристина Димовска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Кристина Димовска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето виш научен соработник во научната област фолклористика.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Советот на ЈНУ Институт за фолклор – Скопје, д-р Кристина Димовска да биде избрана во звањето виш научен соработник во научната област фолклористика.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Ермис Лафазановски, претседател, с.р.
Проф. д-р Катерина Петровска-Кузманова, член, с.р.
Проф. д-р Лидија Стојановиќ Лафазановска, член, с.р.